

Künye

BAŞYAZI

Türkiye Belediyeler Birliği

adına sahibi

Kadir TOPBAŞ

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

Yayın Kurulu

Hayrettin GÜNGÖR

Abdullah ŞİMŞEK

Ali GÜNEY

Ayşe ÜNAL

Doç.Dr. Adem ESEN

Dr. Kasım TURGUT

Fuat UZUN

Neşe BALCI

Tahir TEKİN

Genel Yayın Yönetmeni

Burcu KULAÇ

Yönetim Yeri

Tunus Caddesi No: 12

Kavaklıdere - ANKARA

Tel:(0 312) 419 21 00 (pbx)

Faks: (0 312) 419 21 30

Konukevi: Selanik Caddesi No: 57

Kızılay - ANKARA

Tel: (0 312) 425 00 03 - 425 00 31

e-posta: tbb@tbb.gov.tr

www.tbb.gov.tr

Tasarım

Özlem AKBIYIK

Baskı

Ümit Ofset Matbaacılık

Kazım Karabekir Cad.

Murat Çarşısı 41/1-2-9

İskitler/ANKARA

Tel:(0 312) 384 26 27

ISSN 1308-6707

Yayın Türü

Dergimiz ayda bir

yayımlanan yaygın süreli yayındır.

Mayıs 2009, Sayı: 733

Basım Tarihi: 17.05.2009

Yeni bir dönem başlarken...

29 Mart 2009 Mahalli İdareler Genel Seçimlerinin sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca açıklanmasının ardından toplanan Meclisimiz, Birliğimizin yeni başkan ve encümenini seçti.

Ulusal düzeyde tüm belediyelerimizi temsil eden tek yerel yönetim birliği olan Türkiye Belediyeler Birliğinin yeni başkanı ve İller Belediyeler Dergimizin yeni sahibi İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Kadir Topbaş oldu. Sayın Başkan Kadir Topbaş'a ve değerli Encümen Üyesi Belediye Başkanlarımıza hoş geldiniz diyoruz.

Birlik Başkanımız Kadir Topbaş başkanlığında görev yapacak olan yeni Encümen Üyelerimiz; Konya Büyükşehir Belediye Başkanı Tahir Akyürek, Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Küçükler, Denizli Belediye Başkanı Nihat Zeybekci, Mardin Belediye Başkanı Mehmet Beşir Ayanoglu, Muğla Belediye Başkanı Osman Gürün, Nevşehir Belediye Başkanı Hasan Ünver, Tunceli Belediye Başkanı Edibe Şahin, Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık, Altındağ Belediye Başkanı Veysel Tiryaki, Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün, Oğuzeli Belediye Başkanı Bekir Öztekin, Turgutlu Belediye Başkanı Serhat Orhan, Bandırma Belediye Başkanı Sedat Pekel, Gelik Belediye Başkanı Hasan Fahri Yıldırım'dan oluşuyor.

Türkiye Belediyeler Birliğinde başlayan yeni bir dönem ile faaliyetlerimiz artacak; Birliğimiz gerek yurt içinde gerekse yurtdışında belediyelerimizin sesi olacak, bir yandan sürekli yayınlar ve eğitimler yaparken diğer yandan uluslararası arenada ve hukuki zeminde belediyelerimize yol göstermeye devam edecektir.

Yaptığımız tüm çalışmalar dergimiz sayfalarında yerini bulacaktır. Sizler de her türlü görüş, yazı ve çalışmanızı bize gönderebilir, dergimiz sayfalarından okurlarımıza seslenebilirsiniz...

Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

içindekiler

 4 Birlik Meclisi Toplandı	 12 Vali Ercan TOPACA: «Türkiye Belediyeler Birliği, belediyelerin Ankara'daki sesi olmalıdır»
 35 Genel Bütçeli Kuruluşlarda ve Belediyelerde Yeni Uygulanmaya Başlanan Bir Denetim: İç Denetim	 42 Ön Ödeme (Avans ve Kredi) Uygulamasında Belediyelerin Dikkat Etmesi Gereken Hususlar
 68 İşyeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasında Bir Ayrıntı	 72 Belediyelerde İç Denetim

DERGİMİZİN YAYIN İLKELERİ

- 1- Yayınlanmak üzere dergimize gönderilen yazıların yayımlanıp yayımlanmayacağına Yayın Kurulumuz karar verir.
Dergi formatında 5 sayfaı geçmeyen yazılar tercih sebebidir.
- 2- Gönderilen yazılar, yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez.
- 3- Yayınlanan yazılardan dolayı sorumluluk tamamen yazarlarına ait olup, dergimizde yayımlanmış olması onların görüşünü paylaştığımız anlamına gelmez.
- 4- Daha önce başka yerlerde yayımlandığı anlaşılan yazılar dergimizde yayımlanmaz.
- 5- Dergide yayımlanacak yazıların yerel yönetimlerle ilgili konuları içermesi esastır.
- 6- Dergimizde yayımlanmış yazılardan kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

 21 Seçim ve Siyasal Katılım <i>dosya</i>	 28 Mahalli İdarelerde Stratejik Planlama <i>analiz değerlendirme</i>
 49 Belediyelerde ve Belediyelere Bağlı İktisadi İşletmelerde Tüm Yönleriyle Katma Değer Vergisi Uygulamaları <i>uzman görüşüyle</i>	 60 5510 Sayılı Kanun'da Belediye Personelinin Sigortalılıkları <i>uzman görüşüyle</i>
 76 Kent Konseyleri ve Yabancılar Meclisi <i>sosyal belediyecilik</i>	 81 Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinde Belediyelerimizin Menfaatleri Parlamentoda Savunuldu <i>haber</i>
 65 Kamu İhalelerinde Fiyat Farklarının Borçlar Hukuku Açısından Değerlendirilmesi <i>uzman görüşüyle</i>	 82 Kentleşme Şûrası Genel Kurulu <i>haber</i>

- 86 | TMMOB Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi 2009
- 86 | Sürdürülebilir Kent Ulaşımı Komisyonu Almanya'da
- 87 | Belediye Başkanları Eğitim Semineri Antalya'da Başlıyor
- 87 | Belediyelerin İmtiyazlarına Tarım Bakanlığı Müdahalesi
- 88 | Soru - Cevap Hattı- Öğrenmek İstedikleriniz
- 94 | Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz
- 102 | Genelgeler
- 111 | Duyuru

BİRLİK MECLİSİ TOPLANDI

TBB'nin Yeni Başkanı Kadir TOPBAŞ

**Türkiye
Belediyeler
Birliği
Meclis**

**Toplantısının açılışında konuşan
Başbakan Recep Tayyip Erdoğan,
“Türkiye Belediyeler Birliği,
belediyelerin her türlü sorununda,
ihtiyacında güçlü bir dayanışma
mekanizmasıdır” dedi.**

Burcu KÜLAÇ (Ankara)

Türkiye Belediyeler Birliği Başkan ve Encümen Üyelerinin seçildiği Mayıs ayı Meclis Toplantısı 28 Mayıs 2009 tarihinde Ankara Rixos Otel'de yapıldı.

Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan, İçişleri Bakanı Sayın Beşir Atalay ve Birlik Başkanı Sayın Vali Ercan Topaca'nın konuşma yaptıkları meclis toplantısının açılışında çok sayıda bakan, milletvekili ve üst düzey bürokrat yer aldı.

Seçim gündemli olarak yapılan meclis toplantısında Birlik Başkanlığına İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş seçildi. Encümen ise Konya, Erzurum, Denizli, Mardin, Muğla, Nevşehir, Tunceli, Çankaya, Altındağ, Büyükçekmece, Oğuzeli, Turgutlu, Bandırma ve Gelik Belediye Başkanlarından teşkil edildi.

Başbakan Erdoğan: TBB ile el ele

Mayıs ayı meclis toplantısının açılışında konuşan **Başbakan Recep Tayyip Erdoğan**, yerel yönetimlerin geçmişe göre bugün daha geniş yetkilerle donatıldığını ve daha fazla imkan ve daha büyük öneme sahip olduğunu kaydederek “yerel kalkınmayı başarmamız, Türkiye’nin topyekûn gelişimi için de bir zorunluluktur” dedi.

Hükümetin, **Türkiye Belediyeler Birliği** ile el ele ve omuz omuza çalışmalarını sürdüreceğini ifade eden Başbakan Erdoğan, gerek proje üretmede, gerek ufuk açmada, gerekse belediyelerin Ankara’daki işlerini takibinde Türkiye Belediyeler Birliğinin çok büyük bir işlevi yerine getireceğinin altını çizdi.

Hükümet olarak bu noktada en küçük çekince ve endişelerinin olmadığını kaydeden Başbakan Erdoğan “Şahsım Başbakan olarak, tüm bakanlarım, Türkiye genelindeki 2 bin 947 belediyenin tamamına eşit mesafedeyiz. Çünkü **belediyelerimizin başarısının ülkemizin başarısı olduğuna inanıyorum**” dedi.

Türkiye Belediyeler Birliğinin, belediyelerin her türlü sorununda, ihtiyacında güçlü bir dayanışma mekanizması olduğunu vurgulayan Başbakan Erdoğan, hiçbir ayırım gözetmeden, birikimlerine yenilerini ekleyerek, daha dinamik bir biçimde yerel yönetimleri ve yerel demokrasiyi güçlendiren bir Türkiye Belediyeler Birliği görmenin, herkesin ortak arzusu olduğunu belirtti.

Başbakan Erdoğan, “**Tüm belediyelerimizi ortak bir çatı altında toplayan bir kurum**, bütün mahalli birimlerimiz için olduğu kadar Türkiye için de çok önemli bir şans. Birliğin dayanışmayı işbirliğini, istişare, tecrübe ve bilgi transferini arttırarak yoluna devam edeceğine gönülden inanıyorum. Bu buluşmanın, birliğin dayanışmasını, işbirliğini bundan sonraki süreçte gücünü arttırarak devam ettirmesini temenni ediyorum” dedi.

Başbakan Erdoğan: Belediyeci gerektiğinde çizmeyi giyecek

29 Mart 2009 tarihinde yapılan yerel seçimleri kazanan belediye başkanlarını kutlayarak hizmet-

lerinde başarılar dileyen Başbakan Erdoğan, Türkiye genelinde 2 bin 947 birimde vatandaşın tercihlerini yaptığını, belediye başkanlarının da 5 yıl için görev aldığını kaydederken, bazı yerlerde seçimin iptal edildiğini, bazılarında ise hukuki sürecin devam ettiğini hatırlattı.

“Bu istisnai durumların Türkiye’nin ulaşmış olduğu demokratik olgunluğu gölgede bırakmayacak

kadar, cüzi olduğu aşıkardır. Türkiye, bir kez daha hür iradesiyle şeffaf bir şekilde demokrasi ve barış içinde seçimlerini tamamlamış, hem bulunduğu bölgede, hem de katılım sürecini yürüttüğü AB içinde ulaştığı demokratik seviyeyi bir kez daha ortaya koymuştur” diye konuşan Başbakan Erdoğan, şu anda

görevi devralmış tüm belediye başkanlarının, seçim sürecindeki tartışma ve polemikleri bir kenara bırakarak, **geleceğe ve hizmete odaklanmalarının son derece önemli** olduğunu vurguladı.

Belediye başkanlarına seslenerek, “Barış ve uzlaşma içinde, kendisine oy veren ya da vermeyen tüm kesimleri kucaklayarak, kararlı bir şekilde iş başı yapan arkadaşlarımız, 5 yıl boyunca bu performansı devam ettirecek ve hizmet ettikleri mahalli birimlere önemli hizmetler kazandırmanın gayreti içinde olacaklardır” diyen Başbakan Erdoğan belediye başkanlarının çizmelerini giyerek, baretlerini takarak, kollarını sıvayarak şehirlerinin sorunlarını, ilçelerinin, beldelerinin sorunlarına gereken önemi göstermek ve siyasi polemiklerin hepsini bir kenara koymak suretiyle mesafe alması gerektiğini kaydetti.

“**Siyasi polemiklerin hepsini bir kenara koymak suretiyle bu süreci başlatmak gerekir.** Şunu bilin ki nasıl başlanırsa öyle gider. Belediye başkanlarının görevi, siyasi polemiklerle-bakın siyaset dışı kalarak demiyorum-siyasi polemiklerle sağa sola laf yetiştirerek, demeç vererek, bu hizmet sürecini karalayarak iddia ve ithamlar üreterek, bundan iyi ya da kötü şöhret elde etmek değildir. Zira bizim köylerimizden, büyük şehirlerimize kadar her bir mahalli merkezimiz, seçmiş olduğumuz başkanlardan hizmet bekliyor” şeklinde konuşan Başbakan Erdoğan bu hizmetin süratle verilmesi gerektiğinin altını çizdi.

“Kaynak bulamadım, enkaz devraldım, elim kolum bağlandı gibi gerekçelere sığınarak, hiçkimse vatandaşı hizmetten mahrum edemez, etmemelidir”

“Belediye başkanlarının görevi siyasi polemiklere girerek bundan iyi ya da kötü şöhret elde etmek değildir”

Başbakan Erdoğan “21. yüzyılda, 2009 yılında Türkiye’de hala yolu olmayan, suyu olmayan, kanalizasyonu olmayan, altyapısı ve üst yapısında ciddi noksanlar olan yerleşim birimleriyle karşılaşmayı arzu etmiyoruz” dedi.

Başbakan Erdoğan: Vatandaş hizmetten mahrum edilemez

Mazeret ve bahaneler üretmenin, gerekçelere sığınmanın siyaset yapmanın en kolay yol olduğunu belirten Başbakan Erdoğan, “Kaynak bulamadım, enkaz devraldım, elim kolum bağlandı gibi gerekçelere sığınarak, hiç kimse vatandaş hizmetten mahrum edemez, etmemelidir” şeklinde konuştu.

“Hiçbir belediye başkanı, ‘belediyeyi borçla devralmadım’ demez, hepimiz borçla devraldık; ancak hizmet ürettik, üretiyoruz, mecburuz ve bu çark dönecek” diyen Başbakan Erdoğan, “Kabiliyet zaten o mevcut bütçe ile bu işi nasıl götürürsün, parayı, insanı, bilgiyi, bölgeyi nasıl yönetirsin...” dedi.

“Belediyeci, gerektiğinde işletmeci olarak, gerektiğinde projeci olarak, gerektiğinde eline kazmayı, küreği alarak iş makinesinin başına geçerek, finansman üreterek, kaynak üreterek, yoluna devam etmelidir. Belediye başkanı yeri gelecek, ‘tak tak’ kapıyı çalacak vatandaşı ile dertleşecek, yeri gelecek, eşini yanına alacak orada vatandaşın sofrasına oturacak. Yeri gelecek elinde kömürüyle gidecek, sobasını alacak, bunlar olmayan vatandaşını bulacak. Bunlar bizim olmazsa olmaz önceliklerimizdir. Politik olarak değerlendirmemek gerekir. Belediye başkanının, geçmişteki adı şehrülemindir. Şehrin

emanet edildiği insandır. Bir şehrin emanetçisi olarak, biz sadece işin coğrafyasını düşünmemeliyiz. Onlarla elimizden geldiğince ilgileneceğiz” diye konuşan Başbakan Erdoğan hangi partiden ve hangi siyasi görüşe sahip olursa olsun, her belediyenin Türkiye’nin hızına yetişmek, bu hızı artırmak durumunda olduğunu belirtti.

Dünyanın 17. büyük ekonomik gücü haline gelen, saygın, yıldızı parlayan bir ülke olarak küresel arenada yerimizi alırken, içme suyu

sıkıntısı çeken beldelerimizin ve

ilçelerimizin varlığının kabul edilemez olduğunu kaydeden Başbakan Erdoğan, 742 milyar dolarlık GSMH olan Türkiye’nin, hala kanalizasyon sorunu olan belediyeleri bulunmasını anlayışla karşılanamayacağını belirterek “AB ile katılım müzakerelerini yürüten, BM Güvenlik Konseyi, Medeniyetler İttifakı, G-20 gibi uluslararası platformlarda ağırlık koyan bir ülkenin, çöplerini dahi toplayamayan, halkını çağ dışı şartlara mahkum eden bir hizmet anlayışına sahip olması hiçbir mazeretle açıklanamaz” diye konuştu.

Hiç kimsenin Türkiye fotoğrafını lekelemeye, karalamaya hakkının olmadığını belirten Erdoğan, “yanındaki belediye hızlı, kaliteli hizmet üretirken, atalet içinde vatandaşını ihmal eden belediye başkanının her şeyden önce tarih, insanlık önünde, vicdanında mahkum olacağını” vurguladı.

Devrim niteliğinde yasalar

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye’yi rüzgarda sallanacak, hafif bir rüzgarda kopacak, çelimsiz, zayıf bir ülke olarak lanse etmeye kimsenin hakkının olmadığını ve olamayacağını ifade etti. Başbakan Erdoğan, mayınlı arazilerin

“Hiç kimsenin Türkiye fotoğrafını lekelemeye, karalamaya hakkı yoktur. Yanındaki belediye hızlı, kaliteli hizmet üretirken, atalet içinde vatandaşını ihmal eden belediye başkanı her şeyden önce tarih, insanlık önünde, vicdanında mahkum olacaktır”

temizlendikten sonra bölünerek, dağıtılması önerilerini de değerlendirdiği toplantıda modern tarım için büyük arazilere ihtiyaç olduğuna değinerek bunun için toplulaştırma gerektiğini ifade etti.

Başbakan Erdoğan konuşmasında, yap-işlet-devret gibi sistemlerin kaynakların çeşitlendirilmesi olduğunu söyledi. “Bunları her belediye rahatlıkla kullanmalıdır” diyen Başbakan Erdoğan “birçok planlamada belediyelerimize yönelik imkanlar var ve bunları iyi değerlendireceğiz ki bu adımları atalım” dedi.

İçinde bulunulan siyasi ve ekonomik küresel yapıda, artık ülkelerden ziyade şehirlerin öne çıkarak birbiriyle rekabet ettiğini gördüklerini kaydeden Başbakan Erdoğan, mahalli idarelerin önemsenmediği bir süreçte, Türkiye’nin hedeflerine ulaşabilmesinin mümkün olmayacağını ifade etti.

6.5 yıl içinde bu alanda 7 yasanın çıkarıldığını hatırlatan Başbakan Erdoğan “Devrim niteliğinde düzenlemeleri Türkiye’ye kazandırdık. Türkiye genelindeki tüm belediyeleri rahatlatacak, hizmetlerini artıracak önlemleri aldık. Hiçbir dönemde olmayan, bizim dönemimizde başlayan bir adım attık. Sadece geçen yıl hariç, ondan önceki yıllarda senede 3 ay, yaz mevsiminde, geçen yıl ve bu yıl 4 ay borcu olan belediyelerimizin borçlarının kesilmemesine yönelik adımı attık. Hiç borç kesmiyoruz. Gel hizmetini hızlandır, yap. Bu 4 ay senin için en önemli süreç, bu süreçte hizmeti katlayarak götür” dedi.

“Yerel yönetimlerde reform sürecini, Köy Kanunu’nu da çıkararak devam ettireceklerini belirten Başbakan Erdoğan, hükümet olarak her alanda adım atarken, istişareye önem verdiklerini vurguladı. İlgili kesimlerin fikirlerini, önerilerini dikkate aldık ve çalışmalarımızı ona göre şekillendirdik” diye konuşan Başbakan Erdoğan, **Türkiye Belediyeler Birliğine**, bu yasa-
ların çıkarılmasındaki süreçte katkılarından dolayı teşekkür etti.

Borçların kesintilerinde bile hassasiyet gösterdiklerini aktaran Başbakan Erdoğan, **tüm belediyelerden yüzde 40’ın üzerinde kesinti yapılmadığını**

belirterek böyle bir durum varsa kendisine haber verilmesini istedi.

Türkiye’de demokrasinin, hukukun, laikliğin ve sosyal devlet anlayışının kalitesini artırmanın ve Türkiye’yi sürekli atılımlarla yarışta öne çıkarmanın gayreti içinde olduklarını ifade eden Başbakan Erdoğan, sanal korkular üreterek, Türkiye’nin, milletin önüne hayaletler çıkararak, muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkılamayacağını vurgulayarak **“Kendimize güveneceğiz, öz güvenimiz olacak. Eğer kendimize güvenemezsek, öz güvenimiz yoksa Türkiye kaybeder. Ama bunlar varsa biz, bu rekabetten başarıyla çıkarız.** ‘Artık dünyada şehirler yarışıyor’ dedim. Şehirlerimiz kalkacak, dünyadaki şehirlerle yarışacak. Niye biz ikide bir Paris, New York, Londra’yı örnek olarak veriyoruz? Kalksınlar onlar İstanbul’u, Ankara’yı, İzmir’i, Samsun’u, Gaziantep’i, Adana’yı örnek versinler. Niçin biz onları alıyoruz örnek? Bunu başarmamız lazım” diye konuştu.

Türkiye’nin her meselesini, her sorununu, şeffaf bir şekilde ve nezaket ve hoşgörü dairesinde konuşmalıyız diyen Başbakan Erdoğan şöyle dedi:

“Büyük devletler, cüce sorunlardan korkmaz, küçük meselelerden çekinmezler; büyük devlet ve büyük devlet anlayışı, tam bir öz güvenle tesis edilir.”

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün kapatılarak, görevlerinin il özel idarelerine devredildiğini hatırlatan Başbakan Erdoğan; “Bugün Türkiye, yerel ölçekte

“Artık dünyada şehirler yarışıyor. Şehirlerimiz kalkacak, dünyadaki şehirlerle yarışacak. Niye biz ikide bir Paris, New York, Londra’yı örnek olarak veriyoruz? Kalksınlar onlar İstanbul’u, Ankara’yı, İzmir’i, Samsun’u, Gaziantep’i, Adana’yı örnek versinler. Niçin biz onları alıyoruz örnek? Bunu başarmamız lazım”

çok daha kaliteli, çok daha iyi hizmet alabiliyor. İş gücünü, iş makinelerini, potansiyelini çok daha verimli bir şekilde insanımızın hizmetine sunuyoruz. Bakınız, siyasetin dili değiştirmek, siyaseti bir çözüm aracına dönüştürmek, siyasete ve siyasetçiye güveni muhafaza etmek, hepimizin ortak görevidir. Hangi partiden olursa olsun, hangi siyasi anlayışa sahip olursa olsun, herkesin bu konuda başını öne eğip, düşünmesi zorunlu hale gelmiştir. Türkiye'nin hiçbir çözümsüz meselesi yoktur. Türkiye'nin hiçbir alanda, hiçbir yönde ufkunda bir tıkanıklık yoktur. Yeter ki Türkiye'nin büyüklüğüne inanalım" şeklinde konuştu.

Bakan Atalay: Geçen yıl mahalli idarelere 15,8 milyar TL kaynak aktarıldı

Türkiye Belediyeler Birliği Meclis Toplantısının açılışında bir konuşma yapan **İçişleri Bakanı Beşir Atalay**, 29 Mart yerel seçimlerinde yedek üyelerle birlikte yaklaşık 556 bin kişinin seçildiğini hatırlatarak seçilmiş kişilere başarılar diledi.

Yerel yönetim konusunda Vilayetler Hizmet Birliği ile Türkiye Belediyeler Birliğinin önemli çalışmalar yaptığını belirten Bakan Atalay, "Hepimizin temel amacı, halkın hayatını kolaylaştırmak, huzur, güven ve refah içerisinde yaşamasını sağlamak. Varlık sebebi-miz halka hizmettir" dedi.

Sorun üreten değil halkın sorunlarına çözüm getiren çalışmalar yapmak durumunda olduklarını kaydeden Bakan Atalay, yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarına paralel olarak kaynakların da artırıldığına dikkat çekerek AK Parti hükümetlerinin yönetim anlayışının temelinde demokratikleşme, yerelleşme ve sivilleşme olduğunu söyledi.

Mevzuatta değişiklikler yapılarak yerel yönetimlere görevleriyle orantılı kaynak aktarılması konusunda önemli adımlar atıldığını bildiren Bakan Atalay, genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden yerel yönetimlere ayrılan pay oranının 2002 yılında 4.7 milyar TL iken 7 yıl içinde yüzde 336 oranında artırarak 2008 yılında 15.8 milyar TL'ye

yükseldiğini ifade etti. Gelir aktarımında nüfusun yanı sıra gelişmişlik kalemini de değerlendirmeye aldıklarını hatırlatan Bakan Atalay, bir başka düzenlemeyle de belediye gelirlerinden kesintiyi yüzde 40 ile sınırlandırdıklarının altını çizdi. Ayrıca mayıs, haziran, temmuz ve ağustos aylarında belediyelere gönderilecek paylardan kesinti yapılmayacağını da belirtti.

Haziran ayında tüm belediye başkanlarını Türkiye Belediyeler Birliği ile işbirliğinde, 2-3 günlük bir eğitim programına alacaklarını ifade eden Bakan Atalay, bu sürede belediye başkanlarını kamu kurumları konusunda bilgilendireceklerini ve belediye başkanlarının çalışmalarını verimli şekilde sürdürebilmeleri için gerekli bilgileri alacaklarını ifade etti.

İçişleri Bakanlığının yerel yönetimlere destek verip ve rehberlik yaptığını aktaran Atalay, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün güçlendirildiğini, yeni daire ve şubelerin oluşturulduğunu da açıkladı.

"Bakanlık uygulamalarında belediyeler arasında hiçbir ayırım gözetmedik, gözetmeyeceğiz" diyen İçişleri Bakanı Atalay, belediyelerin teftişini de

"Haziran ayında tüm belediye başkanlarını Türkiye Belediyeler Birliği ile işbirliğinde, 2-3 günlük bir eğitim programına alacağız"

çok önemli gördüklerini ve ayırım yapmadan yürüttüklerini ifade etti. 2004-2009 döneminde mümkün olduğu kadar seçilmiş kişiler olan belediye başkanlarını görev-

den almama yönünde hareket ettiklerine dikkat çeken Bakan Atalay, görevden almak mecbur olduğunda ise siyasi parti ayırımı yapmadıklarına işaret etti. 2004-2009 döneminde 49 belediye başkanının görevden

uzaklaştırıldığını belirten Bakan Atalay, bunlardan 17'sinin AK Parti'li, 9'unun CHP'li, 8'inin DP'li, 5'inin MHP'li, 5'inin ANAP'lı, 2'sinin DSP'li, 2'sinin DTP'li ve 1'inin bağımsız belediye başkanı olduğunu açıkladı.

“Türkiye Belediyeler Birliği ile bu dönem çok yakın işbirliği yapacağız. Özellikle belediye başkan ve meclis üyelerimizin eğitiminde daha verimli olmalarında, daha fazla dış kredi kullanmalarında ve daha fazla projeli çalışmalarında destek vermeye çalışacağız” diye konuşan Bakan Atalay, 1924 tarihli Köy Kanunu’nu da yenileyeceklerini, bu kanunlarla ilgili düzenlemenin yaz aylarında tamamlanarak yeni dönemde TBMM gündemine geleceğini söyledi.

Vali Topaca: Bakanlar Kurulu yılda bir kez yerel yönetimler gündemli toplanmalı

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanlığına görevlendirilen **İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürü Vali Ercan Topaca** ise konuşmasında Türkiye Belediyeler Birliğinin kuruluş ve görevlerine ilişkin bilgiler verdi. Vali Topaca ayrıca Birliğin 179'unun doğal üye, 550'sinin ise belediye başkanı ve belediye meclis üyelerinden oluşan 729 meclis üyesinin bulunduğunu söyledi. 2002 yılından itibaren Birliğin mali kaynaklar ve elde ettiği haklar açısından iyi bir konuma geldiğini ifade eden Topaca, 2005 yılında ise “**Türkiye Belediyeler Birliğinde yapılan yeni düzenlemeler önümüzü açtı**” diye konuştu.

"Sayın Başbakanımız döneminde esen tatlı ve ılık rüzgarla Türkiye Belediyeler Birliği daha demokratik bir yapıya kavuşmuştur. Kültürel, turizm, spor, sosyal hizmetler ve yardımlar gibi alanlarda merkezi idare ve yerel yönetimler önemli roller oynamıştır. Yerel yönetimler mahalli hizmetler konusunda tam yetkili olmalıdır. Bazı kanun yönetmelik gibi düzenlemelerle yerel yönetimlere yeni kanunlarla tanınmış olan bazı yetkiler zayıflatılmakta veya bakanlıkların uhdesine alınma çalışılmaktadır. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de merkezi idare ku-

ruluşlarından yerel hizmetleri doğrudan sunma veya bu hizmetlerle ilgili yetkileri Bakanlıklara aktarma yönünde kuvvetli bir eğilim bulunmaktadır. Bu eğilim mahalli idarelerin yetkilerinin zayıflatılması veya merkezi idareye aktarılması ile de sonuçlanabilmektedir. Merkezileşme eğilimlerine karşı mevzuat hazırlıklarını yürüten ve koordine eden bütün birimler kanun tasarı ve teklifleri ile yönetmelik tasarılarını hassasiyetle incelemektedir” şeklinde konuşan Vali Topaca, yerel yönetimlerin yetkilerini merkezi idareye aktaran veya zayıflatan hükümlerin kanun ve yönetmelik tasarılarından çıkarılması gerektiğini belirtti.

Ayrıca Bakanlar Kurulu'nun yerel yönetimlerin sorunlarını ve durumunu görüşmek üzere yılda bir kez özel gündemle toplanmasında fayda olacağını söyleyen Vali Topaca, “Bu toplantıda yerel yönetimler konusunda uygulanan politika ve stratejilerin gözden geçirilmesi, alınacak tedbirlerin belirlenmesi, yerel yönetimlerin mali durumlarının ve genel durumlarının yıllık olarak değerlendirilmesi, yerel yönetimler konusunda bütün bakanlıklar açısından ortak bir yerel yönetim politikasının belirlenmesi ve uygulanması karar bağlanmalıdır” diyerek böyle bir toplantının merkezileşme eğilimlerinin dengelenmesi ile genel hükümlerin geliştirilmesi ve sorunlarının en yetkili mercii tarafından ele alınarak çözümlenmesi açısından da önemli katkılar sağlayacağını kaydetti.

Vali Topaca yerel yönetimlerin sürekli geliştirilip, hizmet üretme kapasitelerinin artırılması gerektiğine de işaret etti.

Başkan Topbaş: Medeniyetler şehirlerde yükselmektedir...

Birlik Başkanlığına seçilen **İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş**, yaptığı konuşmada “Türkiye Belediyeler Birliği meclisinin göstermiş olduğu güvene teşekkür ediyor ve bu güvene Encümen Üyeleri ve Başkanlık Divanı ile birlikte layık olacağımızı özellikle belirtmek istiyorum” dedi.

“Her seçim kendi içerisinde farklılıklar arz etmektedir. Bu

seçim süresi de Türkiye’de yerel yönetimler açısından bir farklı boyutu ile geride kaldı. Her birimiz farklı siyasi partilerin mensupları olarak halkın önüne çıkarak yetki istedik. Vatandaşımız da iradesini sandıklara yansıttı. Sonuç olarak **göreve gelen yerel yönetimler başarılı hizmetler üretecek, meclis üyelerimiz**

de bunun destekçisi olacaktır. Siyaset uzun soluklu bir yolculuktur ve her birimizin siyasi kimlikleri vardır. Ancak yerelde siyasi kimlikleri bir tarafta tutmak suretiyle halkın refahı ve geleceği adına adım atmak zorundayız. **Bize oy vermiş olsun olmasın herkesin ve herkesimin başkanları olarak yetki aldık, umutları olduk.** Bu bağlamda seçim zamanında bir takım maksadını aşan ifadelere takılıp kalmadan, bundan sonra ki geleceğe birlikte bakmak zorundayız” diye konuşan Türkiye Belediyeler Birliği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Topbaş, teknolojik gelişmeler, küreselleşme, demokratikleşme ve kentlere göçün yerel yönetimlerin önemini artırdığına da dikkat çekti.

Dünyada yereli güçlendiren, yerele destek veren, yerelin gelişmesini sağlayan ülkelerin geliştiğinin altını çizen Birlik Başkanı Topbaş, Konfüçyüs’ün bir sözü ile konuşmasına devam etti. “Yakın kolay, uzak zor idare edilir” diyen Başkan Topbaş, “Yaşadığınız bölgede ki, sokağınızda ki problemi en iyi siz bilebilirsiniz. Bu mantıkla, gelişmiş ülkelerde yerelleşmeyi çok önemsemişlerdir. Bir başka açıdan da özellikle yerel yönetimin adeta yarı sivil toplum örgütü anlayışıyla, halka rağmen farklı adım atamayacağı düşüncesiyle yerel çok önemsenmektedir” dedi.

Türkiye’nin de müzakerelere sürecinde bulunduğu Avrupa Birliği’nin, Yerel

Yönetimler Özerklik Şartı’nda da özellikle yerindenlik ve katılımcı şeffaf yönetim anlayışını ön planda olduğunu vurgulayan Başkan Topbaş, sözlerine şöyle devam etti: “Bir deyiş vardır; **‘İnsan her şeyi affeder adam yerine konmamaı affetmez’.** İşte yerel yönetici kendi bölgesinde

ki, kendi alanı ve sorumluluğu içerisinde ki yaşayanlara başta olmak üzere coğrafyasına, tarihine ve çevresine saygılı hizmet üretmek zorundadır.”

Yerel yönetimlerin giderek güçlendiği süreci birlikte yaşıyoruz diye konuşan Başkan Topbaş, “Türkiye’de de bunun sefahatini hep birlikte gördük ve bilmekteyiz. Özellikle reform nitelikli yapılan çalışmaları hepimiz takip ettik. Yeterli olmayan bazı noktalarda da Birlik olarak, siyasi kimlikler bir tarafa el ele vererek ülkenin geleceği adına adımlar atacağız” dedi.

Tarihin en uzun ömürlü kurumlardan birinin şehir, diğerinin de aile olduğunu gösterdiğini kaydeden Başkan Topbaş, bunun tarihin derinliklerinden bugüne kadar yansıdığına işaret etti. **Bilindiği gibi aile toplumların temel yapısı ve şehirlerin özünde de aileler vardır diyen Başkan Topbaş, medeniyetin önünde de şehirlerin bulunduğu altını çizdi.** Topbaş konuyla ilgili olarak “**Medeniyetler şehirlerde yükselmektedir.** İçinde yaşadığımız bu vatan

topraklar, tarihin en eski şehirlerinin kurulduğu mekanlardır. Bu şehirlerimizin batı şehirlerinde olduğu gibi yabancılaşmayan, dışlamayan ve aksine kuşatıcı, kentleştirici ve barındırıcı özelliklerinden bahsedebiliriz” şeklinde konuştu.

Başkan Topbaş: “Yerel yönetimlerin giderek güçlendiği süreci birlikte yaşıyoruz. Özellikle reform nitelikli yapılan çalışmaları hepimiz takip ettik. Yeterli olmayan bazı noktalarda da Birlik olarak, siyasi kimlikler bir tarafa el ele vererek ülkenin geleceği adına adımlar atacağız”

Meclis Toplantısı 556 delege ile yapıldı

556 meclis üyesinin katılımıyla gerçekleşen toplantıda İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş**, 527 oy alarak Birlik Başkanlığına seçildi. Encümen üyelerinden oluşan liste 530, başkan vekilleri ve asıl/yedek katip üyeler ise 507 oyla kabul edildi.

İlk encümen toplantısı

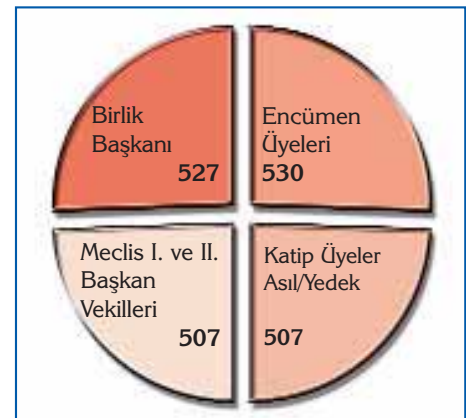
Seçimin ardından gündemdeki diğer konular görüşülerek karara bağlandı. Daha sonra Birlik merkezine gelen Birlik Başkanlığına görevlendirilen İçişleri Bakanı Mahalli İdareler Genel Müdürü Vali Ercan Topaca ve yeni seçilen İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş arasında Birlik Başkanlığı görevine ilişkin olarak devir teslim töreni yapıldı.

Devir teslim töreninin ardından Birlik merkezinde toplanan Encümen Üyeleri ilk toplantısını yaptı.

Seçim Sonuçları

BİRLİK BAŞKANI	
Kadir TOPBAŞ-	İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı
ENCÜMEN ÜYELERİ	
1-	Tahir AKYÜREK- Konya Büyükşehir Belediye Başkanı
2-	Ahmet KÜÇÜKLER- Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı
3-	Nihat ZEYBEKÇİ- Denizli Belediye Başkanı
4-	Mehmet Beşir AYANOĞLU- Mardin Belediye Başkanı
5-	Osman GÜRÜN- Muğla Belediye Başkanı
6-	Hasan ÜNVER- Nevşehir Belediye Başkanı
7-	Edibe ŞAHİN- Tunceli Belediye Başkanı
8-	Bülent TANIĞ- Ankara / Çankaya Belediye Başkanı
9-	Veysel TIRYAKİ- Ankara / Altındağ Belediye Başkanı
10-	Hasan AKGÜN- İstanbul / Büyükçekmece Belediye Başkanı
11-	Bekir ÖZTEKİN- Gaziantep / Oğuzeli Belediye Başkanı
12-	Serhat ORHAN- Manisa / Turgutlu Belediye Başkanı
13-	Sedat PEKEL- Balıkesir / Bandırma Belediye Başkanı
14-	Hasan Fahri YILDIRIM- Zonguldak / Gelik Belediye Başkanı
MECLİS I.BAŞKAN VEKİLİ	
Yusuf Ziya YILMAZ-	Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı
MECLİS II.BAŞKAN VEKİLİ	
Veli KORKMAZ-	Kırıkkale Belediye Başkanı
KATİP ÜYELER (ASIL)	
1-	Hakan TÜTÜNCÜ- Kepez Belediye Başkanı
2-	Tülay Tuncay PEKER- Kırklareli Belediye Meclis Üyesi
KATİP ÜYELER (YEDEK)	
1-	Hidayet DEMİRHAN- Çeltikçi Belediye Başkanı
2-	Mustafa YILMAZ- Bağcılar Belediye Meclis Üyesi

Oy dağılımı

Vali Ercan TOPACA

*İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler
Genel Müdürü*

Ercan TOPACA Kimdir?

1965 yılı Antalya-Manavgat doğumlu. İlk, orta, lise tahsilini Manavgat'da tamamladı. 1983 yılında İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesine girdi. Memuriyet hayatına Sayıştay Denetçiliği ile başlayan Topaca, Kaymakamlık görevine 1989 yılında intisap etti. Vali Topaca, sırasıyla Kastamonu-Azdavay, Diyarbakır-Çermik, Konya-Kulu ilçelerinde Kaymakamlık görevlerinde bulundu. Çorum-Alaca, Muğla-Milas, Eskişehir-Beylikova ilçelerinde de vekaleten Kaymakamlık yaptı. Deprem sırasında Bolu'da üç ay Vali Yardımcılığı görevinde bulunan Topaca, 2000-2004 yıllarında İçişleri Bakanlığı Merkez Teşkilatında Şube Müdürlüğü ve Daire Başkanlığı yaptı. 2004 yılında Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı görevine getirildi. Kamu yönetiminde yeniden yapılanma ve mahalli idarelerle ilgili kanunların hazırlık çalışmalarına aktif olarak katıldı. Ayrıca, İdareyi Geliştirme Başkanlığı görevi sırasında kamuda bürokrasi ve kırtasiyeciliği azaltma ve etkinliği sağlama konusunda da çeşitli çalışmalar yaptı. 2006 yılında Mahalli İdareler Genel Müdürü olarak görev yapmaya başlayan Topaca, 1,5 yıllık görev süresinin ardından Düzce Valisi olarak atandı. 9 ay Düzce Valiliği görevinde de bulunan Topaca, 2008 yılında yeniden Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü görevine atandı. Genel Müdürlük görevine ek olarak 28.04.2009 tarihli Bakanlık Onayı ile Türkiye Belediyeler Birliği Başkanlığına atanan Vali Ercan Topaca, Birliğin divan başkanlığı ve diğer organları oluşuncaya kadar bu görevine devam etti. Vali Topaca, evli ve üç çocuk babasıdır.

Vali Ercan TOPACA: “Türkiye Belediyeler Birliği, belediyelerin Ankara'daki sesi olmalıdır”

Röportaj: Hayrettin GÜNGÖR

Türkiye Belediyeler Birliğinin organları oluşuncaya kadar Birlik Meclisi, Birlik Encümeni ve Birlik Başkanına ait görevleri yürütmek üzere 28.04.2009 tarihli Bakanlık Onayı ile Türkiye Belediyeler Birliği Başkanlığına görevlendirilen İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürü Vali Ercan Topaca ile mahalli idareleri ilgilendiren yasal düzenlemeler üzerine bir söyleşi yaptık. Belediyelerin son durumu ve yeni seçilen belediye başkanlarına önerilerin de yer aldığı söyleşide İçişlerinin Bakanlığının vesayet uygulaması ve denetim konusu da ayrıntılı olarak görüşüldü.

Bilindiği gibi, Anayasa'nın 127. Maddesine göre merkezi idarenin yerel yönetimler üzerinde idari vesayet yetkisi var. Bunu da Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü eliyle kullanıyor. Yapılan son düzenlemelerle İçişleri Bakanlığı'nın bu yetkisinin sınırları daraltıldı mı?

Vesayetin kapsamı tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de zaman zaman tartışma

konusu olmuştur. Özellikle vesayetin hangi makamlar tarafından ve ne ölçüde kullanılacağı konusunda bir fikir birliği olmadığı görülmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu ile anlamsız olduğunu düşündüğümüz bazı vesayet uygulamaları kaldırıldı. Ancak, idarenin bütünlüğüne yönelik ilave bazı vesayet uygulamaları getirildi. Örneğin borçlanma konusunda daha önce net bir düzenleme yoktu. Borçlanma, bu Yasa ile objektif kriterlere bağlandı. Ayrıca dış kaynaklı borçlanmalarda da Hazine Müsteşarlığının onayına bağlı bir vesayet uygulaması getirildi.

Vesayet uygulamasını yalnızca 5393 sayılı Kanunla yapılan uygulamalar olarak algılamak gerekiyor. Bunun dışında da merkezi hükümet tarafından yapılan ancak kamuoyunda yeterince tartışılmayan birçok vesayet

uygulaması vardır. Yeni Belediye Kanunu çıkmazdan önce belediyelerde bir kadro ihdas etmek için çok karmaşık ve uzun bir prosedür gerekliydi. Önce belediye meclisinde karar alınır ve alınan karar gereği yapılmak üzere kaymakamlığa bildirilirdi. Kaymakamlık vilayete, vilayet de İçişleri Bakanlığına yazar; İçişleri Bakanlığından Devlet Personel Başkanlığına yazı ile gönderilirdi. Daha sonra kadro ihdasına ilişkin talep Devlet Personel Başkanlığı, Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından incelenir ve uygun bulunursa Bakanlar Kuruluna sunulur ve Bakanlar Kurulu kararı ile yerel yönetimlerin kadro ihdası gerçekleşirdi. 2 yıllık bir süreci kapsayan böyle bir uygulama da vesayettir.

Yeni Kanun ile bu ve buna benzer vesayet uygulamaları kaldırıldı. Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'teki esaslar

gerçevesinde, kadro ihdası konusunda belediye meclisleri yetkili hale geldi.

Vesayet uygulamaları, daha önce vali, kaymakam ya da merkezi hükümet uygulayıcılarının kişisel tercihlerine göre şekillenmekteydi. 5393 sayılı Kanun ile, vesayet konusunda objektif kriterler getirilerek kişisel tercihlere göre değişen vesayet uygulamalarına son verildi. Vesayetin kapsamı daraltılsa da şekli değiştirilerek hizmetlerde sürekliliğin sağlanacağı metotlar benimsendi. İçişleri Bakanlığı, valilik, kaymakamlık dışında vesayet uygulayan birimlerin sayısı azaltıldı.

Yeni mevzuat kapsamında Mahalli Genel Müdürlüğünün görevlerini anlatır mısınız?

Yerel yönetim denildiğinde vesayet, denetim ve soruşturma boyutunun çok fazla öne çıkmasını istemiyoruz. Yerel yönetimlerle ilgili olarak bunların dışında da yürüttüğümüz işler var. Yerel yönetimlerle ilgili idari ve adli şikayetlerin soruşturulması, sonuçlandırılması ve takibi Bakanlığımız tarafından yapılıyor. Herhangi bir yerel yönetim biriminin hatalı işlemleri nedeniyle vatandaşlarımız doğrudan Bakanlığa veya ilgili valiliğe müracaat edebildiği gibi savcılıklara da müracaat edebilmektedir. Cumhuriyet Savcılıkları, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanmasına Dair Kanun hükümleri çerçevesinde, İçişleri Bakanlığının iznini aldıktan sonra soruşturmaya başlayabilmektedir. Soruşturma izni verme yetkisi, belde belediye başkanları hakkında vali ve kaymakamlar; büyükşehir, il ve ilçe belediye başkanları hakkında ise Bakanlık tarafından kullanılmaktadır. Bu işlemlerin sonuçlandırılması başta olmak üzere borçlanma izinleri, norm kadroların

tespiti, hizmetlerde aksama olduğu takdirde alınan tedbirler ve ihaleden yasaklama gibi iş ve işlemler görevlerimiz arasında yer almaktadır. Bakanlık olarak, yerel yönetimlere işlemleri hızlandırarak, yol göstererek, hukuka uygun ve kamunun genel çıkarlarını koruyacak şekilde önderlik etmeye çalışıyoruz. Sadece denetim ve soruşturma yapmıyoruz. Bakanlık onayıyla sonuçlanan birçok işlemler vardır. Ayrıca, yerel yönetimlerin, diğer Bakanlıklar ve kuruluşlarla olan ilişkilerinin de birçoğu Bakanlığımız aracılığıyla yürütülmektedir.

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün yapısı, belediye hizmet politikaları üretmek için uygun bir yapı mıdır? Bakanlık veya müsteşarlığa dönüştürülmesine ilişkin önerilere nasıl bakıyorsunuz?

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün ayrı bir bakanlık olması veya ayrı bir yapıya kavuşturulması siyasi bir tercih ve kararla olabilecek bir durumdur. Son zamanlarda kamuoyunda tartışılmasına rağmen ben de gazetelerden duydum. Bu konuda Bakanlığımız tarafından yürütülen bir çalışma yoktur.

Genel Müdürlük bünyesinde alandan, uygulamadan gelecek uzmanların yer aldığı bir yapı oluşturulması konusundaki düşünceleriniz nelerdir?

Mahalli idarelerin görev alanı çok geniş bir alandır. Bu alanda uzmanların çalıştırılması gerekiyor. Her kademede uzmanların yer aldığı kadroyu oluşturmak kısa vadede zor. Genel Müdürlüğümüzün uzman kadrosu son zamanda yapılan takviyelerle güçlenmesine rağmen, dışarıdan da uzmanlığı olan kişilerin istihdamına imkân verilmelidir. Genel Müdürlük bünyesinde yerel yönetimler konusunda, kendini yetiştirmiş veya yetiştirilecek kişilerin de istihdamına imkân verilmesini faydalı olacağını

düşünüyorum. Zira, yalnızca Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü değil, İçişleri Bakanlığı kapsamında uzman bir kadronun oluşturulmasına ihtiyaç var. Aynı şekilde taşrada da ihtiyaç olduğu düşüncesindeyim. Uzmanlık sistemi getirildiği takdirde buradaki yapının daha da güçleneceği; Genel Müdürlüğümüzün yönlendirme, yönetme, önderlik etme fonksiyonlarını daha rahat yerine getireceği kanaatindeyim.

5355 sayılı Yasa'da belediyeleri ilgilendiren yasal düzenlemelerde, TBB'nin görüşünün alınmasına dair bir hüküm var. Benzer hükümlerin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile Başbakanlık tarafından hazırlanan Mevzuat Hazırlama Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik'te de bulunmasına rağmen, uygulamada buna uyulmadığını görüyoruz.

Ayrıca, yerel yönetimlerle ilgili mevzuat hazırlıklarının alt yapısı, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmaktadır. Bu iletişim nasıl sağlanabilir?

Haklısınız. Bilindiği gibi mevzuat değişikliğine 2004 yılında başlanarak 2005 yılının sonuna kadar yapıldı. Bu Kanunların hepsinin hazırlık aşamasında, mutfağında çalışmış bir kişi olmama rağmen, yazarken düşündüklerimizin farklı sonuçlar doğurduğunu uygulamaya geçtikten sonra fark ediyorum. Gerek Türkiye Belediyeler Birliğinden gerekse Vilayetler Hizmet Birliğinden, yerel yönetimlerle ilgili düzenlemelerde görüş alınması fikrini savunan ve metne yazdıran kişilerden birisiyim. Uygulama yeni; kurumlar buradaki düzenlemelerin birçoğunun farkına yeni yeni varıyor. Bu görüş alımı konusu, objektif kurallara Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelikle bağlandı. Yapılacak mevzuat düzenlemelerinde ilgili kurum. ve kişiler ile düzenlenemeden etkilenecek kesimlerin görüşlerinin

"Yerel yönetimlerle ilgili mevzuat düzenlemelerinde İçişleri Bakanlığı ve bu alanda görevli olan Türkiye Belediyeler Birliği ile Vilayetler Hizmet Birliğinden görüş alınmasında zorunluluk vardır."

alınarak daha düzgün bir metnin ortaya çıkarılması öngörüldü. Genel Müdürlük olarak Türkiye Belediyeler Birliği ve Vilayetler Hizmet Birliği ile bugüne kadar doğrudan veya dolaylı olarak görüş alışverişinde bulunarak ortak çalışmalar yaptık. Bu konuda, Türkiye Belediyeler Birliğinin yazılı talebi Bakanlığımıza ulaştı. Bundan sonra, yerel yönetimlerle ilgili yapılacak düzenlemelerde, kanunla kendilerine görev verilen Türkiye Belediyeler Birliği ile Vilayetler Hizmet Birliğinin de görüşlerinin alınması konusunda arkadaşlarıma talimat verdim. Türkiye'deki belediyeler adına fikir beyan etme yetkisi verilmiş olan Türkiye Belediyeler Birliği ve özel idareler adına bu yetkiye sahip Vilayetler Hizmet Birliğinin görüşlerinin alınması yapılacak düzenlemeye de güç katacaktır. Diğer bakanlık ve kurumların da bunu uygulamasını takip edeceğiz.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi'nden belediyelerin aldığı pay, 2009 yılı Bütçe Kanunu'na konan bir hükümlerle merkezi idareye aktarıldı. Bu konuda sizin görüşleriniz alındı mı?

Bu konuda yalnızca Türkiye Belediyeler Birliğinin değil, Bakanlığımızın da sıkıntıları var. Yerel yönetimlerle ilgili yapılacak her türlü düzenlemede İçişleri Bakanlığı görüşünün alınması zorunluluğu var. Yapılacak düzenlemenin sağlıklı ve taşrada uygulanabilir nitelikte olması için mutlaka bu alanda

uzmanlığı olan kurumlardan görüş alınması gerekiyor. Yerel yönetimler konusu bir uzmanlık işidir. Bu alanda uzmanlığına en çok güvenilmesi gereken yer Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüdür. Belediyeler ve il özel idareleri ile ilgili olarak Anayasa'da öngörülen ilkelerle uyuşmayan birçok yönetmelik bulunuyor. Neticede bunlar dava konusu oluyor veya belediyelerle taşrada merkezi idare kuruluşları arasında anlaşmazlıklara yol açmaktadır. Bu nedenle, yerel yönetimlerle ilgili yapılacak her türlü düzenlemede, İçişleri Bakanlığı ve bu alanda görevli olan Türkiye Belediyeler Birliği ile Vilayetler Hizmet Birliğinden görüş alınmasında zorunluluk vardır. Yapılacak düzenlemeler; Anayasa, Belediye Kanunu ve İl Özel İdaresi Kanununda öngörülen ilkelere aykırı hükümler içermemelidir.

Bütçe Kanununda yapılan düzenlemeye gelince; bu bir hükümet tasarısıdır. Sayın Bakanımızın da imzasının olduğu bir düzenlemeyi eleştirmemiz doğru olmaz. Hükümetin verdiği karara saygı duyuyoruz. Yalnızca prensip olarak yerel yönetimlere tahsis edilmiş bir kaynağın, Bütçe Kanunu'nda yapılacak düzenleme ile merkezi hükümetin kaynakları arasına alınmasını doğru bulmuyorum. Anayasa Mahkemesinin geçmiş dönemlerde, Bütçe Kanunu'nda bu tür düzenlemelerin yapılmaması yönünde vermiş olduğu kararlar vardır.

Yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları, son dönemde yasalaşan kanunlar ile artırıldı. Daha önce merkezi hükümet tarafından yürütülen birçok hizmet yerel yönetimlere devredildi. Yerel yönetimlerin mevcut gelir kaynakları ile bunların üstesinden gelmesinin zor olduğunu da biliyoruz. Geçen yıl Temmuz ayında yasalaşan İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile bu açığın bir miktar kapatıldığını düşünüyorum. Merkezi yönetim bütçesinden daha fazla kaynağın yerel yönetimlere aktarılması konusunda yapılan bu düzenlemeden kısa bir süre sonra bu tür düzenlemelerle yerel

yönetimlerin kullandığı kaynakların azaltılması yerel hizmetlere olumsuz etki yapabilir. Anayasanın “yerel yönetimlere görev ve sorumluluklarıyla orantılı gelir kaynakları sağlanır” ilkesi göz ardı edilmemelidir.

Anayasamızın 127. Maddesine göre yerel yönetimler üzerinde idari vesayet ancak yasa ile konabilir. İçişleri Bakanlığının da aralarında olduğu bazı bakanlıklar, daha alt hukuk normları ile belediyelere yönelik düzenleme yapmaktalar. Bu soruna nasıl yaklaşıyorsunuz?

Kamu yönetimi kültürümüz yüzyıllardır oluşan bir birikim. Yeni yapılan düzenlemelerle bunun bir anda değişmesini beklemek doğru olmaz. Bu nedenle, eski alışkanlıklar kısmen devam ediyor. Vesayetin dozu bazen artabiliyor. Ancak yerel yönetimlerle ilgili Kanunlarda temel felsefe neyse ona uygun çözümleri ortaya koymamız gerekiyor. Yerel hizmetlerin tümünün yerel yönetimler tarafından yürütüldüğü bir yönetim yapısı bütün dünyada kabul edilmiş durumda. Ülkemizde de bunun altyapısı oluşmaya başlıyor.

Yerel yönetimlere kanunlarla verdiğiniz bir yetkiyi, yönetmelik, yönerge veya genelge ile zayıflatamazsınız. Bu Anayasada öngörülen yerel yönetim ilkelerine uygun olmadığı gibi ülkemizin imzaladığı Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında öngörülen ‘Yerel Yönetimler Özerkliği’yle de bağdaşan düzenlemeler değildir.

Özellikle yönetmeliklerle, kanunlarla verilen birçok yetkinin etkisiz hale getirilmesi

“Kanuna uygun olmayan yönetmelik, genelge vb. düzenlemeleri iyi takip etmeli, bu tür yanlış uygulamaların yaygınlaşmasına fırsat vermemeliyiz”

veya kullanılamaz hale getirilmesi yönünde düzenlemeler yapılmaktadır. Bakanlık olarak her platformda bunu gündeme getiriyor ve mücadelesini yapıyoruz. Başbakanlığı da bilgilendirmek suretiyle görüşümüz alınmadan hazırlanan yönetmelikleri de son aşamada düzeltirmeye çalışıyoruz.

Ama bu sadece Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün çabası ile değil; tüm kamu yönetiminin, bakanlıkların, ilgili herkesin desteği ile çözülebilecek bir konudur. Bu alanda mücadeleyi hep beraber yapacağız, Türkiye Belediyeler Birliği ve belediyeler yapacaklar. Belediyeler ve il özel idareler tarafından dava açılması sonucu Danıştay’ın iptal ettiği birçok yönetmelik oldu. Danıştay’ın “yerel yönetimlerin görev ve yetki alanına müdahaledir” şeklinde karar verdiği ve bunun üzerine ilgili Bakanlıklarla tekrar çalışma yapıp Anayasa ve Belediye Kanundaki temel ilkeler doğrultusunda yeniden düzenlediğimiz Yönetmelikler var. Bu hususta, Türkiye Belediyeler Birliğinden mevzuat değişikliklerini yakından takip ederek, destek

vermesini bekliyoruz. Gerek İçişleri Bakanlığı, gerek Türkiye Belediyeler Birliği gerekse Vilayetler Hizmet Birliği bu değişimi iyi takip etmeli, Bakanlıklar ve kamuoyunu bilgilendirmeli, bu tür yanlış uygulamaların da yaygınlaşmasına fırsat vermemelidir.

Belediyeler aslında idareye bağlı birimlerdir. Birlik olarak, bizimle ilgili düzenlemeleri; Anayasamızdaki İdari Vesayet, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, hukuk, bilim ve hizmet gerçeklerine uygunluğu yönünden değerlendireceğiz. İdari yöntemlerle bilgilendirerek düzeltme yolundan bir sonuç alamazsak da yargıya taşıma kararlılığı içindeyiz. Sizin bu konuda ki düşünceleriniz nelerdir?

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nda öngörülen kriterleri belediyelerin de benimsemiş olmaları gerekiyor. Yerel yönetimlerin Kanunla verilen yetkilerinin ikincil mevzuatlarla düzenlenmesinin doğru olmadığını düşünüyorum. Belediyeler, Türk kamu yönetiminin bir parçasıdır. Merkezi idare ve mahalli idareler birbirini tamamlayan parçalardır. Yerel yönetimlerde bilinç oluşturulması konusunda da Türkiye Belediyeler Birliğine görevler düşüyor.

İdari vesayet kapsamında belediyelerden gelen talepleri nasıl karşılıyorsunuz? Örneğin borçlanma izni için Bakanlığa başvuran bir belediyeye üç ay içinde bir cevap verilmediğine dair duyurumuz var. Bu süreç nasıl gelişiyor?

Esas olan, işlerin en kısa sürede yapıp ilgili yere intikalinin sağlanmasıdır. Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü olarak belediyeler ve özel idarelere hizmet sunuyoruz. Gelen taleplere hizmetlerde aksamaya sebebiyet verilmeyecek şekilde makul bir sürede cevap verilmesi gerekiyor. Evrak imzalarken, gecikme varsa evrakın geliş tarihine bakarak gerektiğinde ilgili arkadaşları uyarıyorum. Borçlanma konusunda yerel seçimler öncesinde, yeni seçilecek belediye başkanını

da düşünerek duyarlı davranıyoruz. Bunun gibi diğer işlemlerde de belediye başkanlarının taleplerine, Kanundaki ilkeler çerçevesinde yaklaşıyoruz.

Sıkıntılı konularımızdan biri de mahalli idarelerde görevde yükselme ile ilgili. Görevde yükselme yönetmeliği ile ilgili çalışmalar hangi aşamada? Bir müjde verebilir miyiz?

Belediyelerde görev yapan kamu görevlileri, görevde yükselme sınavı açılmayınca, uzun zamandır bulundukları kadrolarda kaldılar. Genel Müdürlük olarak sadece bizim düzenleyebileceğimiz bir konu değil. Devlet Personel Başkanlığı, Başbakanlık ve Anadolu Üniversitesi ile çalışarak son aşamaya gelindi. Görevde yükselme sınavı Bakanlık tarafından yapılabileceği gibi, herhangi bir üniversitenin de bu eğitimi tek merkezden veya elektronik ortamda

yapma imkânı getiriliyor. Yönetmeliğin kısa sürede çıkarılarak bütün belediye ve özel idarelerde çalışan personelin görevde yükselme eğitimine ve sınavına katılmaları sağlanmaya çalışılmaktadır.

Norm kadro uygulaması, belediyelere personel istihdamı konusunda bir rahatlık getirdi. Ancak norm kadro düzenlemesinin daha sade, liste değil ilkelerin baz alındığı bir çalışma olması konusunda görüşler var. Sizin norm kadro ile ilgili düşünceniz nedir?

Norm kadrodan amaç, mahalli idarelerde çalışan personel sayısının objektif kriterlere bağlanması ve gereksiz personel istihdamının önüne geçilmesidir. Bu Yönetmelik memurlar için de bir güvence sağlıyor. Memurların elde ettikleri unvan ve kazanılmış haklarını koruyucu hükümler içeriyor. Ayrıca,, belediyeleri gruplara ayırmak suretiyle unvanlar itibarıyla bir birlik sağlıyor. Örneğin Ankara Belediyesinde imar işini yapan birimin ismi ile Diyarbakır Belediyesinde aynı işi yapan birimin isminin de mümkün olduğunca aynı olması öngörülüyor. Vatandaş olarak imar ya da ruhsatla ilgili bir işiniz olduğu zaman, bu işi

“Görevde Yükselme Yönetmeliği’nde son aşamaya gelindi”

belediyenin hangi biriminin yürüttüğünü önceden bilmelisiniz. Norm kadroda birim, unvan ve çalıştırılacak personel sayısı bakımından standartlar getirildi. Bu standartlar çerçevesinde belediye meclisleri serbestçe ihtiyaçları olan kadroyu ihdas edebiliyor. Aynı şekilde çalıştırılacak işçi kadroları da memur sayısına oranlamak suretiyle bir personel yapısı oluşturulmaya çalışılıyor. Norm Kadro Yönetmeliği'nin ayrıntılı bir düzenleme olduğunu ben de düşünüyorum. Ancak bu, bizim tek taraflı yaptığımız bir düzenleme değil, Devlet Personel Başkanlığı ile müştereken yapılıyor.

Yerel yönetimlere memur alımı ile ilgili ayrı bir sınav sistemi düşünülebilir mi?

Merkezi yerleştirme ile belediyelere memur alımı yapıldığında sınavı kazananların atamaları, tercih sırasına göre yapılmaktadır. Tercihlerde ilk sıra genellikle yaşanan yere veriliyor. Ancak başarı sıralamasına göre atamanın yapıldığı sistemde bu her zaman mümkün olamıyor. O nedenle sınavı kazanan bir adayın ataması, çoğunlukla yaşadığı yerden uzak bir bölgeye yapılıyor. Atananlar adaylığı kalkar kalkmaz o belediyeden ayrılmak istiyor. Bu durum hizmetlerde aksamaya yol açıyor. İlgili mevzuatta değişiklik yapılarak, yerel yönetimlerin merkezi yerleştirmenin dışına çıkarılarak, Kamu Personeli Seçme Sınavını kazananlar arasından boş kadro sayısının üç katı kadar kişiyi mülakata çağırarak, bunların arasından seçmeleri yönünde düzenleme yapılmıştı. Danıştay bu düzenlemeyi iptal etti. Eski sistem geri geldi. Belediyelerde merkezi sistem ile memur istihdamı zorunlu hale geldi. Ancak Danıştay kararı doğrultusunda bu alanın yeniden düzenlenerek belediyelerde daha uzun vadeli çalışacak, o bölgede doğup büyümüş kişilere öncelik verilecek bir düzenlemenin yapılması gerektiğini düşünüyorum. Aksi takdirde belediyeler vekâletle idare ediliyor. İşçiye memurun gördüğü iş gördürülmeye çalışılıyor. Bu uygulama hukuken sıkıntılara yol açıyor.

Gerek Belediye Kanunu gerekse 4483 sayılı Kanun'un bazı düzenlemelerine göre belediyelerin idari işlemleri üzerinde Bakanlığın denetim yetkisi bulunuyor. Belediyelerin denetimi ile ilgili düşünceleriniz neler?

Genel olarak yerel yönetimlerin denetimi konusunda, gerek Belediye Kanunu, gerek İl Özel İdaresi Kanunu ve gerekse 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yeni bir yapı oluşturuldu. Mali denetim daha çok Sayıştay'ın sorumluluğunda. Mali denetim dışında kalan diğer işlemler ise İçişleri Bakanlığının sorumluluğunda yürütülen bir yapıya dönüştürüldü. Aynı zamanda belediyelerde iç denetçilik sistemi getirildi. Buna ilave olarak, meclislerin denetim yetkisi biraz daha artırılıp vatandaş denetimi de etkinleştirildi. Bu yapının anlaşılıp uygulanması yavaş yavaş şekilleniyor. Yeni düzenlemeler çerçevesinde, denetim konusunda bir dönüşüm yaşanıyor. 5018 sayılı Kanun'da öngörülen denetim ilkelerini hep beraber öğreniyoruz. Kurumlar ona göre yeniden dizayn ediliyor. Bu kavramlar oturup belediyelerdeki iç denetçiler de faaliyetlerini tam anlamıyla yürütmeye başladıkça, denetimin kapsamı ile birlikte belediyeye katacağı değer de artacaktır.

Müfettişlerimizin, kontrolörlerimizin belediyeleri doğru yönlendirmesi, mali kaynakların en iyi şekilde kullanılması, kaynakların risksiz alanlara yönlendirilmesi ve kamunun genel menfaatleri doğrultusunda yönetilmesi denetim yoluyla sağlanacaktır. Ayrıca belediye meclisleri, il genel meclisleri ve ihtisasa komisyonlarının da etkin bir şekilde çalışması gerektiğini düşünüyorum. Yeni Yasalar gerek ihtisasa komisyonlarının raporlarının, gerek belediye meclisi kararlarının kamuoyuna açıklanması konusunda da önemli düzenlemeler getiriyor. Kontrolör ve müfettişlerin yapacağı denetimin yanında, meclisin ve halkın komisyonlara katılım yoluyla yapacağı denetimler de çok önemlidir.

İçişleri Bakanlığında, Mülkiye Teftiş Kurulu ve Mahalli İdare Kontrolörlerinden oluşan ki denetim birim görev yapıyor. Bunların dünya standartlarına uygun olduğundan bahsedebilir miyiz? Sayı açısından da dünya standartlarına uygun denetim yapabilirliklerini söyleyebilir miyiz?

Bakanlığımız tarafından yapılan denetimlerin iki boyutu var. Biri şikayete bağlı olarak yapılan denetim, biri de teftiş uygulaması. Bu denetimler Mülkiye Teftiş Kurulu ve Mahalli İdareler Kontrolörleri eliyle yürütülüyor.

Mülkiye Teftiş Kurulunun sayı itibarıyla tüm belediyeleri, il özel idarelerini ve kaymakamlıkları denetlemek anlamında yetersiz olacağı aşikâr. Bu anlamda, ihtisas birimi gibi düşüneceğimiz Mahalli İdareler Kontrolörlerinin bulunmasının da gerekli olduğunu düşünüyorum. Her ikisi de birbirini tamamlayan ve birbirinin alternatif olmeyen birimlerdir.

Teftiş Kurulunun sadece mahalli idarelerle ilgili denetim görevi yok; kaymakamlıkları, valilikleri, Bakanlığın diğer iş ve işlemlerini, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı gibi bağlı kuruluşları da denetliyor. Bu nedenle Bakanlığımızda iki denetim birimi olmasında bir sakınca yok. Ancak kadromuzun sayı bakımından yeterli olmadığını düşünüyorum. İçişleri Bakanlığınca yapılan denetimlerin hepsi ayrı bir ihtisaslaşmayı gerektiriyor. Bu bağlamda Mahalli İdare Kontrolörlerinin, sayılarının artırılarak devamında fayda olduğunu düşünüyorum.

Faaliyet ve denetim raporlarının kamuyuna açıklanması uygulamasına nasıl bakıyorsunuz?

Mahalli idarelerle ilgili genel faaliyet raporunun hazırlanması Bakanlığımıza verilmiş bir görevdir. Bu yıl

da hazırlığını yapıyoruz. Bu rapor Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay'a sunulacaktır.

İdari denetim yapıldığında müfettiş ve kontrolörler tarafından hazırlanan raporlar da mahallinde ilgili idareye veriliyor, eksikliklerin giderilmesi için ilgili birimin valiliğine yazılıyor. Ama kamuoyuna açıklanması konusunda bir çalışma yok. Yalnızca Bilgi Edinme Yasası kapsamında başvurulduğu zaman verilmesi gerekiyor. Vatandaşın ilgisini alana çekmek ve kamuoyu denetimini artırmak anlamında olumlu etki yapabilir;

5747 sayılı Kanun kapsamında nüfusu 2 binden az olan 862 belediyenin de ilk yerel seçimlerde tüzelkişiliğini kaldırarak köye dönüştürülmesi öngörülmüştü. Ancak Danıştay 8. Dairesinin kararına istinaden Yüksek Seçim Kurulunun verdiği karar ile 862 belediye yerel seçime girerek tüzelkişiliğini sürdürmeye devam ediyor. Bu belediyelerle ilgili 5 yıl sonrası için neler düşünüyorsunuz?

Yasa yürürlüğe girmişti. Daha sonra Anayasa Mahkemesine intikal etti. Anayasa Mahkemesi'nin Anayasaya aykırı bulmadığı, ilk kademe belediyelerinin kapatılmasına ilişkin düzenleme yürürlüğe girdi. Buna göre 240 ilk kademe belediyesinin tüzel kişiliği 29 Mart seçimi ile birlikte sona erdi. Nüfusu 2 binin altındaki belediyelerle ilgili olarak Anayasa Mahkemesi, turizm bölgesi kapsamında olan belediyeler, idari birleşme yoluyla nüfusunu 2 binin üzerine çıkaran belediyeler ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına karşı dava açmış belediyelerin tüzel kişiliğini sona erdiren kanun hükmünün anayasa aykırı olduğuna ve bu belediyeler açısından iptaline karar verdi. İlgili hükmün iptali ile bu belediyelerin tüzel kişiliği devam edecek. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonucuna karşı dava açan belediyelerin tüzel kişiliği dava sonucu ne olursa olsun devam edecektir.

Nüfusu 2 binin altındaki belediyelerin tüzel kişiliğinin kaldırılmasına karar verildiği takdirde, bu belediyelerin tüzel kişiliğini sona erdirecek yeni bir kanun çıkarılması veya Belediye Kanununun 11 inci maddesinde öngörülen usule göre yeni bir işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Yeni seçilen belediye başkanlarına önerileriniz nelerdir?

Yerel yönetimler; halkla iç içe, halkın günlük ihtiyaçlarını karşılayan, halkın hayatını ve refah düzeyini doğrudan doğruya etkileyen birimlerdir.

Beş yıllık bir dönem için göreve başlayan yeni belediye başkanlarımızın omuzlarına bu nedenle çok ciddi ve ağır olmasına rağmen onurlu ve şerefli bir yükün bineceğini söyleyebiliriz. Başkanlar, o yükü kaldırdığı zaman şehirlerimizde yaşayanların gönlünde taht kuracaklardır.

Belediye başkanları omuzlarına binecek yükten korkmamalıdır. Çünkü, belediyeler gerek personel kapasitesi, gerek mali kaynaklar ve gerekse idari

tecrübe anlamında önemli mesafeler kat etti. Orkestra şefi niteliğindeki belediye başkanlarımızın, orkestrayı iyi idare etmeleri halinde şehirlerimizin her türlü ihtiyacı karşılanabilir. Belediye başkanlarımız, mazbatalarını aldıkları andan itibaren vatandaşların su, yol, kaldırım isteyeceğini bilerek göreve gelmelidir. Hizmet alanlarında sorunla karşılaşan belediye başkanlarımıza, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü olarak kapımız açıktır. Yeni seçilen tüm belediye başkanlarımıza görevlerinde başarılar diliyorum.

TBB hakkında görüşleriniz nedir? Belediyeler konusunda nasıl bir rol oynamalıdır?

Daha önce faaliyetlerini dernek şeklinde sürdüren Türkiye Belediyeler Birliği yeni düzenleme ile yasal statüye kavuştu. Bir geçiş dönemi yaşayan Türkiye Belediyeler Birliği gibi diğer birliklerde de yeni bir örgütlenme, yeni bir hizmet yapısı ve yeni bir mali kaynak yapısı oluşturuldu. Bu aşamada Türkiye’de yerel yönetim kültürünün oturmasında Türkiye Belediyeler Birliğine önemli görevler düşüyor. Birlik, belediyelerin Ankara’daki sesi olmalıdır. Onların sorunlarını merkezi hükümetin gündemine taşıma anlamında önemli bir misyonu olduğunu

düşünüyorum. Birlik belediyelere eğitim, mevzuat, uluslararası ilişkiler alanlarında önderlik etmeli ve yol göstermelidir. Türkiye Belediyeler Birliğinin kurumsal kültürü, personel yapısı yeni oluşuyor.

Belediye başkanlarının ve belediye personelinin eğitimi konusunda Türkiye Belediyeler Birliğinin desteğini bekliyoruz.

“Orkestra şefi niteliğindeki belediye başkanlarımızın, orkestrayı iyi idare etmeleri halinde şehirlerimizin her türlü ihtiyacı karşılanabilir”

Dr. İlhan KARAKOYUN

İnebolu Kaymakamı

SEÇİM VE SİYASAL KATILIM

1. GİRİŞ

“Demokrasi” denildiğinde akla ilk gelen kavramlardan biri “siyasal katılım” (political participation) kavramıdır. Dar anlamda demokrasi, hükümetlerin seçiminde ve politika oluşturulmasında bütün vatandaşların eşit oy ve eşit söz söyleme hakkına sahip olduğu bir yönetim biçimi olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle, demokrasi, kararların vatandaşlar tarafından verilmesidir. Bu da, ancak, siyasal katılım yoluyla gerçekleştirilebilir. Eğer etkili bir siyasal katılım sağlanabilirse, ancak o zaman, vatandaşlar politik gündemin kontrolünü eline alabilir ve siyasete şekil verme olanağına kavuşabilir.

Siyasal katılımın en basit ve en yaygın yöntemi seçim döneminde oy kullanmadır. Günümüzde demokrasinin benimsendiği çoğu ülkede, oy kullanma dışındaki siyasal katılım şekilleri oldukça sınırlıdır ve genellikle nüfusun çok küçük bir kesimi tarafından gerçekleştirilebilmektedir (BUDGE, 1996). Bu nedenle, çok sayıda siyasal bilimci, vatandaşların yerel ve genel seçimlerde oy verme konusundaki isteğini veya isteksizliğini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla çeşitli bilimsel çalışmalar yapmışlardır ve yapmaya da devam etmektedirler.

Son yıllarda, birçok demokratik ülkede seçimlere katılım oranlarında ciddi bir azalma görülmektedir. Aynı zamanda, siyasal otoritelere olan güven düzeyi de oldukça düşüktür. Üstelik vatandaşların siyasal sistemle ilgilenmelerini sağlayan geleneksel iletişim ağları ve örgütlenmelerde de bir azalma eğilimi gözlenmektedir.

Diğer politik terimlerde olduğu gibi, “siyasal katılım”, farklı insanlar tarafından farklı anlamlarda kullanılabilir. Bu tür tanımsal yanlış anlamalar, “katılımcı demokrasi” (participatory democracy) konusunda çeşitli anlaşmazlık ve tartışmalara sebep olabilmektedir. Bu nedenle, kavramın iyi tanımlanmasına ve açıklanmasına ihtiyaç vardır.

Bu çalışmada, “**demokrasi için siyasal katılım neden önemlidir?**” sorusunun cevabı irdelenecektir. İlk olarak, “siyasal katılım” kavramı tanımlanacak; daha sonra, günümüz temsili demokrasilerindeki vatandaş katılımının türleri ve sıklığı (*frequency*) incelenecek; son olarak, tür ve kapsam açısından siyasal katılımın önemi tartışılacaktır.

Demokrasilerde “siyasal katılım neden önemlidir?” sorusunun irdelendiği bu çalışmada, nihai siyasal kararlar üzerinde vatandaşların etkisini arttırmanın gerekli olduğu sonucuna varılmıştır. Çünkü vatandaşların yaygın siyasal katılımı ve halkın hükümet üzerindeki kontrolünün arttırılması, demokratik toplumlar için en önde gelen hedeflerden biridir. Başka bir ifadeyle, karar alma sürecinde vatandaşlar etkin bir rol oynamalıdır. Çeşitli kaygılara rağmen, politik karar alma sürecine vatandaş katılımını arttırmak ve derinleştirmek, vatandaşlar açısından içermeye (inclusion) ve demokratik bir karar alma süreci oluşturmaya yol açacaktır. Bu nedenle, politik karar alma sürecine vatandaş katılımını arttırmak ve derinleştirmek için yeni demokratik yeniliklere (innovations) ihtiyaç vardır.

2. “SİYASAL KATILIM” KAVRAMI

“Siyasal Katılım”ın standart tanımlarından biri, “*kamu politikalarının oluşturulması, kabulü ve uygulanması sürecinde yer almak*”tır (BUDGE 1996: 13). Zaman zaman, “*siyasal katılım*” yerine “*vatandaş katılımı*” (citizen participation) da kullanılmaktadır. Vatandaş katılımı, demokraside vatandaşın gücü ile ilgili kategorik bir kavram olup, hâlihazırda politik ve ekonomik süreçten dışlanmış olanların gelecekte bu sürece dâhil olmasına olanak tanıyan siyasal gücün yeniden dağıtımını ifade etmektedir (ARNSTEIN, 1969).

“Demokrasi” ve “katılım” birbiriyle yakından ilgili iki kavram olduğu için her iki kavramı da içeren “*katılımcı demokrasi*” (participatory democracy) kavramı sıklıkla kullanılmaktadır.

Katılımcı demokrasi, siyasal sistemlerin yönünün ve işleyişinin belirlenmesinde seçmenlerin geniş müdahalesine vurgu yapan bir süreç olarak tanımlanabilir. “Demokrasi” adını kullanan bütün hükümetlerin kendi vatandaşlarının katılımına dayandıkları varsayılabilir, geleneksel temsili demokrasiler, vatandaş katılımını “*oy kullanma*” ile sınırlamak ve asıl yönetişim işini profesyonel siyasal elitlere bırakma eğilimi taşımaktadırlar.

Örneğin, Joseph Schumpeter’in demokrasi teorisinde, katılımın herhangi bir özel veya merkezi rolü yoktur. Katılım, sadece seçim mekanizmasını çalıştırmak için gereklidir. Teorinin odak noktasını, belli bir lider azınlık oluşturmaktadır (PATEMAN, 1970).

Katılımcı demokraside, siyasal bir grubun bütün üyelerinin karar alma sürecine anlamlı bir katkıda bulunmaları için fırsatlar yaratılması ve bu fırsatlara ulaşacak insanların çoğaltılması öngörülmektedir.

1950’li yıllarda, siyasal katılım, sadece seçim perspektifinden değerlendirilmiştir: oy kullanma, seçim mitinglerine katılma... gibi. Ancak, seçim, seçmenlerin karar alma sürecini etkileyebilecekleri yöntemlerden sadece biridir. 1960’lı yıllar boyunca, özellikle öğrencilerin yeni siyasal katılım yollarının açılmasına yönelik talepleri sonucu, “*siyasal katılım*” kavramı, popüler siyasal lügatın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (PATEMAN, 1970).

Batılı Demokrasilerde, 1980’li yıllarda, oy vermenin alternatifi olan çeşitli siyasal davranış şekillerinde önemli bir artış gözlenmektedir. Toplumun eğitim ve siyasal farkındalık (*political awarness*) seviyesindeki artış, günümüzde insanların siyasal baskı mekanizmalarını tanımlarını kolaylaştırmış ve siyasal sürece katılma yeteneklerini yükseltmiştir. Başka bir deyişle, günümüzde siyasal atmosfer insanlar için daha tanıdık bir hal almış ve bu durum siyasal açıdan insanların kendilerine olan güvenini (*political self-confidence*) arttırmıştır (SABUCEDO ve ARCE, 1991).

“Günümüzde, Antik Atina Demokrasisine benzer bir doğrudan demokrasi sistemi olanaklı mıdır?” sorusu, cevaplanması oldukça zor bir sorudur. Çünkü, toplumlar daha kompleks ve çok nüfuslu bir yapıdadır. Bu nedenle, gerek zaman ve gerekse harcanacak enerji açısından doğrudan katılımı sınırlayan bazı engeller mevcuttur. Bu durum bizleri, vatandaşların aktivitelerinin oyverme ile sınırlandırıldığı ve temsilcilerin onlar için gerekli kararları aldığı “*siyasal işbölümü*” (a division of political labour) kavramına götürmektedir. Siyasal işbölümü, genellikle demokrasiyi oluşturmak için en mantıklı (veya tek olanaklı) yol olarak görülmektedir ki, bu da temsili demokrasi olarak karşımıza çıkmaktadır (BUDGE, 1996).

Geçen zaman içerisinde siyasal katılım, şekil açısından olduğu gibi, konu açısından da değişim göstermiştir. 1970’lerden önce, vatandaşların katılımı öncelikli olarak refah, konut, medeni haklar ve eğitim... gibi sosyal konular çevresinde örgütlenmekteydi. Fakat, 1970’lerden itibaren çevre ve tüketici hareketlerinin ortaya çıkmasıyla birlikte, insanların teknolojinin olumsuz etkileri konusundaki rahatsızlıkları da artmış; vatandaşlar, hava ve su kalitesinin yönetimi, tehlikeli atıkların kontrolü ve nükleer güç gibi kompleks teknolojik konular ile ilgili olarak daha fazla katılım talep etmeye başlamışlardır (DESARIO ve LANGTON, 1987).

3. SİYASAL KATILIM TİPLERİ

Sidney Vebra, Norman Nie, Jae-on Kim... gibi bazı siyaset bilimciler, vatandaşların genel olarak başvurduğu dört siyasal katılım şeklini tanımlamaktadırlar: oy kullanma, kampanya faaliyeti, toplumda

¹ Bazı siyasal bilimciler (Robert Dahl ve Giovanni Sartori gibi), Adam Smith’in “ekonomik iş bölümü” argümanının siyasete de uygulanabileceğini ileri sürmüşlerdir. Başka bir deyişle, “siyasal iş bölümü” (division of political labour) uygulanabilir. Ekonomideki girişimciler gibi, siyaset de büyük ölçüde siyasetçilere bırakılırsa daha iyi olabilir. Çoğu insan, siyasal görevler için zaman ve enerji ayırmak istemeyecektir. Onlar için aile, spor, kültür, media, hobbiler... gibi daha ilgi çekici ve mutluluk verici meşguliyetler vardır. Bu nedenle, siyaseti büyük ölçüde siyasetçilere bırakmak mantıklı olabilir (BUDGE, 1996).

bir grup ile birlikte çalışma ve doğrudan kamu görevlileri ile ilişki kurma (DALTON, 2006).

Fakat siyasal katılım sadece bunlardan ibaret olmayıp daha farklı katılım tipleri de mevcuttur. Bu katılım tipleri, en yaygın sınıflandırmalardan biri olan iki kategoride toplanabilir: geleneksel katılım (*conventional participation*) ve geleneksel olmayan katılım (*unconventional participation*). Aynı sınıflandırma, yasal ve yasal olmayan ile kurumsal ve kurumsal olmayan katılım şeklinde de yapılabilir (SABUCEDO ve ARCE, 1991).

3.1. Geleneksel Katılım Tipleri

Çok sayıda geleneksel katılım tipi vardır: Oy kullanma, dilekçe yazma, toplantılara katılım, seçim kampanyaları için çalışma, parasal katkıda bulunma, herhangi bir toplumsal problemin çözümü için diğer insanlarla birlikte çalışma, hükümet görevlileri ile ilişki kurma, bir yerel yönetim organında yer alma veya hizmet etme ve bir siyasal örgüte üye olma... gibi (SABUCEDO ve ARCE, 1991; ABRAMSON ve CLAGGETT, 2001).

3.2. Geleneksel Olmayan Katılım Tipleri

Geleneksel olmayan katılım yöntemlerine örnek olarak gösteriler, boykotlar, grevler, bina işgalleri ve trafiği engelleme gösterilebilir. Geleneksel olmayan katılım, yasal gösteriler, boykotlar ve yasadışı grevler şeklinde olabilir. Yasal olmayan aktiviteler, şiddet içeren veya şiddet içermeyen davranışlar olarak meydana gelebilir (SABUCEDO ve ARCE, 1991).

Yasal olmayan aktiviteler, bazen saldırgan siyasal katılım (*aggressive political participation*) olarak da adlandırılmaktadır. “Hükümetin normal işleyişini engelleyen ve elit olmayan grup aktivitelerini kapsayan illegal faaliyetler, saldırgan siyasal davranış olarak tanımlanmaktadır” (MÜLLER 1979: 37).

J. M. SABUCEDO ve C. ARCE (1991) tarafından çok boyutlu ölçüm tekniği (the technique of multi-dimensional scaling - MDS) kullanılarak siyasal katılım tipleri üzerine yapılan bir çalışmada dört siyasal katılım tipi tanımlanmıştır:

a) **Seçim Çalışmaları (Electoral Persuasion):** Seçim kampanyaları gibi.

b) **Geleneksel Katılım (Conventional Participation):** Oy kullanma, dilekçe yazma, yasal gösteri ve grevler.

c) **Şiddet İçeren Katılım (Violent Participation):** Silahlı faaliyetler ve malvarlığına yönelik tahribatlar.

d) **Doğrudan Şiddet İçermeyen Katılım (Direct Non-Violent Participation):** Bu tür faaliyetler, illegal faaliyetler olup şiddet içermemektedir. Örneğin, binaların işgal edilmesi, boykotlar, trafiği durdurma, izinsiz gösteri ve grevler.

4. SİYASAL KATILIMIN ÖNEMİ

Siyasal katılımın, günümüz çağdaş demokrasinin en önemli unsuru olduğu konusunda gelen bir fikir birliği olduğu söylenebilir. Buna karşılık, artan siyasal katılımın leyhinde olduğu gibi, aleyhinde de ileri sürülen çeşitli argümanlar mevcuttur. Bu bölümde, siyasal katılımın leyh ve aleyhinde olan argümanlar ile vatandaş katılımının kapsam ve yoğunluğunu etkileyen ve belirleyen faktörler, siyasal katılımındaki azalma, yetersiz katılımın sebepleri ve katılımı arttırma ve derinlik kazandırmaya yönelik demokratik yenilikler (innovations) gözden geçirilecektir.

4.1. Siyasal Katılımı Savunan Görüşler

20. yüzyılın sonlarına doğru faşist, militarist ve komünist rejimlerin yıkılması, demokrasiyi adeta räkipsiz tek alternatif konumuna getirmiştir. Ian Budge tarafından ifade edildiği gibi,

Özgürlüğü sınırlandırılmış ve özelemleri rejim ideolojisi tarafından belirlenen bazı uzak hedeflerin gerisinde bırakılmış insanlar için demokrasi karşıkonulamaz bir cazibeye sahiptir. Diğer faydalarının yanında, demokrasi, vatandaşlara kendileri için (hem özel olarak nasıl bir hayat sürmek istediklerine karar verme, hem de kamusal açıdan hükümet ve politikaların kollektif olarak belirlenmesine katılma suretiyle) seçim yapma özgürlüğü sunmaktadır (BUDGE, 1996: 6).

Toplumu ilgilendiren politikaların belirlenmesine katılım ve karar sürecinde aktif olarak rol almak demokrasinin gereğidir. L. W. Milbrath'ın belirttiği gibi, “eğer demokrasi, insanların ‘kendileri için ve kendileri tarafından yönetimi’ (rule of the people, by the people, and for the people) ise, bu tanım gereği, insanlar politika ile ilgili ve aktif olmalıdır” (MILBRATH, 1965: 142). “Halkın karar alma sürecinde yer almaması durumunda, demokrasi hem meşruyetini hemde gücünü kaybedecektir.

² Saldırgan siyasal katılım ile ilgili ampirik (deneysel) bir çalışma için bkz. Edward N. MÜLLER ve Thomas O. JUKAM (1983). “Discontent and Aggressive Political Participation”, *British Journal of Political Science*, Vol. 13, No. 2 (Apr., 1983), ss. 159-179. Bu çalışmaya göre, saldırganlığın en önemli nedeni, siyasal sisteme yabancılaşmadır.

Thomas Jefferson'un belirttiği gibi, bilgili bir seçmen, hükümet üzerindeki en önemli sınırlayıcı güçtür" (DALTON 2006: 35).

Bütün vatandaşların katılımıyla alınan politik bir kararın, sadece bir grup veya vatandaşların belli bir kesiminin katılımıyla alınan kararlardan daha iyi olduğuna ilişkin genel bir inanç vardır. Sadece vatandaşların bir bölümünün katılımıyla oluşturulan hükümetin, bu sürece katılmayanların çıkarlarını ihlal edecek şekilde hareket etmesi muhtemeldir. Bu nedenle, demokrasilerde ilgisizlik ve politikadan uzak durmak doğru bir davranış olarak değerlendirilmemektedir. Çünkü eğer politika oluşturma sürecine ilgisizlik ve politikadan uzak durmak toplumda yaygın bir davranış haline gelirse, siyasal güç kolaylıkla gaspedilebilir ve hükümetin niteliği ciddi bir şekilde azalır. Bu durumun önüne geçmek için vatandaşların politika ile ilgilenmelerini, bilgili ve aktif olmalarını gerekli kılan bir sosyal norm olmalıdır (MILBRATH, 1965).

Demokrasinin temel niteliği olan seçim, vatandaşların karar alma sürecine katılımının en basit ve en eski yöntemidir. Seçimler, hem demokrasiyi meydana getirir hem de toplumun ihtiyaç ve isteklerine karşı cevap veren ve hassas olan bir politik sistem oluşmasını öngören demokratik değerleri garanti altına alır. Demokrasilerde, vatandaşların kendi ihtiyaçlarını en iyi şekilde belirledikleri varsayılır. Bu ihtiyaçlarını en iyi yansıtan parti ve program için oy verme, kendilerini ifade etmelerinin en etkili yöntemi olarak kabul edilir. Toplumun kendi ihtiyaçlarıyla ilgili değerlendirmelerini ihmal eden ve onları karşılamayan parti veya hükümetler, seçim yarışında yenilgiye uğratılacaktır. Buna karşılık, toplumun isteklerine cevap veren partiler ise destek sağlayacak ve karar alma gücünü (yetkisini) elde edecektir (BUDGE, 1996).

Bu nedenle, politik karar alma sürecine ilgi ve bu sürece aktif olarak katılım, demokrasi için merkezi önem taşımaktadır. Siyasal katılımın şekli ve gücü toplumdan topluma farklılık göstermektedir. Eğer katılım düzeyi yüksek ise, seçimlerin olumlu sonuçlar doğuracağı öngörülmektedir.

Siyasal katılımı savunan siyaset bilimciler, politik karar alma sürecine daha fazla katılım olmasını isterler. Bu durumun iki temel sebebi vardır. *Birincisi*, dört veya beş yıllık aralıklarla yapılan seçimler, uygulanacak politikalar üzerinde halka fazla etkili olma olanağı vermemektedir. Çeşitli sebeplerle, hükümet, kendisini seçtiren önceliklerden oldukça farklı politik kararlar alabilir. *İkincisi*, hükümetin seçim programını

uyguladığı varsayılabilir, iki genel program arasında seçim yapmak zorunda kalan çoğunluğun spesifik konulardaki tercihlerinin gücünü azaltır (BUDGE, 1996).

Sonuç olarak, eğer bireylerin kendi çıkarlarını en iyi bildiği kabul ediliyorsa, o zaman, vatandaşların karar alma sürecine katılımını genişletmek demokrasi için faydalı olacaktır. Bu nedenle, bireylerin katılımını teşvik etmek için kurumsal bir takım düzenlemeler yapılmalı; spesifik konularda halkın doğrudan oy kullanmasına olanak tanıyarak temsili demokrasi doğrudan demokrasiye yaklaştırılmalıdır (BUDGE, 1996).

4.2.Siyasal Katılımın Karşıtı Olan Görüşler

Genel olarak sağlıklı bir demokrasi için geniş bir siyasal katılım hayati öneme sahiptir. Fakat siyasal katılıma karşı çıkan ve geniş siyasal katılımın gerçekleşmesinin mümkün olmadığını ileri süren bazı görüşler de vardır.

İlk olarak, bazı siyaset bilimciler, geniş siyasal katılımı, pratik olarak olanaksız hayali (*utopian*) bir ideal olarak görmektedirler. Onlara göre, temsilin ve popüler siyasal katılımın önemi ile ilgili tartışmalar büyük ölçüde soyut düzeyde kalmaktadır. Bu durumun en önemli sebebi, ne kadar uğraşılsa uğraşılsın, bütün bir ulusu siyasal konuları tartışacak ve politik alternatifler arasında tercih yapabilecek şekilde organize etmenin oldukça zor olmasıdır (BUDGE, 1996).

Samuel P. Huntington gibi bazı siyaset teorisyenleri tarafından dile getirilen ikinci itiraz noktası, artan vatandaş katılımının siyasal istikrarsızlığa yol açabileceğine ilişkin kaygıdır. Buna ilave olarak, "... katılım, toplumdaki çatışmayı ve herhangi bir karara varmak için gerekli olacak zamanı arttırabilir..." (DESARIO ve LANGTON, 1987: 22). Başka bir deyişle, "... özellikle protesto faaliyetlerinde vatandaş katılımının hızlı bir şekilde genişletilmesi, zaten ağır işleyen politik sistemi tıkayacak taleplere yol açabilir" (DALTON, 2006: 75).

Üçüncü arguman, sosyal ilişkilerin büyük ölçüde politize olma eğilimi gösterdiği yerlerde, yüksek siyasal katılımın toplum üzerinde tahrip edici bir rol oynayabileceğini ileri sürmektedir (MILBRATH, 1965).

Dördüncü arguman, Robert A. Dahl'a (1961) aittir. R. A. Dahl'a göre, insanoğlu politik değil, medeni hayvandır. İnsanlar, genellikle politik konulara ilgi duymazlar. Bu nedenle, demokratik toplumlarda siyasal katılımda süreklilik yoktur. Bireylerin siyasal katılımı, esas olarak, gündemdeki konuya bağlıdır. Başka bir ifadeyle, siyasal katılım, genellikle bir ilgi

mesalesidir. Eğer sivil insanları ilgilendiren bir gündem varsa, o zaman siyasal olarak aktif olacaklardır (LERNER, NAGAI ve ROTHMAN, 1996).

4.3. Siyasal Katılımı Etkileyen ve Belirleyen Faktörler

Vatandaşların siyasal kararlara katılımının kapsam ve yoğunluğunu etkileyen ve belirleyen çok sayıda faktör vardır. Bu faktörleri şöyle sınıflandırmak mümkündür: politik güdüler, kişisel faktörler (davranışlar, inançlar, bireysel özellikler), siyasal kurumlar (siyasal parti sistemi gibi) ve sosyal pozisyon (sosyal sınıf, ikamet yeri, sosyo-ekonomik statü, cinsiyet, din, etnik köken).

Milbrath'a göre (1965: 39-141); bir çok politik harekette, yüksek sosyo-ekonomik statü ile siyasal katılım arasında pozitif bir ilişki söz konusudur. Yüksek sosyo-ekonomik statüdeki insanların oy kullanma, toplantılara ve kampanyalara katılma, siyasal bir partiye üye olma... vb ihtimali daha fazladır. Eğer bir kişinin siyaset ile ilgili motivasyonu fazla ise, o kişinin siyasete katılımı ve politikaya ilişkin derinliği daha yüksek olacaktır. Kendi kimliğini herhangi bir siyasal parti ile özdeşleştiren veya herhangi bir partiyi tercih eden insanların, siyasal süreçte aktif olarak rol almaları muhtemeldir. Özellikle sosyal açıdan iletişimi gerektiren siyasal aktivitelere, sosyal insanların katılma ihtimali sosyal olmayan kişilere göre daha yüksektir. Siyasete şüphayla yaklaşan veya siyasetten yabancılaşan kişilerin, siyasetle uğraşması zayıf bir olasılıktır.

Genellikle partiler arasında büyük bir rekabet söz konusu ise, siyasal katılım düzeyinin yüksek olması beklenir. Özellikle kriz dönemlerindeki seçimlerde katılma oranı, diğer dönemlere göre daha yüksektir. Mesleki açıdan yüksek statüde yer alan kişiler politikaya daha fazla ilgi duyacaktır. Eğer bir kimsenin eğitim düzeyi yüksek ise, o kişinin siyasete olan ilgisi, siyasal karar alma sürecine katılımı ve seçimlerde oy kullanma oranı daha çok olacaktır (, 1997).

İnsanların duygusal açıdan yaklaştıkları konuların doğrudan tehdit altında olduğu zamanlarda, insanlar politikaya daha fazla ilgi duymakta ve daha aktif olmaktadır (GANS, 1952).

4.4. Siyasal Katılımdaki Azalma

Demokratik teori, insanı, “katılan bir siyasal hayvan” (a political animal who participates) olarak varsaymaktadır. Buna göre, siyasal kararları etkilemek için insanlar, bilgi toplar, fikirler oluşturur, toplantılara katılır ve çeşitli grupları organize eder (GANS, 1952).

Demokratik teörinin bu varsayımına karşın, “birçok toplumda çoğu vatandaş, siyasete ilgi duyma, siyaset konusunda bilgili olma ve aktif olarak siyasette yer alma şeklindeki klasik demokratik algıya uymamaktadır” (MILBRATH, 1965: 153).

En basit ve en etkili siyasal katılım biçimi, seçimlerde oy kullanmaktır. Demokraside oy verme, siyasal katılım için anahtar rolü olan bir davranıştır. Oy verme, özgürlüğümüzü ifade etmek için birincil yöntem olmasına rağmen, özellikle 2. Dünya Savaşı sonrası dönemde bütün demokratik ülkelerde hem yerel hem de genel seçimlere katılmada bir azalma gözlenmektedir (LIJPHART, 1997).

Genel olarak, vatandaşların oy verdikleri zaman bunun siyasal açıdan bir değişime yol açacağı şeklinde bir beklenti içerisinde iseler, o zaman siyasete ilgi gösterecekleri kabul edilmektedir. Ancak, son yıllarda, küresel olarak siyasetten memnuniyetsizlik ortaya çıkmaya başlamıştır. Demokratik sisteme destek olma düşüncesi bütün dünyada yaygın olmasına rağmen, birçok ülkede siyasal sürece dâhil olma oranı oldukça düşüktür. Örneğin, Avrupa ülkelerinde genel seçimlerde o verme oranı 1980’de % 88 iken 2002’de bu oran % 74’e gerilemiştir. Son yıllardaki düşüş dikkatedeğer düzeydedir. Aynı gerileme, parti üyeliği için de geçerlidir. Özellikle, oturmuş Batı Demokrasileri için bu durum söz konusudur. Önceki dönemde toplam nüfusun yaklaşık % 9’una tekabül eden parti üyeliği, 2000’li yıllarda % 5’lere düşmüştür. Bu durum, uzun dönemli bir gerileme eğilimini göstermektedir (STOKER, 2006).

A. Lijphart’a göre, “seçimlerdeki düşük katılım düzeyi, çok ciddi bir demokratik problemdir” (1997: 1). Çünkü temsili demokraside, demokratik temsil vatandaş katılımına dayanmaktadır. Eşit olmayan katılım, siyasal kararlarda eşit olmayan etki demektir. Başka bir deyişle, oy vermeyen biri, siyasal açıdan yok kabul edilmektedir (, 1997).

Oy verme dışındaki diğer siyasal katılım şekilleri de yaygın değildir ve genellikle toplam nüfusun çok az bir kesimi bu işlerle uğraşmaktadır (BUDGE, 1996). Son yıllarda özellikle bireysel katılımı bir gerileme eğilimi ortaya çıkmıştır. Siyaset, büyük ölçüde toplumdaki yarı profesyonel veya profesyonel küçük bir grup tarafından yapılmaktadır (STOKER, 2006).

Vatandaşların siyasal karar mekanizmalarında etkin olabilmeleri için siyasal partiler anahtar görevi gören demokratik kurumlardır. Ancak, son yıllarda siyasal partiler de büyük ölçüde üye kaybına

uğramışlardır. Kalan üyeler de siyasal kampanyalarda ve karar alma süreçlerinde sınırlı bir role sahiptirler. Genellikle güçlü parti liderliği partilerini domine etmekte ve siyasal kampanyalar da uzman kişiler tarafından organize edilmektedir. "... [P]arti üyeleri, sadece seçim dönemlerinde sınırlı bir önem taşımakta ve çeşitli seviyelerdeki hükümet organlarında görev alacak aday ve temsilcilerin seçimi için sığ bir havuz oluşturmaktadır..." (STOKER, 2006: 104). Mevcut siyasal partileri, "partilisi olmayan partiler" (parties without partisans) olarak tanımlamak mümkündür (STOKER, 2006: 107).

Siyasal parti üyeliğindeki azalmanın aksine, lobi faaliyetlerini yürüten grupların üyeliğinde büyük bir artış görülmektedir³. Hemen hemen bütün demokratik ülkelerde, özellikle de gelişmiş endüstriyel demokrasilerde, lobi faaliyetlerinde bulunarak politik karar alma mekanizmalarını etkileyebilen ve demokratik sürece önemli katkılarda bulunan vatandaş gruplarında büyük bir patlama gözlenmektedir. Fakat vatandaşların bu gruplara katılımı, büyük ölçüde kredi kartlarıyla (üyelik düzeyiyle) sınırlı kalmaktadır. Bu gruplar büyük ölçüde profesyonel politikacılar eliyle yönetilmektedir (DALTON, 2006; STOKER, 2006).

Bu nedenle, günümüzdeki vatandaş gruplarının aktiviteleri "**çek defteri katılım**" (*checkbook participation*) olarak adlandırılmaktadır. "*Vatandaş grupları vatandaşlar için kurulmuştur. Ancak, vatandaşlar tarafından kurulmuş olması gerekli değildir. Bu gruplarda büyük çaplı aktif üyelik yoktur. Bu gruplar, bireylerden para isterler, vatandaşlar adına kampanya düzenlerler, fakat çok sayıda kişiyi doğrudan siyasal aktivitenin içine çekemezler...*" (STOKER, 2006: 110).

Şaşırtıcı olan ise, protesto niteliğindeki aktivitelerde de (*protest activism*) siyasal partilerde olduğu gibi bir gerileme eğilimi söz konusudur (STOKER, 2006).

Sonuç olarak, siyasal katılım şekillerinin zaman içerisinde büyük ölçüde nitelik değiştirdiği; bireysel olarak siyasete olan ilgi ve katılım azalırken grup katılımının arttığı söylenebilir.

4.5. Yetersiz Siyasal Katılımın Nedenleri

Siyasal katılım ile ilgili çok sayıda iyi uygulama mevcut olmasına rağmen, yetersiz katılım için de çok sayıda örnek gösterilebilir. Yetersiz siyasal katılımın önündeki engelleri aşağıdaki gibi sıralamak olanaklıdır (SMITH, 2005: 106-108);

- Kamu otoritelerinin birbiriyle çelişen politik zorunlulukları.

- Siyasal katılımın yönetimindeki zayıflık.
- Siyasal katılım için yetersiz kaynak tahsisi.
- Yerel ve ulusal düzeyde siyasal katılımın amacının net olarak ortaya konulamaması.
- Katılım stratejilerinin düzenlenmesinde yaratıcılık ve hayal gücü eksikliği.
- Siyasal katılıma karşı örgütsel ve profesyonel direnç.
- Resmi ve bürokratik olarak vatandaşların işbirliği halinde çalışmamaları eğilimi.
- Siyasal katılımından beklenen sonuçların elde edilememesi.
- Kamu otoritelerinde kültürel değişim eksikliği.
- Vatandaş katılımı için insiyatif yokluğu.
- Siyasal katılım fırsatlarının bilinmemesi.
- Kamu otoritelerine güvensizlik ve katılımın herhangi bir değişime yol açmayacağı konusundaki şüphecilik.

4.6. Katılımı Arttırmak ve Derinleştirmek İçin Demokratik Yenilikler

Son yıllarda siyasal katılımındaki gerileme ve demokratik rejimlerde siyasetin işleyişine olan inançsızlıktaki (*disenchantment*) artış nedeniyle, siyasal katılımı arttırmak ve derinleştirmek için bir takım demokratik yeniliklere (*democratic innovations*)⁴ ihtiyaç vardır.

G. Smith tarafından hazırlanan bir raporda, vatandaş katılımını arttıracak ve derinleştirecek elli altı değişik demokratik yenilik analiz edilmiş ve bu inovasyonlar yedi başlık altında sınıflandırılmış, tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Özet olarak bu sınıflandırma aşağıdaki gibidir (SMITH, 2005: 19-104);

a) Seçime İlişkin Yenilikler (*Electoral Innovations*): Bu tür yeniliklerin amacı, seçimlere katılımı arttırmaktır. Örneğin, posta yoluyla oy kullanma, elektronik oy verme, pozitif kaçınma (*abstention*), zorunlu oy verme, oy kullanma yaşını düşürme, evrensel vatandaşlık.

b) Danışıcı Yenilikler (*Consultative Innovations*): Bu yenilikler, halkın görüşleri ile ilgili olarak karar vericileri bilgilendirmeyi hedeflemektedir. Örneğin, halk toplantıları, odak gruplar, vatandaşlar için panel ve forum düzenleme... gibi.

c) Tartışma Yenilikleri (*Deliberative Innovations*): Bu tür yeniliklerin amacı, karar vericileri etkilemek düşüncesiyle vatandaşların politik konuları tartış-

³ "Grupların üyelerini siyasete katılım için nasıl harekete geçirdikleri" ile ilgili deneysel (ampirik) bir araştırma için bkz. Jan LEIGHLEY, "Group Membership And The Mobilization Of Political Participation", *The Journal of Politics*, Vol. 58, No. 2 (May 1996), pp. 447-463.

⁴ Politik karar alma sürecine vatandaş katılımının biçimsel (formel) yöntemleri.

maları için bir araya getirilmesidir. Örneğin, vatandaş jürileri, konsensus konferansları, kamuoyu yoklamaları, Amerika Konuşmaları (*America Speaks*), ulusal forumlar, çalışma halkaları, tartışma günleri.

d) Eşyönetim Yenilikleri (*Co-governance Innovations*): Bu tür yenilikler, vatandaşlara karar alma sürecine önemli ölçüde etkide bulunma olanağı vermeyi amaçlamaktadır. Örneğin, Chicago toplum polisliği (*Chicago community policing*), gençlik meclisleri, katılımcı tahmin, katılımcı bütçeleme, Seçim Reformu İçin Vatandaş Birlikteliği, İngiliz Kolombiyası.

e) Doğrudan Demokrasi Yenilikleri (*Direct Democracy Innovations*): Bu tür yenilikler, önemli konularda vatandaşlara son sözü söyleme yetkisini vermeyi hedeflemektedir. Örneğin, New England kasaba mitingleri, referandum, inisiyatif, geri çağırma (recall), tesadüfen seçilmiş vatandaş grupları.

f) E-demokrasi Yenilikleri (*E-democracy Innovations*): Bu tür yenilikler, karar alma sürecine vatandaş katılımını sağlamak için bilgi ve iletişim teknolojilerini (*information and communication technology - ICT*) kullanmayı amaçlamaktadır. Örneğin, e-oy verme, e-danışma, e-temsil, online kamuoyu yoklaması, e-dilekçe, e-referandum, Minnesota e-demokrasi, BBCiCan, HeadsUp.

5. SONUÇ

Sağlıklı bir demokrasi ve iyi işleyen bir toplum için halkın siyasete katılımı son derece önemlidir. Çünkü karar alma sürecine halkın katılımı ve kamu politikalarına mümkün olduğu kadar fazla vatandaşın aktif olarak onay vermesi, temel demokratik değerlerdir (BUDGE, 1996). Başka bir deyişle, yaygın vatandaş katılımı ve hükümet üzerindeki popüler kontrol ve denetimin artırılması, demokratik toplumlar için birincil hedeftir (DALTON, 2006). Bu nedenle, nihai siyasal kararlar üzerinde vatandaşın etkisi artırılmalı ve karar alma sürecinde halk belirleyici bir rol oynamalıdır.

Sağlıklı bir demokratik rejim için vatandaşlar siyasal konuları ve sorunları tartışma olanağına sahip

olmalıdır. Siyasal katılım için siyasal mobilizasyon gereklidir (ABRAMSON ve CLAGGETT, 2001). Bunun yanında, etkili siyasal katılım, siyasal açıdan uçta yer alan (marjinal) gruplar (etnik gruplar, düşük sosyo-ekonomik statüdekiler ve gençler) için katılım olanaklarının artırılmasını gerektirmektedir.

Seçimlere katılımı arttırmak için bir takım kurumsal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir: Otomatik seçmen kaydı (29 Mart 2009 Mahalli İdareler Seçimleri için seçmen listelerinin oluşturulmasında ilk kez kullanılacak olan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminde olduğu gibi), nisbi seçim sistemi, seçimlerin seyrek aralıklarla yapılması, zorunlu oylama (*compulsory voting*) ... gibi (, 1997).

Son yıllarda, siyasal katılımın düzeyi gibi, siyasal katılım şekilleri de değişmiştir. R. J. Dalton (2006), siyasal katılımın azalmadığını; siyasal hareketin biçim değiştirdiğini ileri sürmektedir. Ona göre, eski katılım biçimleri olan oyverme, parti çalışmaları ve kampanyalara katılım gerilerken, vatandaş inisiyatifi ve politika odaklı siyasal aktiviteler artmıştır. Katılımın artması olumlu bir gelişme olmasına rağmen, değişen katılım şekilleri modern demokrasiler için bazı sorunlar da yaratabilmektedir. “Günümüzdeki siyasal sorunların artan karmaşık ve teknik doğası, siyaset dünyası ile başa çıkmak için vatandaşların siyasal açıdan bilgili olmasını gerektirmektedir” (DALTON, 2006: 74).

Sonuç olarak, bir takım kaygılara rağmen, politik karar alma sürecine vatandaş katılımını arttırmak ve derinleştirmek, vatandaşlar açısından içermeye (inclusion) ve demokratik bir karar alma süreci oluşturmaya yol açacaktır. Son yıllarda, siyasal katılım ve seçimlere güven konusunda ciddi bir gerileme gözlemlenmektedir. Ancak, aynı durumun, son yıllarda artan baskı gruplarının faaliyetleri için geçerli olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Bununla birlikte, baskı gruplarının aktivitelerindeki ilerleme yeterli değildir. Politik karar alma sürecine vatandaş katılımını arttırmak ve derinleştirmek için yeni demokratik yeniliklere (innovations) ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

- ABRAMSON, Paul R. ve CLAGGETT, William (2001), “Recruitment And Political Participation”, *Political Research Quarterly*, Vol. 54, No. 4 (Dec., 2001), ss. 905-916.
- ARNSTEIN, Sherry R. (1969), “A Ladder Of Citizen Participation”, *JAIP*, Vol. 35, No. 4, July 1969, ss. 216-224. <http://lithgow-schmidt.dk/sherry-arnstein/ladder-of-citizen-participation.html#d0e24>, (05.11.2006).
- BUDGE, Ian (1996), *The New Challenge Of Direct Democracy*, Polity Press, Cambridge.
- DAHL, Robert A. (1961), *Who Governs?: Democracy And Power In An American City*, Yale University Press, New Haven.
- DALTON, Russell J. (2006), *Citizen Politics: Public Opinion And Political Parties In Advanced Industrial Democracies*, CQ Press, Washington, D.C.
- DESARIO, Jack ve LANGTON, Stuart (1987), *Citizen Participation In Public Decision Making*, Greenwood Press, New York.
- GANS, Herbert J. (1952), “Political Participation And Apathy”, *Phylon* (1940-1956), Vol. 13, No. 3 (3rd Qtr., 1952), ss. 185-191.
- LERNER, Robert, - NAGAI, Althea K. - ROTHMAN, Stanley (1996), *American Elites*, Yale University Press, New Haven.
- LUPHART, Arend (1997), “Unequal Participation: Democracy’s Unresolved Dilemma”, *The American Political Science Review*, Vol. 91, No. 1 (Mar., 1997), ss. 1-14.
- MILBRATH, Lester W. (1965), *Political Participation*, Rand McNally & Company, Chicago.
- MULLER, Edward N. (1979), *Aggressive Political Participation*, Princeton University Press, Princeton, N.J.
- MULLER, Edward N. ve Thomas O. JUKAM (1983), “Discontent and Aggressive Political Participation”, *British Journal Of Political Science*, Vol. 13, No. 2 (Apr., 1983), ss. 159-179.
- PATEMAN, Carole (1970), *Participation And Democratic Theory*, Cambridge University Press, London.
- SABUCEDO, Jose M. ve Constantino ARCE (1991), “Types Of Political Participation: A Multidimensional Analysis”, *European Journal Of Political Research*, Vol. 20, (July 1991), ss. 93-102.
- SMITH, Graham (2005), *Beyond The Ballot: 57 Democratic Innovations From Around The World*, The Power Inquiry, London.
- STOKER, Gerry (2006), *Why Politics Matters: Making Democracy Work*, Palgrave Macmillan, Basingstoke.

⁵ Oy kullanmanın zorunlu olduğu ülkelerde, seçimlere halkın katılımının yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ancak, zorunlu oy kullanma, bireysel özgürlüğü zedelediği ileri sürülerek eleştirilmekte ve bu nedenle, bazı siyaset bilimciler, zorunlu oy kullanmayı antidemokratik bir uygulama olarak tanımlamaktadırlar (LUPHART, 1997).

Erkan KARAARSLAN

Maliye Bakanlığı Muhasebat
Başkontrolörü
SGK Daire Başkanı

Stratejik planlama, örgütün (yönetimin) ilgili mevzuat ve benimsediği ilkeler çerçevesinde mevcut durumunu gözden geçirerek, stratejik amaçlarını ve bunlara ulaşmayı mümkün kılacak yöntemleri kaynak ihtiyaçları ile birlikte ortaya koyan ve gerçekleştirmelerin ölçülebildiği planlardır (Maliye Bakanlığı SGB, 2006: 10).

MAHALLİ İDARELERDE STRATEJİK PLANLAMA

A- GENEL OLARAK

Strateji kelimesinin etimolojik kökeni Eski Yunanca'ya kadar dayanmaktadır. Strateji, Eski Yunanca “stratos” (ordu) ve “ago” (yönetmek, yön vermek) kelimelerinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Kimi görüşlere göre de bu kavram Latince “stratum” kelimesinden türemiştir. Latince’de stratum; “yol, çizgi, nehir yatağı” anlamlarına gelmektedir. Türkçe’de strateji kelimesi “sürme, gönderme, götürme, gütme ve bir amaca varmak için eylem birliği sağlama ve düzenleme sanatı” olarak tanımlanmaktadır.

Strateji, özellikle askeri terminolojide çok sık kullanılan bir kavramdır. Savunma alanında strateji kelimesi, Eski Yunanlı General Strategos’un adına atıfla kullanılmakta ve bu generalin savunma alanındaki bilgi ve taktiklerini ifade etmektedir.

Son yıllarda ise işletmecilik literatüründe ve özellikle yönetim ve karar teorilerinde strateji kavramı, oldukça önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır.

Stratejik planlama bir örgütün ne olduğu, ne yaptığı ve nasıl yaptığı konusunda temel kararlar üretme ve davranışlar geliştirmeye yönelik ilkeli çabalar bütünüdür (Bryson, 1995: 4).

Daha teknik bir ifade ile stratejik planlama, örgütün (yönetimin) ilgili mevzuat ve benimsediği ilkeler çerçevesinde mevcut durumunu gözden geçirerek, stratejik amaçlarını ve bunlara ulaşmayı mümkün kılacak yöntemleri kaynak ihtiyaçları ile birlikte ortaya koyan ve gerçekleştirmelerin ölçülebildiği planlardır (Maliye Bakanlığı SGB, 2006: 10).

Devlet Planlama Teşkilatı’nca hazırlanan Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te (R.G.: 26.5.2006/26179) ise stratejik plan şöyle tanımlanmıştır:

“Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı ifade eder”.

B- STRATEJİK PLAN HAZIRLAYACAK MAHALLİ İDARELER

5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda stratejik planlama düzenlenmiştir. 5393 sayılı Kanun'un 41'inci maddesinde; "Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir." denilmektedir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 31'inci maddesi de yukarıdaki maddeye paraleldir.

Ayrıca, birlikler dışındaki tüm mahalli idare kanunlarında, meclislerin görev ve yetkileri arasında, Stratejik plânların görüşülüp kabul edilmesi; encümenin görev ve yetkileri arasında Stratejik plânların incelenerek meclisin görüşüne bildirilmesi; idarenin kurumsal stratejilerinin oluşturulması; üst yöneticilerin idarelerini stratejik plâna ve kurumsal stratejilere uygun olarak yönetmesi; bütçelerin stratejik plana uygun olarak hazırlanması yer almaktadır.

Belediyelerden hangilerinin stratejik plan hazırlayacağı konusunda, Kanun maddesinde nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu olmadığı belirtilmiştir. Kanımca

nüfusu ne olursa olsun tüm belediyelerin stratejik plan hazırlamasında hem çok önemli faydalar hem de bazı zorunluluklar vardır. Faydaları bir kenara bırakılacak olursa, nüfus kriterine bakılmaksızın tüm belediyelerin performans programı hazırlamasının zorunlu olması nedeniyle tüm belediyelerin stratejik plan hazırlaması gerekir. Çünkü performans programı stratejik planın dilimlere bölünmesidir ve bir anlamda küçük bir stratejik plandır. 5393 sayılı Kanun'da performans programı hazırlanmasında hiçbir istisna getirilmediği dikkate alınarak performans programı hazırlaması zorunlu olan tüm belediyelerin stratejik planda hazırlaması gerekir.

Buna göre mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde stratejik plan hazırlaması gereken mahalli idareler şunlardır;

Tüm İl Özel İdareleri

Nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyeler

Nüfusu 50.000'i aşmayan diğer belediyeler

C- STRATEJİK PLANIN HAZIRLANMA ZAMANI VE PLANLAMA SÜRECİ

Yukarıda sayılan mahalli idarelerde stratejik planın mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde hazırlanıp kabul edilmesi dolayısıyla 29 Eylül 2009 tarihine kadar meclis tarafından kabul edilmesi gerekmektedir.

Ancak mahalli idarelerin bu maksimum süreyi kullanmaları çok mümkün değildir. Çünkü stratejik planlara dayalı olarak hazırlanması gereken performans programı ve bütçenin de bir hazırlık süreci vardır. Dolayısıyla 2010 yılının da mahalli idarelerde kaybedilmemesi için biran önce stratejik planlar tamamlanarak bütçe ve performans programının bu planlara uygun yapılması gerekmektedir.

Aşağıda mahalli idareler için bütçe ve performans programı hazırlama süreçleri verildikten sonra örnek bir stratejik plan hazırlama süreci sunulacaktır.

PERFORMANS PROGRAMI SÜRECİ	
MAYIS SONU	Program Dönemi Stratejisinin Belirlenmesi
TEMMUZ SONU	Harcama Birimi Teklif Performans Programlarının Hazırlanması
AĞUSTOS SONU	İdare Teklif Performans Programının Hazırlanması

AĞUSTOS SONU	İdare Teklif Performans Programının Encümene Sunulması
EYLÜL AYININ SON HAFTASI	İdare Tasarı Performans Programının Hazırlanması
EYLÜL/EKİM AYININ SON GÜNÜ (BÜTÇE TEKLİFLERİNİN MECLİSE VERİLME GÜNÜ)	İdare Tasarı Performans Programının Meclise Sunulması
EKİM/KASIM AYI İÇİNDE BÜTÇENİN KABULÜNDEN ÖNCE	İdare Performans Programının Kabulü

BÜTÇE HAZIRLAM TAKVİMİ

İşlem Sırası	Tarihi	Yetkili	İşlemin Adı	Açıklama
1	Haziran Ayı Sonu	Üst Yönetici	Bütçe Çağrısı	Stratejik plan ve programına uygun olarak gider bütçelerini hazırlamak üzere birimlere çağrı yapılır.
2	Temmuz Ayı Sonu	Harcama Birimleri	Bütçe Teklifleri	Birimler, bütçe fişini kullanarak gerekçeli bütçe yılı gider teklifleri ve izleyen gider yılının gider tahminleri ile ödenek cetvelini mali hizmetler biriminin koordinasyonunda hazırlayarak hizmet gerekçesi mali hizmetler birimine verilir.
3	Ağustos Ayı Sonu	Mali Hizmetler Birimi	Hazırlık bütçesinin hazırlanması	Diğer birimlerden gelen gider tekliflerini, gelir bütçesini ve izleyen iki yılın gider tahminlerini hazırlayarak, bütçe ilke ve hedefleri doğrultusunda kurum hazırlık bütçesini oluşturur.
4	Ağustos Ayı Sonu Eylül Ayı İlk İş Günü (İl Özel İdarelerinde)	Üst Yönetici	Hazırlık Bütçesinin Encümene Sunulması	
5	Eylül Ayının İlk Haftası	Mali Hizmetler Birimi	Bütçe Taslağının İçişleri Bakanlığına Gönderilmesi	
6	Eylül Ayının Son Haftası	Encümen	Encümen Görüşü	Bütçe taslağı incelenip encümen görüşü ile birlikte üst yöneticiye verilir.
7	Eylül Ayının Son Günü (Diğer Belediyelerde) Ekim Ayının Son Günü (İl Özel İdarelerinde ve Büyükşehir Belediyelerinde)	Üst Yönetici	Bütçe Tasarısının Meclise Sunulması	
8	Ekim Ayının İlk Oturumu Kasım Ayının İlk Oturumu	Belediye Meclisi Meclis	Plan ve Bütçe Komisyonuna Havale	
9	İlk Oturumu İzleyen 5. Gün	Plan ve Bütçe Komisyonu	Plan ve Bütçe Komisyon Raporu	
10	Ekim Ayının İlk Oturumunu İzleyen 20 Gün İçerisinde (Diğer Belediyelerde) Kasım Ayının İlk Oturumunu İzleyen 20 Gün İçerisinde (İl Özel İdarelerinde ve Büyükşehir Belediyelerinde)	Meclis	Bütçe Tasarısının Mecliste Görüşülmesi	

MAHALLİ İDARELERDE STRATEJİK PLANLAMA SÜRECİ

MAYIS SONU	Üst yönetici tarafından bir iç genelge ile hazırlık döneminin başlatıldığının duyurulması
MAYIS SONU	Mali hizmetler biriminin koordinatörlüğünde stratejik planlama ekibi kurulması
MAYIS SONU	Planlama ekibinin hazırlık programını oluşturması
TEMMUZ SONU	Taslak stratejik planların, 5018 sayılı Kanun, Yönetmelik, Kılavuz ve DPT’ce yayımlanan stratejik planlamaya ilişkin diğer rehberlere uygun olarak hazırlanması
AĞUSTOS’UN BAŞINDA	Üst yöneticinin stratejik planı onaylaması
AĞUSTOS SONU	Encümen tarafından stratejik plânların incelenerek meclisin görüşüne bildirilmesi
EYLÜL	Meclisin Eylül ayı toplantısında stratejik plânların görüşülüp kabul edilmesi
KASIM	Stratejik planın DPT Müsteşarlığına ve İçişleri Bakanlığına gönderilmesi
ARALIK AYININ İLK HAFTASI	Stratejik planın kamuoyuna duyurulması ve kamu idarelerinin internet sitelerinde yayınlanması

D- STRATEJİK PLANDA REVİZYON İM-KÂNI

Mahalli idarelerce hazırlanan stratejik planlar asgari 2 yıl uygulanacaktır. 2 yıllık tatbikat döneminden sonra plan revize edilebilecektir. Bu revize işlemi iki şekildedir. Bunlardan biri “**güncelleme**”, diğeri “**yenilemedir**”. Güncelleme isteğe bağlı ve ihtiyaca dönük olup sadece hedeflerle ilgili ve planın kalan 3 yılını içerecek nitelikte olacaktır. Güncelleme yapılırken, misyon, vizyon ve amaçlarda değişiklik yapılmayacaktır. Yani planın uygulanmasından 2 yıl geçtikten sonra kamu idaresi amaçlarını gerçekleştirmek için yeni hedeflere ihtiyacı olduğunu tespit edebilir. Bu durumda kalan 3 yıllık plan döneminde yeni hedefler belirleyerek stratejik planını güncelleyebilir. Revize işleminin bir başka şekli de yenilemedir. Mahalli idarelerde yenileme gerektiren haller şunlardır;

- Görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen mevzuatta değişiklik olması hâlinde,
- Mahalli idarelerde üst yöneticinin değişmesi halinde ilgili mahalli idare,

- Doğal afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalımların vuku bulması hallerinde ilgili kamu idareleri,

Yenileme işlemi planın yeni bir beş yıllık dönemi ihtiva edecek şekilde yeniden hazırlanmasıdır. Sayılan hususların gerçekleşmesi halinde kamu idaresi, müteakip 3 ay için planı yenileme kararı alacak ve takip eden 6 ay içinde de planı yenileyeceklerdir.

E- STRATEJİK PLAN HAZIRLANMASI SIRASINDA DİKKATE ALINMASI GEREKEN TEMEL PRENSİPLER

Stratejik planlar hazırlanırken uyulacak temel prensipler;

- Plan hazırlanırken, kısaca paydaş olarak nitelendirilebilecek; kamu idaresinin hizmetlerinden yararlananların, kamu idaresi çalışanlarının, sivil toplum kuruluşlarının, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili diğer tarafların katılımları sağlanmalı ve katkıları alınmalıdır.
- Plan tüm birimlerin katılım ve katkılarıyla yürütülmelidir. Bu bağlamda mali hizmetler biriminin görevi koordinatörlüktür.

- Stratejik planın doğrudan kamu idarelerince ve **idarelerin kendi çalışanları tarafından** hazırlanması zorunludur.

- Stratejik planlama konusunda danışmanlık hizmeti alınması mümkündür. **Danışmanlık ihtiyacı var ise** bu ancak yöntem ve süreç danışmanlığı ile eğitim hizmetleri konularıyla sınırlı olacaktır.

- İlgili tüm kamu idareleri birbirleri ile uyum, işbirliği ve eşgüdüm içinde; hesap verme sorumluluğunun gereklerini dikkate alarak çalışmalıdır.

Yukarıdaki ilkeler incelendiğinde stratejik planın kamu idaresi tarafından sahiplenilmesi suretiyle hazırlanmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır. Diğer yandan son ilke ile kamu idareleri aralarında uyum, işbirliği ve eşgüdüm ilkesi getirilmiş olsa da bunun araçları ortaya konulmadığı gibi bu görev Başbakanlık tarafından gerçekleştirilen bir görev olup daha ziyade temenni nitelikli bir ilke görünümündedir.

F- ETKİN BİR STRATEJİK PLANLAMANIN EVRELERİ

a. Ön Uzlaşma (Planlamanın Planlaması)nın Sağlanması; Stratejik planlamanın birinci evresi, kurum ya da örgüt içi ve dışındaki önemli karar mekanizmasında olan kişi veya kuruluşların stratejik planlama konusunda ikna edilmesini gerektirir. Bundan sora, planlamanın amacı, hangi aşamalardan oluşacağı, ne zamanda tamamlanacağı, raporların formatı, zamanlaması, sürece katılanların rolleri, bunun için gerekli kaynaklar öz biçimde saptanır. (Söyler, 2008: 7)

b. Örgütsel ve Kurumsal Yükümlülüklerin İrdelenmesi; Stratejik planlamanın ikinci evresinde, bir örgütü bağlayıcı nitelikte tüm biçimsel ve esasa ilişkin olarak yapılması zorunlu şeyler ortaya konulur. Bu tür şeyler genellikle mevzuatta belirlenmiştir. Ne var ki birçok örgütün, bildiklerini sandıkları halde bu yükümlülüklerinin farkında olmadığı gibi, yükümlülüğü olmadığı halde alışkanlık icabı yaptığı lüzumsuz işleri de bulunmaktadır. Bu noktada zihinsel önyargı ve alışkanlıkların terk edilmesi önem taşır.

c. Örgütsel Görev (Misyona) ve Değerlerin İrdelenmesi; Her örgüt, belirli sosyal, ekonomik ve benzeri fonksiyonları yürütmek amacıyla kurulur. Bu itibarla bir örgüt varlık felsefesini bilmek zorundadır. Buna ilaveten örgüt misyonunun tanımlanması, örgüt içi ve dışı birçok lüzumsuz çatışmayı önler. Belli bir misyon üzerinde uzlaşma, çalışanların örgüte katkısını artırabilir, çevresel ilgi gruplarının örgüt hakkındaki beklentilerini açık hale getirebilir. Bu evrede temel yöntem, örgüt ya da kurumu etkileme gücüne sahip belli başlı odak ya da grupların saptanarak bunların örgütten beklentisinin bilinmesidir.

d. Kurum İçi Çevre Analizi Yapılması; Bu evrede herhangi bir örgüte içerden bakılmaktadır. Kaynaklar açısından (girdi), şu anki strateji açısından (süreç) ve şu ana kadarki performans (çıkıtı) açısından kurum ya da örgütün bir irdelenmesi yapılarak güçlü ve zayıf yönleri ortaya çıkarılmaya çalışılır.

e. Kurum Dışı Çevre Taraması Yapılması; Örgütler çok defa dış çevredeki değişim ve gelişmeleri zamanında algılayamadıklarından ve gerekli stratejileri oluşturamadıklarından ataletle girerler. Bunun önlenmesi için herhangi bir örgüt dış çevre analizi ile politik, ekonomik, teknolojik gelişmeleri izleyerek, hizmet verilen gruplara özgü değer ve algısal değişimleri, rekabet koşullarını analiz etmeye çalışır. Bu evrede böyle bir çalışma, dış çevredeki muhtemel fırsat ve tehlikeleri saptamaya yardımcı olur.

f. Stratejik Sorunların Saptanması; Bu evrede, stratejik planlama grubu, yukarıdaki evrelerde edinilen bilgiler ışığında stratejik amaçların gerçekleştirilmesi yolunda ortaya çıkan veya çıkması muhtemel sorunları saptamaya çalışır. Bunun için sorunlar; kısa, özlü ve temel politikalara yönelik olmalı, sorunlar dikkate alınmadığı takdirde ne tür sonuçlar doğurabileceği kullanılan soru formuna yazılmalıdır.

g. Strateji Oluşturulması; Strateji bir örgütün ne olduğu, ne yaptığı ve niçin yaptığını belirleyen amaçlar, politikalar, programlar, davranışlar, kararlar ve kaynak dağılımı bütünüdür. Planlama grubu her

sorunu tartışarak, çözüme yönelik yaratıcı beyin fırtınası yapar. Bu evrede, sorunların çözümüne yönelik alternatif çözümler ortaya konulur. Ayrıca orta ve uzun vadeli temel politikalar oluşturulur.

G- STRATEJİK PLANLAMADA RİSKLER

Kamu kaynağının etkili bir şekilde kullanılması bakımından stratejik planlama hayati bir kavram gibi görünmektedir. Zira sınırlı kamu kaynaklarının alternatif maliyetlerinin hesaplanması suretiyle kullanılması, vergi veren yani bu hizmetleri finanse eden vatandaşın en haklı talebidir. Ancak stratejik planın arzulan katkıyı sağlaması bakımından aşağıda kısaca özetlenen bazı risklerin dikkate alınmasında fayda vardır. (Koçdemir, 2006: 96).

a. Sahiplenme;

Teorik alan ile pratik alanın çoğu zaman örtüşmediği konusu bir gerçek olarak önümüzdedir. Yapılan çalışmalar teorik olarak bize yeni ve çağdaş açılımlar sunsa da sonuç tatbikat ile elde edilecektir. Bu nedenle arzulan iyileşmelerin ne ölçüde başarıldığı

Kamu kaynağının etkili bir şekilde kullanılması bakımından stratejik planlama hayati bir kavram gibi görünmektedir. Zira sınırlı kamu kaynaklarının alternatif maliyetlerinin hesaplanması suretiyle kullanılması, vergi veren yani bu hizmetleri finanse eden vatandaşın en haklı talebidir. Ancak stratejik planın arzulan katkıyı sağlaması bakımından aşağıda kısaca özetlenen bazı risklerin dikkate alınmasında fayda vardır. (Koçdemir, 2006: 96)

uygulamalar ile görülecektir. Stratejik planlama ve bunun genelde kamu yönetimine katacağı değerle ilgili beklentinin karşılanması için, öncelikle ve en başta bunun kamu idarelerince sahiplenilmesi gerekecektir. Hiç kuşku yok ki eğer bu sahiplenme gerçekleşmez sonuç alınamayacağını belirtmek gerekir. Sahiplenmeden kasıt, kamu idaresinin tüm çalışanlarının sahiplenmesi olmakla birlikte, üst yönetimin hassasiyetinin öncülük vasfı taşıyacağı unutulmamalıdır. Öte yandan planın hazırlanmasında strateji geliştirme birimlerinin görevi koordinatörlük olacaktır. Yani plan idarenin tamamının ortak gayretleri ile hazırlanmalıdır. Dolayısıyla strateji geliştirme birimlerinin koordinasyon görevi zaman içerisinde planı doğrudan hazırlama gibi hatalı bir uygulamaya dönüşmemelidir.

b. Kamu Mali Yönetiminde Planlama ve Performansı Etkileyen Araçların Eksikliği; Tabiatıyla stratejik planlama kaynak kullanımında etkililiğe dönüktür. Kaba bir yaklaşımla, mevcut kamu kaynağı hangi alana aktarılırsa kamu için en faydalı sonuç elde edilecektir. Kamu kaynağını kullanma yetkisini elinde bulunduranların ve bu konudaki gözetim sorumluluğunu taşıyanların (ki üst yöneticilerin, idarelerinin stratejik planlarının hazırlanmasından ve uygulanmasından Bakana; mahalli idarelerde ise meclislerine karşı sorumlu olacaklarına ilişkin hükümler sistemde vardır) da bunun hesabını vermesi gerekir. Bunu sağlayan önemli araçlardan birisi de “**performans sözleşmeleridir**”. Örneğin bazı ülke uygulamalarında

performans sözleşmeleri kullanılmaktadır. Böylece yönetimin vaat ettiği hedefleri gerçekleştirme düzeyi de değerlendirilmeye tabi tutulabilmektedir. Bu ya da buna benzer araçların sisteme dahil edilmesinin hesap verme sorumluluğuna

önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. (Koçdemir, 2006: 97).

c. Kalkınma Planları, Programlar, Stratejik Plan, Bütçe Bağlantısının Kopma Riski; Kalkınma planları 5 yıllık olarak hazırlanmaktadır, stratejik planlar da 5 yılı ihtiva edecektir. Oysa bu gün uygulamaya koyduğumuz çok yıllık bütçe 3 yıllık bir perspektifi içermektedir. Diğer yandan performans esaslı bütçe uygulamasında bağlantılar daha da önem kazanmaktadır. Aslında gerek 5018 sayılı KMYKK gerekse ilgili Yönetmeliklerde bu dokümanların tamamı arasında ilişkilerin oluşturulması öngörülmüş olsa da çoğu kere bu ilişkinin kurulması mümkün görülmemektedir. Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında

Yönetmelik'te de stratejik planların yenilenmesi halinde 5 yıllık dönemi ihtiva edecek dönemi içerecek şekilde bir yenilenme öngörülmektedir. Bu durumda da dokümanların nihai hedefleri arasındaki paralelliğin oluşması zor görünmektedir.

d. Zaman Kısıtı; Mahalli idarelerde stratejik plan hazırlama takvimi yukarıda da görüldüğü gibi çok kısıtlıdır. Seçimle gelenlerin seçim öncesinde bu çalışmayı yapma zorunlulukları bulunmadığı için aslında sıfırdan başlayan bir çalışma yapılacaktır ki bu da ciddi bir zaman kısıtı oluşturacaktır. Ayrıca fiilen yürütülen bütçe ve performans programı sürecinde bu zaman kısıtının daha da fazla hissedilmesine neden olmaktadır.

e. Mahalli İdarelerin Kurumsal Kapasitesinden Kaynaklı Sorunlar; Birçok kamu idaresinde olduğu gibi mahalli idarelerde de ciddi bir kapasite sorunu vardır. Stratejik planlama inanmış, güçlü, üst yönetimce desteklenen idare personeli tarafından

yapılabilir ki burada belirtilen tüm unsurların yer aldığı mahalli idare sayısı gerçekten çok azdır. Ayrıca danışmanlık faaliyetlerinde de kalite çok düşüktür.

f. Danışmanlık İmkanlarının Yanlış Anlaşılması; Danışmanlıktan anahtar teslim stratejik planlar anlaşmakta ve idare personeli ve üst yönetimi stratejik planın tamamen dışında kalarak planların tamamlanmasını arzulamaktadır. Danışmanlık veren kurum ve kuruluşlarda çoğunlukla yapılan planları kopyalamak ve küçük değişiklikler yapmak suretiyle yeni planlar oluşturmakta ve bu nedenle de birbirinin çok benzeri mahalli idare stratejik planları ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak şunu söylemek mümkündür; bu alanlarda çalışanların emeklerine hiç kuşku yok ki büyük saygı duyulması gerekmele birlikte, teorik çalışmalar sonucu pratikte bir belge enflasyonu yaşanıp, bu belgelerin hazırlandıktan sonra masanın bir köşesine konulmasını engelleyecek bir yönetim kültürü yaratmak gerekir ve bu zaman alıcı bir süreçtir.

Kaynakça

- Arslan, H. B. (2007), "Kamuda Stratejik Yönetim, Zayıf Halkalar", *Strateji Bülteni Maliye Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını*, Sayı: 2, Nisan.
- Barry, W. B. (1986), *Strategic Planning Workbook for Public and Nonprofit Organizations*, St. Paul.
- Bryson, J. N. (1995), *Strategic Planing For Public and Nonprofit Organizations*, San Fransisco.
- Çevik, H. ve Turkut, G. (2000), "Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim ve Vizyon Oluşturma: Türk Emniyet Örgütü İçin Bir Model Önerisi", *Türk İdare Dergisi*, Sayı: 428, Eylül.
- Eren, E. (2005), *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikaları*, Beta, İstanbul.
- Koçdemir M. (2006) "Stratejik Planlamaya İlişkin Esas ve Usuller," *Mali Kılavuz Dergisi*, Sayı: 33, Temmuz – Eylül 2006.
- Söyler, İ. (2007), "Kamu Sektöründe Stratejik Yönetim Uygulanabilir mi? (Engeller/Güçlükler)", *Maliye Dergisi*, Sayı: 152, Ocak –Haziran 2007.
- Şimşek, H. (2005), "Stratejik Planlama" *Ders Notları*, Çoğaltma, Ankara.

Ahmet SANDAL

Çevre ve Orman Bakanlığı
İç Denetçi &
Kamu Yönetimi Uzmanı

GENEL BÜTÇELİ KURULUŞLARDA VE BELEDİYELERDE YENİ UYGULANMAYA BAŞLANAN BİR DENETİM: İÇ DENETİM

Ülkemizde, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilmesiyle, genel ve özel bütçe kapsamındaki idarelerde, sosyal güvenlik kurumları ile düzenleyici ve denetleyici kurumlarda ve mahalli idarelerde iç denetçilik görevi mevzuatımıza girmiş bulunmaktadır. Söz konusu Kanun 10.12.2003 tarihinde kabul edilmiş olsa da, iç denetimin uygulanmasına ancak 2006 yılından sonra başlanabilmektedir. 2005-2008 döneminde, iç denetimle ilgili birincil (kanun), ikincil (yönetmelikler, Bakanlar Kurulu Kararları vb gibi) ve üçüncül (tebliğ, rehberler vb gibi) mevzuat çıkartılarak sistemin bütün unsurları ikmal edilmiştir.

İç denetim ve iç denetçilik, bir ülkeye ya da bir kıtaya özgü olmayıp uluslararası alanda geçerliği olan bir meslek ve uygulamadır. Buna rağmen, ülkemizde uygulamasına yeni başladığı için az bilinmektedir. Bu yazımızda, İç Denetim Sistemini, Uluslararası İç Denetim Standartlarını ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nu ayrı ayrı açıklamaya çalışacağım.

1- İÇ DENETİM NEDİR

1- Uluslararası İç Denetim Standartlarına Göre İç Denetimin Tanım ve Açıklaması

İç denetim, “bir kurumun faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden bağımsız ve objektif bir güvence ve danışmanlık faaliyeti” olarak Uluslararası İç Denetim Standartları Mesleki Uygulama Çerçevesi'nde açıklanmıştır.

Uluslararası alanda geçerlik bulan ve birçok gelişmiş ülkede uygulanan İç Denetim Mesleki Uygulama Standartları, esas olarak üç ana başlıktan oluşmaktadır. Bunlar, bir iç denetçinin üzerinde taşıması gereken özellik ve nitelikleri göstermektedir. Bu standartlar Yeterlik ve Performans Standartlarından oluşmaktadır.

a) **Yeterlik Standartları:** İç denetim faaliyetini yürüten İç denetçiler, belirli bir kabiliyete sahip olmalı ve kendilerine bazı yetkiler mevzuatla

İç denetim, “bir kurumun faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden bağımsız ve objektif bir güvence ve danışmanlık faaliyeti” olarak Uluslararası İç Denetim Standartları Mesleki Uygulama Çerçevesi'nde açıklanmıştır. Uluslararası alanda geçerlik bulan ve birçok gelişmiş ülkede uygulanan İç Denetim Mesleki Uygulama Standartları, esas olarak üç ana başlıktan oluşmaktadır. Bunlar, bir iç denetçinin üzerinde taşıması gereken özellik ve nitelikleri göstermektedir. Bu standartlar Yeterlik ve Performans Standartlarından oluşmaktadır.

açıkça tanınmış olmalıdır. Bu standartlar, uluslararası alanda 1000 koduyla yer almakta olup kendi arasında birçok alt başlıktan oluşmaktadır. Bu standartlardan birkaçını sıralayacak olursak; 1100 Bağımsızlık ve Objektiflik, 1200 Mesleki Yeterlilik ve Azami Özen ve Dikkat, 1230 Sürekli Mesleki Gelişim, 1300 Kalite Güvence ve Geliştirme Programına tabi olma şeklinde bir sıralama mümkündür.

Bu standartlara göre, iç denetçilerin bağımsız ve objektif olması, denetimlerin yürütülmesi ve sonuçların raporlanması hususunda her türlü müdahaleden korunmuş olması, tarafsız ve önyargısız bir şekilde davranması ve her türlü çıkar çatışmasından kaçınması, yeterli mesleki donanımına sahip olması ve bu yönde titizlikle yetiştirilmesi ve kalite güvence ve geliştirme programı çerçevesinde çalıştırılması gerekmektedir. İç denetçi, görevinin gerektirdiği bilgi ve beceriye, denetim konuları ile ilgili sağlıklı veri ve kanıt toplama kabiliyetine, bu verileri analitik biçimde inceleyip değerlendirme ve raporlama yeteneğine sahip kişi demektir. Bunlarla birlikte, bir iç denetçi, yolsuzluk ve usulsüzlük belirtilerini tespit edebilecek yeterli bilgiye de sahip olmalıdır. Ancak, bir iç denetçinin, esas görev ve sorumluluğu, görev yaptığı kurumdaki yolsuzlukları ve usulsüzlükleri araştırmak ve tespit etmek değildir. Bundan dolayı, bir iç denetçiden, bu tür konuları soruşturmakla görevli olan savcı ve müfettiş gibi görevlilerin uzmanlığına sahip olması beklenmemelidir. İç denetim başkanlığı ve iç denetçiler, risk odaklı çalışmalar gerçekleştirerek, gelecekte bir bütün olarak kurum açısından meydana gelmesi muhtemel olan tehdit, zarar ve tehlikelerin önlenmesine yönelmeli, Kurum içinde karşılaşılabilen münferit ve şahsi hataları tespit etmiş olsa bile, bunların incelenmesini başka ilgili Birimlere bırakmalıdır. İç denetim ve teftiş arasındaki bu ince ayrım çok önemlidir. Özetle, iç denetçi bütün mesaisini kurumsal, genel ve sistemsel hataların düzeltilmesi için harcamalıdır.

b) Performans Standartları: Bu standartlar iç denetim faaliyetinin genel karakterini gösterir. Yürütülen iç denetim faaliyeti en yüksek performans ve en yüksek verimde olmalıdır. Bu standartlar Uluslararası alanda 2000 koduyla gösterilmekte olup belli başlı olarak 2010 Planlama, 2020 Bildirim ve

Onay, 2030 Kaynak Yönetimi, 2040 Politika ve Prosedürler, 2050 Koordinasyon, 2060 Üst Yönetime Raporlama, 2110 Risk Yönetimi, 2120 Kontrol, 2130 Yönetişim şeklinde alt başlıklara ayrılmaktadır.

Bu standartlara göre, iç denetim başkanlığı idarenin hedeflerine uygun olarak, iç denetimin önceliklerini belirleyen risk esaslı plan ve programlar yapacaktır. İç denetim başkanlığı, 3 yıllık planı ve yıllık programı hazırlarken bir temele dayanmalıdır. Bu temel, yılda en az bir kez yapılan bir risk değerlendirmesidir. Kurumdaki risklerin önceliklerine göre belirlenmesi sürecine üst yönetici katılmalı ve görüşleri alınmalıdır. İç denetim başkanlığı öncelikli olarak idarenin yönetim ve kontrol faaliyetleriyle bilgi sistemlerinin maruz kaldığı riskleri değerlendirmeli ve mali ve operasyonel bilgilerin güvenilirliği ve bütünlüğü, faaliyetlerin etkililik ve verimliliği, varlıkların korunması ile kanun ve diğer düzenlemelere uyum konularında yoğunlaşmalıdır.

Yukarıda açıklanan standartlar her görev için geçerli olan standartlardır. Bunlardan başka yalnız belli görevler için uygulanan standartlar da Uluslararası İç Denetim Standartları Mesleki Uygulama Çerçevesi'nde yer almıştır. Bu nokta itibarıyla, iç denetim esas olarak, kurumun risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek amacına yönelik sistemli ve disiplinli bir yaklaşım getirerek kurumun hedeflerine ulaşmasına yardımcı olur. Özellikle belirtmek gerekir ki, iç denetimin asıl maksadı salt denetim değildir. Asıl hedef idareye değer katmak, rehberlik sağlamak ve yardımcı olmak ile gerektiğinde danışmanlık yapmaktır.

2- 5018 Sayılı Yasa'ya Göre İç Denetim

Ülkemizde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte mali yönetim alanında Avrupa Birliğine uyum çerçevesinde önemli gelişme ve değişiklikler yaşanmıştır. Bu gelişme ve değişimler kapsamında iç denetim önemli bir yer tutar. Nitekim bahse konu Kanun'un 63 ile 67'nci maddeleri arasında, iç denetimin açıklaması ve kapsamı (madde 63), iç denetçilerin görevleri (madde 64), iç denetçilerin nitelikleri ve atanması (madde 65), İç Denetim Koordinasyon Kurulu'nun (İDKK) oluşumu (madde 66) ve görevleri (madde 67) düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kanun'un başta 63'üncü maddesi olmak üzere ilgili, maddelerini incelediğimizde müşahade etmekteyiz ki, iç denetimin 5018 sayılı Kanun'daki tanım ve açıklaması uluslararası alanda geçerlik bulan tanım, açıklama ve standartlara tam olarak uyumludur. Bu Kanun'da iç denetim hakkında, *"kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız ve nesnel güvence sağlayan danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile mali işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir. İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır"* şeklinde hüküm bulunmaktadır. Bu hüküm, yukarıda açıklamasını yaptığımız Uluslararası İç Denetim Standartlarıyla paralellik arz etmektedir. Zaten, ülkemizdeki iç denetimin kaynağı uluslararası alandaki uygulamalara dayandığı için bu iki tanımın birbirine paralel olması oldukça doğaldır.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere, 2003 yılında çıkarılan bu Kanun'un 63-67'nci maddelerinde iç denetime yer verilmiş olsa da iç denetim sisteminin uygulanmasına 2006 yılından itibaren başlanmıştır.

Bu Kanun'da mevzuatımıza giren iç denetimin uygulanmasını teminen, gerekli Yönetmelikler ile diğer ilgili hukuki düzenlemeler 2005-2008 döneminde seri bir şekilde (birincil, ikincil ve üçüncül mevzuat) çıkarılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda, İç Denetim Koordinasyon Kurulu'nun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 8 Ekim 2005 tarihinde, İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmelik yine aynı tarihte (8 Ekim 2005), İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 12 Temmuz 2006 tarihinde, 190 sayılı KHK kapsamındaki idarelere iç denetçi "kadrolarının" tahsisi için bakanlar Kurulu Kararı 20.02.2006 tarihinde, mahalli idarelere iç denetçi kadrolarının ihdasına dair Bakanlar Kurulu Kararı 28.08.2006 tarihinde, İç Denetçi Atama Usulü Hakkında 1 no.lu Tebliğ 8 Eylül 2006 tarihinde, İç Denetçi Atama Usulü Hakkında 2 no.lu Tebliğ 30 Aralık 2006 tarihinde çıkarılmıştır.

Bugün itibariyle, iç denetçilerin çalışmalarını yapmaları ve görevlerini ifa etmeleri bakımından herhangi bir mevzuat eksikliği bulunmamaktadır. Yukarıda sıralanan hukuki düzenlemeler tüm kamu kurumları için çerçeve düzenlemeler niteliğinde olup kamu iç denetçileri bu hususları esas alarak çalışma yapacaklardır.

Bu noktada, iç denetimde geçerli olan ahlaki kuralları da belirtelim ve ardından iç denetimin uygulamadaki görünümü ile uygulamada karşılaşılan sorunlara değinelim.

3- İç Denetimde Ahlakî Kurallar

İç denetçiler görevlerini yaparlarken belli başlı ahlakî kurallara ve belli ilkelere riayet etmek durumundadır. Bu kural ve ilkeleri, a) Dürüstlük, b) Tarafsızlık, Nesnellik, Bağımsızlık, c) Gizlilik, d) Yetkinlik (Ehil olma) şeklinde özetleyebiliriz. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 67'nci maddesinin (k) bendinde iç denetçilerin uyacakları etik kuralların İç Denetim Koordinasyon Kurulu'nca belirleneceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca, İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 9'uncu maddesinde iç denetçilerin Kurul tarafından belirlenen denetim standartlarına ve etik kurallara uymakla yükümlü olduğu, bu standart ve kuralların da uluslararası genel kabul görmüş standart ve kurallar dikkate alınarak belirleneceği ifade edilmiştir. Bu meslek ahlak kuralları, iç denetçi tarafından mesleğe girişte okunup imzalanarak iç denetim birimi ile üst yöneticiye sunulur.

Yukarıda belirttiğimiz hususlar çerçevesinde; iç denetçiler, doğruluk ve sorumluluk duygusuyla hareket ederek, hukuku gözetirler. Aldıkları kararlarda kamu yararını göz önünde bulundururlar. Görev alanındaki sorunları ve konuları ele alma konusunda bağımsız ve tarafsızdır. Görevlerini fonksiyonel bağımsızlık çerçevesi içinde ve her türlü baskı ve etkiden uzak olarak yerine getirirler. Görevleri sırasında elde ettikleri bilgilerin korunması ve kullanılması konusunda ketumdurlar. Sadece görevin gerektirdiği bilgi, beceri ve tecrübeye sahip oldukları işleri üstlenirler. Yaptıkları bu işle ilgili olarak gerekli bilgi donanımına sahiptirler. Buraya kadar sıraladığımız özellikler, bir iç denetçide bulunması gereken ve bir iç denetçiden beklenen özelliklerdir. Bunların birinin ya da birkaçının iç denetçide

bulunmaması hâlinde, iç denetimden beklenen verim ve başarı da elde edilemeyecektir.

4- İç Denetimde Önem Taşıyan Bazı Kavramlar

İç denetim, akademik özellikleri ağır basan ve belli kavram ve kurallara dayanan bir görev ve meslektir. Bu görev ve mesleğin, “olmazsa olmaz” cinsinden belli başlı kavramları vardır. Bunlar İç denetim açısından mutlak bir öneme sahiptir; 15 madde hâlinde aşağıda sıralanmıştır.

a) Risk: Bir kurum, birim ya da faaliyetin hedefine ulaşmasını engelleyen faktörlerdir. b) Risk Yönetimi: Bir kurumun karşı karşıya olduğu riskleri tanıması, önceliklendirmesi ve buna ilişkin tedbir geliştirmesidir. c) Risk Odaklı Denetim: Kurumun karşı karşıya olduğu riskleri esas alıp önem sırasına göre her yıl, iki yılda bir ve üç yılda bir denetlenmesidir. d) Kurumsal Yönetim: Kurumu, kurumdan yararlananların beklentilerine en uygun ve en etkili şekilde yönetilmesidir. e) Yönetişim: Kurumun, yönetici, çalışan ve yararlanıcılarla birlikte ortaklaşa yönetilmesidir. f) Stratejik Planlama: İdarenin ulaşmak istediği hedefin, stratejik olarak belirlenip buna ilişkin misyon ve vizyonun açıkça bir plana bağlanarak bu hedefe nasıl, ne zaman ne şekilde ve kim tarafından ulaşılacağını gösteren bilimsel ve mesleki çalışmadır. g) Performans: Kurumun hedeflerine ulaşmak için gösterilen çaba, çalışmalardır. h) Sistem: Belirli unsurlardan oluşan ve bu unsurlar arasındaki ilişkinin bir bütünlük gösterdiği ayrı ayrı konu, süreç ya da buna benzer oluşumlardır. ı) Süreç: Bir sistem içindeki alt unsurlardır. i) Faaliyet: Bir süreçteki iş ve işlemlerdir. j) Proje: Bir faaliyet içerisinde alt unsurlardır. k) Hesap

Verebilirlik: TBMM'ye, Kamuoyuna, hiyerarşik üstlere, denetim birilerine hesap vermeyi ifade eder. l) Saydamlık: Her türlü kamu kaynağı kullananların, bu kullanım sonuçlarına ilişkin bilgileri tam, doğru, zamanında kamuoyuna açıklamasıdır. m) Bilgi /İletişim: Bilginin elde edilmesi, kullanılması ve paylaşılmasında kurum içinde birlikte hareket etmektir. n) İzleme: Uygulama sonuçlarının geri dönüşümünün alınmasıdır.

5- Etkin/Etkili Kurumsal Yönetim

Yukarıdaki kavram ve kurallara dayanan iç denetim esas olarak etkin/etkili bir kurumsal yönetimi ister.

6- İç Denetim Türleri

Etkili/Etkin bir kurumsal yönetimi gerçekleştirmek üzere, iç denetim aşağıda gösterilen denetim türlerinden oluşur.

Bu denetim türlerini şu şekilde tanımlayabiliriz.

1- Sistem denetimi, denetlenen sürecin ya da birimin (sistem) amaçlarına ulaşmasını sağlamada iç kontrol sistemlerinin yeterlik ve etkinliğinin değerlendirilmesidir. Diğer bir ifadeyle, denetlenen birimin faaliyetlerinin ve iç kontrol sisteminin; organizasyon yapısına katkı sağlayıcı bir yaklaşımla analiz

edilmesi, eksikliklerinin tespit edilmesi, kalite ve uygunluğunun araştırılması, kaynakların ve uygulanan yöntemlerin yeterliğinin ölçülmesi suretiyle değerlendirilmesidir.

2- Uygunluk denetimi iki bileşenden oluşmaktadır. Bunlar; a) İdarenin harcamalarının ve mali işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının amaç ve politikalara, kalkınma planına, yıllık programlara, stratejik plana ve performans programına uygunluğunun denetlenmesi ve değerlendirilmesi ve b) İdarenin

İç Denetim Türleri

harcamalarının ilgili kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuata uygunluğunun harcama sonrasında denetlenmesidir. Uygunluk denetimi, idarenin tüm birimlerini kapsar.

3- Mali denetim, gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerle ilişkin hesap ve işlemlerin doğruluğunun, mali sistem ve tabloların güvenilirliğinin değerlendirilmesidir.

4- Performans denetimi, kamu idarelerinin ya da bu idarelerin belirli faaliyet, program ya da projelerinin verimlilik, ekonomiklik ve etkililik ilkeleri açısından objektif ve sistematik olarak incelenmesidir.

5- Bilgi teknolojisi denetimi, idarenin amaçlarına ve kontrol hedeflerine ulaşmasına yönelik olarak bilgi sistemlerinin ve bu sistemlere ilişkin kontrollerin yeterliliği hakkında, nesnel bir güvence sağlamak amacı ile bilgi teknolojisi sistemlerinin incelenmesi, gerekli kanıtların toplanması, değerlendirilmesi ve sonuçların raporlanması sürecidir.

6- Risk denetimi, kurumun karşılaştığı ya da karşılaçağı mali, idari ve teknik tehdit, tehlike ve sorunlara karşı yürütülen değerlendirme ve tedbir çalışmalarıdır.

II- İÇ DENETİMİN ÜLKEMİZDEKİ UYGULAMASI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

1- İç Denetimin Uygulaması

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun geçici 5'inci maddesine göre, 31.12.2007 tarihi itibariye 825 adet iç denetçi, Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerine (1 sayılı cetvel), Özel Bütçeli İdarelere (2 sayılı cetvel) ve Sosyal Güvenlik Kurumlarına (4 sayılı cetvel) atanmıştır. Ataması yapılan İç denetçilerin eğitim ve sertifikasyon süreci de 21.07.2008 tarihi itibariyle ikmal edilmiştir. Böylece, mezkûr Kanun'da belirtilen, Kamu İdarelerine iç denetçi olarak atanacaklar, İç Denetim Koordinasyon Kurulu koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığınca iç denetim eğitime tâbi tutulur hüküm yerine getirilmiştir. Söz konusu eğitim programında, iç denetçilere denetim, bütçe, malî kontrol, kamu ihale mevzuatı, muhasebe, personel mevzuatı, Avrupa Birliği mevzuatı ve mesleki diğer konularda bilgi ve dokümantasyon desteği verilmiştir. Bu eğitim iki bölümden oluşmuş ve toplam 3 ay

sürmüştür. Söz konusu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilmiştir.

İç denetçilerin bu eğitim sonucunda aldıkları sertifikalarının düzeyi başlangıçta A1 düzeyindedir. İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 28'inci maddesine göre, Maliye Bakanlığınca verilen iç denetçi adayı eğitimi sonucunda yapılan yazılı sınavda başarılı olanlara, aldıkları puanı gösteren ve üç yılda bir (A-1) düzeyinden (A-4) düzeyine kadar derecelendirilen (A) dereceli iç denetçi sertifikası verilir. İlk sertifika derecelendirmesi, İç denetim mesleğinde beş yıl geçtikten sonra yapılır. İç denetçiler uluslararası iç denetim sertifika sınavlarına girmeye teşvik edilir.

İç denetçilerin hizmet içi eğitimleri planlı ve programlı olarak görevleri süresince devam etmektedir. Mezkûr Yönetmeliğin 33'üncü maddesine göre, iç denetçilere, her üç yılda asgari yüz saat meslek içi eğitim sağlanır. Bu sürenin 30 saati, Kurulun koordinatörlüğünde Maliye Bakanlığınca verilir.

Eğitim ve sertifikasyon işlem sürecini tamamlayan iç denetçiler, kurumlarında aşağıdaki görevleri yerine getireceklerdir.

Bu görevler şu başlıklar altında sıralanabilir: **a)** Nesnel risk analizlerine dayanarak İdarelerin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek, **b)** Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak, **c)** Harcama sonrasında yasal uygunluk denetimi yapmak, **d)** İdarenin harcamalarının, malî işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu denetlemek ve değerlendirmek, **e)** Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak, **f)** Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak, **g)** Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.

Görüldüğü üzere, iç denetçilere verilen görevler oldukça önemli ve kurum kaynaklarının ekonomiklik, etkililik, verimlilik esasları doğrultusunda kullanılması ve hebâ edilmeden yönetilmesi, israfların önlenmesi

açısından elzem olan görevlerdir. Bu görevler aynı zamanda, etkin ve modern yönetim sisteminin (yönetişimin) gerçekleştirilmesinin de bir anahtarıdır. Gelişmiş ülkelerde yönetimin yerini yönetim denilen ve modern özellikleri bulunan yeni bir yönetim tarzı almıştır. İç denetçilerin görev ve yetkileri de esas olarak yönetim çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

Kurumlarda yukarıda belirlenen görevleri yerine getirmek durumunda olan iç denetçiler, esas olarak, faaliyet, proje, süreç ve işlem bazında ve risk odaklı denetim yapacaklardır. Burada esas kıstas, riskin ağırlık ve derecesidir. Risk odaklı olarak gerekli puanlama yapılarak belirlenen iç denetime tabi tutulması gereken öncelikli denetim alanları duruma göre, her yıl, iki yılda bir ya da üç yılda bir iç denetime tabi tutulacaktır

2- Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar

İç denetçilerin çalışmalarını yapmaları ve görevlerini ifa etmeleri bakımından herhangi bir mevzuat eksikliği bulunmadığına değinmiştik. Ancak, iç denetimle ilgili olarak uygulamada her şey yerli yerinde ve muntazam olduğu, işlerin de dört dörtlük olarak hızlı bir şekilde gittiği söylenemez. Burada öncelikle, şu hususların öne çıkarılması gerektiğini düşünüyorum. İç denetçilerin görev ve yetkileri mevzuatta tam olarak belirlenmiş ise de, iç denetim başkanlık ve birimlerinin, ilgili kurumların teşkilat Kanunlarına eklenecek şekilde yasal düzenlemelerin yapılmamış olduğu ve bu hususta boşluk bulunduğu, bu Birimlerin Başkanlıklarına teknik, idari ve mali (herhangi bir birime bağlı olmadan doğrudan kendilerine bütçe tahsisi, kadro ayrılması, personel sağlanması ve benzeri) konularda tam destek sağlanmamış olduğu da bir gerçektir.

a) İç denetim ilişkin hâli hazır mevzuatta, iç denetim başkanlık ya da birimlerinin, ilgili kurumun teşkilat şemasına doğrudan eklenmesini sağlayacak ve keyfi davranışa yer vermeyecek şekilde düzenlenmediği görülmektedir. Bu konuda uygulamada farklı farklı düzenlemeler ve keyfilik görülmektedir. İç denetim, bazı kurumlarda birim, bazı kurumlarda ise başkanlık ismiyle teşkilatlanmakta, bazı kurumlarda ise ne birim ne de başkanlık ismiyle bir yapılanma görülmektedir. Buna ilişkin olarak,

2003 yılında çıkarılan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun ilk hâlinde hiçbir düzenlemeye yer verilmemişken, anılan Kanun'da 22.12.2005 tarihinde yapılan bir eklemeye kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulu'nun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir hükmüne yer verilmiş ise de bu düzenleme de yeterli değildir. Esasında, bunun yerine, 3046 sayılı Bakanlıkların Kurulmasına Dair çerçeve mahiyetindeki Kanun'da, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ve 5302 sayılı İl Özel İdareleri Kanunu'nda ve diğer ilgili Kanunlarda (Üniversitelerin, sosyal güvenlik kurumlarının teşkilat Kanunlarında vb gibi kanunlarda) kapsamlı bir değişikliğe gidilerek iç denetim birim ve başkanlıkları doğrudan ilgili teşkilat şemasına eklenmeli ve keyfi davranışlara imkân verilmemeliydi. Böylece, iç denetim birim ve başkanlıkları, şu an karşı karşıya oldukları, bütçe, personel ve benzeri sorunları da yaşamazdı.

b) Hali hazırdaki uygulamalara genel olarak bakıldığında ve çeşitli kurumlarda yaşanan olayları dikkate aldığımızda, mevcut teftiş kurulları ile iç denetim birimleri arasında, bariz bir şekilde kurum içinde yetki ve görev çakışması görülmektedir. Bunun sebebi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda denetim ve soruşturma görevini yapacak birim ve görevliler arasında net bir şekilde ayrıma gidilmemesi ve her iki Birimin denetim görevlerinin hâlen devam etmesidir. Bunun belki de pratik bir gerekçesi vardır. O da şudur: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile teftiş kurulları ve iç denetim arasında görev ayrımı yapılması uygun olmazdı. Bunun daha geniş kapsamlı olarak Kamu Yönetim Reformuyla sağlanması gerekir. Üstelik bugünkü mevcuduyla, yani yetersiz sayıdaki iç denetçilerle, ilgili kurumun tüm iş ve işlemlerinin denetimin, tek başına iç denetim birimlerince yerine getirilmesi de mümkün değildir. Şu an mevcut olan görev ve yetki çakışmalarının ve her iki birimce yerine getirilen ve bu nedenle çift denetime neden olan sorunların, yakın gelecekte giderilmesi gerekir.

c) Yukarıda iç denetimle ilgili standartları anlattığımız bölümde, uluslararası standartlar gereği

olarak iç denetçilerin görevlerini bağımsız olarak yerine getirmelerinden bahsetmiş ve bunu özellikle belirtmiştik. Bu bağımsızlık idari içi bağımsızlığı sağlayacak şekilde, iç denetçinin doğrudan üst yöneticiye bağlı olmasını gerektirmektedir ve mevzuat düzenlemeleri de zaten bu yöndedir. Ancak, bu standardın uygulanmasında da sorun yaşanmaktadır. İç denetçilerin doğrudan üst yöneticiye bağlı olması, bazı kurumlarda kâğıt üstünde kalmakta ve iç denetçi fiilen daha alt kademelerle ilişkilendirilerek (Örneğin, bazı Belediyelerde Başkan Yardımcısına, bazı İl Özel İdarelerde Vali Yardımcısına bağlı gibi) çalıştırılmaktadır. Bu bağlamda başka bir sorun da, Bakanlıklarda yaşanmaktadır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (Milli Savunma Bakanlığı dışındaki) tüm Bakanlıklarda üst yönetici olarak Müsteşarı saymıştır. Ancak Belediye Başkanlıklarında, İl Özel İdarelerde, Üniversitelerde ve diğer ilgili kurumlarda, Belediye Başkanı, Vali, Rektör, Genel Müdür ve Kurum Başkanı gibi amirler hem 5018 sayılı Kanun'a göre üst yönetici ve hem de kurumunun hiyerarşik olarak en üst amiri olduğu ve iç denetçiler de, bu yöneticiye bağlı olduğu içi sorun yaşanmazken, Bakanlıklar da bu durum farklıdır. Bakanlıklar da ise üst yönetici Müsteşarken, hiyerarşide en üst amir Bakandır. Bu da uygulamada (atamaların, iç denetim başkanı görevlendirmelerinin nasıl yapılacağı vb hususlarda) sorun meydana getirmektedir. Konunun bir başka boyutu da, bağımsızlık noktasında yaşanmaktadır. Bakanlıklardaki iç denetçilerin, iç denetim başkanlığı vasıtasıyla doğrudan Bakan'a bağlı olarak görev yapmasının fonksiyonel bağımsızlık açısından daha avantajlı olacağını düşünmekteyim.

d) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 66'ncı maddesiyle oluşturulan İç Denetim Koordinasyon Kurulu'nun, mevcut hâliyle, iç denetimi geliştirecek ve sistemin sağlıklı olarak sürmesine katkıda bulunabilecek yapıda olmadığı açıktır. İDKK üyeleri farklı farklı meslekten olup bizzat iç denetim mesleğinden olmadıkları için sorunlara daha vakıf olabilecek durumda olmadıklarını düşünmekteyim. Ayrıca, bu üyelerin asıl işleri iç denetim olmadığı için konuya yoğunlaşacak imkânları da bulunmamaktadır. İç Denetim Koordinasyon Kurulu'nun oluşum ve yapısının acilen değiştirilmesi, Maliye Bakanlığı'na bağlı olmaktan çıkarılarak

müstakil ve sürekli bir Kurul hâline getirilmesi icap etmektedir.

Yukarıda sıralan sorunlar genel olup tüm iç denetçileri ilgilendirmektedir. Bu sorunların yanında, bazı iç denetim birimlerinde münferit sorunlar da yaşanabilmektedir. Mesela, bazı iç denetim başkanlıkları ve iç denetçileri, çalışma yeri, personel eksikliği, demirbaş vb gibi hususlarda sorun yaşamaktadır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Ülkemizde kamu idareleri itibarıyla yeni uygulama alanı bulan iç denetim hakkında, aşağıdaki sonuç ve değerlendirmede bulunmak mümkündür.

Ülkemizde yeni uygulanmaya başlanan iç denetim sisteminde, yukarıda belirtilen sorunlar giderilip tam mânâsıyla hayata geçirildiğinde, kaynaklarının ekonomiklik, etkililik, verimlilik esasları doğrultusunda kullanılması ve hebâ edilmeden yönetilmesi, israfların önlenmesi, etkin ve modern yönetim sisteminin (yönetişimin) gerçekleştirilmesi elbette mümkün olacaktır. Bunun için başta üst yöneticiler olmak üzere, sistemde yer alan, iç denetçiler, harcama birimi yetkilileri ve diğer görevliler üzerine düşen görev ve yükümlülükleri yerine getirmelidirler.

Netice itibarıyla, iç denetim, uluslararası standartlara sahip olup,

1) Tepeden inmece bir yaklaşıma değil karşılıklı ve ortak bir yönetim yapısına (yönetişime) dayanır.

2) Belli birimlerin geliştirilmesini değil, bir bütün olarak kurumsal yönetimi geliştirmeyi esas alır.

3) Yalnızca belirli personeli değil tabandan tepeye doğru tüm yönetimi kapsar.

4) Şahsi hataların değil genel ve sistemsel hataların düzeltilmesini hedef alır.

5) Asıl maksadı salt denetim olmayıp kurumun ana hizmet ve amacının geliştirilmesini bir bütün olarak özümser.

6) Kesintili ve zaman zaman verilen eğitimlerle değil sürekli ve planlı alınan meslekî eğitimlerle iç denetçilerin niteliklerinin yükseltilmesini hedefler.

Bu yönleriyle klasik denetimden oldukça farklı olan bir sistemin başarılı bir şekilde uygulanmasını ve tüm ilgililerin sisteme sahip çıkmasını dilerim.

Taner ERASLAN

İç Denetçi

ÖN ÖDEME (AVANS VE KREDİ) UYGULAMASINDA BELEDİYELERİN DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

1- GİRİŞ

Mülga 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 7'nci maddesinde Devlet gideri, bütçe içinde, Devlet adına yapılan veya özel bir kanunla yapılması öngörülen bir hizmet karşılığı olmak üzere Devletin zimmetinde gerçekleşen borç olarak tanımlanmıştır.

5018 Sayılı Kamu Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3/h maddesinde ise Devlet gideri yerine kamu gideri kavramına yer verilerek, kanunlarına dayanılarak **yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri**, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının ıskontolu satışından doğan farklar, ekonomik, mali ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderler olarak tanımlanmıştır.

Bu hükümlere göre bütçe giderinin yapılmasında ilke, mal veya hizmetin alınmasından sonra ilgili idarelerce **malın alındığını, hizmetin yapıldığını** gösterir kanıtlayıcı belgelerin ödeme evrakı ekine bağlanması suretiyle ödemenin yapılmasıdır.

Bu kuralın bir istisnası, Mülga 1050 sayılı Kanun'un değişik 83'üncü ile 90'ıncı maddeleri arasında, 5018 Sayılı Kanun'un ise 35'inci maddesinde düzenlenen **avans ve kredilerdir**. 5018 Sayılı Kanun bu uygulamayı **ÖN ÖDEME** olarak tanımlanmıştır.

Bu çalışmada ön ödemeye ilgili mevzuata yer verilerek, ödemelerin süreci ve muhasebeleştirilmesine değinilecek diğer taraftan uygulamada oldukça sık yapılan hatalar üzerinde durulacaktır.

2- AVANS VE KREDİNİN TANIMI

Gerek 5018 sayılı Kanun gerekse ön ödeme ile ilgili ikincil mevzuatta avans ve kredinin tanımı yapılmamışsa da, Kanun'un 35'inci maddesinde; "Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile

Kamu idareleri tarafından avans ve kredi işlemlerine oldukça sık başvurulmaktadır. Ancak uygulamada ön ödemeler bir alım şekli olarak algılanmakta, gider mevzuatının gerektirdiği bazı işlemler göz ardı edilmektedir. Bu kapsamda, uygulamada sadece faturayla avansların kapatıldığı veya avans neticesinde edinilen mallar için taşınır işlem fişi düzenlenmediği görülmektedir. Avans ve kredi sadece mal ve hizmetin tesliminden önce para ödenmesi imkanı vermektedir. Kesinlikle bu kolaylığı dışında başkaca bir istisna söz konusu olamayacaktır.

gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle **ön ödeme yapılabilir.**" denilerek uygulama hakkında genel kurallar belirlenmiştir. Söz konusu 35'inci madde incelendiğinde ön ödeme konusunda aşağıdaki kurallar geçerli olmak durumundadır:

- Verilecek avansın üst sınırları Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu'nda gösterilir,
- Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının yüzde otuzunu geçmemek üzere, yüklenicilere, teminat karşılığında bütçe dışı avans ödenebilir,
- Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür,
- Süresi içerisinde mahsup edilmeyen avanslar hakkında 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarını Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır,

Avans ve kredi hakkında Kanun'da yer alan bu hükümlerle birlikte, Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik¹ yürürlüğe konularak uygulamayla ilgili ayrıntılar düzenlenmiştir. Yayımlanan bu Yönetmelik her ne kadar düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere; merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerini kapsamakta ise de, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 110'uncu maddesiyle sadece muhasebe yönetmeliğinde hüküm bulunmayan hallerde ön ödemeyle ilgili yönetmelik hükümleri uygulanacaktır. Bu husus oldukça önemlidir, çünkü, kredi ödeme emrinin şekil ve içeriği hem muhasebe yönetmeliğinde hem de ön ödemeyle ilgili Tebliğde² yer almaktadır. Belediyeler muhasebe yönetmeliği ekinde yer alan formu kullanacaktır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde avans ve kredi verilmek suretiyle yapılacak ön ödemeler şunlardır:

- Yılları Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda belirlenen tutara kadar olan yapım işleri, mal ve hizmet alımları, yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanmasına ilişkin giderler ile benzeri giderler için avans verilebilir,
- İlgili kanunlarında hüküm bulunması halinde, görevlilere yolluk ve diğer giderleri karşılığı avans verilebilir,
- Yetkili mercilerce ödeme gününden önce ödenmesine karar verilen maaş ve ücretler avans olarak verilebilir,
- Avans sınırını aşan tutarlar için dairesinin göstereceği lüzum ve harcama yetkilisinin onayı ile mutemetler adına banka veya muhasebe birimi nezdinde kredi açtırılabilir.

3- ÖN ÖDEMELERDE SÜREÇ

Avans ve kredi uygulamasında öncelikle mutemet görevlendirilmesi gerekmektedir. Mutemet; harcama yetkilisi tarafından yazılı olarak görevlendirilen ve kendisine verilen avans veya adına açılan kredilerle sınırlı olarak yapacağı harcamalar konusunda harcama yetkilisine karşı sorumlu, bunların mahsubuna ilişkin belgeleri muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlü olan harcama yetkilisi mutemedini, ifade etmektedir.

Kurumun her bir harcama birimi için ayrı ayrı mutemet görevlendirilir. Harcama yetkilileri, ilk görevlendirmede ve değişiklik halinde mutemetlerin adını, soyadını ve unvanlarını, bir yazı ile ilgili birime bildirirler. Bu yazılar bir dosyada saklanır.

Mutemet görevlendirilmesinde dikkat edilecek hususlar şunlardır;

- Aynı harcama birimine bağlı olmakla birlikte, ayrı ayrı hizmet yürütmekte olan veya ayrı ayrı yerlerde bulunan birim ve ünitenin her biri için ayrı mutemet görevlendirilebilir,
- Zorunluluk bulunması halinde harcama yetkilileri; taşıtların akaryakıt, yağ, bakım, onarım ve işletme giderlerinde; bir bütün oluşturmakla birlikte alınacak mal veya yapılacak işle ilgili olarak ayrı yerlerde

¹ 21/1/2006 tarihli ve 26056 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2005/9913 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı.

² 08/03/2007 tarihli ve 26456 sayılı Resmi Gazete

sonuçlandırılması gereken vergi ve benzeri ödeme yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde; alınan mala ilişkin yükleme, boşaltma ve gümrük işlemleri gibi özellik arz eden işlere ilişkin giderlerde ayrı mutemet görevlendirebilir,

- Verilen avansa ilişkin iş bitirilmeden bir başka iş için kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılması gereken hallerde, ayrı bir harcama yetkilisi mutemedi görevlendirilebilir.

Avans uygulamasında bazı hususlara dikkat edilmesi gerekir. Bütçe sınıflandırmasının herhangi bir ekonomik kodunun 2'nci düzeyinden verilmiş olan avansın mahsubu yapılmadan, belirlenen limiti aşmasa bile aynı ekonomik kodun 2'nci düzeyinden yeniden avans verilemez. Ancak, başka bir ekonomik kodun 2'nci düzeyinden istenilen avans, mutemede tanınan limiti aşmadığı takdirde verilebilir. Bir iş için verilen avans yalnız o işe harcanır. Avans alınmadan harcama yapılamaz. Avansın verildiği tarihten önce yapılan harcamalara ait belgeler kabul edilmez.

Avansın mahsubu da oldukça önemlidir. Her mutemet aldığı avanstaki harcadığı tutarlara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri avansın verildiği tarihten itibaren en çok bir ay içinde vermek ve artan parayı iade etmekle yükümlüdür. Mutemet işin tamamlanmasından sonra bir aylık sürenin bitimini beklemeksizin avans artığını iade etmek ve hesabını kapatmak zorundadır. Mutemet mali yılın sonunda bir aylık sürenin dolmasını beklemeksizin, henüz mahsubunu yaptırmadığı harcamalara ait belgeleri vermek ve artan parayı yatırmakla yükümlüdür. Mali yılın son günlerinde mutemetlerce verilen belgelerin incelenmesi yıl sonuna kadar bitirilemediği takdirde, avans artışı mahsup döneminde kapatılmak üzere ertesi yıla devredilir. Malın teslim alındığı veya hizmetin görüldüğü, ancak belgelerin mahsup döneminde verileceği, dairesince mali yılın sonuna kadar muhasebe yetkilisine bildirilen mutemet avansları için de aynı şekilde işlem yapılır.

Mutemetler için tespit olunan avans sınırlarını aşan giderler için, yeterli ödeneği bulunmak koşulu ile dairesinin göstereceği lüzum üzerine mutemetler adına herhangi bir banka veya muhasebe birimi nezdinde kredi açtırılabilir.

Açılacak krediler için dairesince düzenlenecek "muhasebe işlem fişi" ne; yapılacak hizmetin niteliği, açılması istenilen kredinin tutarı, bütçe tertibi, hangi banka nezdinde ve kimin adına açılacağına ilişkin açıklamalar ile mutemedin tatbik imzasını gösterir dairesince onaylı iki adet sirküler bağlanarak muhasebe yetkilisine verilir.

İşin niteliğine, toplu veya ayrıntılı oluşuna göre mutemede imza karşılığında yeteri kadar kredi ödeme emri (**Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği Örnek-54**) verilir. Verilen kredi ödeme emrinin yaprak sayısı ile numaraları, nezdinde kredi açılan bankaya bildirilir ve mutemedin imza sirkülerinden biri gönderilir. Kredi ödeme emirleri, mal alındıkça veya hizmet gördürüldükçe mutemetlerce düzenlenir.

Kredi ödeme emrinin birinci parçası parasını almak üzere alacaklıya verilir; ikinci parçası tahakkuk belgelerine bağlanır. Dipkoşanı olan üçüncü parça ise sonradan mahsup belgeleriyle birlikte muhasebe yetkilisine verilir. Adına kredi açılan mutemet, krediden kendi adına kredi ödeme emri düzenleyip para alamaz. Bu husus muhasebe yetkilisince, nezdinde kredi açılan bankaya bir yazı ile bildirilir. Açılan kredi tutarının harcanmayan kısmının, kurum hesabına aktarılması mal veya hizmet satın alınan ilgili kuruluşa bildirilir.

Adına kredi açılan mutemet, harcanan paralara ait mahsup belgelerini bağlı bulunduğu tahakkuk birimine teslim eder. Dairesince tahakkuk işlemleri tamamlanarak mahsup belgeleri ödeme emri belgesi ekinde muhasebe birimine verilir ve kredinin mahsubu sağlanır.

Her mutemet, adına açılan krediden harcadığı tutarlara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri kredinin açıldığı tarihten itibaren en çok üç ay içinde, ancak her halde yıl sonunda muhasebe yetkilisine vermekle yükümlüdür.

Mutemet, işin tamamlanmasından sonra üç aylık sürenin bitimini beklemeksizin kredi artığını, düzenleyeceği kredi ödeme emri ile bankaya yatırmak zorundadır.

Kamu kuruluşlarından yapılacak alımlar için açılan kredilerin harcanmayan kısmının hesaba aktarılması, dairesince mal veya hizmetin alındığı ilgili kuruluşa

bildirilir. Açılan krediler üç ay içerisinde mahsup edilmediği takdirde, durum ilgili daireye bildirilerek harcanan paralara ait belgeler ve artan para geri istenir.

Mali yılın son günlerinde mutemetlerce verilen belgelerin incelenmesi yıl sonuna kadar bitirilemediği takdirde, kredi artışı mahsup döneminde kapatılmak üzere ertesi yıla devredilir. Malın teslim alındığı veya hizmetin gördürüldüğü, ancak belgelerin mahsup döneminde verileceği, dairesince mali yılın sonuna kadar muhasebe yetkilisine bildirilen krediler için de aynı şekilde işlem yapılır.

4- ÖN ÖDEMELERİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 110 ila 129'uncu maddeleri arasında düzenlenen ön ödemeler için, söz konusu Yönetmelik'te 7 hesap açılmıştır. Bunlar:

160 İş Avans ve Kredileri Hesabı

161 Personel Avansları Hesabı

162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı

164 Akreditifler Hesabı

165 Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabı

166 Proje Özel Hesabından Verilen Avans ve Akreditifler Hesabı

167 Doğrudan Dış Proje Kredi Kullanımları Avans ve Akreditifleri Hesabı

Bu hesapların işleyişine ilişkin örneklerle yer verilmeden önce şu hususu belirtmekte yarar görüyoruz. Yazımızın ekinde belediyelerin çok sık kullandığı, 160 İş Avans ve Kredileri Hesabı, 161 Personel Avansları Hesabı ve 162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabına ait ayrıntılı bilgiler içeren tablo hazırlanarak, II.düzeye kadar alt kodlarıyla hesaplar hakkında bilgi verilmiştir.

A) Belediye Başkanlığı Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından 400.-TL avans kullanmıştır.

MUHASEBE İŞLEM FİŞİ

Hesap No	Kurumsal Kod				Fonksiyonel Kod				Fin. Kod	Ekonomik/Hesap Ayrıntı Kodu				Tutar				Hesap/Ayrıntı Adı
														Borç		Alacak		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	1	2	3	4	YTL	YKr	YTL	YKr	
160	46	34	09	31	08	2	0		5	01	03	02		400				Tüketime Yönelik Mal ve Malzeme Alımları Avansı
100	46	34	09	31	08	2	0		5							400		Kasa

Harcama yetkilisi mutemedi 450.-TL tutarında (KDV hariç) fatura ile avansını kapatmıştır.

ÖDEME EMRİ BELGESİ

Hesap No	Kurumsal Kod				Fonksiyonel Kod				Fin. Kod	Ekonomik/Hesap Ayrıntı Kodu				Tutar				Hesap/Ayrıntı Adı
														Borç		Alacak		
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	1	2	3	4	YTL	YKr	YTL	YKr	
150	46	34	09	31	08	2	0		5	99	02			450				
191	46	34	09	31	08	2	0		5					72				
100	46	34	09	31	08	2	0		5							119,30		
160	46	34	09	31	08	2	0		5							400		
360	46	34	09	31	08	2	0		5	03	09					2,70		
830	46	34	09	31	08	2	0		5	03	04	02	05	450				
835	46	34	09	31	08	2	0		5							450		
905	46	34	09	31	08	2	0		5	03	02			450				
901	46	34	09	31	08	2	0		5	03	03	02				450		

Eğer alınan avans mali yılsonuna kadar Mali Hizmetler Müdürlüğüne gönderildiği halde muhasebe birimi incelemesini tamamlayamadığından mahsup dönemine aktarılsaydı:

..... /

165.1.1.3.2 Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabı

160.1.3.2 İş Avans ve Krediler Hesabı

..... /

Avansın mahsup dönemine aktarılmasından sonra, bu avansın verilmesi sırasında bloke edilmiş olan, bu avansa ait ödeneklerde yine muhasebe kaydıyla mahsup dönemine aşağıdaki gibi aktarılacaktır:³

..... /

906.3.2 Mahsup Dönemine Aktarılan Kullanılacak Ödenekler Hesabı

900.3.2 Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı

..... /

901.4.3.2 Bütçe Ödenekleri Hesabı

907 Mahsup Dönemine Aktarılan Ödenekler Hesabı

..... /

Mahsup dönemi içinde muhasebe biriminin incelemeyi bitirip avansın mahsubunu yapması ile birlikte aşağıdaki kayıt yapılır:

..... /

150.1.1 ilk Madde ve Malzeme Hesabı

165.1.1.3.2 Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler Hesabı

..... /

834.3.2.1.1 Geçen Yıl Bütçe Mahsupları Hesabı

835 Gider Yansıtma Hesabı

..... /

5- KONUYLA İLGİLİ SORU CEVAP KÖŞESİ

5.1. Ön Ödeme Yapılabilmesi İçin Gereken Şartlar Nelerdir?

a) İlgili kanununda öngörülmüş olması,

b) Ön ödeme yapılacak giderin, gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderlerden olması,

c) İlgili bütçe tertibinden yeterli ödeneğin harcama biriminde mevcut olması ve bu ödeneğin, ön ödemenin mahsubu yapıldıktan sonra saklı tutulması,

ç) Başbakanlık, Maliye Bakanlığı ve ilgili bakanlıklarca yayımlanan tasarruf tedbirleri ve uygulama talimatlarında belirtilen hususlara uyulması, gerekmektedir.

5.2. Avansa İlişkin Parasal Limitler Nerede Düzenlenmektedir?

Verilecek avansın üst sınırları Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu'nda gösterilir. Kamu idarelerinde harcama yetkilisi mutemetlerine verilecek avans sınırları, gider türleri ve idareler itibarıyla Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından her yıl yayımlanan **Parasal Sınırlar ve Oranlar Hakkında Genel Tebliğde** gösterilmektedir.

5.3. Ön Ödeme Kapatılırken Kanıtlayıcı Belgeler ve Harcama Belgeleri Hazırlanır mı?

Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara **ilişkin kanıtlayıcı belgeleri**, ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür.

Ön ödeme uygulamasının **bir alım usulü olmaması sebebiyle** ön ödeme yapılacak mal veya hizmet alımlarında, alımların idarelerin tabi oldukları ihale mevzuatı hükümlerine göre yapılması, mal alındığının veya hizmetin gerçekleştirildiğinin ihale mevzuatına uygun olarak görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması gerekir.

³ Erkan KARAARSLAN, "Kamu Muhasebesi Yazıları" Ankara – 2007, s.133

Ayrıca, ön ödemenin kesin ödemeye dönüştürülmesinde verilen avansın veya açılan kredinin mahsubunda kullanılacak gerçekleştirme belgelerinin, **Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nde öngörülen belgelerden** olması esastır.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinde;

“b) *Ön ödemelerde;*

1) *Avans veya kredi suretiyle yapılacak ön ödemelerde; **harcama talimatı**, ihale mevzuatına göre yapılacak alımlarda **onay belgesi**,*”

düzenleneceği yine söz konusu Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde;

“a) *Kesin ödemelerde; bütçeden nakden veya mahsuben yapılacak kesin ödemelerde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ekindeki Ödeme Emri Belgesine **harcamanın çeşidine göre** bu Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirtilen belgeler kanıtlayıcı belge olarak eklenir.*”

denildiğinden avans ve kredi mahsuplarında Yönetmelik'te belirlenen kanıtlayıcı belgeler eklenir.

5.4. Kredi Doğrudan Alacaklının Banka Hesabına Aktarılabilir mi?

Devlet Malzeme Ofisi ve aşağıda sayılan kuruluşlardan yapılacak mal ve hizmet alımları nedeniyle açtırılacak kredilerde, kredi karşılığı nakit doğrudan kuruluşun banka hesabına aktarılacaktır:

1- Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ve Müesseseleri (kömür alımları için),

2- Türkiye Taşkömürü Kurumu ve Müesseseleri (taşkömürü alımları için),

3- Türkiye Elektrik Üretim, İletişim A.Ş. ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. ile Müesseseleri (elektrik enerjisi alımları için),

4- Orman İşletme Müdürlükleri (yakacak odun, tomruk ve kereste alımları için),

5- Posta İşletmeleri Genel Müdürlüğü (pul alımları, posta ücret makinesine bağlanacak krediler dahil, abone ve hizmet bedelleri hariç),

6- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ve Müesseseleri,

7- Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu ve müesseseleri ile bağlı ortaklıkları (bizzat ürettikleri

silah, mühimmat, harp araç ve gereçleri ve bunların bakım, onarım, revizyon ve imalinde kullanılan malzeme ile patlayıcı maddeler için),

8- Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü (resmi mühür ve soğuk damga için),

9- Kamu İhale Kurumu (ilan giderleri için),

10- Elektronik kartlara yükletilecek doğalgaz ve su alımlarına ilişkin kamu kurum ve kuruluşlarına yapılacak ödemeler.

5.5. Elektronik Sayaçlara Yükletilen Doğalgaz ve Su Bedellerinde Kredi Nasıl Çalışır?

Bedelleri peşin ödenerek elektronik sayaçlara yükletilen kredi tutarında tüketimi sağlanan doğalgaz ve su bedelleri için ilgili kuruluşa kredi şeklinde ön ödeme yapılır. Bu nedenle, harcama yetkilisi mutemedi adına açılan kredi tutarı, muhasebe birimince doğrudan kuruluşun banka hesabına aktarılır.

Harcama yetkilisi mutemedi, kredi tutarının ilgili dağıtım kuruluşunun banka hesabına intikal ettirildiğine ilişkin bankadan alacağı dekontun bir örneği ile varsa krediden kesilen damga vergisi karşılığında düzenlenen muhasebeleştirme belgesinin onaylı bir örneğini, adlarına düzenlenmiş yetki belgesiyle birlikte dağıtım kuruluşunun ilgili birimine verir.

İlgili dağıtım kuruluşunca, banka dekontunda gösterilen nakit tutarı ile kesilmiş ise onaylı muhasebe işlem fişinde gösterilen damga vergisi toplamı tutarında doğalgaz veya su, kuruma ait elektronik karta yüklenir ve düzenlenen fatura ile birlikte mutemede teslim edilir.

5.6. Yüklenicilere Yapılacak Bütçe Dışı Avans ve Kredilerde Nelere Dikkat Edilmelidir?

Sözleşmelerinde belirtilmek ve karşılığında aynı tutarda teminat alınmak koşuluyla yüklenicilere; mal ve hizmet alımlarında yüklenme tutarının yüzde 10'una, yapım işlerinde ise yüklenme tutarının yüzde 15'ine kadar bütçe dışı avans verilebilecektir.

Ayrıca, belirtilen oranların üzerinde avans verilmesini zorunlu kılan durumlarda; üst yöneticinin kararı ile ve aşan kısım için T.C. Merkez Bankasının kısa vadeli avanslara uyguladığı oranda faiz alınmak kaydıyla, yüklenme tutarının yüzde 30'unu aşmamak

üzere belirlenecek oranda bütçe dışı avans verilmesi mümkün bulunmaktadır.

Mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde yüklenicilere bütçe dışı avans ödemesi yapılabilmesi için bu hususun 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 27'nci maddesi gereğince idari şartnamede belirtilmesi zorunludur. Bu nedenle belirlenen oranların üzerinde avans verilmesi düşünülen hallerde, üst yönetici kararının ihaleye çıkılmadan önce, idari şartnamenin hazırlanması aşamasında alınması gerekmektedir.

5.7. Kamu İdaresine Ait Paranın Gereksiz Yere Mutemetler Üzerinde Kalmasına İzin Vermemek İçin Nelere Dikkat Etmek Gerektilir?

Harcama yetkilileri, harcama yetkilisi mutemetlerine verilecek avanslarda;

a) Belirlenen sınırlar dahilinde olmak şartıyla, ihtiyaç tutarında avans verilmesine,

b) Avansın ivedi ihtiyaçlar için verildiği göz önünde bulundurularak, olağanüstü durumlar dışında alım

işine, avansın verildiği tarihten itibaren en geç beş gün içinde başlanılmasına,

c) Avans verilmesini gerektiren ihtiyaçların ortadan kalkması halinde avansın veya kullanılmayan artıkların, bekletilmeden muhasebe birimi vezne veya banka hesaplarına iade edilmesine,

özen gösterilmesi gerekmektedir.

6- SONUÇ

Kamu idareleri tarafından avans ve kredi işlemlerine oldukça sık başvurulmaktadır. Ancak uygulamada ön ödemeler bir alım şekli olarak algılanmakta, gider mevzuatının gerektirdiği bazı işlemler göz ardı edilmektedir. Bu kapsamda, uygulamada sadece faturayla avansların kapatıldığı veya avans neticesinde edinilen mallar için taşınır işlem fişi düzenlenmediği görülmektedir. Avans ve kredi sadece mal ve hizmetin tesliminden önce para ödenmesi imkanı vermektedir. Kesinlikle bu kolaylığı dışında başkaca bir istisna söz konusu olamayacaktır.

ANA HESAP GRUBU	HESAP ADI	NEREDE KULLANILDIĞI	II.DÜZEY ALT KODLARI
16 ÖN ÖDEMELER	160 İş Avans ve Kredileri Hesabı	- Mutemetlere verilen avanslar, - Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması için görevlendirilecek mihmandarlara verilen avanslar, - Avans sınırlarını aşan giderler için mutemetler adına açılan krediler, - Yabancı ülkelerde yapılacak satın almalar için görevlendirilen mutemetler adına bankalar nezdinde açtırılan krediler,	-160.01.03. Mal ve Hizmet Alım Giderleri Avansları, -160.01.06. Sermaye Giderleri Avansları, -160.02.03. Mal ve Hizmet Alım Giderleri Kredisi, -160.02.06. Sermaye Giderleri Kredisi, -160.99.02. SGK Devlet Primi Giderlerinden Verilen Avanslar, -160.99.05. Cari Transferlerden Verilen Avanslar, -160.99.07. Sermaye Transferlerinden Verilen Avanslar, -160.99.08. Borç Vermeye İlişkin Avanslar
	161 Personel Avansları Hesabı	- Yolluk avansları, - Maaş ve ücret avansları,	-161.11.03 Yurtiçi Geçici Görev Yoluğu Avansı -161.12.03 Yurtdışı Geçici Görev Yoluğu Avansı -161.13.03 Yurtiçi Sürekli Görev Yoluğu Avansı -161.13.06 Yurtiçi Sürekli Görev Yoluğu Avansı -161.15.03 Tedavi Yoluğu Avansı -161.18.01 Personel Giderleri Avansları, -161.99.03 Diğer Personel Giderleri Avansı
	162 Bütçe Dışı Avans ve Krediler Hesabı	- Emanetler hesabında kayıtlı paralardan verilecek avanslar, - Ertesi yıl bütçesinden karşılanmak üzere yapılan maaş ve ücret ödemeleri, - Yüklenicilere teminat karşılığı verilen avanslar,	-162.01. Emanetlerden Verilen Avans ve Krediler -162.05. Gelecek Yıl Bütçesine Mahsuben Verilen Maaş ve Ücret Avansları -162.05.01 Maaş Avansları -162.05.02 Ücret Avansları -162.07. Yatırım Avansı Dışındaki Müteahhit Avansları -162.08. AB ve Uluslararası Kuruluşlardan Proje Karşılığı Alınan Hibelerden Verilen Avanslar -162.08.01 AB Hibelerinden Verilen Avanslar -162.08.09 Diğer Hibelerden Verilen Avanslar -162.99. Diğer Bütçe Dışı Avanslar

Mikail İNCE

Kırşehir Belediye Başkanlığı
İç Denetçisi, SMMM

Belediyelerin ve iktisadi işletmelerinin sonradan cezalı KDV tarhiyatlarına muhatap olmamaları ve belediye tüzel kişiliğinin zarara uğratılmaması için yukarıda açıklanan örnek yargı karar ve vergi idaresi muktezalari ışığında KDV uygulamalarının yeniden gözden geçirilerek, KDV uygulamalarındaki hata ve eksikliklerin düzeltilmesinde fayda mülahaza edilmektedir.

BELEDİYELERDE VE BELEDİYELERE BAĞLI İKTİSADİ İŞLETMELERDE TÜM YÖNLERİYLE KATMA DEĞER VERGİSİ UYGULAMALARI

I- GİRİŞ

03/07/2005 tarih ve un yürürlüğü girmesi ile birlikte 1930 yılından beri yürürlükte olan 1580 sayılı Kanun ile bu kanunu ilga eden 7/12/2004 tarih ve da yürürlükten kaldırılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre belediye, belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini ifade eder. Belediyenin bütçesi, Belediye Gelirlerinden¹ ve Belediye Giderlerinden² oluşur. Yerinden yönetim kuruluşu olan belediyeler ve gerekse de bağlı iktisadi işletmeleri kamuya hizmet verirken birçok vergisel problem ile karşı karşıya gelmektedirler. Belediyelerin ve iktisadi işletmelerinin KDV'ye tabi işlemleri, KDV'den istisna edilen işlemleri, uygulanacak KDV oranları, KDV indirimine tabi işlemleri, KDV'yi gider yazabilecekleri ve yazamayacakları haller gibi uygulamada sıkça karşılaşılan ve hataya düşülme ihtimali yüksek olan hususlarla ilgili olarak, Belediyeler ve İktisadi İşletmelerinde Katma Değer Vergisi yönünden uygulama birliğinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Belediyelerin ve İktisadi İşletmelerinin KDV uygulamaları, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ve tebliğleri, 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun ilgilendiren maddeleri ve gerekse de vergi idaresi tarafından verilen muktezalarda göz önünde bulundurularak ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde açıklanmaya çalışılmıştır.

II- TESLİM VE HİZMETLERİNİN KDV KARŞISINDA Kİ DURUMU

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1/1 maddesinde, "Ticari, sınai, zirai ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan

¹ 5393 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu md.59

² 5393 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu md.60

teslim ve hizmetler” Katma Değer Vergisi Kanunu kapsamına alınmıştır. Söz konusu kanunun **1/3-g** maddesinde ise “....., belediyeler ile bunların teşkil ettikleri birliklere....., her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile.... bunlara ait veya diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin” verginin konusuna girdiği kesin hükme bağlanmıştır. Bu faaliyetlerin kanunların veya resmi makamların gösterdiği gerek üzerine yapılması, bunları yapanların hukuki statü ve kişilikleri, Türk tabiiyetinde bulunup bulunmaması, ikametgâh veya işyerlerinin yahut kanuni merkez veya iş merkezlerinin Türkiye’de olup olmaması işlemlerin mahiyetini değiştirmez ve vergilendirmeye engel teşkil etmez.

Madde hükmü değerlendirildiğinde belediyenin teslim ve hizmet ifaları ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikte olması halinde Katma Değer Vergisi açısından verginin konusunu oluşturacaktır.

Katma Değer Vergisi Kanunu’nun **10’uncu** maddesinin **g** bendinde “Su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri enerji dağıtım veya kullanımında, bunların bedellerinin tahakkuk ettirilmesi halinde vergiyi doğuran olayın meydana geleceği” ifade edilmiştir. Dolayısıyla belediyenin “su teslimleri” bu bedeller tahakkuk ettirildiklerinde Katma Değer Vergisi doğmuş olacaktır.

Belediye tarafından ücret karşılığında bedelli olarak yapılan aşağıda belirtilen teslim ve hizmetler, KDV’nin konusuna girdiğinden, bu işlemlerin belediye tüzel kişiliği tarafından veya iktisadi işletmesi ya da bağlı şirketleri tarafından yapılıp-yapılmadığına bakılmadan teslim ve hizmet bedelleri üzerinden KDV tahsil edilmesi gerekmektedir.

- Toplu Taşıma ve Otobüs Hizmetleri,
- Su Teslimleri,
- Atık su bedelleri
- Ücretli olarak yapılan Yol kaplama ve onarma işleri, kanal temizleme,
- Soğuk Hava Depoları,
- Ücretli Odun, Kömür satışları,
- Ücretli Ekmek satışları

Araç ve iş makinelerin bedelli olarak kiraya verilmesi

Belediye tüzel kişiliği bünyesinde ticari bir organizasyon içerisinde yürütülmeyen “otogar işletmelerinin” faaliyetleri KDV’ye tabi bulunmamaktadır. Fakat otogar işletmelerinin üçüncü kişilere kiraya verilmesi veya belediye tarafından, bağlı şirketleri ve iktisadi işletmeleri tarafından işletilmesi halinde ise bu faaliyetlerin ticari organizasyon şeklinde değerlendirilmesi ve KDV’ye tabi olması gerekecektir.

Konuyla ilgili olarak Danıştay **9.** Dairesi tarafından verilen 11.12.2003 tarihli ve **668 esas ve 5592 sayılı** kararda ise belediyesine ait otogar işletmesinin iktisadi kamu müessesesi olup olmadığı, dolayısıyla otogar işletmesinden elde edilen gelirlerin katma değer vergisine tabi tutulup tutulmayacağına ilişkin kararında “Belediyelere ait işletmelerin kurumlar vergisine tabi tutulabilmesi için bu işletmelerin faaliyetlerinin sürekli olması, katma değer vergisine tabi tutulabilmesi için ise, faaliyetlerinin ticari, sınai ve zirai nitelik taşıması gerekmektedir.

Büyükşehir Belediyesi Otogar İşletmesinin bir iktisadi kamu müessesesi olduğu ve bu nedenle elde edilen gelirin katma değer vergisine tabi tutulması gerektiğinden aksi yönden verilen mahkeme kararında hukuka uygunluk görülmemiştir.”

Belediyeler ile bunların teşkil ettikleri birlikler veya bunlara bağlı kuruluşlar tarafından işletilen “Belediye sınırları içindeki yolcu taşıma işletmeleri” kurumlar vergisinden muaftır. (**KVK Md.4/1-2**) Belediyenin, “Belediye içi yolcu taşıma hizmeti” kurumlar vergisinden muaf olsa da aynı hizmet, belediye içi ve dışı ayrımı gözetilmeksizin katma değer vergisine tabi tutulacaktır. (**KDV Md.1-g**)

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu ile diğer kanunlarla belediyelere verilmekte olan her çeşit paylar, belediye vergi ve resimleri hükmünde olduğundan, katma değer vergisine tabi değildir.

29.07.1998 den önce Bina İnşaat Ruhsatı alınmış olan inşaatlara ilişkin olarak 150 m²’yi geçmeyen konutlara münhasır olmak üzere belediyelere yapılan inşaat taahhüt işleri, KDV’den istisnadır. (**KDV Geçici 15. Madde**) 1998 den sonra alınan ruhsatlarla belediyeler, ve bunların %51 veya daha fazla

hissesine ya da yönetiminde oy hakkına sahip oldukları işletmeler tarafından konut yapılmak üzere yapılan 150m²'ye kadar konut teslimleri ile projelendirilmiş arsaların (sosyal tesisler için ayrılan bölümler dâhil) net alanı 150 m²'nin altındaki konutlara isabet eden kısmı³ ile "Kanun'la kurulmuş sosyal güvenlik kuruluşları ve belediyelere yapılan sadece net alanı 150 m²'ye kadar konutlara ilişkin inşaat taahhüt işleri"⁴ için %1'lik KDV oranına tabi olup belirtilen genişliği (150m²) aşan konut teslimleri için ise %18'lik KDV oranının uygulanacağı ise tabidir.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-r bendi uyarınca, 5615 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesiyle değişen bent hükmü gereği, **04.04.2007 tarihinden geçerli olmak üzere** "Kurumların aktifinde veya belediyelerle il özel idarelerinin mülkiyetinde en az iki tam yıl süreyle bulunan iştirak hisseleri ile (5793 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesiyle değişen hükmü gereği **06.08.2008 tarihinden geçerli olmak üzere**) taşınmazların (gayrimenkullerin) satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler" 'katma değer vergisinden' istisna edilmiştir. İstisnanın uygulanabilmesi için; gayrimenkullerin belediyeler adına tapuya tescil edildikleri tarihten itibaren, 2 tam yıl dolduktan sonra devir veya teslime konu edilmeleri gerekmektedir. Belediyelerin aktiflerine dâhil bulunan gayrimenkullerin satış yolu ile devir ve teslimlerinde katma değer vergisi istisnasının uygulanabilmesi için geçerli olan iki sene aktifte bulunma koşulundan anlaşılması gereken söz konusu iktisadi kıymetlerin 730 gün aktifte bulunmuş olmasıdır.

3065 sayılı KDV Kanunu'nun 17/2-b bendinde; "Genel ve katma bütçeli daireler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların teşkil ettikleri birlikler, kanunların gösterdiği gerek üzerine bedelsiz olarak yapılan mal teslimi ve hizmet ifaları, birinci fıkra da sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları katma değer vergisinden istisna edilmiştir." 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 16'ncı maddesinde belediyeler için öngörülen vergi muafiyetinin belediyelere yapılan bedelli işler açısından KDV

yönünden geçersiz olacağına ilişkin KDVK'nın **19'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında** "Diğer kanunlardaki vergi muaflık ve istisna hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir. Katma değer vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanun'da değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği" hükme bağlanmıştır.

Ayrıca KDV Kanunu'nda; belediyelere ait kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmazları ile bunların inşaa ve kullanımları için yapılacak bedelli mal teslimi veya hizmet ifalarının KDV'den istisna edileceğine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. Tüm bu açıklamalardan sonra belediyeye bedelsiz olarak yapılacak her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları KDV'den istisna olmakla birlikte bedel mukabili yapılacak mal teslimi ve hizmet ifaları ise KDV'ye tabi olacaktır.

Belediyenin görev alanlarına giren harcamaları ile iktisadi işletmeye ait olan harcamalarının birbirinden ayrılarak iktisadi işletmenin işletilmesinden kaynaklanmayan harcamalar nedeniyle yüklenilen katma değer vergilerinin indirim konusu yapılmaması gerekmektedir.

Belediyenin su ve otobüs gibi her türlü teslimleri dolayısıyla tahsil ettikleri katma değer vergilerinden ancak bu teslimler dolayısıyla yüklendikleri katma değer vergilerini indirim konusu yapabilirler. Fakat bu teslimlerin yapıldığı birimlerin iktisadi birer işletmeye (BİT) dönüştürülmesi halinde ise, Belediye Kanunu'nun 16'ncı maddesi gereği, belediyeye yüklenen kamu hizmetlerinin icrası nedeniyle yaptığı diğer harcamalar nedeniyle yüklendikleri katma değer vergileri, belediyeye ait iktisadi işletmeden doğan katma değer vergilerinden indirim konusu yapılamayacaktır. Belediyece beyan edilecek katma değer vergisi (Tahsil edilen ve Yüklenilen katma değer vergisi) mukayesesi sadece belediyeye ait iktisadi işletmeyi kapsamalıdır. İktisadi işletmeyi kapsamayan bu tür harcamalar nedeniyle yüklenilen katma değer vergilerinin indirim konusu yapılmaması gerekmektedir.

³ Güncel KDV oranlarının yer aldığı Ekli (I) sayılı listenin 11.md.

⁴ Güncel KDV oranlarının yer aldığı Ekli (I) sayılı listenin 13.md.

Örnek: Belediye tüzel kişiliği tarafından 6000.-TL (KDV dahil) bedelle demirbaş alınmış olup, karşılığında da çek düzenlenerek ilgisine verilmiştir. (Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre yapılacak yevmiye kaydı)

	BORÇ	ALACAK
255-Demirbaşlar H.	6000	
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri H.		6000
830-Bütçe Giderleri H.	6000	
835-Gider Yansıtma H.		6000

Örnek: Yukarıda ki örnekte ki demirbaş belediyeye ait iktisadi işletme tarafından alınmış olsa idi (Tekdüzen hesap planına göre yapılacak kayıt ise)

	BORÇ	ALACAK
255-Demirbaşlar H.	5084	
191-İndirilecek KDV H.	916	
103-Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri H.		6000

Defter Tutma Mecburiyeti ve Ay Sonlarında Yapılan KDV Tahakkukları

Kurumlar Vergisine tabi tüzel kişiliği olan belediyelerin iktisadi işletmeleri, defter tutma bakımından birinci sınıf tüccarın defter tutma bakımından tabi olduğu esaslara uyacak olup; Bilanço Esasına göre aşağıdaki defterleri tutmak zorundadırlar. (VUK Md.182)

- Yevmiye Defteri,
- Defter-i Kebir,
- Envanter Defteri,

Bu saydığımız defterlerden Yevmiye Defteri ve Envanter Defteri aynı zamanda tasdike tabi defterlerdir. (Md.220) Bu defterlerin ilgili kanunun 220, 221, 222, 223, 224, 225 ve 226'ncı maddeleri gereğince tasdik işlemlerinin yapılması gerekecektir.

Her ne kadar kurumlar vergisinden muaf tutulan İktisadi kamu müesseselerinin defter tutma mecburiyeti olmasa da diğer vergilerden birine tabi olması halinde bu istisna hükmünün bir anlamı kalmamaktadır. Mesela; belediyelerin su, ulaşım (otobüs) teslimleri kurumlar vergisinden muaftır. (Md.4/1-ı) Belediyenin aynı hizmetleri ise Katma Değer Vergisinin 1 ve 10/g maddeleri gereğince KDV'ye tabidir. Bu durumda belediye, Kurumlar Vergisinden muaf olsa da Katma Değer Vergisi karşısındaki durumu nedeniyle defter tutacak ve "Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde"ki hususlar da göz önünde bulundurarak ay sonlarında KDV tahakkukları gerçekleştirilerek KDV beyannamelerinin de verilmesi sağlanacaktır.

	BORÇ	ALACAK
391-Hesaplanan KDV	15000	
190-Sonra ki Döneme Devreden KDV	5000	
191-İndirilecek KDV		8000
190-Önceki Dönemden Devir KDV		12000
Ay sonlarında, Devreden KDV ile İndirilecek KDV'nin borç bakiyeleri toplamı		
Hesaplanan KDV'nin alacak bakiyesinden fazla ise, yapılacak KDV tahakkuku		

	BORÇ	ALACAK
391-Hesaplanan KDV	25000	
191-İndirilecek KDV		8000
190-Önceki Dönemden Devir KDV		12000
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar H		5000
Ay sonlarında, Hesaplanan KDV'nin alacak bakiyesi, Devreden KDV ile İndirilecek KDV'nin borç bakiyeleri toplamından fazla ise, yapılacak KDV tahakkuku		

III- KDV TEVKİFATINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Vergi sorumlularının açıklandığı 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun **9'uncu** maddesinin **1'inci** bendinde *"Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığı, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir."* hükmü doğrultusunda kanun koyucu belediyelere de, aşağıda sayılan bazı hizmet alımları için tevkifat yapma sorumluluğu getirmiştir.

Belediyelerin KDV tevkifatına tabi hizmet alımlarının kapsamı ve tevkifat oranları ilgili KDV Tebliği çerçevesinde aşağıda kısaca açıklanmaya çalışılmıştır.

1- Özel Güvenlik Hizmetlerinde Tevkifat Uygulaması

Güvenlik hizmetleri sektöründe faaliyet gösteren işletmeler kendilerine bağlı güvenlik görevlileri marifetiyle genel olarak; sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma, yıkma tehditlerine karşı caydırıcı ön tedbirleri almaktadırlar. Bunun yanında söz konusu şirketler giriş çıkış kontrolü, danışma hizmeti, santral, trafik hizmeti, yangınla mücadele, değerli evrak, nakit, maden gibi kıymetlerin bir yerden başka bir yere taşınması, ikaz-ihbar, ilk yardım, alarm izleme ve koruma hizmetlerini de sunmaktadırlar. Sayılan bu ve benzeri tüm hizmetler özel güvenlik hizmetlerinin içinde kabul edilecektir.

104 seri nolu KDV Tebliği'nde yapılan açıklamalara göre; **91 Seri No.lu** KDV Genel Tebliği'nin (A/2) bölümünde sayılan kurum ve kuruluşlara (İçerisinde belediyelerde sayılmış olup) verilen özel güvenlik hizmetlerinin tamamında tevkifat oranının **4/5** olarak uygulanması gerekmektedir.

2- Yapı Denetim Hizmetlerinde Tevkifat Uygulaması

99 seri nolu KDV Genel Tebliği'nde yapılan açıklamalar doğrultusunda; **91 Seri No.lu** KDV Genel Tebliği'nin (A/2) bölümünde sayılan kurum ve kuruluşlara (İçerisinde belediyelerde sayılmış olup) verilen yapı denetim hizmetleri, **93 Seri No.lu** KDV Genel Tebliği ile tevkifat kapsamına alınmıştır.

Yapı denetim kuruluşlarının **91 Seri No.lu** KDV Genel Tebliği'nin (A/2) bölümünde sayılan kurum ve kuruluşlara (İçerisinde belediyelerinde sayıldığı) vermiş olduğu yapı denetim hizmetlerinde **1/2** oranında KDV tevkifatı uygulanması gerekmektedir.

Burada dikkat edilmesi gereken husus belediye adına açılan hesaptan ödemenin yapılması belediyenin sorumlu sıfatıyla KDV tevkifatı yapmasını gerektirmemektedir. Bu konuyla ilgili olarak 06.12.2006 tarihli İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı muktezasında *"Belediye tarafından bizzat satın alınmayan yapı denetim hizmet bedellerinin 12.08.2001 tarih ve 24491 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliği' gereği belediye adına açılan hesaptan ödenmesi belediyenin sorumlu sıfatıyla KDV tevkifatı yapmasını gerektirmemektedir."*

3- Yapım İşleri ve Bu İşlere İlişkin Mühendislik, Mimarlık ve Etüd-Proje Hizmetlerinde Tevkifat Uygulaması

91 nolu KDV Tebliği'nde yapılan açıklamalar doğrultusunda yapım işleri; bina, ..., köprü, ... tünel, ...viyadük, spor tesisi, alt yapı,, baraj, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihrazat, nakliye, tamamlama, (boya badana dahil) her türlü onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini kapsamakta ve tevkifata tabi bulunmaktadır.

Ayrıca, yapım işleri ile birlikte ifa edilen mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, imar uygulama, her ölçekte imar planı hizmetleri ve benzeri hizmetlere de tevkifat uygulanacaktır.

Ancak, bu hizmetler yapım işlerinden ayrı olarak danışmanlık ve benzeri hizmetler adı altında verildiği takdirde bu Tebliğin A/5-f bölümü (Danışmanlık ve denetim hizmetleri) kapsamında değerlendirilecektir. **91 seri nolu** Tebliğ'de yer alan açıklamalar doğrultusunda belediyelere sunulan piyasa etüt-arastırma ve ekspertiz hizmetleri ile bu kuruluşlara yapılan herhangi bir teslim a da hizmet kapsamında veya bu teslim ya da hizmetin devamı niteliğinde verilen ve bedeli ayrıca belirlenen eğitim hizmetleri danışmanlık hizmeti kapsamında değerlendirilmiştir.

..... Belediyesine verilen caddeleri yol açılması uygulama projesi hizmetinin danışmanlık ve denetim hizmetleri kapsamında değerlendirilerek, hizmet bedeli üzerinden 1/2 oranında tevkifat uygulanması gerekmektedir.⁵

Öte yandan, **91 nolu** Tebliğin yayımını (28.02.2004) izleyen aybaşından itibaren yüklenicileri tarafından tamamen veya kısmen alt yüklenicilere (taşeronlara) veya daha alt yüklenicilere devredilmiş ve devredilecek yapım işlerinde, işi devreden her yüklenicinin, kendisine ifa edilen hizmete ait katma değer vergisi üzerinden bu Tebliğ'deki esaslar çerçevesinde tevkifat yapması uygun görülmüştür. Alt yüklenicilere uygulanan tevkifat, bu Tebliğin A/2 bölümünde sayılan kurum ve kuruluşlarca yapım işinin asıl yüklenicisine tevkifat uygulanmasına engel değildir.

İhaleli Yapım işleri ve bu işlere ilişkin işlemler ile mimarlık-mühendislik ve etüd-proje işlerinde tevkifat oranı 1/6 olarak tespit edilmiştir.

4- Temizlik, Çevre ve Bahçe Bakım Hizmetlerinde Tevkifat Uygulaması

91 nolu KDV Tebliği'nde yapılan açıklamalar doğrultusunda, temizlik hizmetleri sektörünün yaygın olarak sunduğu hizmetler;

- Bina temizliği,
 - Sağlık kuruluşlarının hijyenik temizliği ve hastane atıklarının imhası,
 - Çöp toplama ve toplanan çöplerin imhası
 - Park ve bahçeler ile mezarlık alanlarının temizliği ve bakımı,
 - Haşere mücadelesi,
- ve benzeri işlerden oluşmaktadır.

Bina temizliğine; binaların müstemilat ve eklentileri dâhil iç ve dış cephesinin temizliği ve her türlü mefruşatının (halı, perde, koltuk, süs eşyası vb.) bina içinde veya dışında yaptırılan temizliği dâhildir. Ayrıca, havlu, çarşaf, elbise, çamaşır gibi eşyaların kuru temizlettirilmesi veya yıkattırılması da temizlik hizmetleri kapsamında tevkifata tabi olacaktır.

Ancak, temizlik işlerinde kullanılacak deterjan, süpürge vb. malzemenin piyasadan satın alınması sırasında tevkifat uygulanmayacağı tabiidir.

Öte yandan, bu Tebliğ ile sorumlu tayin edilen kurum ve kuruluşların “park ve bahçeler ile bulvar, refüj, göbek, rekreasyon alanları ve havuzların bakımı, bitkilendirilmesi, sulanması ve haşere mücadelesine ilişkin” hizmet alımları da tevkifata tabi olacaktır.

Tevkifat oranı, temizlik hizmetlerinde 2/3; bahçe ve çevre bakım hizmetlerinde ise 1/2 olarak uygulanacaktır.

5- Makine, Teçhizat, Demirbaş ve Taşıtlara Ait Tadil, Bakım ve Onarım Hizmetlerinde Tevkifat Uygulaması

Belediyelerin faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan makine, teçhizat, demirbaş ve taşıtlara ait tadil, bakım ve onarım hizmetlerine ilişkin bedel üzerinden hesaplanan katma değer vergisi de tevkifata tabi tutulacaktır.

Makine, teçhizat, demirbaş ve taşıtların bakım hizmetleri, bunların kendinden beklenen görev ve işlevleri sağlamak için belli aralıklarla veya gerektiği zaman yapılan faaliyetlerdir. Bu hizmet sırasında bakımı yapılan şeyin belli aksam ve parçalarının değiştirilmesi de hizmetin ayrılmaz bir parçasıdır.

Makine, teçhizat, demirbaş ve taşıtların onarımı ise bozulmuş, eskimiş araçların kullanılabilir hale getirilmesinden ibarettir.

Bakım hizmetinde olduğu gibi onarım hizmetinde de onarılan şeye ait bazı parçaların değiştirilmesi işin tabii bir sonucudur. Dolayısıyla, makine, teçhizat, demirbaş ve taşıtlara ait bakım ve onarım hizmetlerinin yalnızca işçilik hizmetinden ibaret sayılması söz konusu olmayıp, bu hizmetin gereği olarak yapılan mal, malzeme ve parça teslimleri de bakım ve onarım hizmetine dâhil bulunmaktadır.

Makine, teçhizat, demirbaş ve taşıt tamir bakım onarım hizmetlerinde tevkifat oranı 1/3 olarak uygulanacaktır.

6- Yemek Servis Hizmetlerinde Tevkifat Uygulaması

Belediyelerin personel, öğrenci, hasta, müşteri, misafir, yolcu sıfatı taşıyan kişilerin yemek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapacakları hizmet alımlarını kapsamaktadır. Ayrıca belediyenin kokteyl, davet, toplu yemek vb. hizmet alımları da tevkifata tabidir.

⁵ İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından verilen 12.07.2008 tarih ve 5548 sayılı mukteza

Bu amaçla yapılan hizmet alımlarının tevkifat yapmakla sorumlu belediyeye ait bir yerde hazırlanması (pişirilmesi) veya tüketilmeye hazır halde temin edilmesi tevkifat uygulanmasına engel değildir.

Bazı şirketlerin üreterek pazarladıkları ve oluşturulan sisteme dahil işyerlerinde yeme içme hizmeti teminine imkan veren yemek (karne-bilet) çeklerinin bedeli üzerinden hesaplanan katma değer vergisi tevkifata tabi tutulmayacaktır. Ancak, yemek servis hizmetinin hizmeti alan belediyelerin bünyesinde ve doğrudan yemek çekini satan firma tarafından verilmesi halinde tevkifat uygulanacağı tabiidir.

Öte yandan, bu Tebliğe göre tevkifat yapmak zorunda olan kuruluşların kendi personeli marifetiyle hazırlanacak yemekler için piyasadan yiyecek maddeleri ve bu işle ilgili çeşitli malzemeleri satın alması tevkifata tabi değildir.

Belediyenin yemek servis hizmeti alması halinde uygulanacak tevkifat oranı 1/2'dir.

7- Danışmanlık ve Denetim Hizmetlerinde Tevkifat Uygulaması

91 nolu KDV Tebliği'nde yapılan açıklamalar doğrultusunda; teknik, ekonomik, mali ve hukuki alanda sunulan danışmanlık ve denetim hizmetleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisi tevkifata tabi tutulacaktır.

Belediyelere sunulan piyasa etüt-araştırma ve ekspertiz hizmetleri ile bu kuruluşlara yapılan herhangi bir teslim ya da hizmet kapsamında veya bu teslim ya da hizmetin devamı niteliğinde verilen ve bedeli ayrıca belirlenen eğitim hizmetleri danışmanlık hizmeti kapsamında görülecektir.

Avukatların hukuki ihtilaflarla ilgili olarak yargı mercileri nezdinde veya yargı kararlarının sonuçları ile

Belediyelerin yukarıda kapsamı açıklanan türden hizmet alımları için yapması gereken tevkifat oranları, yürürlük tarihleri ile yasal dayanakları tablo halinde aşağıda özetlenmiştir:

		Tevkifat Oranı	Yürürlük Tarihi	Yasal Dayanak
1	Özel Güvenlik Hizmet Alımlarında	4/ 5	01.05.2007	104 seri nolu KDV Genel Tebliği
2	Temizlik Hizmeti Alımlarında	2/ 3	03.07.2005	95 seri nolu KDV Genel Tebliği

⁶91 ve 96 nolu KDV Tebliği ile VUK 232'nci maddesi

ilgili olarak vekâlet akdi çerçevesinde (icra vb.) verdikleri hizmetler prensip olarak tevkifat kapsamına girmemektedir. Avukatların verdikleri danışmanlık hizmetleri ise tevkifata tabidir. Avukatlarla yapılan sözleşmede avukatlık ve danışmanlık hizmetleri birlikte yer alıyorsa bu iki unsur ayrı ayrı ücretlendirilmediği takdirde yapılan toplam ödeme üzerinden tevkifat uygulanacaktır.

Danışmanlık ve denetim hizmetlerinde tevkifat oranı 1/2 olarak uygulanacaktır.

8- Yurt Dışından Sağlanan Hizmetlerde Tevkifat Uygulaması

Türkiye'de ikametgâhı, işyeri kanuni merkezi ve iş merkezi bulunmayan firmaların ifa ettikleri her türlü hizmete ait katma değer vergisinin **tamamı** 15 Seri Numaralı Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nin (C) bölümündeki esaslar dâhilinde hizmetten yararlanan kuruluşlarca (belediyelerce) sorumlu sıfatıyla ödenecektir.

Tevkifat Uygulamasında Sınır

Tevkifat Uygulanabilmesi için faturanın, 2009 yılı için tespit edilen asgari 670-TL (KDV dâhil) (bu tutar aynı zamanda fatura düzenleme sınırıdır.) tutarı aşması gerekmektedir.⁶

Vergi tevkifatı, ücretler dışında kalan ödemelerde gayrisafi tutarlar üzerinden yapılacak olup, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun **11'inci** maddesinde de (aralarında belediyelerin de bulunduğu) vergi kesenlerin sorumluluğu belirtilmiş olup *"Yaptıkları veya yapacakları ödemelerden vergi kesmeye mecbur olanlar, verginin tam olarak kesilip ödenmesinden ve bununla ilgili diğer ödevleri yerine getirmekten sorumlu"* oldukları vurgulanmıştır.

3	Yapım İşleri ve Bu İşlere İlişkin Mühendislik, Mimarlık ve Etüd-Proje Hizmet Alımlarında	1/ 6	11.07.2006	99 seri nolu KDV Genel Tebliği
4	Yapı Denetim Hizmet Alımlarında	1/ 2	11.07.2006	99 seri nolu KDV Genel Tebliği
5	Bahçe ve Çevre Bakım Hizmet Alımlarında	1/ 2	03.07.2005	95 seri nolu KDV Genel Tebliği
6	Yemek Servis Hizmet Alımlarında	1/ 2	03.07.2005	95 seri nolu KDV Genel Tebliği
7	Danışmanlık ve Denetim Hizmet Alımlarında	1/ 2	03.07.2005	95 seri nolu KDV Genel Tebliği
8	Makine, Teçhizat, Demirbaş ve Taşıtlara ait Tadil, Bakım ve Onarım Hizmet Alımlarında	1/ 3	28.02.2004	91 seri nolu KDV Genel Tebliği
9	Yurtdışından Sağlanan Hizmet Alımlarında	Tamamı	28.02.2004	91 seri nolu KDV Genel Tebliği
10	Diğer Hizmet Alımlarında	1/ 3	28.02.2004	95 seri nolu KDV Genel Tebliği

Tabloda sayılan işlemlerin tamamı “hizmet” mahiyetinde olup, “teslim” mahiyetinde ki işlemler ise, KDV tevkifatı uygulaması kapsamına girmemektedir. Bu nedenle, tevkifat kapsamına giren hizmetlerde kullanılacak olanlar da dâhil olmak üzere piyasadan yapılacak her türlü mal alımında tevkifat uygulanmayacaktır.

Ancak kapsama giren hizmetleri ifa edenlerin bu amaçla kullandıkları mal, madde ve malzemelere ait tutarlar hizmet bedelinden düşülmeyecek, tevkifat, kullanılan malzemelere ait tutarlar da dâhil olmak üzere toplam hizmet bedeli üzerinden hesaplanacaktır.

Örneğin, belediye park yapımı işini; malzeme kendisine, işçilikte müteahhide ait olmak üzere 200.000-TL'ye ihale etmiştir. Belediye, demir, profil, saç, boru ve köşebent v.b gibi malzemeyi de piyasadan 100.000-TL'ye temin etmiştir. Belediye, malzemelerin alımı sırasında ödediği 100.000-TL için tevkifat uygulamayacak, müteahhidin yapacağı 200.000-TL'lik işçilik hizmeti ise tevkifata tabi olacaktır; belediye park yapımı işini, malzemeler de müteahhide ait olmak üzere 300.000-TL'ye ihale etseydi; müteahhidin faturasında malzeme ve işçilik tutarları 200.000-TL ve 100.000-TL olarak ayrı ayrı gösterilse bile 300.000-TL'lik toplam bedel üzerinden yapım işleri için geçerli olan 1/6 oranında tevkifat uygulanacaktır.

Yukarıda ki örnekte, belediyeye yapılan park yapım işinin bedelsiz olarak yapılması halinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 16'ncı ve 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 19'uncu maddeleri hükümleri birlikte değerlendirildiğinde: Belediyeye yapılan park yapım işi KDV'den istisna olup, belediye KDV tevkifatı yapmayacaktır. Park yapım işinin bedelli olarak yaptırılması halinde ise, bu iş kısmi istisna kapsamında bir iş olduğu için (KDV Kanunu md.17/2-a) belediye bu iş için ödediği (yüklediği) KDV'leri ise gider olarak dikkate alacaktır.

Sorumlu Tayin Edilen Kurum ve Kuruluşlarca Yapılacak İşlemler

10 Kasım 2003 tarihli ve 25285 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ ile değişik 18 Sıra Numaralı Muhasebat Genel Tebliği'nin “II-DİĞER HÜSUSLAR” bölümünde; “*genel bütçeli dairelerin yaptıkları vergi tevkifatı için beyanname vermeyecekleri, katma bütçeli idareler ve döner sermayeli kuruluşların ise yaptıkları tevkifatları beyanname düzenlemek suretiyle ilgili vergi dairelerine yatıracakları*” ifade edilmiştir.

Genel bütçeli idareler dışında sayılan kuruluşların tamamı ise, tevkif ettikleri vergiyi vergi sorumlularına ait **2 numaralı KDV beyannamesi** ile beyan edip kanuni süresi içinde vergi dairelerine yatıracaklardır. Sorumlu sıfatıyla beyanname, sadece işlemin yapıldığı

dönemde verilecek olup bu kuruluşlar her ay beyanname vermeyecektir.

2 numaralı beyannamede herhangi bir surette indirim yapılması mümkün olmadığından tevkif edilen verginin, aynen vergi dairesine yatırılması gerekmektedir. Ancak tevkifat uygulayan belediyelerin katma değer vergisi mükellefiyetinin bulunması ve bu hizmeti indirim hakkı tanınan işlemlerde kullanacak olması halinde, hizmet bedelinin satıcıya ödenen kısmı ile birlikte 2 numaralı beyanname ile beyan edilen tevkifat tutarının 1 numaralı beyannamede indirim konusu yapılabileceği tabiidir. Hizmet bedeli üzerinden hesaplanan verginin satıcıya ödenen kısmı takvim yılı aşılmamak şartıyla hizmet faturasının defterlere kaydedildiği dönemde, sorumlu sıfatıyla beyan edilen kısmı ise 2 numaralı beyannamenin ait olduğu dönem için verilen 1 numaralı beyannamede indirim konusu yapılacaktır.

IV- GAYRİMENKULLERİN KİRALANMASI

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1/1'inci maddesinde, Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin, 1/3-f maddesinde de, Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemlerinin KDV'ye tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un 1/3-g maddesinde; belediyeler ... ile bunların teşkil ettikleri birliklere, veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikte ki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olacağı hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı Kanun'un 17/4-d maddesinde, iktisadi işletmelere dâhil olmayan gayrimenkullerin **kiralanması** işlemleri, KDV'den istisna edilmiştir. Öte yandan 09.01.1985 tarih ve 18630 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan **11 seri nolu** KDV Genel Tebliği'nin (E) bölümünde; belediyelerin iktisadi işletme niteliği taşımayan sahibi oldukları gayrimenkullerin kiralanması işlemlerinin vergiye tabi olmayacağı, ancak Gelir Vergisi Kanunu'nun 70'inci maddesi kapsamına giren diğer mal ve

hakların kiralanması işlemlerinin ise *KDV'ye tabi tutulacağı* açıklanmıştır. Ayrıca iktisadi işletmelere dâhil olmayan gayrimenkullerin başlı başına bir iktisadi işletme oluşturması halinde bunların gayrimenkul olarak kiralanması da *KDV'ye tabi olacaktır*.

Kiralama işleminin KDV'ye tabi olması için bir iktisadi işletmenin aktifine kayıtlı olması gerekecek, iktisadi işletmenin aktifine kayıtlı olmaması durumunda ise yapılan kiralama işleminin kaç defa yapıldığı önemli olmaksızın KDV'ye tabi olmayacaktır. Bu meyanda belediyelerin sahip oldukları gayrimenkulleri kiralamaları KDV'ye tabi olmayacak, fakat iş makinelerini kiraya vermeleri KDV'ye tabi olacaktır.

Konuya vergi idaresinin nasıl baktığını görmek için aşağıda açıklanan örnek kararlara bakmak gerekecektir.

*Belediyeler tarafından kiralama işlemlerinin bir ticari organizasyon içerisinde yürütülmesi ve kiraya verilen gayrimenkullerin yönetiminin ve giderlerinin belediye tarafından üstlenilmiş olması halinde bir iktisadi işletmeden söz edileceğinden ötürü bu kiralama işleminin KDV'ye tabi olacağı, ancak belediyeler tarafından kiralanmış gayrimenkulün 3'üncü kişilere kiralanması halinde ise tevkifata tabi tutulması gerekmektedir.*⁷

Yine İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından 2008 yılında verilen bir muktezada ise, "Belediyenin hüküm ve tasarrufunda olan restaurant ve otopark, kendi başlarına bir iktisadi işletme niteliğinde olduklarından diğer bir ifade ile taşınmazın değil işletme hakkının kiraya verilmesi söz konusu olduğundan KDV Kanunu'nun 1'inci maddesinin 3'üncü bendinin f fıkrasına göre kira bedeli üzerinden genel oranda KDV hesaplanacaktır."

Ayrıca iktisadi işletmelere dâhil olmayan gayrimenkullerin başlı başına bir iktisadi işletme oluşturması halinde, bunların gayrimenkul olarak kiralanması da KDV'ye tabi olacaktır.

Belediyenin hüküm ve tasarrufu altında ki (iktisadi işletme mahiyetinde olmayan) gayrimen-

⁷ Erkan KARAARSLAN, "Kamu Muhasebesi Yazıları" Ankara – 2007, s.133

kullerin kiraya verilmesi halinde Kanun'un 17/4-d maddesi gereğince katma değer vergisi hesaplanmayacaktır. Ancak işletme hakkının kiraya verilmesi halinde ise (çay ocağı, WC, spor tesisi, otopark vb.) anılan Kanun'un 1/3-f maddesine göre katma değer vergisi uygulanması gerekmektedir.⁸

Özetleyecek olursak; GVK'nın 70'inci maddesinde belirtilen mal ve hakların kiralanması işlemleri, KDV'nin konusuna dâhil olmakla beraber, KDVK'nın 17/4-d maddesinde "iktisadi işletmelere dâhil olmayan" gayrimenkullerin kiralanması işlemleri KDV'den istisna edilmiştir.

Şayet kiraya verilen gayrimenkul, belediyeye ait iktisadi işletmesinin aktifine dâhil ise ve başkaca bir istisna hükmü yoksa yapılacak kiralama işlemi KDV'ye tabi olacaktır. Kiraya verilen gayrimenkulün iktisadi işletmenin aktifine dâhil olmaması halinde ise, bu kiralamanın istisna nedeniyle KDV'ye tabi tutulmaması gerekir.

Yukarıda açıklanan vergi idaresine ait örnek kararlardan da anlaşılacağı üzere, belediyelere ait iktisadi işletmelere dâhil olmayan gayrimenkullerin kiralama işlemi, ticari bir organizasyon içinde yapılmaması kaydıyla katma değer vergisinden istisnadır. Yapılan bu açıklamalar aşağıda ki tablo da kısaca özetlenmiştir.

KİRAYA VERİLEN ŞEY			KDV KARŞISINDA Kİ DURUMU
Belediyeye ait İktisadi İşletmeye	Kayıtlı ise	Gayrimenkul	Tabi
		Gayrimenkul dışı (mal ve haklar)	Tabi
Belediye Tüzel Kişiliğine	Kayıtlı ise	Gayrimenkul	Tabi Değil
		Gayrimenkul dışı (mal ve haklar)	Tabi

V- TAM İSTİSNA VE KİSMİ İSTİSNA KAPSAMINDAKİ TESLİM VE HİZMETLER İLE ALIMLARLA İLGİLİ KDV UYGULAMALARI

1-Tam istisna: Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 11. (Mal ve hizmet ihracı), 13.(Araçlar, Kıymetli Maden ve Petrol Aramaları ile Ulusal Güvenlik Harcamaları ve Yatırımlarda İstisna), 14.(Taşımacılık İstisnası), 15.(Diplomatik İstisna) maddelerde ki teslim ve hizmetler tam istisna kapsamında ki teslim ve hizmetler olup, bu işlemlerle ilgili yüklenilen KDV indirim konusu yapılır, indirimle giderilememesi halinde Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar dâhilinde mükelleflere iade edilir.

Belediyelerin veya iktisadi işletmelerinin yukarıda belirtilen türden teslim ve hizmetlerinin bulunması hainde, bu işlemler için yüklenmiş olduğu KDV'leri 191-İndirilecek KDV hesabını kullanmak suretiyle indirim konusu yapması gerekmektedir.

2-Kısmi istisna: Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 16. (İthalat İstisnası), 17. (Sosyal ve Askeri Amaçlı İstisnalarla Diğer İstisnalar) ve Geçici 15. (Konut Yapı Kooperatifleri, belediyeler ve sosyal güvenlik kuruluşlarına verilen inşaat taahhüt hizmetleri) maddelerinde belirlenen teslimler ise Kısmi istisna kapsamında yapılan teslimler olup, Kısmi istisna kapsamında yapılan teslimler nedeniyle KDV hesaplanmaz ancak işlemin bünyesine giren KDV indirim konusu yapılmaz, işin mahiyetine göre gider olarak dikkate alınır.

3065 sayılı katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-r maddesi uyarınca, "**Belediyelerin mülkiyetinde en az iki tam yıl süreyle bulunan taşınmazların (gayrimenkullerin) satışı suretiyle gerçekleşen devir ve teslimler**" KDV'den istisna edilmiştir. Bu bentteki istisna hükmü "kısmi istisna" niteliğinde olduğundan, yasal düzenleme gereği

⁸ Antalya Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 2007/73 sayılı muktezası.

satışa konu olan gayrimenkul için yüklenilen vergiden daha önce indirim konusu yapılamayan kısım satışın gerçekleştiği dönem itibarıyla giderleştirilmek suretiyle kapatılmalıdır. Bu bendin belediyeye ait iktisadi işletmeyi ayrıca ilgilendiren yönü ise, kurumlar vergisi mükellefi olan bu işletmelerin istisna

kapsamında yapılan teslim konusu kıymetlerin iktisabında (ediniminde) yüklenilen ve teslimin yapıldığı döneme kadar tekdüzen hesap planında indirim yoluyla giderilemeyen KDV ise teslimin yapıldığı hesap dönemine ilişkin kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınacaktır.

Örnek: Belediye tüzel kişiliği mülkiyetinde bulunan bir gayrimenkul için yapılan tefrişat, tamir, bakım harcamaları için işi yapan firma, belediyeye 18-TL'si KDV olmak üzere 118-TL'lik fatura kesmiş olup karşılığında bu firmaya çek verilmiştir. Yapılan bu giderin muhasebe kaydının aşağıda ki olması gerekmektedir.

	BORÇ	ALACAK
630-Giderler H. 103-Verilen Çek ve Ödeme Emirleri H. (-)	118	118
830-Bütçe Giderleri H. 835-Gider Yansıtma H	118	118

Yukarıda ki örnekte satılan gayrimenkulün belediyeye ait iktisadi işletmenin aktifinde en az 2 tam yıldır bulunan bir gayrimenkul olması durumunda ise tekdüzen hesap planına göre ilgili gider veya maliyet hesabına aktarılacak suretiyle yüklenilen KDV'leri de 191-İndirilecek KDV hesabında indirim konusu yapılabilecekti.

Örnek: Belediye su hizmetlerinde kullanılmak üzere 460.YTL tutarında demirbaş alınmış olup, bunun 60.-YTL'si KDV'dir. Çek düzenlenerek ilgisine verilmiştir.

	BORÇ	ALACAK
255-Demirbaşlar H. 191-İndirilecek KDV H. 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri H.	400 60	460
830- Bütçe Giderleri H. 835- Gider Yansıtma H.	460	460

Belediyelerin yüklenmiş olduğu KDV'lerini indirim konusu mu? Yoksa giderleştirmesi mi? gerektiği konusunda ki en önemli kıtas: belediyelerin KDV tahsilâtı yaptıkları faaliyetleri ile ilgili olarak yüklenmiş oldukları KDV'leri indirim konusu yapması; KDV tahsilâtı yapmadıkları faaliyetleri ile ilgili olarak yüklenmiş oldukları KDV'leri ise gider olarak kaydetmesi gerekmektedir.

VI- SONUÇ

Belediyelerin ve iktisadi işletmelerinin sonradan cezalı KDV tarhiyatlarına muhatap olmamaları ve belediye tüzel kişiliğinin zarara uğratılmaması için yukarıda açıklanan örnek yargı karar ve vergi idaresi

muktezaları ışığında KDV uygulamalarının yeniden gözden geçirilerek, KDV uygulamalarındaki hata ve eksikliklerin düzeltilmesinde fayda mülhaza edilmektedir.

Mahmut ÇOLAK

SGK Müfettişi

5510 SAYILI KANUN'DA BELEDİYE PERSONELİNİN SİGORTALILIKLARI

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu tüm maddeleri ile birlikte, 2008 yılı Ekim ayı başı itibariyle yürürlüğe girmiştir. Bu çalışmamızda, belediyelerde belediye personellerinden **(belediye başkanları, belediye meclis üyeleri ve belediye memurları)** 5510 sayılı Kanun karşısındaki sigortalılık durumları irdelenmeye çalışılacaktır.

2. SİGORTALILIK TÜRLERİ

5510 sayılı Kanun'da üç tür sigortalılık ilişkisi düzenlenmiştir. Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) fıkrasında hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan sigortalılar (**mülga 506 sayılı Kanun'a tabi eski SSK'lılar, yeni 4a'lılar**), (b) fıkrasında şirket ortakları, muhtarlar ile kendi nam ve hesabına çalışan sigortalılar (**mülga 1479 sayılı Kanun'a tabi eski Bağ-Kur'lılar, yeni 4b'liler**) ile (c) fıkrasında ise 4a ve 4b kapsamında olmayan devlet memurları (**mülga 5434 sayılı Emekli Sandığı iştirakçileri, yeni 4c'liler**) kapsama alınmıştır.

Görüleceği üzere, 4a, 4b ve 4c kapsamında çalışan herkes **SİGORTALI** sayılmıştır. 4c kapsamındaki eski iştirakçiler ile yeni devlet memurları da **SİGORTALI** kabul edilmiştir.

4c kapsamında sigortalı sayılabilmek için; aşağıdaki unsurların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir:

1- Kamu idarelerinde çalışmak,

2- 4a ve 4b kapsamında sigortalı olmamak,

3- Kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışmak ve ilgili kanunlarda 4a kapsamında sigortalı olmamak,

¹ Ayılıklarını ayın 15'inde hak edenler için 2008/Ekim ayı başından 15 Ekim (örneğin 14.10.2008 tarihinde işe başlayan sigortalı mülga 5434 sayılı Kanun'a tabi olacak, 15 ve daha sonraki tarihlerde başlayanlar için 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır); ayın 1'inde hak edenler için ise 01 Ekim (örneğin 01.10.2008 ve sonrası işe başlayanlar 5510 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaktır.) olarak anlaşılması gerekmektedir.

4a, 4b ve 4c kapsamında çalışan herkes SİGORTALI sayılmıştır. 4c kapsamındaki eski iştirakçiler ile yeni devlet memurları da SİGORTALI kabul edilmiştir. 4c kapsamında sigortalı sayılabilmek için; aşağıdaki unsurların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir:

- 1- Kamu idarelerinde çalışmak,*
- 2- 4a ve 4b kapsamında sigortalı olmamak,*
- 3- Kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışmak ve ilgili kanunlarda 4a kapsamında sigortalı olmamak,*
- 4- Sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında 4a kapsamında sigortalı olmamak,*
- 5- 18 yaşını doldurmak.*

4- Sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında 4a kapsamında sigortalı olmamak,

5- 18 yaşını doldurmak.

Yukarıdaki şartları taşıyanlar 5510 sayılı Kanun'un kısa ve uzun vadeli sigorta kolları² uygulaması bakımından sigortalı³ sayılacaklardır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 86'ncı maddesi uyarınca ağıktan vekil atananlar da 4c kapsamında sigortalı kapsamındadır.

3. 2008 YILI EKİM AYI BAŞINDAN ÖNCE SİGORTALI OLANLARIN DURUMU

5510 sayılı Kanun'un geçici 1'inci maddesine göre 2008 yılı Ekim ayı başından önce;

- 506 sayılı Kanun'a tabi olanlar, 4a kapsamında sigortalı sayılırlar.

- 5434 sayılı Kanun'a tabi olanlar, 4c kapsamında sigortalı sayılırlar.

5510 sayılı Kanun'dan önce geçen süreler, 506 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamında geçen sigortalılık süresi, fiili hizmet süresi ve prim ödeme gün sayısı, genel sağlık sigortasının uygulanmasında gerekli olan sigortalılık süresi ve prim ödeme gün sayılarında dikkate alınır.

- 2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Kanun'a tabi iştirakçi iken bu tarihten sonra da aynı statüde çalışmaya devam edenler,

- 2008 yılı Ekim ayı başı itibariyle kamu idarelerinde hizmet akdi ile veya sözleşmeli olarak çalışanlardan, ilgili kanunları gereği 5434 sayılı Kanun ile ilgilendirilenler aynı statüde çalışmaya devam ettikleri sürece,

- 5434 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi⁴ gereğince isteğe bağlı olarak ve ek 76⁵ ile geçici 192'nci⁶ maddeleri uyarınca ilgi devamı sağlanmış olanlardan ilgileri devam ettirilenler,

² Kısa vadeli sigorta kolları; iş kazası ve meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortası kollarını, uzun vadeli sigorta kolları; malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası kollarıdır.

³ Sigortalı; kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken kişidir.

⁴ 5434/12-II(e) madde hükmüne göre; emeklilik hakkı tanınan bir vazifede evvelce bulunmuş olmaları şartıyla seçilmiş veya tayin edilmiş belediye başkanları;

5434/12-II(n)(Değişik: 03.07.2005-5393/85 madde) Sosyal güvenlik kuruluşlarına tâbi görevlerde bulunmadan veya bu kuruluşlara tâbi olarak çalışmakta iken, belediye başkanlığına seçilen ve atananlar ile Sandıktan veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, yaşlılık veya malûllük aylığı almakta iken belediye başkanlığına seçilen ve atananlar, istekleri üzerine istek dilekçelerinin Sandık kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden aybaşından itibaren emekli kesenekleri kendilerince, karşılıkları kurumlarca ödenmek ve emekli aylıkları Sandıkla ilgilendirildikleri tarihten itibaren kesilmek suretiyle;

Yukarıda gösterilenlere 5434 sayılı Kanun'da "iştirakçi ve isteğe bağlı iştirakçi" denilmiştir. İştirakçi ve isteğe bağlı iştirakçi olanlar Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile isteklerine bakılmaksızın ilgilendirilirler ve haklarında ayrıca 506 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

⁵ (Ek:27.01.2000 – 4505/4 madde) Süresi kanunlarla belirlenen görevlere atanan veya seçilenlerden görevleri sona erenlerin Sandıkla kurmuş oldukları ilgi Sandığı yapacakları başvuru tarihini izleyen aybaşından itibaren devam ettirilir.

Bunların emekli kesenekleri görevden ayrıldıkları tarihteki emekli keseneğine esas aylık derece, kademe ve ek göstergeleri üzerinden keseneğe esas diğer unsurlarda nazara alınmak suretiyle hesaplanır ve ilgililer tarafından ait olduğu ay içinde Sandığı ödenir.

Bu suretle geçen sürenin her yıl bir kademe her üç yılda bir derece yükseltmek ve öğrenim durumları itibariyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36'ncı maddesinde belirlenen en son yükselebilecekleri derece ve kademe geçmemek kaydıyla emekli keseneğine esas derece ve kademeleri yükseltilir ve ek göstergeleri bu derecelere göre ek 48'inci madde hükümleri uygulanmak suretiyle tespit edilir.

Bunlardan Sosyal Sigortalar Kurumu veya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20'nci maddesine tabi kurumlarda çalışanların kesenekleri kendileri, karşılıkları ise çalıştıran işverenden tahsil edilir.

Kesenek ve karşılıklarını bu maddede belirtilen sürede yatırmayanların o aya ait hizmetleri sayılmaz.

Bir süre Sandıkta ilgilendirildikten sonra veya ilgisi kurulmadan önce yaptığı ilgilendirme isteğinden vazgeçenler bir defaya mahsus olmak üzere yeniden Sandıkla ilgilendirilme isteğinde bulunabilirler.

Bu suretle geçen süreler kazanılmış hak aylıklarında ve emekli ikramiyesinin hesabında dikkate alınmaz. Ancak, işçi statüsünde çalışanların 4857 sayılı İş Kanunu'ndan doğan hakları saklıdır.

⁶ Geçici 14'üncü madde uyarınca iştirakçi olarak Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile ilgilendirilenlerden her ne sebeple olursa olsun, görevlerinden ayrılarak, diğer sosyal güvenlik kurumları ile ilgili bir görevde çalışanların istekleri üzerine, müracaatlarının Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden aybaşından itibaren, emekli keseneğine esas aylıkları üzerinden Geçici 14'üncü maddedeki kesenek ve karşılık toplamı üzerinden hesap edilmek ve her yıl bir kademe, her üç yılda bir derece yükseltmek ve tamamı kendilerinden tahsil edilmek şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile ilgilendirilmeleri sağlanır.

Bu suretle ilgileri devam edenlerin Bağ - Kur ile ilgilendirilmeleri gereken işlerde çalışanların kesenek ve karşılıklarının tamamı, Sosyal Sigortalar Kurumu veya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20'nci maddesine tabi kurumlar ile ilgilendirilmeleri gereken görevlerde çalışanların keseneklerinin tamamı ile, Sosyal Sigortalar Kurumuna veya 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20'nci maddesine tabi kurumların emekli sandıklarına ödenecek işveren hissesi ile % 18 karşılık arasındaki farkın tamamı kendilerinden işveren hissesi de çalıştıran işyerinden tahsil edilir.

Kesenek ve karşılık yüzdelerinin artması halinde, bu maddedeki yüzdeler de aynı miktarda artırılır.

Ancak bu suretle geçen süreler emeklilik ikramiyesinin hesabında dikkate alınmayacağı gibi, emekli keseneğine esas aylıkları da, tahsil durumları itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda yer alan yükselebilecekleri azami derece ve kademe geçemez.

- 5434 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ilgilendirilmiş olanlardan 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla ücretsiz izinde bulunanlar,

4c kapsamında sigortalı sayılırlar ve bunlar hakkında 5510 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 ve mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

5434 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi gereğince isteğe bağlı olarak ve ek 76 ile geçici 192'nci maddelerine göre ilgi devamı şartlarını taşıyanlardan 2008 yılı Ekim ayı başından sonra, ilgi devamı kurmak isteyenler hakkında da 5510 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri dâhil 5434 ve mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre isteğe bağlı ilgilendirilenler ile ek 71⁷, ek 76 ve geçici 192'nci maddeleri uyarınca ilgi devamı sağlanmış olanların 2008 yılı Ekim ayı başından sonra da ilgileri devam ettirilir.

2008 yılı Ekim ayından önce 5434 sayılı Kanun'a göre iştirakçi iken bu tarihten önce ve sonra görevinden ayrılanlar ile bunlardan 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra 4c kapsamında sigortalı olarak yeniden çalışmaya başlayanlardan görevinden ayrılanların 5434 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi uyarınca isteğe bağlı iştirakçilik ile ek 76 ve geçici 192'nci maddeleri uyarınca iştirakçi olmak üzere başvuruda bulunanların gerekli şartları taşımaları halinde, haklarında 5510 sayılı Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 ve 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

4. BELEDİYE BAŞKANLARININ SİGORTALILIĞI

4c kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler, **belediye başkanları** hakkında da uygulanmaktadır. Yani, 5510 sayılı Kanun'da belediye başkanları 4c kapsamında sigortalı sayılmışlardır.

Sigortalının, 5510 sayılı Kanun'un 4a, 4b ve 4c kapsamında sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde;

- Öncelikle 4/c kapsamında,

- Bu kapsamda çalışması yoksa ilk önce başlayan sigortalılık ilişkisi esas alınarak sigortalı sayılır. Anlaşılacağı üzere, 5510 sayılı Kanun'la öncelikli sigortalılık 4c kapsamındaki sigortalılıktır.

Sigortalının, sigortalı sayılması gereken sigortalılık halinden başka bir sigortalılık hali için prim ödemiş olması durumunda, ödenen primler yukarıda esas alınan sigortalılık hali için ödenmiş ve esas alınan sigortalılık halinde geçmiş kabul edilir.

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ilk defa sigortalı sayılanlardan 4a, 4b ve 4c kapsamında birden fazlasına tabi olarak çalışmış olanların yaşlılık aylığı bağlanma taleplerinde, en fazla sigortalılığın geçtiği sigortalılık hali, hizmet sürelerinin eşit olması ile malûllük ve ölüm halleri ile yaş haddinden re'sen emekli olma, süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları sigortalılık halinin kanunla değiştirilmesi durumunda ise son sigortalılık hali esas alınır.

Örnek-1: 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce veya sonra, eski Bağ-Kur veya yeni 4b kapsamında olan A şahsının 2009 Nisan ayı seçimlerinde belediye başkanı olarak seçildiğini düşünelim. 4b kapsamındaki sigortalılığı kesintiye uğramadığı müddetçe (her ay tam gün yani 30 gün bildirilmesi şartıyla), belediye başkanı olan kişi 4/c kapsamı ile ilişkilendirilmeyecektir. 4b kapsamındaki sigortalılığında kesinti olduğu an otomatik olarak 4c kapsamındaki sigortalılık esas alınacaktır.

Örnek-2: 5510 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden önce veya sonra sigortalılığı bulunmayan ve 2009/Nisan ayı seçimlerinde belediye başkanı olan B şahsı, bu nedenden dolayı ilk defa sigortalılığı başlamışsa bu kişi, 4c kapsamında sigortalı olacaktır.⁸

⁷ Sosyal güvenlik bakımından T.C. Emekli Sandığına tabi bir görevde bulunmakta iken, özelleştirme programına alınan kuruluşların bu Kanun'a göre emeklilik hakkı tanınan kadro ve pozisyonlarına atanarak, bu kuruluşların özelleştirilmeleri sonucu sermayelerindeki kamu payı % 50'nin altına düşenler ile bunlardan anonim şirkete dönüştürülüp dönüştürülmediğine bakılmaksızın satılan veya devredilenlerde T.C. Emekli Sandığına tabi olarak çalışan personelden isteyenlerin Sandıkla ilgileri devam eder. Ancak bu kuruluşların sermayelerindeki kamu payının %50'nin altına düştüğü tarihten, anonim şirket statüsünde olmayanların satışı veya devri tarihinden sonra Sandığa tabi olarak geçen süreler için emeklilik ikramiyesi ödenmez. Bu madde gereğince T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilenlere ve bu Kanun'a tâbi olarak çalışmakta iken bu kuruluşların özelleştirilmesi, faaliyetinin durdurulması, kapatılması veya tasfiye edilmesinden önce emeklilik, malûliyet veya ölüm nedeniyle görevlerinden ayrılmış olup da kendilerine veya dul ve yetimlerine T.C. Emekli Sandığına aylık bağlanmış olanlara ödenen emekli ikramiyesi, makam, görev ve temsil tazminatları ile ölüm yardımları ödenmesini takip eden iki ay içinde faturası karşılığında Hazine tarafından T.C. Emekli Sandığına ödenir.

⁸ ÇOLAK Mahmut, 5510 Sayılı Kanun'da Belediye Başkanlarının Sosyal Güvenliği, Maliye Postası, 1 Mayıs 2009

Örnek-3: 28.03.2004 tarihinde belediye başkanı seçilen A şahsı 15.04.2004 tarihinden itibaren Emekli Sandığı İştirakçiliği sağlanmıştır. 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte iştirakçi olan A şahsının iştirakçiliği (sigortalılığı) 15.10.2008 tarihinden itibaren de 4c kapsamında devam edecektir.

Örnek-4: 5434 sayılı Kanun'a tabi çalışmakta iken görevinden 14.05.2001 tarihinde ayrılan ve 05.07.2002 tarihinden itibaren 1479 sayılı Kanun'a tabi çalışan sigortalı (A) 27.03.2004 tarihinde belediye başkanı seçilmiştir. Bu tarihten itibaren 1479 sayılı Kanun'la ilgilendirilmesini gereken mesleki faaliyetine son vermeyen (A)'nın belediye başkanlığına seçildiği tarihten itibaren 1479 sayılı Kanun'a tabi sigortalılığı devam etmiştir. (A)'nın 01.10.2008 tarihinden sonra da sigortalılığı 4b kapsamında devam edecektir.

Aynı örnekte belirtilen sigortalı (A)'nın 4b kapsamındaki sigortalılığı, 08.12.2008 tarihinde vergi mükellefiyetini gerektiren mesleki faaliyetine son vermesi nedeniyle sona ermiştir. Bu sigortalının 4c kapsamındaki sigortalılığı 15.12.2008 tarihinden itibaren başlatılacaktır.

Yine aynı örnekte belirtilen sigortalının 4b kapsamındaki sigortalılığına son vermeyerek 05.01.2009 tarihinde talepte bulunması halinde 4b kapsamındaki sigortalılığı sona erdirilecek 15.01.2009 tarihi itibarıyla 4c kapsamındaki sigortalılığı başlatılacaktır.

Örnek-5: 1479 sayılı Kanun'a göre yaşlılık aylığı almakta iken 27.03.2004 tarihinde belediye başkanı seçilen ve 18.11.2008 tarihinde 4c kapsamında sigortalı olmak isteyen sigortalı (A), yaşlılık aylığının kesildiği tarihten itibaren sigortalı sayılacaktır.

Örnek-6: 5434 sayılı Kanun'a tabi emekli aylığı almakta iken 27.03.2004 tarihinde belediye başkanı seçilen ve 30.12.2008 tarihinde 4c kapsamında sigortalı olmak isteyen sigortalı (B), emekli aylığının kesileceği ayı takip eden 15.01.2009 tarihinden itibaren sigortalı sayılacaktır.

65 yaşını tamamladıktan sonra belediye başkanlığına seçilenler, 4c kapsamında sigortalı olma talebinde bulunsalar dahi sigortalı sayılmayacaklardır.

Bu görevlere seçildikten sonra 65 yaşını tamamlanmış olanların 4c kapsamındaki sigortalılığı 5510 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin (c) bendi uyarınca 65 yaşını tamamladığı tarihi takip eden aybaşıdan itibaren sona erecektir.⁹

5. SEÇİMLE VEYA ATAMA İLE GÖREVE GELENLERİN SİGORTALILIĞI

4c kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler; kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar hakkında da uygulanmaktadır. Yani, 5510 sayılı Kanun'da yukarıdaki şartlar çerçevesinde seçimle veya atama yoluyla göreve gelenler de 4c kapsamında sigortalı sayılmışlardır.

6. SEÇİM NEDENİYLE İSTİFA EDENLERİN SİGORTALILIĞI

5510 sayılı Kanun'un 41'inci maddesi sigortalıların borçlanabileceği süreleri düzenlemektedir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının (ı) bendi hükmü gereğince; seçim kanunları gereğince görevlerinden istifa edenlerin, istifa ettikleri tarih ile seçimin yapıldığı tarihi takip eden ay başına kadar açıkta geçirdikleri süreleri kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve talep tarihinde 5510 sayılı Kanun'un 82'nci maddeye göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları¹⁰ arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın % 32'si üzerinden hesaplanacak primlerini borcun tebliği tarihinden itibaren bir (1) ay içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılarak, borçlandırılan süreleri sigortalılıklarına sayılır.

Borçlandırılan süre 4c kapsamında uzun vadeli sigorta kolları ve genel sağlık sigortası bakımından prim ödeme gün sayısı olarak değerlendirilir.

⁹ Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığının sigortalılık işlemleri konulu 05.03.2009 tarih ve 2009/37 sayılı Genelgesi

¹⁰ Prime esas kazanç alt sınırı, aylık asgari ücret olup; üst sınırı da aylık asgari ücretin 6,5 katıdır. 01.01.2009-30.06.2009 tarihleri arasında aylık alt sınır 666 TL, üst sınır ise 4.329 TL'dir.

Tahakkuk ettirilen borç tutarı, ilgiliye iadeli taahhütlü olarak tebliğ edilir. PTT alındısının ilgiliye teslim edildiği tarih borcun tebliğ tarihidir. Bir (1) ay içinde ödenen tutara isabet eden süre geçerli sayılır. Tebliğ edilen borcunu süresi içinde ödemeyenler ile kısmi ödeme yapanların kalan sürelerinin borçlandırılması için yeni başvuru şartı aranır.

Seçim kanunları gereğince görevlerinden istifa edenlerin, istifa ettikleri tarih ile seçimin yapıldığı tarihi takip eden aybaşına kadar açıkta geçirdikleri sürelerinin borçlandırılması hâlinde, borçlanma başvuru belgeleri ilgili kamu idarelerince onaylanacaktır.

7. SİGORTALILIK BAŞLANGICI VE BİLDİRİMİ

Kamu idarelerinde ilk defa veya tekrar çalışmaya başlayan 4c kapsamındaki sigortalıların sigortalılıkları göreve başladıkları tarihten itibaren başlar ve bu tarihten itibaren on beş (15) gün içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma **e-sigorta**¹¹ yoluyla bildirimleri yapılır.

4c kapsamındaki sigortalıların sigortalı işe giriş bildirgesinin yasal süresinde Kuruma elektronik ortamda gönderilmemesi durumunda herhangi bir idari para cezası uygulanmayacaktır.

8. SİGORTALILIĞIN SONA ERMESİ VE BİLDİRİMİ

4c kapsamında sigortalı sayılanların sigortalılıkları;

1- Ölüm halinde veya aylık bağlanmasını gerektiren hallerde, görev aylıklarının kesildiği tarihi takip eden aybaşından,

2- 08.06.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanun'un 40'ıncı maddesinde belirtilen yaş hadleri ile sıhhi izin sürelerinin doldurulması halinde ise bu süre ve hadlerin doldurulduğu tarihleri takip eden aybaşından,

3- Diğer hallerde ise görevden ayrıldıkları tarihten, itibaren sona erer.

- 4a ve 4b kapsamında çalışmakla birlikte 5434 sayılı Kanun'un ek 76 ve geçici 192'nci maddesine göre ilgisi devam edenler ile 5434 sayılı Kanun'un ek 71'inci maddesi uyarınca ilgisi devam edenler hakkında yukarıdaki 1, 2 ve 3'üncü maddelerin ilgili hükümleri uygulanır.

- 5434 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi uyarınca isteğe bağlı ilgileri devam edenlerin, yukarıdaki 1, 2 ve 3'üncü maddenin ilgili hükümleri ile birlikte toplu ya da fasillı olarak toplam altı (6) aydan fazla süre emeklilik kesenekleri ile kurum karşılıklarını süresinde ödemeyenlerin son kez emeklilik kesenek ve kurum karşılıklarını yatırmadıkları ayı takip eden aybaşından itibaren sigortalılıkları sona erer.

- 5434 sayılı Kanun'un ek 76'ncı maddesi uyarınca çalışmaksızın istekleri üzerine ilgileri devam edenlerin yukarıdaki 1, 2 ve 3'üncü maddenin ilgili hükümleri ile birlikte talepleri üzerine dilekçelerinin Kurum kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden aybaşından itibaren sigortalılıkları sona erer.

4c kapsamındaki sigortalılar için düzenlenen **sigortalı işten ayrılış bildirgesi**, sigortalılığın sona ermesini takip eden on (10) gün içinde işe giriş bildirgesini düzenlemekle yükümlü kamu idaresince e-sigorta ile Kuruma bildirilir. Ancak 5434 sayılı Kanun'un 12'nci ve ek 76'ncı maddesi uyarınca çalışmaksızın istekleri üzerine ilgileri devam edenlerden sigortalılıkları sona erenler için işten ayrılış bildirgesi verilmez.

4c kapsamındaki sigortalıların sigortalı işten ayrılış bildirgesinin yasal süresinde Kuruma elektronik ortamda gönderilmemesi durumunda herhangi bir idari para cezası uygulanmayacaktır.

9. 4c KAPSAMINDA SİGORTALILAR İÇİN UYGULANMAYACAK HÜKÜMLER

4c kapsamındaki sigortalılara, 5510 sayılı Kanun'un kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin hükümleri yani iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortası hükümleri uygulanmayacaktır.

¹¹ e-sigorta; işveren, sigortalı, genel sağlık sigortalısı, hak sahibi ve diğer ilgili kişi ve kuruluşlarca 28.08.2008 tarihli 26981 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla yürürlüğe giren Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nde belirtilen belgelerde yer alan bilgileri internet, elektronik ve benzeri ortamda Kurumun veri tabanına aktarılmasını ve bu şekilde aktarılan bilgiler ve talepler ile Kurumca yürütülen sosyal sigorta işlemleri sonuçlarından uygun görülenlerin işveren, sigortalı, hak sahibi ve diğer ilgili kişi ve kuruluşlara verilmesini sağlayan elektronik portalı ifade eder.

Av. Atilla İNAN

E. Sayıştay Uzman Denetçisi

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu esas ve geçici madde hükümleri ve Bakanlar Kurulu Kararlarını, konunun dayanağı olan Borçlar Hukuku açısından incelemekte yarar vardır. Böylelikle Borçlar Hukukunda, sözleşmelerin değişen şartlara uyarlanması denilen konu hakkında belirlenen özel durumların karşılaştırılması yapıp, belirlenen özel düzenlemelerin dışında fiyat farkı istenip istenmeyeceği sorusu tartışılacaktır.

KAMU İHALELERİNDE FİYAT FARKLARININ BORÇLAR HUKUKU AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

GİRİŞ

Kamu İhale sözleşmelerinin uygulanmasında, bazı koşullarla sözleşmede belirlenen bedelin artırılması ve eksilmesi mümkün olabilmektedir. Bu işleme, yaygın bir kullanımla “fiyat farkları” adı verilmektedir.

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun 8’inci maddesi, fiyat farkı verilebilmesi koşullarını düzenlemiştir. Söz konusu madde hükmüne göre, sözleşme tarihlerine göre fiyat verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespiti, Kamu İhale Kurulunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Sözleşmede yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde, sözleşme yapıldıktan sonra değişiklik yapılamaz.

Söz konusu Kanun hükmüne dayanarak,

- 1– Yapım işleri için 24.12.2002 / 5039 Sayılı,
- 2– Hizmet alımları için 28.04.2004 / 7221 Sayılı
- 3– Mal alımları için 18.04.2005 / 8771 Sayılı

Bakanlar Kurulu Kararları yayımlanmıştır.

Normal koşullardaki, düzenlemeler yeterli olmadığı için Kamu İhale Kanunu’na, 30.07.2008 tarih ve 5794 sayılı Yasa ile geçici bir madde getirilerek yeni bir düzenleme getirilmiş, ardından bu düzenlemeye göre 16.12.2008 tarih ve 2008/1447 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yayımlanmıştır.

Sadece yapım işleri ile ilgili olarak 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun kapsamındaki Yapım İşlerinde Beklenmeyen Fiyat Artışları Nedeniyle Uygulanacak İlave Fiyat Farkı Esasları, söz konusu kararnamenin konusunu oluşturmaktadır.

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu esas ve geçici madde hükümleri ve Bakanlar Kurulu Kararlarını, konunun dayanağı olan Borçlar Hukuku açısından incelemekte yarar vardır. Böylelikle Borçlar Hukukunda,

sözleşmelerin değişen şartlara uyarlanması denilen konu hakkında belirlenen özel durumların karşılaştırılması yapıp, belirlenen özel düzenlemelerin dışında fiyat farkı istenip istenmeyeceği sorusu tartışılacaktır.

I- BORÇLAR HUKUKU AÇISINDAN KONUNUN İNCELENMESİ

a) Genel olarak

Fiyat farklarının esasını Borçlar Hukukundaki sözleşmenin uyarlanması kurumu oluşturur. Sözleşmenin uyarlanması, sonradan ortaya çıkan ve sözleşmenin aynen uygulanmasını fiilen ya da hukuken olanaksız hale getiren sebeplerle sözleşmenin yeni koşullara uygun hale getirilmesidir. (Ahmet M. KILIÇOĞLU, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, 9. Baskı Sf.180)

Sözleşme hukukunda temel ilke (Pacta Sunt Servanta) ahde vefa ilkesidir. Yani zorunluluk olmadıkça sözleşme hükümlerine bağlı kalınmasıdır. Hele taraflardan biri tacir olup, basiretli iş adamı gibi hareket etmesi düşünülürse, sonradan sözleşmenin değişimini istemesi çok istisnai hallerde olabilir. Bununla beraber, sözleşme kurulduktan sonra, değişen ağır koşullar nedeniyle, sözleşme koşullarında değişiklik yapılması, hakkaniyet ilkelerinin gereği olmaktadır. Bu durum Alman Hukukunda özel olarak düzenlendiği halde, hukukumuzda daha çok içtihatlarla geliştirilmiş bulunmaktadır.

Sözleşmenin imzalanmasından söz edebilmemiz için;

1- Öncelikle geçerli bir sözleşmenin olması,

2- Sözleşmenin kurulmasından sonra, tarafların önceden tahmin etmesi, öngörmesi ve göz önünde tutması mümkün olmayan olağan üstü olayların meydana gelmesi,

3- Ortaya çıkan yeni koşulların, edimin ifasını güçleştirmiş olması ve borçlunun bunda kusurunun bulunmaması,

4- Borçlunun edimini yerine getirmemiş olması koşullarının birlikte aranması gerekir.

Görüldüğü gibi, edimler arasında denge ve eşitliğin bozulması yetmemekte, bununla birlikte yukarıda sayılan koşullarında gerçekleşmesi

aranmaktadır. Sözleşmenin şartlarının değişiminin edimi de etkilemesi, Roma Hukukunda belirtilen "Clasula Rebus Sic Stantibus" ilkesini devreye sokarak yeni bir denge arayışına gündeme getirmektedir.

b) Uyarlama Çeşitleri

Sözleşmenin değişen şartlara uyarlanması koşullara göre çeşitli biçimler almaktadır.

a- Uyarlama tarafların, sözleşmede koyacağı kurallarla olabileceği gibi,

b- Kanunda mevcut kurallarla da olabilir,

c- Sözleşmede veya Kanunda kurallar olmadığı takdirde,

hakim de uyarlama kararları verebilir.

aa) Sözleşmelerle Yapılan Düzenleme

Sözleşme özgürlüğü ilkesi içerisinde, taraflar uyarlama konusunu aralarında kararlaştırabilirler. Taraflar aralarında hangi koşullarda uyarlama yapılacağını düzenleyebilecekleri gibi, olumsuz uyarlama kuralları da koyabilirler. Bu açıdan Kamu İhale Tip Sözleşmeleri her iki durum için de örnek gösterilebilir.

bb) Kanuni Uyarlama Halleri

Kimi durumlarda Yasalarla, olumlu veya olumsuz uyarlama koşulları düzenlenebilmektedir. Sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmeler açısından Borçlar Kanunu'nda örnekler bulunmaktadır. Bu arada Kamu İhale sözleşmeleri Kanununu ve bu kanuna geçici 2'nci madde öngörülmesini düzenleyen 5794 sayılı Kanun örnek gösterilebilir.

cc) Ayrıca, sözleşmede ve Kanun'da hüküm bulunmayan hallerde, mağdur olan tarafın talebi üzerine, hakim uyarlama konusunda karar verebilir.

Kanımızca, sözleşme ve Kanunda düzenlemeler varken, bunların dışında hakkaniyete dayanarak, hakim uyarlama kararı vermemesi gerekir. Yargı ancak, sözleşme ve kanun uygulaması ile ilgili çerçeve içinde karar verebilmelidir.

II- KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNU AÇISINDAN İNCELEME

Kamu Yapım İşlerinin zamanında bitirilmesi ve yüklenicilerin ekonomik dengesizliklerle fiyat

artışlarından etkilenmemesi veya bu etkilenmenin en alt düzeyde kalabilmesi açısından, inşaat temel giderleri yönünden bir bakıma yeni birim fiyat tespiti amacıyla, kararnameler çıkarma ve yükleniciye hem yıllık fiyat farkı (eskalasyon) hem de malzeme fiyat farkı ödemesi sistemi getirilmiştir (Efrail AYDEMİR, Eser Sözleşmesi ve İnşaat Hukuku, Ankara 2009, Sf. 206)

a) Kararname Fiyat Farkı

İnşaat işi, ister birim fiyat, isterse götürü bedelle yapılmış olsun, yılı içinde gerçekleştirilerek, bir kısım inşaat girdileri o yıl fiyatları üzerinden ödenmekle birlikte, işin sonraki yıla sarkması halinde, bir önceki yıl ile sonraki yıl arasındaki inşaat girdileri arasındaki fark yükleniciye fiyat farkı olarak ödenir.

Bu durum, idare şartnamede fiyat farkı ödenmeyeceği şeklinde bir hüküm bulunsada tip sözleşmelerde yer verilen “Yükleniciye fiyat farkı verilmeyecektir. Ancak, mücbir sebepler ve idarenin kusuru sonucu işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, 24.12.2002 tarih ve 5039 sayılı, Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na Göre İhale Yapılacak Olan Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 12’nci maddesi uyarınca fiyat farkı ödenir. Bu durumda, fiyat farkı hesaplanırken temel indeks ve güncel indeks olarak Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan (1994=100) bazlı Tablo-2: Toptan Eşya Fiyatları İndeks Sayıları Tablosunun ‘Genel’ satırındaki sayı esas alınır”. hükmü ile işlerlik kazanmaktadır. Zaten sözleşmede yer verilen bu düzenleme dayanağını 5039 sayılı Kararname’nin 12’nci maddesinin sözleşmede belirtilmesinden başka bir durum yaratmamaktadır.

b) Sözleşme Fiyat Farkı

Malzeme fiyat farkının verilebilmesi için sözleşmede malzeme fiyat farkı ödenebileceğinin öngörülmüş olması ve hangi malzemeye fiyat farkı verilebileceğinin belirlenmiş olması gerekir. Sözleşmede malzeme fiyat farkı verileceği öngörülmemişse, yükleniciye kararname fiyat farkı (eskalasyon) verilebilir fakat, malzeme fiyat farkı verilmez. Malzeme fiyat farkının hesabında, sunulacak fiyatlar esas alınır. (Efrail AYDEMİR, a.g.e. Sf. 207)

III – 5749 SAYILI KANUNUN AÇISINDAN İNCELEME

30.07.2008 tarih ve 5794 sayılı Yasa ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’na geçici 2’nci madde eklenmiştir. Söz konusu madde hükmünde;

“31/5/2008 tarihinden önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na göre ihalesi yapılmış yapım işlerinde, iş kalemleri veya iş gruplarının imalatında kullanılan malzemelerin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle ihale dokümanında fiyat farkı verilmesine ilişkin hüküm bulunup bulunmadığına veya ihalenin yabancı para üzerinden sözleşmeye bağlanıp bağlanmadığına bakılmaksızın 1/1/2008 tarihinden sonra yapılan ve yapılacak olan imalatlar için fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespiti Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir”

Söz konusu Yasa’nın uygulanması ile ilgili olarak 31.05.2008 tarihinden önce, 4734 Kamu İhale Kanunu’na göre ihalesi yapılmış yapım işlerinde, iş kalemlerinin veya iş gruplarının imalatında fiilen kullanılan malzemelerden, fiyatlarında beklenmeyen artış olanlara ilave fiyat farkı verilmesine ilişkin esaslar 2008/14447 sayılı kararname ile yayımlanmıştır.

Kararnameye göre ihalenin 31.05.2008 tarihinden önce yapılması, yapım işi olması, sözleşmede hüküm olması aranmaksızın ve yabancı para ile sözleşmeye bağlanıp bağlanmadığına bakılmaksızın, 01.01.2008 ile 30.09.2008 tarihleri arasında kullanılan malzeme için ilave fiyat farkı verilebileceği belirlenmiştir. Kararnameye ekli cetvel incelendiğinde, fiyat farkı verilecek malzemenin demir ve demir ürünleri olduğu kolayca anlaşılabilmektedir. Beklenmeyen fiyat artışının ölçütü ise, demir ve demir ürünlerinin uygulama ayına ait fiyatının baz fiyata göre artış oranı ile uygulama ayına ait endeksin temel endekslere göre artış oranı arasındaki farkın yüzde 3’e eşit veya daha fazla olmasıdır. Söz konusu Kararname’nin uygulanması ile ilgili olarak bir genelge çıkarılması beklenmektedir. Bu genelgenin özellikle anahtar teslim sözleşmelerdeki fiyat farkları hesabı ile daha önce sözleşmede düzenlenmeyen hallerde fiyat farkı hesabı yöntemleri konusunda duraksamaları gidermesi beklenmektedir.

Hafize ZÜLÜFLÜ

İçişleri Bakanlığı Mah. İd. Gn.
Md. Şube Müdürü
Türkiye Belediyeler Birliği
Yazı İşleri Müdürü

*Belediye sınırları
içerisinde olmasına
rağmen il özel
idarelerince
ruhsatlandırılan birinci
sınıf gayrisihhi
müesseselerin içerisine
ikinci sınıf kapsamında
bir müessese ilave
edilmesi durumunda bu
işyerine ikinci faaliyet
konusu için ruhsat
verilmesinde hangi merci
yetkilidir?*

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİĞİN UYGULANMASINDA BİR AYRINTI

I. GİRİŞ

2004 yılının Aralık ayından sonra yürürlüğe konulan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, (5272) 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda yer alan düzenlemeler doğrultusunda gıda dahil tüm gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesi ile, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı verme yetkisi belediyeler ve il özel idareleri tarafından kullanılmaktadır.

Esasen bu Kanunlar çıkmadan önce bazı işyerlerinin ruhsatlandırılmasında mahalli idarelerin yetkileri bulunmaktaydı. Bu çerçevede, 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un istisna hükümleri dışında kalan gayri sıhhi müesseseler ile sıhhi müesseseler işyerinin bulunduğu yere göre belediyeler veya il özel idarelerince ruhsatlandırılmaktaydı.

Son düzenlemelerle, gıda üretim yeri, umuma açık istirahat ve eğlence yeri dahil olmak üzere tüm gayri sıhhi ve sıhhi müesseseler kendi yetki alanlarına göre büyükşehir belediyeleri, diğer belediyeler ve il özel idareleri tarafından ruhsatlandırılıp denetlenebilmektedir.

Bu yazıda, ilçe ve belde belediyesi sınırları içerisinde olmasına rağmen, il özel idareleri tarafından ruhsatlandırılacak olan birinci sınıf gayrisihhi müesseselerin içerisine tali faaliyet konusu olarak ikinci sınıf bir gayrisihhi müessese ilave edilmesi durumunda, bu ilavenin hangi merci tarafından yapılacağı ele alınacaktır.

Zira, uygulamada ilçe ve belde sınırları içerisinde olduğundan dolayı il özel idaresince ruhsatlandırılmış olan birinci sınıf gayrisihhi bir müessesenin içerisine ikinci sınıf müessese kapsamında bir faaliyet ilavesi durumunda başvuru sahibinin il özel idaresi ile belediye arasında gidip geldiği ve ruhsatlandırma sürecinin uzadığı görülmektedir.

II. İŞYERLERİNİN RUHSATLANDIRILMASINDA İL ÖZEL İDARELERİNE GÖREV VEREN YASALAR

24.11.2004 tarihinde kabul edilen ve 1.12.2004 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5259 sayılı Kanun’la umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatı bağlı olduğu kolluk kuvvetinin görüşü alındıktan sonra belediye ve mücavir alan sınırları dışında il özel idareleri tarafından verilmesi öngörülmüştür.

22.2.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nun 7’nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile “Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek.” (g) bendi ile “Belediye sınırları dışındaki gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek.” il özel idarelerinin yetki ve imtiyazları arasında gösterilmiştir.

3.7.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinin ikinci fıkrasıyla da “(I) bendinde belirtilen gayri sıhhi müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi, büyükşehir ve il merkez belediyeleri dışındaki yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.” şeklinde il özel idarelerini ilgilendiren bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre, büyükşehir ve il belediye sınırları dışında açılacak olan birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler il özel idareleri tarafından ruhsatlandırılacak ve denetlenecektir.

Gayri sıhhi müesseseler arasında sınai faaliyet yürüten işletmelerle ilgili bir düzenleme de 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun “İmar kirliliğine neden olma” başlıklı 184’üncü maddede yer alan;

“(1) Yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Yapı ruhsatı olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılmasına müsaade eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınai faaliyetin icrasına müsaade eden

kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Üçüncü fıkra hariç, bu madde hükümleri ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanır.

(5) Kişinin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi halinde, bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

(6) (Ek: 29/6/2005 – 5377/21 md.) İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz.”

hükümleridir.

Yukarıda sözü edilen Kanunlar dışında işyerlerinin ruhsatlandırılmasına dair 10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik” ile madencilik faaliyetlerinin hangi esaslara göre yürütüleceği ve bu esaslara ilgili olarak bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının vereceği izinlere dair usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırlanan ve 21/06/2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği bulunmaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri, belediye ve mücavir alan sınırları dışında il özel idarelerince, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde de belediyelerce uygulanacaktır.

III. İL ÖZEL İDARELERİ TARAFINDAN RUHSATLANDIRILMASI GEREKEN BİRİNCİ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESELER

Birinci sınıf gayrisihhi müesseselerin hangileri olduğu İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin Ek-2 listesinde;

Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği’nin Ek-1 listesinde;

sayma suretiyle gösterilmiş olup, burada tekrar edilmesine gerek bulunmamaktadır.

İşte yukarıda hangileri olduğu belirtilen birinci sınıf gayrisihhi müesseselerin; büyükşehir belediyesi ve il belediyesi sınırları dışında, ilçe veya belde belediye sınırları içerisinde açılması durumunda, buraların ruhsatlandırılmasından ve denetlenmesinden il özel idareleri sorumludur.

Bilindiği gibi, gayrisihhi müesseseler ilgili mevzuatta faaliyeti sırasında çevresinde bulunanlara biyolojik, kimyasal, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden az veya çok zarar veren veya vermesi muhtemel olan ya da doğal kaynakların kirlenmesine sebep olabilen müesseseler şeklinde tanımlanmakta, birinci sınıf gayrisihhi müesseselerin de mutlaka meskenlerden uzak bulundurulmaları icap etmektedir.

Bu nedenle, birinci sınıf gayrisihhi müesseselerin ruhsatlandırılması (hem İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamındakiler, hem de Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliği kapsamındakiler) özel bir takım prosedür gerektirmektedir.

Bu tür işyerlerinin kurulacağı yerlerin mahallinde incelenmesi ve rapor düzenlenmesi bakımından, 5 kişiden az olmamak üzere vali veya görevlendireceği yetkilinin başkanlığında çevre, sağlık, hukuk, imar ve tarım birimleri görevlileri, sanayi ve ticaret il müdürlüğü temsilcisi, ilgili meslek odalarının temsilcileri ile tesisin özelliğine göre gerektiğinde vali tarafından belirlenecek diğer kuruluş temsilcilerinden inceleme kurulları oluşturulacaktır.

İnceleme kurulunun raporu esas alınarak birinci sınıf gayrisihhi müesseselere yer seçimi ve tesis kurma izni verilmesi gerekmektedir. Bu işyerlerinin faaliyeti sırasında çevreye ve toplum sağlığına olumsuz etkileri olup olmadığının tespiti için deneme izni verilebilecektir. Sanayi bölgesi, organize sanayi bölgesi ve endüstri bölgeleri ve bu bölgeler dışında kurulacak olan birinci sınıf gayrisihhi müesseselerin etrafında mutlaka sağlık koruma bandı konulacaktır.

Ayrıca, birinci sınıf gayrisihhi müesseselerde, işletmenin faaliyet alanında mesleki yeterliliğe sahip sorumlu müdür istihdam edilmesi zorunludur.

VI. BİRİNCİ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESE RUHSATINA SAHİP BİR İŞYERİNİN İÇERİSİNDE İKİNCİ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESE KONUMUNDA TALİ FAALİYET İÇİN RUHSAT DÜZENLENMESİ

İkinci veya tali faaliyet konusu İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 10'uncu maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, 10'uncu madde kapsamında; adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, **ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenlenecek**, tali faaliyet konuları ruhsatta ayrıca belirtilecektir.

Aynı adreste bulunsa bile ana faaliyet konusu veya **işletmecisi farklı** olan işyerlerine **ayrı ayrı ruhsat** düzenlenecektir.

Bu çerçevede diyelim ki, bir belde belediyesi sınırları içerisinde birinci sınıf gayrisihhi müessese olarak “**Ağacın kimyasal prosese tabi tutulduğu (kontrplak, ağaç kaplama vb) ve suni tahta üretim tesisi**”ne il özel idaresi tarafından ruhsat verilmiştir. Bu defa işletme sahibi aynı tesis içerisinde tali faaliyet olarak ikinci sınıf gayrisihhi müessese kapsamında bulunan “**Bitkisel liflerden sicim, halat, hasır vb. üretim tesisi**” için ruhsat talebinde bulunmuştur. Böyle bir durumda, ruhsat il özel idaresi tarafından mı, yoksa belde belediyesi tarafından mı verilecektir?

Bu husus tereddütlere sebep olmaktadır. Ancak, burada yeniden bir ruhsatlandırma söz konusu olmayıp, var olan ruhsatlı bir faaliyete ikinci faaliyet konusunun eklenmesidir. Yani, işletmecisi ve adresi aynı olduğundan buraya ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenlenecektir. Fakat, örneğimizdeki işletmeci tali faaliyet konusunu önceki ruhsatlandırma aşamasında belirlememiş olup, birinci sınıf gayrisihhi müessese niteliğindeki işyerine ikinci sınıf gayrisihhi müessese niteliğinde bir tali faaliyet eklemek istemektedir. Burada yeni bir ruhsatlandırma değil, var olan ruhsatın yenilenmesi gerekmektedir. Zira, birinci sınıf gayrisihhi müesseselerin tüm şartlarını

taşıdığı için ruhsatlandırılmış olan ve faaliyette bulunan bir işletmenin içine, birinci sınıfa göre daha hafif şartların arandığı ikinci sınıf bir tali faaliyet eklenmesi talep edilmektedir. Burada sadece ruhsatın yenilenerek tali faaliyet konusunun ruhsata işlenmesi gerekmektedir. Bu işlemin de, önceki ruhsatlandırmayı yapan idare (il özel idaresi) tarafından yapılması tabiidir. Ancak, bu işlem yapılırken tali faaliyet konusu ile ana faaliyet konusunun birbirini olumsuz etkilememesi, yani iki üretimin birbirine uygun olması göz önüne alınmalıdır.

Bu hususta İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne belediyelere gönderilen görüş yazıları mevcuttur:

Örneğin; **13.12.2005 tarihli ve B050MAH0 65000/13517-83080 sayılı yazıda;**

“Tarhana imal yerleri, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin Ek-2 listesinin (c) kısmında üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseseler arasında yer almaktadır.

Aynı Yönetmeliğin 10’uncu maddesinin birinci fıkrasında, adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenleneceği, talî faaliyet konularının ruhsatta ayrıca belirtileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu bakımdan, halen faaliyet gösteren işyerinin faaliyet konusunu olumsuz etkilememek ve aynı sınıfta ya da daha alt sınıfta yer almak kaydıyla, ürün ilave edilmesinde ve ruhsata ikinci faaliyet konusu olarak işlenmesinde sakınca bulunmamaktadır.”,

18.4.2006 tarihli ve B.05.0.MAH.0. 65.00. 002/3836-80546 sayılı yazıda;

“....Yönetmeliğin 10’uncu maddesi uyarınca birden fazla faaliyet konusu olan yerlere ruhsat verilirken tali faaliyet konusu olarak yürütülecek işin, ana faaliyet konusuna uygun olması, diğer bir deyişle birbirinin faaliyetini olumsuz etkilememesi gerekmektedir. Örneğin; akaryakıt istasyonu içinde LPG satışının yapılması, pastanede hem unlu mamuller, hem dondurma satılması gibi. Ana faaliyet konusu

fırın olan bir yere, berber, internet kafe gibi birbirini olumsuz etkileyecek tali faaliyet konusu belirlenmesi mümkün değildir. Zaten, fırın gayri sıhhi müessese, berber ve internet kafe sıhhi müessese niteliğindedir. Ancak, her ikisi de gayri sıhhi müessese kapsamında olan bir yerde de birbirini olumsuz etkileyecek olan iki faaliyet yürütülemeyecektir. ”,

denilmiştir.

V. SONUÇ

Yukarıda ayrıntılı olarak incelendiği gibi, il özel idaresi tarafından ruhsatlandırılmış olan belde belediyesi içerisindeki birinci sınıf gayrisihhi müessese içerisine, aynı işletmeci tarafından ikinci sınıf gayrisihhi nitelikte bir işyeri ilave edilme talebi gündeme geldiğinde, buradaki husus yeniden bir ruhsatlandırma değil, var olan ruhsatlı bir faaliyete ikinci faaliyet konusunun eklenmesi olduğundan, ruhsatın yenilenmesi ve tali faaliyetin ruhsata işlenmesi gerekmektedir. Bu işlemin de, önceki ruhsatlandırmayı yapan idare tarafından yapılması kadar doğal bir şey yoktur. Çünkü, birinci sınıf GSM’lerin şartlarını taşıdığı için ruhsatlandırılmış bir tesis zaten çalışır vaziyettedir. Bu tesis içerisine ikinci sınıf GSM niteliğinde bir tesis ilave edilecektir ki, burası zaten birinci sınıf GSM’lerin şartlarını taşıdığı için ikinci sınıf GSM’lerin şartlarını haydi haydi taşıyacaktır. Şöyle düşünmek gerekirse, elimizde 8 litrelik bir tencere var, biz burada 8 litrelik bir yemek yapmanın yanında tencereyi değiştirmeden 6 litre, 1 litre vb. yemek yapabiliriz.

Sadece, ikinci faaliyet konusunun ruhsata işlenmesi sırasında ana faaliyet konusu ile diğerinin birbirini olumsuz etkilememesi, yani iki üretimin birbirine uygun olması göz önüne alınmalıdır.

Uygulayıcılara yararlı olması dileğiyle.

Yararlanılan Kaynaklar

- İlgili mevzuat hükümleri
- İçişleri Bakanlığı görüşleri

Phil TARLING

RSM Bentley Jennison
Türkiye Yönetici Ortağı
ve

RSM Bentley Jennison
Uluslararası Ortağı

Phil TARLING Kimdir?

2004 ve 2005 yılları arasında
İngiltere ve İrlanda
İç Denetçiler Enstitüsü Başkan
Vekilliği, 2005 ve 2006 yılları
arasında Başkanlık yaptı.
Phil Tarling aynı zamanda
Uluslararası İç Denetçiler
Enstitüsü Yönetim Kurulu üyesi
olup Genel Sekreterlik
görevinde bulunuyor.

Belediyelerde İç Denetim

İngiltere’de RSM Bentley Jennison, Bakanlıklardan üniversitelere, hastane ve belediyeleri kapsayan geniş bir yelpazede yaklaşık olarak 500 kurumun iç denetimini üstlenmektedir. Dış kaynaklı iç denetim İngiltere’de uzun süredir kabul gören bir uygulamadır ve bu da denetlenen kurumların asıl kendi faaliyet konularına odaklanmalarına ve dikkatlerinin dağılmamasına olanak tanımaktadır.

RSM Bentley Jennison’ın hizmet verdiği belediyelerden en önemlisi Londra’nın kalbinde yer alan Westminster Şehir Konseyi’dir. Konseyin yıllık 938 milyon Poundluk (2.2 milyar TL) geliri vardır. Başkent’in kamusal alanlarını, alışveriş, eğlence ve turizm ve sayısız ticari ve mesleki örgütün merkezini ve her tür yerleşim bölgesini içinde barındırır. Şu anda belediye sınırları içinde yaşayan nüfus yaklaşık 234.000’dir ve günde yaklaşık 1 milyon insan Westminster’a gelmektedir. Şehir Konseyinde 4800 kişi çalışmaktadır ve yerel vergilerin toplanması, çevre temizliği, yol bakımı, çöp toplanması, planlama kontrolü ve yapı kontrolü, araç parkları, ticaret standartları, halk sağlığı ve eğitimi konularında hizmet vermektedir.

Westminster Şehir Konseyi hükümetin kapsamlı performans değerlendirilmesi adı verilen dış denetim programına göre en öncelikli denetlenmesi gereken belediyedir. Konsey, 1996 yılındaki iç denetim hizmetinin ve suistimal hizmetlerinin dış kaynaktan alınmasının ikamet edenler için daha iyi bir katma değer elde edeceğine karar vermiş ve RSM Bentley Jennison yapılan ihaleyi kazanmıştır. 2007 yılında, 2014 yılına kadar sürecek 10.5 milyon Pound (25.2 Milyon TL) değerindeki hizmet alımı ihalesi tekrar RSM Bentley Jennison’a kalmıştır. Yapı şöyledir; RSM Bentley Jennison’ın Konsey ofislerinde yıl boyunca iç denetim programına uygulayacak ve çeşitli iç denetim uzmanlarından oluşan (Bilgi İşlem, Anlaşma, Vergi Uzmanları) sürekli bir iç denetçi ve suistimal uzmanı ekibi kurum içinde çalışacaktır.

Konsey Yapısı

Konsey eğitim, ulaşım, temizlik gibi operasyonel hizmetleri sağlayan bölümler ile birlikte finans gibi yardımcı faaliyetleri yerine getiren çeşitli departmanlara da ayrılmıştır. Her bölüm, haftalık olarak toplanan, politika belirleyen ve performans izleyen bir yönetim ekibine sahip direktörler tarafından yönetilir. Tüm Direktörler, kurum stratejisinin belirlendiği aylık Yönetim Kurulu toplantılarına başkanlık eden Yönetim Kurulu Başkanı'na rapor verirler. Bütün Direktörler maaşlı çalışanlar olup seçim ile görevlendirilmemişlerdir. Konsey, yerel seçmenler tarafından her 4 senede bir yapılan seçimler sonucu seçilen 60 üyeden oluşmaktadır. Üyeler yarı zamanlı çalışanlar ve İngiltere'deki partileri temsil ederler. İktidar partisi Konsey Başkanının da içinde olduğu 6 kişiyi kendi Kabinelerinden seçer. Bölüm Direktörleri ve Yönetim Kurulu Başkanı politika belirleme konusunda seçilen Konsey üyeleri ile birlikte çalışırlar. Konsey üyelerinin altında faaliyet gösteren alt gruplar ise Konseyi her alanda temsil etmek ve Konsey ile ilgili performans raporlarını inceleyerek önemli kararlar almakla yetkililerdir.

ayrıca her 3 aylık dönemlerde departman direktörlerine ve Yönetim Kurulu Başkanı'na rapor sunar. Denetim faaliyetini özetleyen bir rapor da 3 aylık dönemlerde Denetim ve Performans Komitesine sunulur. Denetim ve Performans Komitesi tüm siyasi partilerden seçilmiş Konsey üyelerinden oluşur ve Konsey çalışanlarından herhangi bir yetkiliyi iç denetim raporları ile ilgili sorularını yanıtlamak üzere sorgulayabilir. Söz edilen komite, Konseyin Denetim Komitesine eş değer bir yapıdadır.

İç Denetim Planı

Westminster'daki yıllık iç denetim planı 1500 günden oluşmakta, denetim planı kapsamında yaklaşık olarak 100 denetim yapılmakta ve her bir denetim ise ortalama 15 gün sürmektedir. Bu

denetimler geçmiş dönemlerde yapılmış olan önerilerin takip edilmesine ilişkin gözden geçirme denetimlerini de içermektedir. Toplamda 7,5 personel yıllık iç denetim planını tamamlamaktadır. Ek olarak 15 uzmandan oluşan bir ekip tarafından 3000 günlük suistimalin engellenmesine yönelik çalışmalar yapılmak-

İç Denetim Raporlama Yöntemleri

Westminster'da, Konsey içinde yeterli ve etkin bir iç denetim hizmeti verilmesinden yasa gereği sorumlu olan Finans Direktörüne İç Denetim ve Suistimali Engelleme hizmetleri rapor verirler. İç denetim faaliyetlerine ilişkin aylık bir rapor hazırlanır ve her bölümden finanstan sorumlu yetkililerin bulunduğu Finans Bölümü Yönetim Grubuna sunulur. İç denetim

tadır. Suistimalin engellenmesine yönelik çalışmalar genellikle Konut Kira Yardımı Suistimali'nin önlenmesini kapsamaktadır. Konut Kira Yardımı İngiltere'de az gelirli vatandaşlar için uygulanan kira yardımı sistemidir.

İç denetim planlama süreci, her yıl tüm bölüm yöneticileri ile birlikte bölümlere ilişkin denetlenebilen

anahtar risk alanlarının değerlendirilmesine yönelik yapılan toplantıları kapsar ve bu toplantılar Konseyin ileriye dönük iş planları ve stratejileri çerçevesinde yapılır. Bunu takiben, İç Denetim, denetlenebilen bütün alanlara ilişkin risk değerlendirmesi yaparak kontroller üzerinde oluşabilecek önemli eksikliklerin ortaya çıkma olasılığını ve etkilerini değerlendirmektedir. Her alandaki finansal, operasyonel ve yasal konuları kapsayan eksikliklerin etkileri ve etkenleri incelenir. Önemli bir eksikliğin ortaya çıkma olasılığı daha önceki denetim çalışmalarında yapılan kontrollerin değerlendirilmesine, yönetiminin ilgili riske ilişkin yaptığı değerlendirmelere ve denetlenen alanla ilgili yapılan kontrol ve gözlemler çerçevesine göre değerlendirilir.

Yukarıda belirtilen hususlara dayanarak her sene güncellenen beş yıllık bir denetim planı geliştirilmektedir. Denetlenebilen her alana ilişkin bir risk derecelendirilmesi yapılmaktadır; yüksek, orta ya da düşük. Yüksek risk alanları her yıl denetlenir, orta risk 2 yılda, düşük riskler ise 3 yılda bir denetlenir. Denetim planı Bölüm Direktörleri, Finans Direktörü, Yönetim Kurulu Başkanı, Performans ve Denetim Komitesi ve Bağımsız Denetçiler ile birlikte kararlaştırılır.

Yukarıdaki tabloya ek olarak, yapılan önerilerin etkin bir şekilde uygulanıp uygulanmadığının takibi için yılda 200 günlük gözden geçirme denetimleri ve bu gözden geçirme denetimlerinin planlama süreci için ise yaklaşık 20 gün ayrılmıştır.

Yıllık denetim planı aşağıdaki belirtildiği üzere bölümler arasında dağıtılır:

Bölüm	Gün Sayısı	Denetim Sayısı	Denetim Alanları
Finans	180	10	Ödemler, Alacaklar, Banka Teftişi, Borçlar ve Yatırımlar, Bordro
Ulaşım	53	3	Yol ve Kaldırım Bakımı
Planlama	15	1	Bina Kontrolü, Gelişme Anlaşması
Kurumsal	278	15	Risk Yönetimi, Performans Yönetimi, İş Devamlılığı, İptal Edilen Sözleşmeler.
Müşteri Hizmetleri	101	5	Araba Parkı, Müşteri Hizmetleri Merkezi.
Çevre ve İşsizlik	78	6	Çöp Toplanması, Atık Yok Etme, Parklar, İşsizlik Merkezleri.
Toplumun Korunması	26	2	İşportacılık, Cenaze İşlemleri, Gıda Güvenliği Denetimleri, Ticaret Standardları
Yasal Hizmetler	25	2	Doğum, Ölüm ve Evlilik Kayıtları, Ceza Davaları, Seçim Kayıtları
Çocuk Hizmetleri (Okullar Dahil)	193	27	Okullar, Yetişkinler için Eğitim Hizmetleri, Çocuk Bakımı, Evlat edinme ve verme.
Yetişkin Sosyal Yardımı	159	11	Sosyal Hizmetler, Evde Bakım, Eve Yemek Ulaştırılması.
Örgütsel Değişim	55	3	Kurumsal Sistemler İçin BT Denetimleri, Konsey Yayınları.
Konut	109	8	Konut Kiraları, Mülk Onarımı, Konut Başvuruları, Toplu Konut Yönetimi.

Denetim Raporlaması

Denetim raporları RSM Bentley Jennison tarafından iç denetim çalışmalarında kullanılan 4Audit programı vasıtası ile otomatik olarak oluşturulmaktadır. Bu program iç denetçilerin rapor hazırlarken dokümantasyon için harcadıkları zamanı azaltmaktadır. Her denetim çalışmasında, denetlenen alanlara ilişkin kontrollerin yeterliliğine göre bir güvence derecesi verilmektedir (yeterli, makul, sınırlı). Rapor hazırlanmadan önce denetim ve öneriler hakkında ilgili yönetim ile bir kapanış toplantısı yapılmaktadır. Taslak denetim raporu, denetim birimi tarafından kesinleştirilir ve ilgili departmanın direktörüne ve müdürüne gönderilir. Yapılan öneriler kapsadıkları risk ve uygulama önceliklendirmelerine göre “Temel”, “Önemli” ya da “Dikkate Alınabilir” olarak sınıflandırılır. Temel olarak sınıflandırılan öneriler kabul edildikten hemen sonra uygulanmalıdır, “Önemli” öneriler 3 ay içinde, “Dikkate Alınabilir” öneriler ise 6 ay içinde uygulanmalıdır.

İlgili yönetimin taslak denetim raporuna yazılı bir cevap vermek ve uygulama tarihlerini belirlemek için 21 günü vardır. İlgili yönetim ile yapılan önerilere ilişkin ortaya çıkacak anlaşmazlıklar için ise toplantılar düzenlenmektedir. İç denetim, ilgili yönetimden yazılı bir cevap aldıktan sonra 5 gün içinde nihai raporu hazırlar. Nihai raporun yayınlanmasından altı ay sonra yapılmış olan önerilerin uygulamalarının takibi için tekrar bir gözden geçirme denetimi yapılır. Yayınlanan tüm denetim raporlarının özeti, temel bulgular ve ilgili yönetimin cevapları Finans Direktörüne, Yönetim Kurulu Başkanına ve Performans ve Denetim Komitesine, yapılan gözden geçirme denetiminin sonuçları ile birlikte sunulur. Hazırlanan raporlara cevap vermeyen ya da mutabık kalınan önerileri uygulamayan müdürler Finans Direktörüne, Yönetim Kurulu Başkanı ve Performans ve Denetim Komitesine rapor edilir.

İç Denetim Birimi Başkanının Bir Günü

Konsey İç Denetim Birim Başkanı, Chris Harris, Konseyde yaşadığı bir gününü şöyle özetliyor:

08:30 - 10:00	Planlama ve Ulaşım Birimi Yönetim Kurulu ile gelecek yıl için planlanan denetim programı hakkında ve program içindeki sorunlu alanlar ile ilgili görüşlerinin alınması amacıyla toplantıya katılmak
10:30 - 12:00	Finans Direktörü ile maaşlara ilişkin vergilerin doğru bir şekilde hesaplanıp ödenmesinin planlaması ile ilgili toplantıya katılmak
13:00 - 14:30	Uygulanması yüksek maliyetli olan denetim önerileri ve maliyeti düşürme amacıyla alternatif öneriler üzerinde anlaşmak amacıyla bölüm müdürleri ile toplantıya katılmak
15:00 - 17:00	Denetim raporlarının yayınlanmasından önce gözden geçirilmesi
19:00 - 21:00	3 ayda bir toplanan Performans ve Denetim Komitesi toplantısına katılarak yapılan denetimlerin değerlendirilmesi. Denetlenen bölümlerin temsilcilerinin karşılaşılan sorunları çözmek üzere ne gibi tedbirler alacağı konusunda Konseye ile yaptıkları toplantıya katılmak

Dr. Özcan ERDOĞAN
Mülkiye Başmüfettişi

Kent Konseyleri ve Yabancılar Meclisi Ülkemizde Mülk Edinen Yabancı Uyruklu Gerçek Kişilerin Uyum İçin Yapılması Gerekenler Alanya Örneği

Birlikte Yaşamanın Getirdiği Sorunların Çözümünü Birlikte Aramak

Avrupa'nın hangi ülkesine bakılsa oradaki Türklerin aynı semtlerde, birbirlerine tutunarak yaşamlarını sürdürmekte oldukları görülür. Nüfus yoğunluklarına bağlı olarak her bir ülkede nerdeyse bir küçük Türkiye'yi görmek mümkündür. Son yıllarda AB üyesi ülkelerle giderek gelişen sosyo-ekonomik ve kültürel ilişkiler sayıları arasında tam bir mutabakat olmamakla birlikte bu ülkelere yerleşmiş, o ülkelerin vatandaşlığını kazanmış, ancak halen uyum sorunları içinde bulunan Türklerin kendi kimliklerini, öz kültürlerini kaybetmeden, içinde yaşadıkları ülkelerin sistemleri ile entegrasyonuna yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Ülkeler arası işbirliği içinde yürütülen çalışmaların temel amacı AB üyesi ülkelerde yaşayan Türk toplumunun yerleştikleri ülkelerde bir yandan daha güçlü bir toplumsal yapı oluşturabilmelerini, diğer yandan da

Son yıllarda AB üyesi ülkelerle giderek gelişen sosyo-ekonomik ve kültürel ilişkiler bu ülkelere yerleşmiş, o ülkelerin vatandaşlığını kazanmış, ancak halen uyum sorunları içinde bulunan Türklerin kendi kimliklerini, öz kültürlerini kaybetmeden, içinde yaşadıkları ülkelerin sistemleri ile entegrasyonuna yönelik çalışmalar yapılmaktadır

Türkiye ile yaşadıkları ülkeler arasında sosyo-ekonomik ve kültürel bir köprü olabilmelerini sağlamaktır. Bu çerçevede İngiltere'de yaşayan Türkler ile ilgili son çalışmaların birinde de ortaya konduğu gibi, bir yandan asimilasyon tehlikesine karşı İngiltere'deki uyum sürecini hızlandırabilmek, diğer yandan da Türkiye ile kültürel bağlarını güçlü kılmak bakımından başta Türkçenin öğrenilmesi, dini ibadetlerinin özgürce yerine getirilmesi, Hristiyan mezarlıklarında Müslüman mezarlıklarının oluşturulması, başta belediye meclisleri olmak üzere seçimlerde oy kullanma imkanının geliştirilmesi gibi konularda mevcut sorunların giderilmesinin gerekliliği üzerinde durulmuş, hatta Londra'da Türk

toplumunu bir araya getirecek bir Türk toplum merkezinin, İngiltere’de yaşayan Türk toplumunun sosyo-kültürel ve ekonomik değerlerini bilimsel olarak ortaya koyabilecek, Türkiye ile İngiltere arasında stratejik çalışmalar yapacak bir İngiltere-Türk Toplumsal Araştırmalar Merkezi kurulması da önerilmiştir (Erdoğan, 2004: 368).

Buradan hareketle taşınmaz mülk edinerek, yerel halk ile birlikte yaşamakta ve sayıları giderek artmakta olan yabancı uyruklu gerçek kişilerin de Türkiye’de birlikte yaşamaktan kaynaklanabilecek başta sosyo-ekonomik ve kültürel hayata uyumları olmak üzere çeşitli sorun ve sıkıntılarla karşılaşabilecekleri göz ardı edilmemeli, onların da iletişim, eğitim, içinde yaşadıkları toplumun sosyo-kültürel özelliklerinin tanınması, ibadetlerini yerine getirme ve Avrupa’nın çeşitli ülkelerinde yaşamakta olan Türkler de olduğu gibi hayatını kaybedenlerin defnedilecekleri, kendi inançlarına uygun birer mezarlık temini gibi ihtiyaçlarının olabileceği hatırdan çikanılmamalıdır.

Ülkemizde taşınmaz mülk edinerek yerleşen yabancı uyruklu gerçek kişilere Türk dilinin ve kültürünün benimsetilmesinin yanında Türk toplumunun genel toplum yapısını, birlikte yaşamanın genel kurallarını benimsetmek, onların Türk toplumu ile kaynaşmalarını sağlamak üzere planlı çalışmalar yapılması gereği ortadadır. Burada vali, kaymakam ve belediye başkanlarına önemli görevler düşmektedir. Şüphesiz entegrasyon sürecine yönelik çalışmalar arasında günümüzde yabancı uyruklulara taşınmaz mülk satışında görülen olumsuzlukların bertaraf edilmesine yönelik tedbirlerin alınması ile yabancı uyruklu gerçek kişilerin mülk taleplerinin tetiklediği başta tarım ve orman alanlarının imara açılması olmak üzere içinde yaşanan çevrede yol açtığı olumsuzlukların giderilmesinin yanında, birlikte yaşamaktan kaynaklanan sosyo-kültürel olumsuzlukların

güler yüzlü bir biçimde çözümlenmesi ile birlikte geçmişte Dalaman ilçesinde yaşanan “bayrak asma” hadisesinde olduğu gibi toplumda birlikte yaşamaktan ileri gelebilecek sıkıntıların bir daha yaşanmamasına ve mülk edinerek yılın büyük bir bölümünü ülkemizde geçiren yabancı uyrukluların yerleşim, iletişim ve doğal yaşamın gerektirdiği, toplum hayatının bir parçası olan kolektif ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak planlı ve programlı çalışmaları içereceği açıktır.

Bilindiği üzere Dalaman ilçesinde satın aldığı evinin balkonuna kendi bayrağını asan, Alman uyruklu Karl ve Maria oğlu 1954 doğumlu Karl Heinz Wandelbein’in başına gelenler de ilginçtir. Balkondaki Alman bayrağını fark eden bir grup Wandelbein’in bahçesine girerek balkondaki bayrağı indirmiş, ev sahibi Alman’ı da uyarmışlardır. Olayla ilgili Dalaman Asliye Ceza Mahkemesinde açılan kamu davası, mahkemenin, Esas No: 2006/63, Karar No:2006/311 sayılı kararıyla “...tüm dosya kapsamına göre: sanıkların eyleminin ‘2911 sayılı Kanun’a muhalefet’ suçu-na ilişkin olarak gösteri yürüyüşü niteliğinde olduğu 2911 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesi gereğince gösteri yürüyüşünün önceden izin alınmaksızın yapılabilirdiği, bu hali ile izin alınmadığı gerekçesi ile suç oluşmasının mümkün olmadığı, ayrıca sanıkların yaktıkları iddia edilen Alman bayrağının resmen çekilmiş bayrak niteliğinde olmadığı, bu hali ile 5237 Sayılı Bayrak Kanunu’nun 341’inci maddesini ihlal etmeyeceği, mağdurun sanıklardan şikayetçi olmadığı için mala zarar verme suçuna dönüşme imkanında bulunmadığı anlaşılmış olmakla, sanık”ların beraatına, emanetin 2006/56 sıra sayısında kayıtlı Alman bayrağının mağdura iadesine.” karar verilmiştir¹.

Mülk Edinen Yabancı Uyruklu Gerçek Kişilerin Farkına Varmak

Yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin taşınmaz mülk edinmesi uygulaması halen yoğun bir şekilde

¹ Dalaman Asliye Ceza Mahkemesinin Esas No: 2006/63, Karar No:2006/311 sayılı dosyasında bulunan olayın sanıklarından biri olan İbrahim Sarı, mahkemede yaptığı savunmasında; “...Bir Alman vatandaşı başka bir ülkede evinin bahçesine direk dikip, kendi ülkesinin bayrağını neden asar? Onu bu suçu işlemeye sevk eden sebep nedir? Bu soruların yanıtı düşünülürken, buna benzer olayları sıkça yaşamamıza neden olan yabancılara toprak satışı ve sonuçları üzerinde kısaca durmak istiyoruz... Toprak ‘bağımsızlığın ve egemenliğin’ adıdır. Toprağınız yoksa eğer ne egemenliğiniz ne de bayrağınız olur. Oysa bugün Türkiye, dış borç faizlerini ödeyebilmek için, döviz karşılığında vücudunu satıyor. Türkiye aslında egemenliğini satıyor. Bundan daha büyük utanç olabilir mi? Eğer biz yanlışsak, bütün bu satışlar doğru ise, o zaman soruyoruz. Kurtuluş savaşını biz neden yaptık, neden düşmanı Polatlı önlerinden çevirdik? Neden milyonlarca şehit kanı ile sulandı bu topraklar? Bir Alman bahçesindeki direğe Alman bayrağını neden asar? Bu sorunun cevabı yukarıda anlatılanların tümüdür. Çünkü o Alman, bizim toprağı satın almakla, egemenliğimizi, haysiyetimizi her şeyimizi satın aldığını düşünmüştür. Orayı bir sömürge toprağı gibi görmüştür. Kendi milleti ile gururlanırken, bizim milletimizi çaresiz görmüş ve aşağılamıştır. Fakat fena halde yanılmıştır. Alman bunu yapar da biz durur muyuz? Gider o bayrağı indiririz. Nitekim öyle yaptık. Bin kere asılırsa, bin kere gider indiririz. Biz suç işlemeydik. Bir suçu ortadan kaldırdık. Bizim hiçbir millete düşmanlığımız yoktur. Hiçbir milletin bayrağı ile de sorunumuz yoktur. Egemenliğimizi, onurumuzu zedeleyen ve suç teşkil eden bir saldırıya karşı meşru müdafaa yaptık. O toprağın ‘işgal edilmiş toprak’ olmadığını gösterdik...” demektedir.

tartışılmaya devam etmektedir. Gerek 5444 sayılı Kanun ile yabancı uyruklu gerçek kişilere gerekse 4785 sayılı Kanunlar ile yabancı uyruklu tüzel kişilere tanınan taşınmaz mülk edinimlerinin en azından bazı fıkralarının anayasa aykırı bulunarak iptal edildikleri de dikkate alınarak, Türkiye'nin mevcut uygulamaları ülkenin çıkarları açısından yeniden gözden geçirmesi kaçınılmazdır. Kamuoyunda tartışma konusu yapılmasına rağmen ülkemizde taşınmaz mülk satın alarak yerleşen yabancı uyruklu gerçek kişilerle ilgili bugüne kadar sosyolojik anlamda herhangi bir çalışma yapılmamış olması önemli bir eksiklik. Toplumda var olan kaygı ve endişelerin giderilmesinin önemli bir yolu da mülk satın alarak, Türkiye'ye yerleşen yabancı uyruklu gerçek kişilerin Türkiye'yi tercih ve yerleşme saiklerinden hareketle farkına varılmalarıdır. Akdeniz sahillerinde kendi ülkelerinin göz bebeği kaç ünlü politikacı, sanatçı, bilim adamının mülk edinerek yılın belli bir bölümünü ülkemizde geçirdiğinin niçin farkına varamıyoruz.

Öte yandan yabancı uyrukluların kendi ülkelerindeki yaşam biçimlerinin, sosyo-kültürel ilişkilerinin, Türkiye'den beklentilerinin ortaya konularak birlikte yaşamaktan ileri gelen sorunların giderilmesinin, gerek daha yaşanabilir bir çevre oluşturulması gerekse ülkeler arası ilişkilerin geliştirilmesinde yeni bir sinerji oluşturacağı açıktır. Ancak bunu başarmanın yolu ise mülk edinerek yerleşen yabancı uyruklu gerçek kişilerle birlikte ortak çalışma kurulları oluşturularak birlikte yaşamayı daha anlamlı kılacak çeşitli projelerin hayata geçirilmesinden geçmektedir.

Kent Konseylerine Etkinlik Kazandırılması

Bugün Alanya, taşınmaz mülk edinerek yerel halk ile iç içe yaşamaya başlayan yabancı uyruklu gerçek kişilerin başta Alanya Kaymakamlığı ve Alanya Belediye Başkanlığı olmak üzere, Alanya'da kamu hizmetlerini sunmakta olan kamu kurum ve kuruluşları ile örnek işbirliği ve ilişkiler geliştirerek bunu "Yabancılar Meclisi" gibi örgütlü bir hale getirdiği, önemli bir

merkezdir. Alanya'da oluşturulan yabancılar meclisi Alanya Belediyesi tarafından Alanya Kent Konseyi içinde teşkil edilmiş olup faaliyetlerine etkin bir şekilde devam etmektedir.

Kent konseyleri, İçişleri Bakanlığınca yürürlüğe konulan ve 08.10.2006 gün ve 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Kent Konseyleri Yönetmeliği'nde de tanımlandığı gibi merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla hemşehrlik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demok-

ratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını ifade etmektedir. Öyle ki kent konseyleri, yerel gündem 21 programı: Birleşmiş Milletler Rio Yeryüzü Zirvesinde 1992 yılında kabul edilen ve 21. yüzyılın gündemini belirleyen Gündem 21 başlıklı eylem planının 28. bölümü uyarınca yerel yönetimlerin öncülüğünde sivil toplumun ve diğer ortakların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini belirlemek bakımından

Kent Konseyleri, merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla hemşehrlik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği ortak aklın ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarını ifade etmektedir.

Türk idare hayatında yerini almıştır (RG, 2005: 2587).

Kent konseyinin görevlerini bu konudaki Yönetmeliğin 6'ncı maddesinde yer verildiği gibi yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirerek içinde yaşanan kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek, kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak, sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştirerek, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek, gerek yerli gerekse yabancı uyruklu sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunarak, sonuçta kente yaşayan çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini arttırmak ve yerel karar alma mekaniz-

malarında aktif rol almalarını sağlayarak, kent yönetiminde saydamlığı, katılımcılığı, hesap verebilirliği toplum hayatının ilkeleri haline getirerek, yaşam kalitesinin artmasına ön ayak olmaktadır.

Bu konseyler, başta kadın ve gençlik meclisleri başta olmak üzere kent konseyinin görev alanlarında yönetim anlayışına dayalı ve sürdürülebilir kalkınma içinde çeşitli toplum kesimlerinin kent yönetimine katkıda bulunmalarını, kaliteli ve yaşanabilir bir kentin yönetiminde aktif rol almalarını hedefleyen ve gönüllülük esasında oluşmuş ortak yapılarıdır. Bu anlamda günümüzün modern yönetim anlayışı olan saydamlık, hesap verebilirlik, katılımcılık, çalışma uyumu, yerindelik ve etkinlik gibi kriterlere dayanan, çok aktörlü ve toplumsal ortaklıklara dayalı yönetimi egemen kılmayı amaçlamaktadır.

Kent konseyleri bu haliyle içinde bulunduğumuz yıllara damgasını vuran “katılımcılık” ve “sürdürülebilirlik” gibi çağdaş kavramların da hayata geçirilmesinin önemli birer araçlarıdır. Bugün Alanya’da olduğu gibi beldenin artık birer parçası durumuna gelen, içinde yaşadıkları mekanlara karşı sorumluluk sahibi, çevre değerlerinin geliştirilip, yaşam kalitesinin yükseltilmesi konusunda gayret sarf eden yabancı uyruklularla birlikte kentin sorunlarına topyekün sahip çıkan, topyekün birlik ve beraberlikle daha yaşanabilir örnek yerleşim mekanlarını gerçekleştirmek amacındaki kent konseylerinde yabancı uyrukluların da temsil edilmesi, onların yerel halk ile etkileşimini, uyumunu ve neticede de Türk toplumu ile entegrasyonunu beraberinde getirecektir. Yabancı uyruklularla birlikte etkin çalışan kent konseylerinin Ottawa Sağlığı Geliştirme Anlaşması ile birlikte “Herkes İçin Sağlık” (HİS) prensipleri, dünya sağlık örgütü (DSÖ) nün “sağlıklı şehirler projeleri”nin temel çerçevesini oluşturarak, bu kapsamda dünya sağlık örgütü (DSÖ) nün sağlıklı şehir kriterleri olarak sıraladığı, temiz, güvenli, yüksek kalitede fiziksel çevre, dengeli ve sürdürülebilir bir ekosistem, güçlü ve dayanışma içinde başarılı bir toplum, kendi hayatı, sağlığı ve refahını etkileyen kararlara katılım ve bu kararlar üzerindeki etkisi, şehirde yaşayanların hepsinin temel ihtiyaçlarının karşılanması (gıda, su barınma, gelir, güvenlik, iş vb.),

Kent konseyleri bu haliyle içinde bulunduğumuz yıllara damgasını vuran “katılımcılık” ve “sürdürülebilirlik” gibi çağdaş kavramların da hayata geçirilmesinin önemli birer araçlarıdır

çeşitli iletişim, etkileşim ve bağlantıları kullanarak, var olan tüm deneyim ve kaynaklara ulaşma, farklı, yaşam için gerekli olan ve yenilikçi şehir ekonomisi, kültürel, tarihi ve biyolojik geçmişine ve mirasına sahip çıkan bireyler, herkes tarafından ulaşılabilen ve yeterli düzeyde halk sağlığı ve bakım hizmeti, yüksek sağlık hizmeti gibi toplum hizmetlerinin en etkin bir şekilde sunulmasını da sağlayacaktır.

Bu birliktelikten doğacak sinerji ise kente yaşayanlara, yöneticilere, karar vericilere ortaklık, katılım, işbirliği, katkı, paylaşım ve kararlılık yeteneği kazandırarak, kaliteli yaşam ortamları sağlayacak, toplumun genel olarak sağlık ve refah bilincini artıracak, sürdürülebilir kalkınmaya yerel düzeyde katkıyı da beraberinde getirecektir.

Yabancılar meclisi ve kent konseyleri hizmetlere gönüllü katılımı da yaygınlaştıracaktır. Bu arada İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak yürürlüğe konulan ve amacı; “il özel idaresi ve belediye hizmetlerinin yürütülmesinde hemşehrilerin

gönüllü katılımına ilişkin usul ve esasları düzenlemek” olan ve özellikle, “kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde de açıkça yer verildiği gibi sağlık, eğitim, spor, çevre, park, trafik, itfaiye, kütüphane, kültür, turizm ve sosyal hizmetlerle; yaşlılara, kadınlara, gençlere, çocuklara, özörlölere, yoksul ve düşöünlölere yönelik hizmetlere gönüllü katılıma ilişkin hususları düzenleyen İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliğı (RG, 2005: 25961)nin gerek hemşehri hukukunu geliştirmeye, gerekse birlikte yaşayan bireylerin ortak duygu ve hedefler etrafında toplanılmasına ön ayak teşkil ettiğı unutulmamalıdır. Yönetmeliğın 5’inci maddesinde de sıralandığı gibi il’in yönetiminde birinci derecede yetkili sorumlu olan başta vali ve belediye başkanları olmak üzere il özel idaresi genel sekreterleri, belediye meclis üyeleri ve il genel meclisi üyelerinin bölgelerinde taşınmaz mülk edinerek yerel halk ile birlikte yaşamaya başlayan yabancı uyruklu gerçek kişilerin gerek sorunlarını gerekse insani yaşam koşullarını yükseltmeye yönelik müşterek çalışma ve projeleri hayata geçirebilmelidirler. Gönüllü Hizmet Yönetmeliğı’nin 5’inci maddesinde yer aldığı gibi özellikle yabancı uyrukluların geldikleri ölkelerde;

a) Özürlülere, çocuklara, kadınlara, gençlere, yaşlılara, yoksullara, kimsesizlere ve düşkünlere yönelik eğitim, kültür, sağlık ve sosyal hizmetleri, b) Kütüphane, tiyatro, sinema gibi kültür hizmetleri, c) Bilişim, meslek edindirme kursları, kreş gibi eğitim hizmetleri, d) Park, bahçe, kent estetiği, çevre düzenlemeleri ile katı atık gibi çevre kirlenmesinin önlenmesine yönelik hizmetleri, e) Başboş ve sahipsiz hayvanlara yönelik hizmetleri, f) Trafik, itfaiye, arama-kurtarma gibi denetim ve acil yardım hizmetleri, g) Tüm yaş gruplarını içine alan her türlü spor hizmetleri, h) Tarihi, kültürel mirasın ve tabiat varlıklarının yaşatılarak korunması hizmetleri gibi alanlarda gönüllü katılımcılığın yoğun oluşu da dikkate alınarak, bu alanlarda müşterek çalışmaların yürütülmesinin gerek yabancı uyrukluların

uyumu, gerekse içinde yaşanan doğal çevrenin iyileştirilmesi ve insani yaşam seviyesinin ortak çabalarla geliştirilmesi bakımından önemlidir. Bu tür ortak çalışmalar ister yerli, ister yabancı uyruklu olsun belli bir

kentin sosyo-ekonomik ve kültürel havasını soluyanlarda hemşehri hukukunun gelişiminin yanında taşınmaz mülk satın alarak yılın büyük bir bölümünü ülkemizde geçiren yabancı uyruklu gerçek kişilerin içinde yaşadıkları çevreye uyum süreçlerine de olumlu bir katkı yapacaktır. Hizmetlere gönüllü katılımın amaçları da şüphesiz birbirini seven, bir-biriyle yardımlaşan içinde yaşadığı çevreye karşı sosyal sorumluluklarının farkında bilinçli bireylerin sayılarını çoğaltarak, etkin bir katılımcılığı sağlayarak bunu sürdürülebilir kılmaktır.

Öyle ki, sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan kentleşme, teknolojik yenilikler, ekonomik ve sosyal gelişmeler, ulaşım ve iletişim alanlarında yaşanan hızlı değişimler; değişen sosyo-kültürel koşullar; ekolojik değişim ve çevre sorunları; demografik yapıdaki değişimler; sosyal devlet anlayışı etkileri vb. nedenlerden dolayı toplumların mevcut kamu hizmetleri taleplerine ek olarak yeni hizmet taleplerini de arttırmıştır. So-

nuçta kamu yönetimlerinde örgüt, yönetim, koordinasyon, katılım, denetim, etkinlik gibi başlıca konularda sorunlar ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu çerçevede kamu yönetimlerinin rekabete açılması, bireyin etkin katılım ve denetiminin sağlanması önerilmektedir. Toplumlara ekonomik, sosyal, siyasal özellikleri yanında tarihsel ve kültürel birikimleriyle de özdeşleşen bu sorunların çözüm yolları arasında dikkat çeken özellik, yerleşmenin sağlanmasıdır. Bunun için ise başta merkezi yönetimin yükünün azaltılması, merkezi yönetim-yerel yönetimler arasında yetki ve görev paylaşımının sağlanması, yerel politikaların uygulanması, yerel kaynakların geliştirilmesi, halk katılım ve denetiminin başarılı uygulamalarla hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu noktada kamu

Alanya kent konseyi, yerli ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin kent konseylerinde uyum içinde birlikte daha sağlıklı ve yaşanabilir bir çevreye kavuşma konusundaki çalışmalarına anlamlı bir örnektir

ve özel sektör dışında sivil sektörün, gönüllü kuruluşların önemi artmış; merkezi ya da yerel birtakım görevler kar amacı gütmeyen sivil toplum kuruluşlarınca yerine getirilir olmuştur (Palabıyık, [web], 2007).

Yerli ve yabancı uyruklu gerçek kişilerin kent konseylerinde uyum içinde birlikte daha sağlıklı ve yaşanabilir bir çevreye kavuşma konusundaki çalışmalarına anlamlı bir örnek, Alanya kent konseyidir. Alanya kent konseyi, Alanya'da taşınmaz mülk satın alarak yılın büyük bölümünü Alanya'da geçiren yabancı uyruklu gerçek kişilerin de katılımına yer verdiği Kent Konseyi İşleyiş Yönergesi'nin 13'üncü maddesinde "Kent Konseyi Çalışma Grupları ve Meclisleri" başlığı altında Alanya kent konseyinin meclisler ve özel ilgi grupları olarak iki bölümden oluşacağı ve kent konseyinde bulunacak meclislerin de kadınlar meclisi, gençlik meclisi, yabancılar meclisi, engelliler meclisi, esnaf meclisi ve emekliler meclisleri olduğunu açıkça ifade etmiştir².

Görüleceği üzere Alanya kent konseyi Alanya'da birlikte yaşadıkları ve tamamen yabancı uyrukluların kendi aralarından seçtikleri temsilcilerden oluşan "yabancılar meclisi"ni kent konseyinin etkili bir organı haline getirmiştir.

² Alanya Belediye Meclisinin 25/04 / 2007 tarih ve 2 sayılı toplantısı ile yürürlüğe konulan Alanya Kent Konseyi İşleyiş Yönergesi'ne göre; Alanya Kent Konseyi Çalışma Grupları ve Meclisler Olarak, 1- Turizm Çalışma Grubu, 2-Çevre Sağlığı, Doğayı Koruma ve Altyapı Çalışma Grubu, 3- İmar Planlama, Kent Mobilyaları ve Peyzaj Çalışmaları Grubu, 4- Gençlik ve Spor Çalışma Grubu, 5-Sosyal Yardımlaşma Grubu, 6- Doğal Afetler Grubu, 7- Kültür ve Sanat Grubu, 8- Eğitim Grubu, 9- Tarım, Hayvancılık ve Hayvan Hakları Çalışma Grubu, 10- İnsan Hakları ve Tüketici Hakları Çalışma Grubu, 11- Tarihi Doku ve Geleneksel El Sanatlarını Koruma Çalışma Grubu, 12-Sağlık Çalışma Gruplarından oluşurken, Kent Konseyinin Meclisleri Arasında da 1- Gençlik Meclisi, 2- Kadınlar Meclisi, 3- Yabancılar Meclisi, 4- Emekliler Meclisi, 5- Engelliler Meclisi, 6- Esnaf Meclisi Yürütme Kurulu sayılmıştır.

Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinde Belediyelerimizin Menfaatleri Parlamentoda Savunuldu

Alt Komisyon raporunu hazırladı: Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin 2010 yılında da Maliye Bakanlığına ödenmesine ilişkin bölümün metinden çıkarılması gerektiği ifade edildi ve Birliğimiz girişimleri neticesinde belediyelerimizden 2009 yılında alınan 750 milyon TL'lik kaynağın 2010 yılında belediyelerimize geri dönmesi yolunda büyük bir adım atıldı. Madde, Plan ve Bütçe Komisyonunda da Alt Komisyonun önerdiği şekliyle kabul edildi.

Tarihinde bir ilk gerçekleştiren Birliğimiz, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ile ilgili 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na istinaden Maliye Bakanlığınca çıkarılan 36 seri nolu Belediye Gelirleri Genel Tebliği'nin Anayasa, yasa ve ilgili diğer mevzuata aykırılığından

bahisle iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Anayasaya aykırılık iddiamızı da içerir şekilde Danıştay'a iptal davası açmıştı.

27 yıldır belediyelerce tahsil edilen Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini 2009 yılı için hukuka aykırı olarak merkezi idare kendisine almakla yetinmedi ayrıca Maliye Bakanlığınca hazırlanan "Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı"nın 16'ncı maddesiyle 2010 yılında da bu verginin merkezi idareye aktarılmasına ilişkin düzenleme yapıldı.

Belediyeleri ilgilendiren mevzuat hazırlıklarında Türkiye Belediyeler Birliği'nin de görüşünün alınması yönünde yaptığımız girişimlerin bir sonucu olarak Birliğimiz, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunca bu yasa tasarısına görüş bildirmek üzere davet edildi. Alt komisyon ve komisyon

toplantısına katılan TBB Genel Sekreteri Hayrettin GÜN-GÖR ve TBB Hukuk İşleri Müdürü Av. Zeliha MER-CİMEK, Birliğimizin tasarı hakkındaki karşı görüşünü açık bir şekilde dile getirdi.

Bunun dışında Birliğimizce bu konuda belediye başkanlarımız bilgilendirilmiş ve Türkiye Belediyeler Birliği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Kadir TOPBAŞ konu hakkında belediyelerin uğradığı ve uğrayacağı mali sıkıntıları Sayın Başbakanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'a aktarmış ve olumlu yaklaşımlarını almıştır.

Birliğimizin yaptığı girişimler sonucunda TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Alt Komisyonunda yapılan görüşmelerde Tasarıda yer alan 2010 yılı ifadesi yasa metninden çıkarılmış ve Plan ve Bütçe Komisyonu da Alt Komisyonun raporunu aynı şekilde benimsemiştir.

Birliğimizce yapılan bu girişimler neticesinde yıllık yaklaşık 750 milyon TL'lik bir kaynağın 2010

yılından itibaren belediyelerimize geri dönmesi yolunda büyük bir adım atılmıştır.

Birliğimiz bu tasarının yasalaşma sürecini yakından takip etmektedir.

Türkiye Belediyeler Birliği, yıllık yaklaşık 750 milyon TL tutarındaki Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi'nin 2010 yılından itibaren tekrar belediyelerce tahsil edilmesi yolunda önemli bir girişim yaptı.

Kentleşme Şûrası Genel Kurulu

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından başlatılan, “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı Hazırlama Projesi (KENTGES)” başta olmak üzere, ilgili kurum ve kuruluşların çalışmalarına temel teşkil etmesi amacıyla 27 Mayıs 2008 tarihinde hazırlık toplantıları ile başlayan Kentleşme Şûrası, 04 – 07 Mayıs 2009 tarihlerinde düzenlenen Genel Kurul ile sona erdi.

Birliğimizin de temsil edilerek çeşitli komisyonlarda görüş verdiği Kentleşme Şûrası Genel

Kurulunun açılışını Cumhurbaşkanı Abdullah Gül yaptı. Türk şehirciliğinin esas sorununun çarpık yapılaşma olduğunu belirten Cumhurbaşkanı Gül, "Anadolu'nun 4 bin yıllık zengin yapı kültüründen, modern inşaat bilgi ve teknolojisinden nasibini almayan bu çirkin yapılar, şehirlerimizde temizleme maliyeti yüksek olan çevre ve görüntü kirliliği oluşturmaktadır" diye konuştu.

Şûranın Türkiye'nin şehirlerinin daha da güzelleşmesi ve gelişmesine katkı sağlamasını umduğunu kaydeden Gül, birçok kentte imarlı alanlarda bile mimari nitelikten yoksun, çirkin ve kalitesiz binalar yapıldığını belirtti. Cumhurbaşkanı Gül, semtlerin yaşlılar, kadınlar, çocuklar, engelliler düşünülmeden oluşturulduğunu, bunun da kentlerin uzun dönemde oluşan yapısını bozduğunu vurgulayarak yollar, kaldırımlar, kamu binaları yapılırken engellilerin de göz ardı edildiğini dikkat çekti.

Şûra Genel Kurulunda tartışılan komisyon raporları ve öneriler Genel Kurul sonunda hazırlanan Bildirge ile kamuoyuna açıklandı.

Kentleşme Şûrası Sonuç Bildirgesi (7 Mayıs 2009 - Ankara)

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı yerleşme - şehirleşme, yapılaşma, planlama - uygulama, altyapı, imar ve afetlere hazırlık konularında mevcut yasalarla sahip olduğu sorumluluk, kurumsal deneyim ve bilinçle, kamu hizmetlerinde ülkemizin ve kentlerimizin imarına yönelik çalışmalarına devam etmektedir.

2008 itibari ile Dünya nüfusunun yarısı ve Türkiye nüfusunun üçte ikisi kentlerde yaşamaktadır. 1950'li yıllardan itibaren başlayan hızlı kentleşme sürecinde, Türkiye Kentleri fiziki bir büyümenin yanı sıra, beraberinde getirdiği sosyal, ekonomik, çevresel ve kültürel boyutlarda önemli gündem maddeleri ile karşı karşıyadır.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı tarafından başlatılan, “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı Hazırlama Projesi (KENTGES)” başta olmak üzere, ilgili kurum ve kuruluşların çalışmalarına temel teşkil etmesi amacıyla 27 Mayıs 2008 tarihinde hazırlık toplantıları ile başlatılan Kentleşme Şûrası, 04 - 07 Mayıs 2009 tarihlerinde düzenlenen Genel Kurul çalışmaları ile tamamlanmıştır. Şûra'da komisyonlar tarafından hazırlanan raporlar müzakere edilerek onaylanmıştır.

Hedef; Ülkemizin kentsel gelişme dinamiklerini sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde değerlendirmek ve yaşanabilir yerleşmelere ulaşmak için akılcı stratejilerle somut eylemlerden oluşan bir program oluşturmaktır.

Şûra komisyonları;

- Planlama Sistemi ve Kurumsal Yapılanma,
- Kentsel Teknik Altyapı ve Ulaşım,
- Kentsel Dönüşüm, Konut ve Arsa Politikaları,
- Afetlere Hazırlık ve Kentsel Risk Yönetimi,
- Kentsel Miras, Mekân Kalitesi ve Kentsel Tasarım,
- İklim Değişikliği, Doğal Kaynaklar, Ekolojik Denge ve Enerji Verimliliği,
- Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar,
- Bölgesel Eşitsizlik, Yerel Kalkınma ve Rekabet Edebilir Kentler,
- Kentlilik Bilinci, Kültür ve Eğitim,
- Yerel Yönetimler, Katılımcılık ve Kentsel Yönetim olarak 10 başlıkta belirlenmiştir.

Toplam 151 kurum ve kuruluştan katılan 296 üye, sorun, strateji ve eylemleri kapsayan tabloları hazırlamışlardır.

Ankara'da 356 üyenin katılımıyla toplanan Kentleşme Şûrası Genel Kurulunda kabul edilen

raporlarda yer alan tespit ve önerilerden aşağıda özetlenen hususların Şûra Sonuç Bildirgesinde yer almasına karar verilmiştir:

Türkiye’de mekânsal planlama alanında bütüncül bir bakış açısının geliştirilmesinin gerekli olduğu belirlenmiştir. Mevcut durumdaki çok parçalı kurumsal yapının ve dağınık planlama yetkilerinin birlikte ele alınması ve çerçeve bir kanun ile yeni bir planlama yaklaşımı ve planlama sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir.

Yeni planlama yaklaşımı; katılımcı, müzakereci, dinamik ve disiplinler arası gerçekleştirilen ve planı yalnızca fiziksel müdahaleye odaklanan nihai bir belge olarak değil, doğal ve kültürel değerlerin korunması ile sosyo-ekonomik gelişme için araçları ortaya koyan, birleştirici ve devamlılığı olan, stratejik amaç ve hedefleri içeren, izleme ve değerlendirme sistemi olan ve geri beslemeyi öngören, esnek bir süreç olarak tanımlanmalıdır.

Önerilen planlama sisteminin, salt kentleri değil, aynı zamanda kırsal yerleşmeleri ve kır - kent sürekliliğini de kapsayacak şekilde oluşturulması, Stratejik Planlama yaklaşımıyla Ülke Mekânsal Gelişme Stratejisinin hazırlanması gerekli görülmektedir.

Mevcut planlama araçlarının dar kapsamı göz önüne alındığında, uygulamaya yönelik arazi düzenlemeleri, vergilendirme, finansman sağlama ve ekonomik kayıpların telafisi konularında yeni uygulama araçlarının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Her kademede planlama faaliyetleri için gerekli olan doğru, güncel ve sürekli veri akışının sağlanması konusunda müstakil bir yapılanmaya gidilmesi, mekânsal veri altyapısının geliştirilmesi ve bilginin yönetilmesi, arşivlenmesi ve paylaşımına sunulmasını içeren, mekânsal veri sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir.

Planlama etiğinin geliştirilmesi ve planlamada etkinliğinin artırılması sağlanmalıdır.

Teknik altyapı ve kentsel ulaşım sistemi, kentlerin mekânsal gelişiminde üstlendikleri belirleyici rol ile kentlerde sürdürülebilir gelişmenin sağlanması konusunda özel bir yere sahiptir.

Kentsel teknik altyapı kapsamında, kent planlama ile teknik altyapı planlaması arasındaki eşgüdüm eksikliği giderilmeli ve herhangi bir imar planı değişikliği önerisinde, değişikliğin teknik altyapıya ilişkin etki analizi çalışmasının zorunlu kılınmasına dair düzenlemeler yapılmalıdır.

Kentsel altyapı sistemlerinin uzun vadeli planlanması ve işletme verimliliğinin artırılması gerekmektedir. Su şebeke kayıplarının önlenmesi ve yağmur suyunun bir kaynak olarak kullanılması konusunda projeler geliştirilmelidir.

Kentsel ulaşım alanında kent planlarıyla ulaşım planları bütünlük olarak hazırlanmalı ve trafik etki analizleri yapılmalıdır. İmar mevzuatında sürdürülebilir kentsel gelişmeyi destekleyen, toplu taşıma ve bisiklet kullanımını özendirici, yaya öncelikli ve sürdürülebilir ulaşımı teşvik eden kentsel gelişme modellerine dayanan planlama ilkeleri benimsenmelidir.

Kentsel ulaşım ile ilgili ulusal düzeyde temel politikaları, öncelikleri ve ilkeleri içeren “Kentsel Ulaşım Stratejisi” belirlenmeli ve yerel yönetimler için bağlayıcı bir çerçeve oluşturulmalıdır.

Yüksek nüfus artışının sürdüğü kentlerde konut sorunu güncelliğini korumaktadır. Talep ile ruhsatlı konut arzı arasında yerleşmelere göre önemli farklılıklar bulunmaktadır. Düşük ve orta gelir gruplarının konut edinmede karşı karşıya bulunduğu ekonomik zorlukların aşılması konusunda, arsa arzından başlayarak konut ve dönüşüm stratejilerinde bütüncül bir yaklaşım geliştirilmesi gerekmektedir.

Arsanın konut üretimi üzerindeki etkisi dikkate alınarak, tüm yerleşmelerde iyi işleyen bir arsa sunumunun koşulları oluşturulmalıdır.

Kadastral mülklerin imar parsellerine dönüştürülmesinde değer esasına geçilmeli, Düzenleme Ortaklık Payı emsal ile ilişkilendirilmelidir.

Bütünlük bir konut politikası geliştirilerek, dar ve orta gelirli kimselerin nitelikli konut edinmelerine olanak sağlayacak stratejiler oluşturulmalı, kiralık sosyal konut sunumu teşvik edilmeli, yöresel özelliklere, sosyal ve kültürel yapıya duyarlı konutların ve konut alanlarının tasarımı ve üretimi desteklenerek, kaçak yapılaşmayı caydırıcı önlemler güçlendirilmelidir. İmar mevzuatına uygun yapılaşmada denetim sisteminin etkinleştirilmesi ve imar konularında uzmanlaşmış bir yargı sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir.

Kentsel saçaklanmaya yol açmayan planlama yaklaşımları benimsenmeli, parselasyon planlarının farklı taleplere cevap verecek niteliklerde arsa üretmesi sağlanmalıdır.

Kentsel dönüşümün ekonomik, sosyal ve fiziksel boyutlarıyla bir arada ele alındığı “sürdürülebilir kentsel dönüşüm” politikaları geliştirilmelidir.

Planlama etiğinin geliştirilmesi ve planlamada etkinliğinin artırılması sağlanmalıdır

Ülkemizde güvenli, yaşanabilir ve afetlere hazırlıklı mekânların oluşturulabilmesi için afet tehlike ve risklerini dikkate alan yöntem ve yaklaşımların planlama sistemi ve yapılaşma süreci ile bütünleştirilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

Çağdaş bir afet yönetim sistemine ulaşılması için, tehlikeleri belirleyen, afet riskini analiz eden, riski azaltmanın alternatiflerini ortaya koyan, afet-kalkınma ilişkisini gözetten bir yapı oluşturulmalıdır.

Yerleşmelerde tehlike ve risk kaynaklarının tespiti, risk azaltma çalışmalarının kurumsallaştırılması, planla-ra temel oluşturmak üzere ‘Sakınım Planları’nın planlama sistemi ve diğer mevzuat ile bütünleştirilmesi sağlanmalıdır.

Yerleşim alanları için küresel iklim değişikliği dâhil, tehlike haritaları ve mikro - bölgeleme çalışmaları tamamlanmalıdır.

Özel sektör inşaatlarını da kapsayacak biçimde, yapı müteahhitleri için “mesleki-kurumsal yeterlilik ve belgelendirme” sistemi getirilmelidir.

Yapı denetim sürecindeki eksikliklerin giderilmesi için Yapı Denetim Yasasında düzenlemelere gidilmesi, yapı denetim uygulamalarının etkinliklerinin artırılması ve yapı denetiminin yurt çapında yaygınlaştırılması gerekli görülmektedir.

Yapıların iskân sonrası kullanımının belirli aralıklarla takibi ve kontrolü sağlanmalıdır.

Planlama, mimarlık ve kentleşme bir kültür olgusudur. Doğal ve kültürel varlıkların / alanların korunmasında, yetki, sorumluluk, koordinasyon ve yaptırımların açıkça tariflendiği ve ilgili diğer mevzuatla da uyumlaştırıldığı bir temel “Koruma” yasal çerçevesi oluşturulmalı, bütüncül bir ülke mekân ve kültür politikası hazırlanmalıdır.

Koruma sürecinde yaşanan uygulama, denetim ve kaynak sorunlarını aşmak için; güçlü bir koruma mevzuatının, iyi tanımlanmış ve özgünlüğe saygı gösteren uygulama araçlarının, etkin uygulama, denetim ve yaptırım mekanizmasının geliştirilmesi gerekmektedir. Her düzey ve kapsamdaki planlamada, doğal ve kültürel varlıkların korunmasının öncelik oluşturduğu, bunların “kaynak” ya da “kullanım değeri”nden önce, “varlık değeri” olarak tanımlandığı bir yaklaşım benimsenmelidir.

Yerel yönetimlerin koruma konusunda, yetkin ve yeterli uzman kadroları artırılmalı, yerel yönetimlerce hazırlanıp uygulanacak koruma projeleri özendirilmeli

ve koruma alanında çalışan sivil toplum kuruluşları desteklenmelidir.

Koruma projeleri sosyal kalkınma projeleri ile bütünleştirilmeli, mekânın, yaşayanları ile birlikte korunmasını sağlayacak politikalar ve projeler geliştirilmelidir.

Koruma Amaçlı İmar Planları kent bütününe ait üst kademe planlarla ilişkilendirilerek ele alınmalı, planlama ve projelendirme, ekonomik ve sosyal boyutları ile birlikte değerlendirilmelidir.

Planlama, mimarlık ve peyzaj mimarlığını bütünleştiren “kentsel tasarım”, ülke planlama sisteminde yerini almalıdır. Ortak mekânlar sağlık, estetik, çevre ve güvenlik boyutları da gözetilerek tasarlanmalı, kent merkezleri başta olmak üzere, engelsiz yaya dolaşımı ve yeşil doku sürekliliği sağlanmalıdır.

Tarihi kent merkezlerinin canlandırılmasına yönelik strateji, ilke ve esaslar belirlenmeli, her kentin sahip olduğu özgün değerler göz önüne alınarak kent merkezleri tasarım kılavuzları hazırlanmalıdır.

Kentsel mekânın üç boyutlu tasarlanmasına yönelik plan uygulama araçları ve mekânsal standartlar geliştirilmelidir.

“Küresel iklim değişikliği” konusunda süratle etkin bir politika geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. İklim değişikliği ve çevre kirlenmesine yönelik alınacak önlemler kentlerin sürdürülebilirliği ve yaşanabilirliği ile yakından ilgilidir.

Yerleşmelerde enerjinin aktif ve pasif kullanımında etkinliği ve verimliliğin yükseltilmesi için yerleşme ve yapı ölçeğinde plan ve projeler hazırlanmalı, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına ağırlık verilmelidir.

Yerleşmelerin planlanmasında yerel enerji kaynakları araştırılmalı, enerji bütçesi yapılmalı, yerel sera gazı envanteri oluşturulmalı, sera gazı salınım oranlarının azaltılmasına yönelik eylem planları yapılmalı, kent ekolojisi ve yerel iklim uygun planlama, tasarım ve mimari geliştirilmelidir.

Güneş enerjisinin yaygın ve etkin biçimde kullanımının teşvik edilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Yoksulluk yaşanabilir kentlerin önündeki en önemli engel ve tehdittir.

Yoksulluk, göç ve kentsel yığılma sorunu ile başa çıkabilmenin en önemli yolu “istihdam odaklı yerel kalkınma modelleri”nin geliştirilmesi ve uygulanabilmesidir. Son yıllarda ülkemizde bu amaca hizmet etmek üzere önemli adımlar atılmaktadır. Yaygın

Yapıların iskân sonrası kullanımının belirli aralıklarla takibi ve kontrolü sağlanmalıdır

örgütlenme, sektörel ve yerel kümelenme, kapasite geliştirme, kamu - üniversite - özel sektör işbirliği, yerel halkın ve üreticinin refahını hedefleyen yatırım politikaları ve yerel kaynakların korunarak değerlendirilmesi önemli unsurlar olarak görülmektedir. Ayrıca, kırsal kalkınmayı destekleyecek tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Yoğun göç veren bölge ve şehirlerde istihdam olanakları artırılmalıdır. Kentlerde kadınlar, çocuklar, yoksullar, yaşlılar ve özürllülerin dışlanmadan ve güvenlik içinde yaşayabilecekleri ortamın oluşturulması, muhtaç durumda olan bütün kesimlerin sosyal yardımlardan daha fazla yararlanabilecekleri bir mekanizma kurulması ve yeni sosyal politikaların geliştirilmesi gerekmektedir.

Yoksulluk ve sosyal yardımlar konusunda hizmet veren sorumlu kuruluşların verilerinin birbirleri ile irtibatlı bir şekilde kullanılmasının sağlanması ve her belediyenin kendi sınırları içinde yaşayan sosyal hizmete ihtiyaç duyan nüfusu tespit etmesi ve bir veri tabanı oluşturması gerekli görülmektedir.

Yoksulluğun kalıcılaşmasını önlemek için bu kesimlere ücretsiz eğitim ve sağlık hizmetleri ile sosyal konut sağlanması, gelir seviyeleri ve yaşam standartlarının yükseltilmesi hedeflenmelidir.

Ülkemizin sosyal ve iktisadi sorunlarının temel sebeplerinden birini bölgeler arası gelişmişlik farklılıkları oluşturmaktadır. Bu farklılıkları giderecek bölgesel kalkınma politikalarının oluşturulması gerekmektedir.

Yeni bölgesel kalkınma politikalarında amaç, "rekabet gücü yüksek bölgeler" oluşturmaktır. Bölgesel sanayi kalkınma politikaları çerçevesinde ulusal ve uluslar arası sermaye akışının kolaylaştırılması, yerel sermayenin harekete geçirilmesi ve fiziksel altyapının iyileştirilmesi sağlanmalıdır. Ulusal / bölgesel rekabet gücünde yaşanan yetersizlikleri aşmak için yenilikçi sistemlerin geliştirilmesi ve kümelenme politikalarının desteklenmesi gerekmektedir.

Yerel kaynakların tespiti, ilgili istihdam alanlarının oluşturulması; mesleki ve teknik eğitimin teşvik edilmesi ve kalifiye işgücünün talebe uygun şekilde artırılması, beşeri sermayenin güçlendirilmesi, yerel girişimciliğin ve KOBİ'lerin desteklenmesi gerekmektedir.

Kalkınma Planlarını esas alan ve kamu projelerine kaynak sağlanması konularında bağlayıcı bir belge olması gereken "Bölgesel Kalkınma Ulusal Stratejisi" hazırlanmalıdır.

Kentlilik bilinci, kentsel yaşamı ve yaşam kalitesini savunmayı ve sahiplenmeyi gerektirir. Kentlilerin yaşadıkları çevreye sahip çıkmaları ancak bilinç düzeyinin artırılmasıyla mümkündür.

Kentlerin özgün kimliklerinin korunması ve geliştirilmesi için kente kimlik kazandıran yapı, mekân ve yaşama kültürüne önem veren politikalar geliştirilmelidir.

Kültürel miras ve ortak belleğe yer veren Kent Müzelerinin kurulması, kent belleğini ve kentli yaşamı

zenginleştiren kültür ve sanat merkezlerinin desteklenmesi, meydanlar, tören yerleri, tiyatrolar, sergiler ve kültür sanat festivallerinin teşvik edilmesi gereklidir.

Kentlerde bireylerin sosyalleşmelerini sağlayacak ortak etkinlik mekânlarının oluşturulması, "mahalle" ve "sokak" olgusunun canlı ve güçlü tutulması ve planlama ve tasarımda sosyal dinamiklerin dikkate alınması gerekmektedir.

Göç nedeniyle istihdam piyasasının dışına itilen kadınların mesleki eğitim, kurs gibi olanaklarla kent ekonomisine katılımlarının sağlanması, kadın girişimci sayısının artırılması ve toplumda bu konuda farkındalığın yükseltilmesi gerekmektedir.

Bireylere çocukluk çağından başlayarak yaşam çevresine saygı ve özen gösterme sorumluluğu kazandırılmalıdır.

Medya "kent kültürünün" topluma kazandırılması ve toplumsal duyarlılık konusunda öncü ve kolaylaştırıcı roller üstlenmelidir.

Sürdürülebilir kentsel gelişmenin sağlanması ve yaşanabilir mekânların oluşturulabilmesi için yurttaş katılımı önemli bir araçtır.

Yerel Yönetimlerin köy / mahalle ölçeğinden başlayan katılımcı yaklaşım ve mekanizmalar geliştirmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Toplumda dezavantajlı grupların katılımcı süreçlerde dikkate alınması ve etkin temsiliyetinin sağlanması gerekmektedir.

Karar verme mekanizmalarında ve uygulamada katılım, saydamlık ve hesap verilebilirliğin artırılmasına yönelik önlemler alınmalı, yerel yönetim meclislerinin yapısı geliştirilmelidir.

Saygıdeğer katılımcılar;

Kentleşme Şûrasında ele alınmış olan, bu bildirgede yer almayan öneriler de dahil olmak üzere, Şûra kararı niteliği kazanan tüm tespit ve öneriler, “Kentsel Gelişme Strateji Belgesi ve Eylem Planı” kapsamında

değerlendirilecektir. Şûra kararlarının hayata geçirilmesi ve izleme süreci bu planla başlatılmış bulunmaktadır.

Yaşanabilir yerleşme ve kentlere ulaşma hedefi doğrultusunda, ülkemizin bu Şûra ile somutlaştırdığı ortak akla duyduğumuz inancı bir kez daha vurgulayarak kamuoyuna saygıyla arz ederiz.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

TMMOB Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi 2009

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) tarafından düzenlenen ve sekreteryası Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası (HKMO) tarafından yürütülecek olan “TMMOB Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi 2009” 02-06 Kasım 2009 tarihlerinde İzmir’de yapılacaktır.

Kongre, dünyadaki son gelişmeler ışığında, ülkemizde coğrafi bilgi ve teknolojilerini kullanan ve Coğrafi Bilgi Sistemine (CBS) gereksinim duyan farklı meslek disiplinlerindeki kişi, kurum ve kuruluşları bir araya getirerek, başta CBS bileşenleri veri, yazılım,

dananım ve yönetimi olmak üzere CBS’nin tüm yönleriyle ele alınarak tartışılmasını amaçlıyor.

Kongrenin teknik oturum temaları şöyle: “Coğrafi Veri Altyapısı/Standartları, Çevre/Doğal Kaynak Yönetimi, Arazi Yönetimi/ Tapu-Kadastro, Afet Yönetimi, CBS Uygulamaları, Merkezi ve Yerel Yönetimlerde CBS Uygulamaları, TUCBS ve Birlikte Çalışabilirlik ve CBS Bilinci”

Kongreye ilişkin ayrıntılı bilgi için:

www.hkmo.org.tr/etkinlikler/cbs

Sürdürülebilir Kent Ulaşımı Komisyonu Almanya’da

Birlik bünyesinde kurulan “Sürdürülebilir Kent Ulaşımı Komisyonu” 10 -16 Mayıs 2009 tarihlerinde Almanya’ya bir düzenlenen çalışma ziyaretine katıldı. Birliğimiz ile Alman İleri Eğitim ve Geliştirme Kurumu INWENT işbirliğinde gerçekleştirilen programda, Alman Belediye üst kurumlarının yapısı ve örgütlenmesi, birlik içinde fikir oluşturmak, değişik kurum ve ulaşım sistemlerinin entegrasyonu, modern toplu taşıma

sistemlerinin oluşumu, belediye kurullarının ulaşım planlaması bünyesinde oluşumu ve çalışmaları, mesleki eğitim ve ileri eğitim konuları ziyaretin odak noktasını oluşturdu. Bu çerçevede Alman Belediyeler Birliği, Berlin Toplu Taşıma Birliği, Baden Württemberg Belediyeler Birliği Meclisi gibi ulaşım ile ilgili kamu kurumları yanı sıra Stuttgart’ta bulunan Audi Fabrikası ziyaret edildi. Programa Ankara, Adana, İstanbul, Kayseri, Gaziantep Büyükşehir Belediyeleri ile Trabzon, Karabük ve Kayseri-Kocasinan belediyesinden komisyon üyeleri yanı sıra Birlik temsilcileri katıldı. Almanya’da ulaşım ve toplu taşıma birliklerinin yapılarına ve çalışma yöntemlerine ilişkin düzenlenen bu ziyarette yerel ulaşım yönetiminde farklı paydaşların katılımıyla oluşturulan görüş ve taslakların daha verimli sonuçlar ortaya çıkardığı ve bunun sonucunda alınan kararların daha kapsayıcı olduğu görüldü. Ulaşım Komisyonunun bir sonraki toplantısı Temmuz ayında Trabzon’da gerçekleşecek.

Belediye Başkanları Eğitim Semineri Antalya'da Başlıyor

İçişleri Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliğinin müştereken düzenledikleri "Belediye Başkanları Eğitimi" Haziran ayında Antalya'da yapılacak. Tüm belediye başkanlarına yönelik, ücretsiz olarak düzenlenen eğitim semineri kapsamında belediye başkanları iki grup halinde ağırlanacak.

Nüfusu 2.000'in altındaki ilçe ve belde belediye başkanları dışında kalan 2024 belediye başkanı 1. grup eğitimi için 20-24 Haziran 2009 tarihlerinde, nüfusu 2.000'in altında olan 924 ilçe ve belde belediye başkanı ise 24-27 Haziran 2009 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen eğitim seminerinden yararlanacaklar.

İçişleri Bakanı Beşir ATALAY ve Maliye Bakanı Mehmet ŞİMŞEK'in katılımlarıyla 21 Haziran 2009 tarihinde başlayacak olan ve 3 gün sürecek 1. grup eğitim programı çerçevesinde; Belediyelerin Mali Yapısı ve Raporları; Reform Işığında Kent Yönetimi Vizyonu; Kentsel Dönüşüm ve Toplu Konut; Başkan-

Meclis ve İhtisas Komisyonu İlişkileri; Kent Yönetiminde Planlama; Belediye Başkanlığı ve Etik İlkeler; İller Bankası Belediye İlişkileri; Kent Yönetiminde Katılım; Kent Yönetiminde Mali Yapı, Merkezi Gelirler, Yerel Gelirler; Alternatif Gelir Kaynakları; Belediyelerde Borç Yönetimi; Kent Yönetiminde İletişim; AB Fonlarından Yararlanma; Yerel Hizmetlere Özürlülerin Ulaşımı konularında sunumlar yapılacak. Kent Yönetiminden Beklentiler konulu bir de panel düzenlenecek.

25 Haziran 2009 tarihinde başlayıp, 2 gün sürecek olan 2. grup eğitim programı ise Reform Işığında Kent Yönetimi Vizyonu; AB Fonlarından Yararlanma; Kent Yönetiminde Mali Yapı, Merkezi Gelirler, Yerel Gelirler; Başkan-Meclis ve İhtisas Komisyonu İlişkileri; Belediyelerde Borç Yönetimi; İhale Mevzuatı; Personel Mevzuatı ve Norm Kadro; 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun konularında sunumlar yapılacak.

Belediyelerin İmtiyazlarına Tarım Bakanlığı Müdahalesi

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanan **Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu Tasarısı** ile belediye-
rimizin bazı imtiyazlarının merkezi idareye alınması tehlikesi belirmiştir.

Tasarı ile **Belediyelerin Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda (suların üretimi, uygun şekilde ambalajlanması, satışı, ithalat ve ihracatı dahil) ve Yemle ilgili olmak üzere tasarı kapsamına giren işyerlerine açma ve çalışma ruhsatı vermesi, bu işyerlerini denetlemesi, ceza vermesi gibi imtiyazlarının merkezi idareye alınması** düzenlenmiştir.

Yine tasarıda, belediyelerin bu yetkilerinin merkezi idareye alınması ile yetinilmeyip, **Tarım Bakanlığının yapacağı mücadele için belediyelerimize görev verilebileceği, bu mücadeleye destek olması bakımından belediyelerin bütçe ayırması gerektiği** de ifade edilmiştir.

Ayrıca tasarı kapsamındaki faaliyetlerden elde edecek gelirlerin belediyelere verilmeyip, **Tarım Bakanlığı'nda oluşturulacak Döner Sermaye hesabına aktarılmasını** da ön görmektedir.

Tasarıda Bakanlığın, **özel hukuk hükümlerine tabi** gerçek ve tüzel kişilerin kurduğu organizasyonlarla işbirliği yapabileceği, bu **organizasyonlara ait her türlü taşınır ve taşınmaz mallar, bunların alım, satım, inşa ve kullanımları ile yürütülen hizmet ve faaliyetlerin damga vergisi hariç her türlü vergi, resim, harç ve katkı payından muaf olduğu vurgulanmaktadır.** Bu düzenleme, **2494 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa açık ayrılık oluşturduğu gibi, benzer faaliyetlerde emsal yaratma tehlikesini getirmiş bulunmaktadır.**

Belediyelerimizin imtiyazlarının kaldırılarak, tasarı metninin yukarıda belirtilen temel sakıncalarla düzenlenmesi, Anayasa'nın 10 ve 127'nci maddelerine, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'na, 5393 sayılı Belediye Kanunu'na, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na aykırılık teşkil etmesi nedeniyle, tasarı metninden çıkarılması gerekmektedir. Tasarıya ilişkin Birliğimiz görüşü hazırlanarak, ilgili mercilere gönderilmiştir.

Soru-Cevap Hattı - Öğrenmek İstedikleriniz

Belediye Mevzuatı, Personel, İmar, İhale, Bütçe ve Muhasebe konularındaki sorularınıza fahri danışmanlık hizmeti veren Yerel Yönetim Uzmanlarımız anında cevap veriyor...

Türkiye Belediyeler Birliği, Soru - Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres: Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere/ANKARA

Telefon: 0 312 419 21 00 (PBX) Faks: 0 312 419 21 30

e-posta: illerbelediyeler@gmail.com

İMAR MEVZUAT

SORU: Ercan BİLGİN

İnşaat Teknikeri | Sarıcakaya Belediyesi / ESKİŞEHİR

1- 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32'nci maddesine istinaden kaçak inşaatı mühürlüyor, durduruyoruz ve 42'nci maddeye göre de Encümence para cezası kesiliyor. 30 gün için ruhsat alarak belediyeden mührün kaldırılıyor. Peki ruhsat aldığı zaman 42'nci maddeye göre cezayı ödüyor mu? Bu otuz gün içinde ruhsat almaz ise belediye binayı yıkıp, Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunacak mı?

2- 18'inci madde uygulamasında imar planında, 1 adada uygulama yaparken ada içersinde bulunan kadastral kapanan yollar belediye adına tescil olabiliyor mu yoksa kapanan yollar yol veya park gibi DOP'tan mı düşülmelidir?

CEVAP: Ayşe ÜNAL

Şehir Plancısı, TBB İmar ve Şehircilik Müdür V.

1- İlgili idare kaçak ve ruhsatsız ya da ruhsatına aykırı inşaatlara ilişkin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32'nci maddesine göre mühürleme ve yapı tatil zabıtları işlemi yaparak inşaatı durdurur. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister.

Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Verilen 30 günlük süre içerisinde yapıdaki imara aykırılık oluşturan hususların giderilmesi halinde de 30 günlük süre sonunda mühürlenene yapı ilgili idarece yeniden kontrol edilerek olumsuzluğun kalmadığına ya da ruhsata bağlandığına dair teknik ekip tarafından rapora bağlanmalıdır.

3194 sayılı Kanun'un cezai hükümleri açık olup herhangi bir durumun oluşması halinde ceza verilmeyeceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle ilgilileri kusuru gidermişse olsa kaçak yapıyı yapanlara para cezası verilmesi için konunun encümene gönderilmesi gerekmektedir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün 16.04.1986 gün ve 09204 sayılı, 10.01.2006 gün ve 142 sayılı yazıları ile bu uygulamanın yapılmasının gerekliliğine dikkat çekilmektedir.

Kusurun giderilmesi halinde Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmeyeceğine dair bir kural 3194 sayılı Kanun'da getirilmemiştir. Encümen kararının ilgisine tebliğini takiben TCK'nın 184'üncü maddesi gereği encümen kararı, zabıt ve tebliğ belgelerinin onaylı birer örneği ekine konularak yerleşim yerinin bağlı bulunduğu Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir.

İmar kirliliğine neden olma başlıklı 184'üncü maddesinin 5'inci fıkrası;

“(5) Kişinin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi halinde, bir ve ikinci fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.” Şeklinde ise de İmar Kanunu'nda buna ilişkin bir düzenleme bulunmadığından İlgili Savcılık tarafından konunun değerlendirmesinde fayda bulunmaktadır.

İmara aykırılık ilgisince ruhsatına uygun hale getirilmez ise encümen kararının tebliğini takiben ilgili idare iş programı içerisinde encümen kararının gereğini yerine getirmekle yükümlü olup, encümen kararının tebliğini takiben TCK'nın 184'üncü maddesi gereği Cumhuriyet Başsavcılığına Sulh Ceza Mahkemesinde dava açılmak üzere gönderilmesi yasa gereğidir.

Bugün itibarıyla “Anayasa Mahkemesinin 17.04.2008 gün ve 200/5 Esas 2008/93 Karar sayılı kararı ile 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (500.000 TL'den 25.000.000 liraya kadar para cezası verilir) bölümünün iptal edilmiş olduğu;

Bu kararın 05.11.2008 tarih ve 27045 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış ve aynı kararda öngörülen dört aylık sürenin dolması nedeniyle 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin 1'nci fıkrasının ilgili kısmının iptal hükmünün yürürlüğe girmiş olduğu da gözden kaçırılmamalıdır.

2- 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18'inci maddesi gereği yapılan parsellasyon planlarıyla imar adısı içerisinde kalan ve kapanan yolların belediye adına tescil edilmesi hukuken mümkün değildir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı TAU Genel Müdürlüğü 07.01.2009/23-143 sayılı yazısı gereği de

“Onaylı İmar Planına Dayalı gerçekleştirilecek parsellasyon planlarında imar adalarına isabet eden kadastral yolların miktarının imar planı ile oluşturulan umumi hizmet alanlarından düşülmesi gerektiği, Bu alanların mülkiyet edinimine yönelik ihdasının söz konusu olamayacağı...” bildirilmiştir. Bu husus aşağıda karar tarih sayısı belirtilen Yüksek Mahkeme kararlarıyla da aynı doğrultudadır.

-Dan. 6.Daire K:2006/1146, E:2004/5446

-Dan. 6.Daire K:2002/6006, E:2001/6013

-Dan. 6.Daire K:2002/5721, E:2001/4035

-Dan. 6.Daire K:1994/4142, E:1994/1986

-Dan. 6.Daire K:1999/6359, E:1998/6273

SORU: Seval KARAKOÇ

Eğirdir Belediyesi / ISPARTA

2005 yılında fırınlara ait çıkan yönetmelik konusunda 13/04/2007 26492 sayılı Resmi Gazete ile yeniden düzenlenme yapılmış; 15. maddesindeki düzenlemeye göre de ilçelerde 100 m²'ye indirilmiş yükseklik şartı kaldırılmıştır. Ayrıca binalardan uzak olup olmayacağı belirtilmemiştir. Buna göre ilçemizde fırın açılabilmesi için ne gibi kısıtlara bakmamız gerekiyor? Seminerde ilçelerde 250 m² şart, 3,50 m yük. ve etrafının açık olması gerektiğini öğrenmiştik. Hangisini dikkate almalıyız? Teşekkürler.

CEVAP: Ayşe ÜNAL

Şehir Plancısı, TBB İmar ve Şehircilik Müdür V.

Ekmek pişirme yerleri, o işyerinin kapasitesi ile orantılı olarak yönetmelikte sınıflandırılmaktadır. O sınıflandırmaya uygun davranılması gerekir. Tesis Öyle bir kapasite ile çalışacaktır ki fabrika düzeyindedir o zaman durum farklılaşır. O nedenle Yönetmeliğin tüm maddelerinin okunması gerekir.

Örneğin ifade ettiğiniz kapasite günlük 1000 kg altıdır. Seminerde ifade edilen kapasite ise örnek olarak 1000 kg üzeri olarak verilmiştir.

Yönetmelikteki alan büyüklükleri ise minimum ölçülerdir. Ankara örneği kafanızı karıştırmış olsa gerek. Büyükşehir Belediyesi içerisindeki ilçelerde min

250 m2 alan araması gerekiyor. O büyüklük ise fırının kapasitesine göre de değişebilir. Fırın binaları özellikli binalardır. Bu nedenle birçok belediyemiz kendi yönetmelikleri içerisinde yetki alanlarında bulunan bölgede Fırınlara ilgili hükümler getirmektedirler. Dolayısıyla her belediyenin Fırınlara ilgili karar süreçleri ve ilkeleri farklılık gösterebilecektir. Eğer Yönetmeliğiniz yok ise mevcut mevzuat belgelerine göre karar vermeniz gerekmektedir. Eğer işyeri açma ve çalıştırma ruhsatlarına yönelik yönetmelikte iç yükseklik ölçüsü yoksa başvuracağınız ilk yer Planlı Alanlar Tıp İmar Yönetmeliğidir.

SORU: Tuncay KAYA

Teknisyen | Kırka Belediyesi / ESKİŞEHİR

Beldemiz kuruluşunda üç mahalle olarak kuruldu. Zaman içerisinde ortada kalan mahalle sınırları itibariyle büyüme kaydedemezken sağında ve solunda kalan mahallelerin nüfus sayısı ortadaki mahallenin 7 ila 8 katına çıktı. Bu nedenle ortadaki mahallenin sınırlarını değiştirmek istiyoruz. Nasıl bir yol izlememiz önerirsiniz, yasal işlemleri nedir?

CEVAP: Ayşe ÜNAL

Şehir Plancısı, TBB İmar ve Şehircilik Müdür V.

5393 sayılı Kanun'un 9. maddesinde sorunuzun yanıtı yer almaktadır. Ancak sınırlarını değiştireceğiniz mahalle muhtarının yazılı başvurusunun olmasında fayda var. Tıpkı imar planı teklifi gibi eski sınır ve yeni sınır okunaklı ve net bir şekilde tanımlanır. Sınırların tereddütsüz tanımlanması gerekir. Doğu ve batı, güney ve kuzey sınırları net tanımlanmalıdır. Belediye meclisine sunuş yazısının başkanlık makamının meclise havalesi ile süreç başlar.

5393 sayılı Belediye Kanunu Madde 9;

“Mahalle ve yönetimi

MADDE 9 - Mahalle, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından yönetilir.

Belediye sınırları içinde mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur.

Muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.

Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli aynı yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.”

PERSONEL MEVZUAT
SORU: Hüseyin UYGUN

Göksu Sulama Birliği

Belediyede muhasebe sertifikası almış bir muhasebe müdürü, mahalli idare birliklerinde vekaleten muhasebeci olursa kendi maaşının 2/3'si kadarını diğer kurumdan maaş olarak alır, deniyor. Bu açıklamaya göre, birlikten muhasebeciye ödenen maaştan Emekli Sandığı keseneği kesilecek mi, Emekli Sandığına yazı yazılacak mı?

İkinci sorum, bu kişi ek ödemededen yararlanabilir mi?

CEVAP: Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

Bilindiği üzere, Devlet memurlarına vekalet görevi ve aylık verilmesinin şartları, 657 sayılı Yasa'nın değişik 86'ncı maddesinde gösterilmiştir. Söz konusu madde; “Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya ağıktan vekil atanabilir.

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, ilköğretim öğretmeni (Yaz tatili hariç), tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veteri-

nerlik, köy ve kasaba imamlığına ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

Aynı kurumdan birinci fıkrada sayılan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkökul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödenir.

...

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir.

Bu Kanuna tabi kurumlarda, malî, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabılır.” hükmünü,

Devlet Memurları Yasası’nın “Vekalet, ikinci görev aylık ve ücretleri ile diğer ödemeler” başlığını taşıyan 15.5.1975 tarihli ve 1897 sayılı Yasa ile değişik 175’inci maddesi; “Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, açıktan atananlara ise ... üçte ikisi verilir. Bulundukları yerden başka bir yerdeki bir göreve vekalet suretiyle atananlara, Harcırah Kanunu’nun geçici görevle başka yere gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır.” hükmünü taşımaktadır.

Söz konusu Yasa hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden; 657 sayılı Yasa’nın 86’ncı maddesi; memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği,

Aynı kurumdan birinci fıkrada sayılan ayrılmalar dolayısıyla (yani dolu kadroların geçici boşalması durumlarında) atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, kurum dışından veya açıktan atananlarla kurum içinden ilkökul öğretmenliğine atanan öğretmenler ile veznedarlık görevine atananlara göreve başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı ödeneceği,

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebileceği,

Bu Kanuna tabi kurumlarda, malî, nakdi ve aynı sorumluluğu bulunan saymanlık kadrolarının boşalması halinde, bu kadrolara işe başladıkları tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle memurlar arasından atama yapılabileceği, ancak belediye ve birliklerde 22 Şubat 2007 tarihli Norm Kadro Yönetmeliği ile sayman kadrolarının kaldırıldığı, muhasebeci kadrosunun ise kıyasen sayman olarak kabul edilemeyeceği,

5.5.2006 tarih ve sayılı 26159 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 2008 yılında da uygulanmasına devam edilen 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nın 9’uncu maddesinde;

“657 sayılı Kanun’un 86’ncı maddesi uyarınca;

... cc) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanun’un 175’inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.” hükmü öngörülmekte ise de, Muhasebe Müdürünün zam ve tazminatlarının, muhasebeci kadrosu için anılan Kararname uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarından daha yüksek olduğu için zam ve tazminat farkı ödenmesinin de mümkün olamayacağı,

Ancak, 657 sayılı Yasa’nın 175’inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesindeki “Bulundukları yerden başka bir yerdeki bir göreve vekalet suretiyle atananlara, Harcırah Kanunu’nun geçici görevle başka yere gönderilenlere ilişkin hükümleri uygulanır.” hükmü uyarınca, muhasebe müdürünün muhasebe kadrosuna vekalet edeceği sulama birliğinin bulunduğu yer, muhasebe müdürünün görev yaptığı yer dışında ise, diğer bir ifade ile muhasebe müdürü vekalet için görev mahallinden başka bir yere gidip

geliyorsa, 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun geçici görevle başka yere gönderilenlere verilen harcırahtan yararlanacağı,

Bunların dışında herhangi bir ödeme yapılmayacağı, düşünülmektedir.

SORU: Mustafa ŞENULUSOY

Veteriner Hekim | Sandıklı/AFYONKARAHİSAR

Afyonkarahisar Sandıklı İlçesine bağlı Örenkaya Kasabasında ikamet etmekteyim ve serbest Veteriner Hekim olarak çalışmaktayım. Bildiğim kadarıyla belediyelerde veteriner hekim bulundurma zorunluluğu var, bu zorunluluk belde belediyelerinde var mı? Varsa hangi şartlarda var?

CEVAP: Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

Belediyelerde personel çalıştırma esasları, başka bir deyişle hangi unvanlarda ve ne kadar personel çalıştırılacağı, norm kadro ile belirlenmiştir. Nitekim, Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde belediyelerin norm kadro ilke ve standartlarının, İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirleneceği öngörülmüş olup, bu kapsamda hazırlanan "Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birliklerinde Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik" 22 Şubat 2009 tarihinde yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmeliğe göre, belediyeler statüleri itibarıyla hizmet gruplarına ayrılmış, bu meyanda hangi hizmet grubunda kaç personel çalıştırılacağı gösterilmiştir. Bu çerçevede, sağlık hizmetleri grubunda hangi unvanda personel çalıştırılacağı tamamen belediyelerin inisiyatifine bırakılmıştır. Bir başka deyişle, belediyeler sağlık hizmetleri grubunda örneğin tabip, eczacı, hemşire çalıştırabileceği gibi, veteriner hekim de çalıştırabilecektir.

Ayrıca, Belediye Yasası'nın 49'uncu maddesinde; "Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir." hükmü ile, belediyelerde kadro bulunmasa dahi veteriner

hekim çalıştırabilme olanağı yaratılmıştır. Dolayısıyla, belde belediyeleri de dahil, tüm belediyelerde veteriner hekim çalıştırılabilmesi mümkündür.

SORU: Ali TOK

Zabıta Memuru | Yeşildere Belediyesi / DENİZLİ

15.081995 tarihinde 13'üncü derecenin 3'üncü kademesinde zabıta memuru kadrosunda çalışmaya başladım. Askerlik borçlanmamı yaptım. Şu anda maaş bordromdaki derecem 8 kademem 2'dir. Ancak şu anki olması gereken derecem ve kadememin ne olacağı ve ne kadar maaş almam gerektiği hakkında bilgi verir misiniz?

CEVAP: Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

Yazınızda askerlik sürenizi, eşinizin çalışıp çalışmadığını, çocuklarınızın olup olmadığını ve ayrıca iyi sicil notu dolayısıyla kademe alıp almadığınızı belirtmemişsiniz. Bu nedenle, sorunuz askerlik süreniz 18 ay olarak ve son altı yıllık sicil notu ortalamasından dolayı kademe almadığınız varsayımıyla yanıtlanmıştır.

15.8.1995 tarihinde zabıta memuru olarak göreve başladığına göre, 11.5.2009 tarihi itibarıyla 13 yıl 8 ay 26 gün memurluk,

- 1 yıl 6 ay (18 ay) askerlik,

olmak üzere kazanılmış hak aylığına esas toplam 15 yıl 2 ay 26 gün hizmetiniz bulunmaktadır. Bu da 5 dereceye karşılık gelmektedir.

Lise mezun olarak 13'üncü derecenin 3'üncü kademesinden göreve başladığınıza göre;, 11.05.2009 tarihi itibarıyla, kazanılmış hak aylığı 8'inci derecenin 3'üncü kademesine, 2005 yılında 5289 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerine Bir Derece Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca memurlara verilen 1 dereceden de yararlanmış olacağınız için 7'nci derecenin 3'üncü kademesine iner, bu derecede 2 ay 26 gün kıdemli olursunuz. Bu kıdemden dolayı terfi tarihiniz 15.02.2010 tarihi olur.

Maaş hesaplama esas bilgileriniz net olmadığı için, eksik bilgilere dayanarak yapılacak aylık hesabı yanıltıcı olabilir. Bilindiği üzere, Devlet memurlarının aldıkları aylıklarının hesaplanması için önce aylık unsurları hesaplanır, brüt toplamından yasal kesintiler

düşüldükten sonra net aylık bulunur. Aylık hesaplama formülü aşağıda verilmiştir.

Aylık Unsurlar:

- 1- Gösterge aylığı (Gösterge x Katsayı)
- 2- Taban Aylığı (1000 x Taban aylık katsayısı)
- 3- Kıdem aylığı (Kıdem yılı x 20 x Katsayı)
- 4- Yan Ödeme (Yan ödeme puanı x Yan ödeme katsayısı)
- 5- Özel Hizmet Tazminatı (9500 x Katsayı x Özel Hizmet Tazminatı oranınız)
- 6- Eş İçin Aile Yardımı (1.500 x Katsayı)
- 7- Çocuk Yardımı (250 x Çocuk sayısı x Katsayı)
- 8- Kurum kesenek karşılığı
(1+2+3+4) + (9500 x Katsayı x %40) x %20
- 9- Ek ödeme (9500 x katsayı x %51)
- 10- Asgari geçim indirimi

(Brüt asgari brüt ücret x çalışmayan eş + çocuk için indirim oranı x %15)

BRÜT TOPLAMI (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8 + 9 + 10)

11- Kişi prim karşılığı

(1+2+3+4) + (9500 x Katsayı x %40) x %16

12- Gelir Vergisi

(1 + 2 + 3 + 4 + 5) - (%16 Em. Kes.) x % 15

13- Damga Vergisi

(1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6) x % 0.06

14- Kurum kesenek karşılığı

(1 + 2 + 3 + 4) + (9500 x Katsayı %40) x %20

KESİNTİLER TOPLAMI (11 + 12 + 13 + 14)

NET TUTAR :

Şunu da belirtelim ki, maaşınızı hesaplarken eşinizin çalışıp çalışmadığı ve çocuk sayısını göz önünde bulundurmanız gerekmektedir.

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞTIRMA MEVZUATI

SORU: M. Kemal KALYONCU

İktisat Müdürü | Zonguldak Belediyesi / ZONGULDAK

Daha önce Mülkiyeti Belediyemize ait olan yerde 1984 yılında Valilikten ruhsat almış bir akaryakıt

istasyonu bulunmaktadır. Ancak söz konusu yer kıyı kenar çizgisi içinde bulunduğundan dava neticesinde Hazine mülkiyetine geçmiştir. Şimdi burada bulunan ve daha önce valilikten ruhsat almış olan akaryakıt istasyonu devredilmek istenmektedir. Böyle bir yerin devir işlemi yapılabilir mi? Yapılırsa ne işlem yapılması gerekir?

CEVAP: Hafize ZÜLÜFLÜ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü |
Şube Müdürü

10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin” Birinci Kısım İkinci Bölümünde ortak hükümlere yer verilmiş olup, bu Bölümün 8’inci maddesine göre, ruhsatta belirtilen faaliyet konusu ve adresin değişmemesi kaydıyla işyerinin devredilmesi halinde, devralan kişinin başvurusu üzerine dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni işletmeci adına tekrar ruhsat düzenlenir.

Aynı Yönetmeliğin 28’inci maddesi gayri sıhhi müesseselerle ilgili ruhsat değişikliği gerektiren halleri düzenlemiştir. Bu madde çerçevesinde gayrisıhhi müesseselerde işletmenin faaliyet alanının değişmesi durumunda yeniden ruhsat alınması zorunludur.

Gayrisıhhi müesseselerin sahibinin değişmesi durumunda, dosyadaki mevcut bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni malik adına ruhsat düzenlenecektir.

Gayrisıhhi müesseselerin yeniden sınıflandırılması veya tesiste yapılan bir değişiklik neticesinde bir alt sınıfa geçen tesislerin yeniden ruhsat alması gerekmez. Ancak gayrisıhhi müesseselerin yeniden sınıflandırılmasında yapılan değişiklik neticesinde üst sınıfa geçmiş olan tesislerin bir yıl içinde yeni sınıfa göre açılma ruhsatı alması zorunludur.

Yönetmeliğin Geçici 1’inci maddesi, bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce mevzuatına uygun olarak ruhsatlandırılmış bulunan işyerlerinin yeniden ruhsatlandırılmayacağını hüküm altına almıştır.

Yazınızdan anlaşıldığına göre, mülkiyeti Hazine’ye geçmiş yerde de olsa ilgili mevzuatına göre ruhsat almış ve halen çalışan bir akaryakıt istasyonu bulunmaktadır. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde, söz konusu istasyonunun dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni işletmeci adına ruhsatlandırılmasında sakınca bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz

Hazırlayan: Mustafa Reşit HAZER

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Başkanlık Kontrolörü

KANUNLAR

R.G. Yayın Tarih-No	27.04.2009 – 27212
Kanun Tarih ve No	22.04.2009–5892
Adı	Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Özü	MADDE 1 – 17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına, bu fıkra da geçen "yılbaşı günü" ibarelerinden sonra gelmek üzere "ve 1 Mayıs günü" ibaresi eklenmiş ve birinci fıkranın (C) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "C) 1 Ocak günü yılbaşı tatili, 1 Mayıs günü Emek ve Dayanışma Günü tatilidir."

R.G. Yayın Tarih-No	16.05.2009 – 27230
Kanun Tarih ve No	07.05.2009–5898
Adı	Uçucu Maddelerin Zararlarından İnsan Sağlığının Korunmasına Dair Kanun
Özü	Bu Kanunun amacı; solunmak, koklamak yoluyla veya başka bir şekilde kişilerde bağımlılık yapabilen ürünlerin kontrolünü sağlamak, özellikle çocukların erişimini ve kullanımını önleyerek onları bu maddelerin zararlı etkilerinden korumaktır. Bu Kanun; kırtasiye malzemesi, boya incelticisi gibi maddeler ile yapıştırıcı olarak kullanılan ve uçucu madde ihtiva eden ürünleri kapsar.

TÜZÜKLER

R.G. Yayın Tarih-No	29.04.2009 – 27214
B.K.K Tarih ve No	25.03.2009 – 2009/14848
Adı	Soyadı Nizamnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tüzük
Özü	24/12/1934 tarihli ve 2/1759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Soyadı Nizamnamesinde değişiklikler yapılmıştır.

BAKANLAR KURULU KARARLARI

R.G. Yayın Tarih-No	28.04.2009 – 27213
B.K.K Tarih ve No	06.03.2009 – 2009/14847
Adı	Bazı İllerde Adları Yazılı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Karar
Özü	Bazı illerde mahalli idare birliklerinin kurulmasına izin verilmesi hk.
R.G. Yayın Tarih-No	26.05.2009 – 27239
B.K.K Tarih ve No	25.05.2009 – 2009/15020
Adı	Bazı İllerde Adları Yazılı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Karar

Özü

MADDE 1 – (1) 13/2/2007 tarihli ve 2007/11723 sayılı Kararnamenin eki "Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Büyükşehir Belediyeleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarına Ayrılacak Paylardan Borçlarına Karşı Yapılacak Kesintilerin Oranı ve Kesintilerin Alacaklı Kurumlar Arasında Dağılımına İlişkin Esas ve Usuller"e aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Karar uyarınca yapılacak kesinti oranları; 2009 yılının Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında, genel bütçe vergi gelirlerinden ödenecek paylar için yüzde sıfır olarak uygulanır."

MADDE 2 – (1) 19/9/2007 tarihli ve 2007/12630 sayılı Kararnamenin eki Karara aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Karar uyarınca yapılacak kesinti oranları, 2009 yılının Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında, genel bütçe vergi gelirlerinden ödenecek paylar için yüzde sıfır olarak uygulanır."

R.G. Yayın Tarih-No

27.05.2009 – 27240

B.K.K Tarih ve No

11.05.2009 – 2009/14988

Adı

Bazı İllerde Adları Yazılı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Karar

Özü

Bazı illerde mahalli idare birliklerinin kurulmasına izin verilmesi hk.

R.G. Yayın Tarih-No

28.05.2009 – 27241

B.K.K Tarih ve No

11.05.2009 – 2009/14996

Adı

Bazı Alanların Turizm Merkezi Olarak İlan Edilmesi ve Bazı Turizm Merkezleri Sınırlarının Değiştirilmesi Hakkında Karar

Özü

Bazı alanların turizm merkezi olarak ilan edilmesi bazı turizm merkezlerinin sınırlarının değiştirilmesi hakkında karar

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No

25.04.2009–27210

Yayımlayan

Sosyal Güvenlik Kurumu

Adı

Asgarî İşçilik İncelemelerinde Uzlaşma Yönetmeliği

Özü

-Bu Yönetmeliğin amacı, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda yer alan devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgarî işçilik incelemesi ile ilgili uzlaşmaya ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

-Bu Yönetmelik Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgarî işçilik incelemesi sonucunda tespiti yapılan ve sigortalılara mal edilemeyen fark sigorta primine esas kazanç matrahı üzerinden gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte hesaplanacak sigorta primi ve buna bağlı uygulanacak idarî para cezalarını kapsar.

-Bu Yönetmelik hükümleri 1/10/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No

25.04.2009–27210

Yayımlayan

Türkiye İş Kurumu

Adı

Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelik

Özü -Bu Yönetmeliğin amacı, iş arayanlar ile işverenlere Kurum tarafından sunulan hizmetlere ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

-28/4/2004 tarih ve 25446 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Yurt İçinde İşe Yerleştirme Hizmeti Hakkında Yönetmelik ile 24/3/2004 tarihli ve 25412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamı Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 28.04.2009-27213

Yayımlayan Bakanlar Kurulu

Adı Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik

Özü MADDE 1 – 19/11/1986 tarihli ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğine aşağıdaki madde eklenmiştir.

"EK MADDE 1 – Bu Yönetmeliğe göre yiyecek yardımından yararlanacak personelden yataklı tedavi kurumlarında (üniversitelerin yataklı tedavi kurumları dahil) görev yapanlar, hasta için oluşturulmuş yemek servislerinden ücret ödmeden yararlanır."

MADDE 2 – Sayıştayın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik 1/1/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No 29.04.2009-27214

Yayımlayan Çevre ve Orman Bakanlığı

Adı Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin Ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik

Özü -Bu Yönetmeliğin amacı, Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan faaliyet ve tesisler tarafından 2872 sayılı Çevre Kanununa göre alınması gereken izin ve lisanslara ilişkin tüm iş ve işlemler ile bu iş ve işlemlere ilişkin yetkili mercilerin, çevre yönetim birimlerinin ve çevre görevlilerinin görev ve sorumlulukları ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının, işletmelerin ve işletmecilerin yükümlülüklerini belirlemektir.

-Bu Yönetmelik 1/1/2010 tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No 30.04.2009-27215

Yayımlayan Çevre ve Orman Bakanlığı

Adı Ağaçlandırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özü 9/10/2003 tarihli ve 25254 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ağaçlandırma Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 05.05.2009-27219

Yayımlayan Çevre ve Orman Bakanlığı

Adı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özü 6/6/2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 06.05.2009–27220
Yayımlayan Tarım ve Köyşleri Bakanlığı
Adı Ulusal Süt Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 23/9/2008 tarihli ve 27006 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ulusal Süt Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 06.05.2009–27220
Yayımlayan Kültür ve Turizm Bakanlığı
Adı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Bölge Kurulları Çalışmaları İle Koruma Yüksek Kuruluna Yapılacak İtirazlara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 12/1/2005 tarihli ve 25698 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Bölge Kurulları Çalışmaları ile Koruma Yüksek Kuruluna Yapılacak İtirazlara Dair Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 16.05.2009–27230
Yayımlayan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Adı Sıvılaştırılmış Doğal Gaz Depolama Tesisi Temel Kullanım Usul ve Esaslarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik
Özü Depolama şirketlerince sıvılaştırılmış doğal gaz depolama tesisi için hazırlanacak temel kullanım usul ve esaslarında yer alması gereken hususların belirlenmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No 28.05.2009–27241
Yayımlayan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
Adı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmelik
Özü Bu Yönetmeliğin amacı; Türk vatandaşlarından uluslararası düzeyde üstün başarı kazanmış amatör sporcular ve bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocukları ile takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların, milli takım teknik direktör ve antrenörlerine aylık bağlanması, uluslararası düzeyde üstün başarı kazanmış sporculara “Devlet Sporcusu” unvanı verilerek, bu başarılarının taltif edilmesi suretiyle Türk vatandaşlarının spora özendirilmesi, Devlet Sporcusu unvanı verilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

R.G. Yayın Tarih-No 31.05.2009–27244
Yayımlayan İçişleri Bakanlığı
Adı Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
Özü 22/2/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik de ve eklerinde değişiklikler yapılmıştır.

TEBLİĞLER – TALİMATLAR – GENELGELER**R.G. Yayın Tarih-No** 26.04.2009–27211**Yayımlayan** Maliye Bakanlığı**Tebliğ No** 323**Adı** Milli Emlak Genel Tebliği

Özü 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun ek 4 üncü maddesi hükmü uyarınca, tapuda Hazine adına tescilli taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki tescil harici olan ve Hazine adına tapuya tescil edilecek taşınmazların Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devrine ilişkin işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması için yapılması gerekenler hk.

R.G. Yayın Tarih-No 26.04.2009–27211**Yayımlayan** Maliye Bakanlığı**Tebliğ No** 324**Adı** Milli Emlak Genel Tebliği

Özü Hazine taşınmazları üzerinde ön izin ve kullanma izni verilmesi ile irtifak hakkı tesis edilmesi işlemlerine ilişkin usul ve esaslar hk.

Bu tebliğ ile;

- 1) 1/6/1990 tarihli ve 19372 sayılı 165 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
 - 2) 27/9/2002 tarihli ve 34706 sayılı 263 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
 - 3) 20/8/2005 tarihli ve 25912 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 301 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
 - 4) 23/6/2006 tarihli ve 26207 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 306 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
 - 5) 15/2/2007 tarihli ve 26435 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 310 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
 - 6) 3/5/2007 tarihli ve 26511 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hazine Arazilerinin Teknolojik veya Jeotermal Seracılık ve Organik Tarım Yatırımlarına Tahsisinde Uygulanacak Esas ve Usullere İlişkin Tebliğ,
- yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 29.04.2009–27214**Yayımlayan** Sağlık Bakanlığı**Tebliğ No** -

Adı Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında Hasta ve Çalışan Güvenliğinin Sağlanması ve Korunmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ

Özü -Bu Tebliğin amacı, sağlık kurum ve kuruluşlarında hasta ve çalışan güvenliği ile ilgili risklerin azaltılması için hasta güvenliği kültürünün geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına, bunu tesis edecek uygun yöntem ve tekniklerin belirlenmesine, hasta ve çalışan güvenliği konusunda geliştirilen iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılmasına, hizmet içi eğitim yoluyla personelin farkındalığının ve niteliklerinin artırılmasına, hasta ve çalışan güvenliği ile ilgili raporlama sistemlerinin oluşturulmasına, hasta bakım ve tedavi sürecinin güvenlik ve kalitesinin artırılmasına, hasta ve çalışanların

sağlık hizmeti sunum sürecinde karşılaşılabilecekleri muhtemel risk ve zararlardan korunmasına yönelik, usul ve esasları düzenlemektir.

-Bu Tebliğ, kamu ve özel sektöre ait sağlık hizmeti sunan tüm sağlık kurum ve kuruluşlarını kapsar.

R.G. Yayın Tarih-No	03.05.2009-27217
Yayımlayan	Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
Tebliğ No	146
Adı	Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulamasına İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 1) Hakkında Tebliğ
Özü	Bu Tebliğin amacı; bu Tebliğin 1 no'lu Ekinde yer alan "TFRS 1 Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması" Standardının yürürlüğe konulmasıdır.

R.G. Yayın Tarih-No	05.05.2009-27219
Yayımlayan	Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
Tebliğ No	147
Adı	Nakit Dışı Varlıkların Ortaklara Dağıtımına İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı Yorumu (TFRS Yorum 17) Hakkında Tebliğ
Özü	Bu Tebliğin amacı; bu Tebliğin 1 no'lu ekinde yer alan "TFRS Yorum 17 Nakit Dışı Varlıkların Ortaklara Dağıtımı" (TFRS Yorum 17) Türkiye Finansal Raporlama Standardı Yorumunun yürürlüğe konulmasıdır.

R.G. Yayın Tarih-No	05.05.2009-27219
Yayımlayan	Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
Tebliğ No	148
Adı	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 5) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
Özü	16/3/2006 tarih ve 26110 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 25 Sıra no'lu Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 5) Hakkında Tebliğin ekinde yer alan "TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler" Standardında değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	13.05.2009-27227
Yayımlayan	Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
Tebliğ No	149
Adı	Finansal Araçlar: Açıklamalara İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 7) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
Özü	30/1/2007 tarih ve 26419 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 42 Sıra no'lu Finansal Araçlar: Açıklamalara İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 7) Hakkında Tebliğin ekinde yer alan "TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar" Standardında değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 13.05.2009–27227
Yayımlayan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
Tebliğ No 150
Adı Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçmeye İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 39) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
Özü 3/11/2006 tarih ve 26335 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 41 Sıra no’lu Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçmeye İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 39) Hakkında Tebliğin ekinde yer alan "TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme" Standardında değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 13.05.2009–27227
Yayımlayan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
Tebliğ No 151
Adı Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
Özü 15/6/2007 tarih ve 26553 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 44 Sıra no’lu “Türkiye Finansal Raporlama Standartları Yorumları Hakkında Tebliğ”in 8 no’lu ekinde yer alan “TFRS Yorum 9 – Saklı Türev Ürünlerinin Yeniden Değerlendirilmesi” Türkiye Finansal Raporlama Standardında değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 13.05.2009–27227
Yayımlayan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
Tebliğ No 152
Adı Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 4) Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
Özü 25/3/2006 tarih ve 26119 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 30 Sıra no’lu Sigorta Sözleşmelerine İlişkin Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS 4) Hakkında Tebliğin ekinde yer alan "TFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri" Standardında değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 26.05.2009 – 27239
Yayımlayan Türkiye İş Kurumu
Tebliğ No -
Adı Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağdurlarının İstihdamı Hakkındaki Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ
Özü 1/8/2004 tarihli ve 25540 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan "Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağdurlarının İstihdamı Hakkındaki Usul ve Esaslara İlişkin Tebliğ" yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 26.05.2009 – 27239
Yayımlayan Maliye Bakanlığı
Tebliğ No 8
Adı Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği
Özü 9/1/2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak 1/4/2008 tarihinde yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenme-

sine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin değişik geçici 2. maddesi uyarınca; yükümlülerin, 1/4/2008 tarihi itibarıyla sürekli iş ilişkisi içinde bulundukları müşterilerinin kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerini 1/9/2009 tarihine kadar, Yönetmeliğe uygun hale getirmek zorunda olduğu belirtilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	31.05.2009 – 27244
Yayımlayan	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Tebliğ No	-
Adı	Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğ
Özü	Bu Tebliğin amacı, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 85 inci maddesinde yer alan ve ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılan işçilerin mesleki eğitimlerinin usul ve esaslarını düzenlemektir. Bu Tebliğ, 4857 sayılı Kanunun 85 inci maddesine göre çıkarılan, 16/6/2004 tarihli ve 25494 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği" kapsamında bulunan işyerlerinde çalışan işçileri kapsar.

R.G. Yayın Tarih-No	31.05.2009 – 27244
Yayımlayan	Ulaştırma Bakanlığı
Tebliğ No	57
Adı	Bir Kısım Motorlu Karayolu Taşıtlarının Piyasadan Çekilmesine İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
Özü	19/3/2009 tarih ve 27174 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Bir Kısım Motorlu Karayolu Taşıtlarının Piyasadan Çekilmesine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 56)" de değişiklikler yapılmıştır.

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No	27.04.2009- 27212
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığı
Adı	Sınır Tespitine Dair Karar
Özü	Aydın İli Nazilli İlçesine bağlı İsabeyli Belediyesi ile Dalıca, Ocaklı, Bozyurt, Sevindikli, Güzelköy ve Durasalı Köylerinin tüzel kişiliğinin kaldırılarak Nazilli Belediyesi sınırları içine katılması 5393 sayılı Belediye Kanununun 11 inci maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

R.G. Yayın Tarih-No	11.05.2009- 27225 (Mükerrer)
Yayımlayan	Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı
Adı	Yüksek Seçim Kurulunun 11/5/2009 Tarihli ve 1850 Sayılı Kararı
Özü	29 Mart 2009 Pazar günü yapılan belediye başkanlığı, belediye meclisi üyeliği ve il genel meclisi üyeliği seçimleri sonuçları ile ilgili il ve ilçe seçim kurulları tutanaklarının Kurulumuza ulaştırılmasının tamamlandığı anlaşılmıştır. Buna göre; 1- 29 Mart 2009 Pazar günü yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimi sonuçlarının alındığının tespitine 2- Birleştirme tutanaklarına dayanılarak düzenlenen belgelere göre her bir seçim türü için Türkiye geneli itibarıyla; kayıtlı seçmen sayılarının, oy kullanan seçmen sayılarının, seçime katılma oranlarının ve geçerli oylar ile seçilenlerin siyasi partilere ve bağımsız adaylara dağılımının, ekli listelerde gösterilen sayı ve oranlarda olduğunun tespitine, 3- Keyfiyetin 2972 sayılı Kanunun 26. maddesi uyarınca Resmî Gazete'de ilanına, oybirliği ile karar verildi.

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü

Sayı : B.09.0.TAÜ.0.15.00.00- 1769
Dosya : 000093172-000096265 29.02.2008
Konu : İmar Uygulamaları Hakkında

GENELGE
2008/2

..... VALİLİĞİNE

İlgi : 04.07.2007 tarihli 1082/3999 sayılı Genelgemiz.

Bilindiği üzere; 3194 sayılı İmar Kanunu uyarınca çıkarılacak yönetmelikleri hazırlamak ve yürütmek ile İmar Yönetmeliklerini açıklayıcı genelgeleri hazırlayarak yayımlamak, Bakanlığımız görev ve yetkisi dahilindedir.

Ayrıca, 22.02.2005 kabul tarihli 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdiği, 04.03.2005 tarihine kadar belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan alanlarda, imarla ilgili faaliyetler, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu uyarınca valiliğin organı olan Bayındırlık ve İskân Müdürlüklerince yürütülmekte idi.

22.02.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6-b maddesi uyarınca, imar hizmetleri İl Özel İdaresine geçmiştir. Ancak, bu kanunun yürürlüğe girdiği 04.03.2005 tarihinden sonra da imar hizmetlerinin, Bayındırlık ve İskân Müdürlüklerince yürütüldüğü ve bu hizmetlerin İl Özel İdaresine devir işleminin yapılmadığı görülmüştür. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, yapı kullanma izni ve yapı ruhsatı düzenlenmesine ilişkin işlemler de dahil olmak üzere, imara ilişkin tüm görevlerin İl Özel İdaresinin ilgili organlarınca gerçekleştirilmesi zorunludur. Dolayısıyla devir işlemini yapmayan il müdürlüklerinin bunu derhal yapmalarının sağlanması gerekmektedir.

10.07.2004 kabul tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 2. maddesinde “Nüfusu bir milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu bir milyondan iki milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı otuz kilometre, nüfusu iki milyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı elli kilometre olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırını oluşturur.” denildiğinden, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 2. maddesi uyarınca uygulama yapılması hususuna özen gösterilmelidir.

Bakanlığımız Teftiş Kurulu Tüzüğü dahilinde yapılan denetlemeler sonucunda teftiş raporları düzenlenmektedir. Söz konusu Teftiş Raporlarının incelenmesi ve inceleme konularıyla ilgili, Genel Müdürlüğümüze intikal eden diğer talep ve sorunların değerlendirilmesi sonucunda, belirlenen eksik ve hatalı uygulamalar, başlıklar halinde liste olarak düzenlenmiş olup, imar ile ilgili uygulamalarda 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca, İl Özel İdarelerince diğer konularda ise Bayındırlık ve İskân Müdürlüklerince, aşağıda belirtilen hususlara titizlik gösterilmesi gerekmektedir.

TESPİT LİSTESİ

Halihazır Haritalar

- 1- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu gereği halihazır haritaların İl Özel İdaresince onamasının yapılması,
- 2- İmar Kanununun 7. maddesinde hükme bağlanan halihazır haritaların Bakanlığa gönderilmesi hususunda, 15.07.2005 tarihli ve 25876 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, Büyük Ölçekli Harita ve Harita Bilgilerini Üretim Yönetmeliğinin, maddesi uyarınca üretilen haritaların bir örneğinin Bakanlığımız bağlı kuruluşu Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,
- 3- Halihazır haritalarla ilgili uygulamalarda, 15.07.2005 tarihli 25876 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Büyük Ölçekli Harita ve Harita Bilgileri Üretim Yönetmeliği hükümlerine uyulması,
- 4- Onaylanan halihazır haritaların pafta üzerinde onama tarihinin yazılması,
- 5-Halihazır haritaları düzenleyenlerin, Harita Mühendislik Hizmetlerini Yüklünecek Müellif ve Müellif Kuruluşlarının Ehliyet Durumlarına Ait Yönetmeliğin, maddesinde belirtilen yeterliğe haiz olması,

İmar Planları

- 1- İmar planları ile ilgili yetkilerin 5302 sayılı Kanun uyarınca İl Özel İdaresine devredilmesinin sağlanması,
- 2- Mevzi imar planları yapılırken Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin 12. ve 13. maddelerine uyulması,
- 3- İmar planlarının onaylı üst ölçekli plan kararlarına uygun olması, üst ölçekli planı ve çevre düzeni planı olan yerlerde, mevzii imar planı yerine ilgili Yönetmelik uyarınca uygulama imar planı yapılması,
- 4- Onaylanan imar planlarında ilan, itiraz ve kesin karar sürelerinin beklenmesi planlar kesinleştikten sonra, 3194 Sayılı İmar Kanununun 8. maddesi ve Plan Yapımına Esaslara Dair Yönetmeliğin 22. maddesi uyarınca, onaylanan imar planı ve eklerinden takımın onaylamaya esas karar ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile İller Bankası Genel Müdürlüğüne gönderilmesi,
- 5- İmar planları hazırlanırken Plan Yapımını Yüklünecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmeliğin ilgili koşullarına uyulması,
- 6- Mevzi imar planları dahil, her ölçekteki planlarda; 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanma Kanunu ile Uygulama Yönetmeliği hükümleri uyarınca ilgili teşkilattan görüş alınması,
- 7- Mevzi imar planlarının eksik belgelerle onaya sunulmaması, ilanlarının zamanında yapılması ve tutanağa bağlanması, ilan-askı tutanaklarındaki isim, soyadı ve imzaların eksiksiz olması, askı süresine uyulması, şirketlerin hâlihazır harita ve imar planı müracaatlarında yetki belgesinin bulundurulması,
- 8- İmar planları ile ilgili talep yazılarının; eksiksiz olması, plan paftalarında gerekli onay ve imzaların bulunması ve her ölçekteki planların, Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmeliğin, Ek-2'de verilen lejant ve plan çizim normlarına göre hazırlanması hususuna riayet edilmesi,
- 9- 04.03.2005 tarihli ve 25745 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, yürürlüğe giren 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 10. maddesi uyarınca, imar planı onama işlemlerinin İl Genel Meclisince yürütülmesi, bu hususa riayet edilerek hatalı uygulama yapılmaması, İşleri Bakanlığının (Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü) 25.06.2007 tarih 16174 sayılı Genelgesine uyulması,
- 10- İmar planı işlem dosyalarının, planlama sınırı içindeki alanlara ilişkin mülkiyet belgeleri ve muvafakatlar dahil, eksiksiz düzenlenmesi,
- 11- İmar planları hazırlanırken düzenlenmesi gereken jeolojik etüt raporlarının inceleme ve onay işlemlerinin Afet İşleri Genel Müdürlüğünün 04.04.2003 tarihli 4256 sayılı Genelgesi uyarınca Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü tarafından yapılmasını müteakip bir örneğinin Afet İşleri Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesi,

Parselasyon Planları

1-İl Genel Meclisince onaylanan imar planlarına göre hazırlanan parselasyon planlarının (belediye ve mücavir alan sınırları dışında) İçişleri Bakanlığının 25.08.2005 tarihli ve 8462-82217 sayılı yazısında belirtildiği üzere İl Encümenince onaylanması, İl Encümeninin onayından sonra yürürlüğe girmesi,

2- Parselasyon planlarının 1 ay süre ile ilgili idarede askıya çıkması ve mutata vasıtalarla duyuru yapılması, tutanak düzenlenerek, askı işleminin sonlandırılması,

3- Kesinleşen parselasyon planlarının tescil edilmek üzere tapu dairesine gönderilmesi,

İmar Programları – Kamulaştırma ve Kısıtlılık Halleri, Köy Kalkınma Payları

1- 24.8.2002 tarih, 24856 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Bütçesinde Yer Alan Mahalli İdarelere Yapılacak Yardımlar Ödeneğinin Kullanım Esasları Hakkında Yönetmelik” uyarınca Bakanlıktan ödenek talep eden belediyelerin başvurularını, istenilen belgelerle birlikte Bayındırlık ve İskân Müdürlüklerine yapmaları, müdürlükçe incelendikten sonra Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğüne gönderilmesinin sağlanması,

2- Bakanlıkça uygun görülen düzenleme ve kamulaştırma projelerine ilişkin dosyaların bir örneğinin, Bayındırlık ve İskân Müdürlüklerinde muhafaza edilmesi,

3- Kullanılan miktar ve yapılan işlerin uygunluğunun “Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Bütçesinde Yer Alan Mahalli İdarelere Yapılacak Yardımlar Ödeneğinin Kullanım Esasları Hakkında Yönetmeliğin” 13. maddesi uyarınca denetlenerek, 6 şar aylık dönemler halinde, 3 teknik elemandan oluşturulacak komisyon tarafından hazırlanacak raporların, Bakanlığa gönderilmesi,

4- Aynı Yönetmeliğin, 14. maddesi uyarınca tahsis edilen yardımların, yerinde, projesine ve talimatlara uygun olarak kullanılıp, kullanılmadığının denetlenmesi,

5- Yönetmeliğin 5. maddesinde belirtilen proje dosyasının hazırlanması, yardım talebinde bulunan belediyelerin düzenleme ve kamulaştırma işleri için istenen belgelerden 1/1000 ölçekli imar planı örneklerinin onaylı olması, encümen kararlarında belediye katkısının belirtilmesi, Belediye Başkanınca hazırlanıp onaylanması gereken evrakların ve gerekçe raporlarının, Belediye Başkanınca hazırlanarak onaylanması ve imzalanması, proje ve her türlü belgenin Bakanlığa, Valiliğe (Bayındırlık ve İskan Müdürlüklerince) gönderilmesi,

6- İçme suyu inşaatlarına ilişkin uygulamada, İller Bankası Teknik Şartnamesinin dikkate alınması,

7- 4759 sayılı İller Bankası Kanununun, 19. maddesi gereği banka karının %55’inden ayrılan Köy Kalkınma Paylarının, köylerin projelerine katkı niteliğinde olması nedeniyle Bakanlığımızca tahsis edilen köy kalkınma payı ile başlanmış olan tesislerin yapımından vazgeçilmesi halinde, 01.05.2006 tarihli ve 2872 sayılı Genelgede belirtilen Köy Tüzel Kişiliğince/Köylere Hizmet Götürme Birliklerince verilen taahhütname doğrultusunda inşaatı yapılan ödemelerin yasal faizi ile birlikte tahsil edilerek İller Bankasının hesabına iade edilmesi,

8-Bu konuda yeni bir Genelge yayımlanıncaya kadar, Köy Kalkınma Payları ile ilgili olarak Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğünün, 1.5.2006 tarih, 2872 sayılı Genelgesi doğrultusunda işlem yapılması,

İfraz ve Tevhit İşlemleri

1- Tevhit ve ifraz işlemlerine ait dosyaların 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu uyarınca İl Özel İdaresine devrinin sağlanması,

2- İfraz ve tevhit işlemleri için yapılan müracaatlarda, ilgililerden başvuru belgeleri, mülkiyet belgesi ve mülkiyet sınırlarını belirten çaplı tasarruf belgeleri, taşınmaz sahiplerince verilmiş vekaletnamelerin istenmesi ve dosyasında muhafaza edilmesine özen gösterilmesi,

3- Müracaatların valiliklere yapılmasına ve dilekçelerde eklerinin belirtilerek, tarih yazılması, mülkiyete esas belgelerin asıl ve onaylı olması, işlem dosyalarındaki belgelerin noksansız ve düzenli olması,

4- İfraz-tevhit dosyalarında koordinat değerlerinin ilgili Kadastro Müdürlüğünde düzenlenmesi ve başvuru sırasında istenilen belgelerin onaylı olması, ifraz ve tevhit işlemlerinin mevzuata uygun sürdürülmesi,

5- Arazinin bir kısmına plan yapılması taleplerinde, ifrazın mümkün olup olmayacağı hususunun, plandan önce kontrol edilmesi,

6-Planı bulunmayan alanlardaki ifraz ve tevhit işlemlerinde ilgisine göre, Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 44., 45. ve 62. maddeleri hükümlerine uygun olarak İçişleri Bakanlığının 25.08.2005 tarih ve 8462-82217 sayılı yazısı uyarınca İl Encümeni kararı alınması,

7- Plan dahilindeki tevhit ve ifraz işlemlerinde, 3194 Sayılı İmar Kanununun 15. ve 16. maddelerine uygun olarak İçişleri Bakanlığının 25.08.2005 tarih ve 8462-82217 sayılı yazısı uyarınca İl Encümeni kararı alınması,

8- Birden fazla maliki bulunan arazilere ilişkin ifraz ve tevhit başvurularında, tüm maliklerin muvafakatlerinin aranması,

9- İfraz ve tevhit işlemlerinde 3194 Sayılı İmar Kanununda ve Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 45. maddesinde ve 62. maddesinde belirtilen, kamu eline geçmiş bir yola cephe ve parsel koşullarına uyulması,

10- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile İçişleri Bakanlığının 24.04.2007 tarih 10523 sayılı Genelgesinde belediye sınırları dışında ifraz, tevhit veya bunlar üzerinde irtifak hakkı tesisi veya bunların terkine ilişkin işlemlerin, İl Encümeni tarafından yerine getirilmesi, tescili için kadastro müdürlüklerine gönderilmesi işlemlerinde, yazı ve eklerinin üçüncü şahıslara elden tesliminin yapılmaması,

Yapı Ruhsatı -Yapı Kullanma İzni İşlemleri

1- Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesinin 5302 sayılı Kanun uyarınca İl Özel İdaresince düzenlenmesi,

2- Yapı Ruhsatı dosyalarının düzenli bir şekilde muhafaza edilmesi, başvuruların 30 gün içinde sonuçlandırılması, belgelerin eksik ve yanlış olması durumunda 15 gün içinde ilgisine bildirilerek, eksik ve yanlışlığın giderilmesinden sonra 15 gün içinde yapı ruhsatı verilmesinin sağlanması,

3- 3194 sayılı İmar Kanununun 22. maddesinde öngörüldüğü üzere, ruhsata ilişkin dosyalarda tapu, (istisnai hallerde tapu yerine geçecek belge) mimari, statik, elektrik ve tesisat projeleri ile röperli ebatlı krokilerin bulunması hususlarına dikkat edilmesi,

4- Yapı ruhsatı alınmasına rağmen Yapı Kullanma İzni alınmadan kullanılmaya başlanan yapıların İmar Kanununun 31. maddesinde açıklandığı üzere elektrik, su, kanalizasyon ve telefon gibi altyapı hizmetlerinden yararlandırılmaması,

5- İmar Kanununun 20., 21., 22., 27. maddelerine, Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57., 58. ve 64. maddelerine uygun işlem yapılması,

6- İmar Kanununun 29. maddesi uyarınca 5 yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yapıların 5 yıllık süre içinde ruhsatlarının yenilenmesi, yenilenmemesi halinde İmar Kanunu'nun 32. maddesine ve ruhsatsız duruma düşen inşaatlarda, ruhsat ve eki projelere aykırı imalat var ise, 42. maddesine göre, gerekli cezai işlemin yasal süresi içinde gerçekleştirilmesi, para cezaları ve yıkım için İl Encümenince karar alınması,

7- Ruhsatsız, ruhsat ve eklerine aykırı yapılan yapıların mal sahibine, fenni mesulü ile müteahhidine İmar Kanununun 42. maddesinde belirtilen ceza hükümleri uygulanması, anılan suçların tekrarının tespiti halinde bu kişiler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulması ve Mahkemece fenni mesul ve müteahhide meslekten men cezası verilmesi halinde, kararın Bayındırlık ve İskân Bakanlığına ve ilgili meslek odalarına bildirilmesi,

8- Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzni belgelerinin birer örneğinin Türkiye İstatistik Kurumuna ve Sosyal Sigortalar Kurumuna gönderilmesi,

9- Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 63. maddesi uyarınca, entegre tesis niteliğini taşıyan tarımsal amaçlı yapılar için, başta Tarım İl Müdürlüğü olmak üzere diğer tüm ilgili kurum ve kuruluşların görüşünün alınması, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğinde belirtilen izinlerin alınması,

10- Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin, 4. maddesinin, 33 nolu bendinde yer alan, Tarımsal ve Hayvancılık amaçlı tesis tanımına göre, tarımsal yapı kapsamında kalmayan, köylünün tarım işletmesinde kullanılmasına yönelik inşa edeceği tek bir pompa ve yer altı akaryakıt deposundan oluşan yapı ruhsatı taleplerinin, 1/1000 ölçekli imar planına dayalı olarak karşılanması,

11- 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun, 2. maddesi uyarınca, yapı denetimini üstlenen kuruluşun, yapı denetimini üstlendiğine dair taahhütnamenin verilmesinin sağlanması,

12- 506 sayılı Kanunun 5198 sayılı Kanunla değişik 8. maddesi uyarınca düzenlenen yapı ruhsatlarının 1 ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmesi, 506 sayılı Kanunun 5198 sayılı Kanunla değişik 83.maddesi uyarınca, Yapı Kullanma İzin belgeleri düzenlenirken İçişleri Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 21.04.2005 tarihli ve 25793 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, “Yapı Ruhsatlarının Sosyal Sigortalar Kurumuna Gönderilmesi ve Yapı Kullanma İzin Belgesinin Verilmesinde Kurumca Düzenlenmiş Borcu Yoktur Yazısının Aranması Hakkında Tebliğ” uyulması,

13- İmar planı bulunmayan yerlerde ruhsat başvurularında zemin etüt raporu ibraz edilmesinin sağlanması,

Köy Yerleşik Alanları

1- Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin 43. maddesi ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığının 31.10.1986 tarihli ve 23202 sayılı, 17.03.1988 tarihli ve 3974 sayılı Genelgesi doğrultusunda mümkün olan en kısa sürede köy ve mezraların yerleşik alan ve civarı tespitlerinin, İl Özel İdaresi tarafından hazırlanarak İl Genel Meclisi onayına istinaden yapılması,

2- Köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarının tespitine ilişkin düzenlenen harita ve tutanaklarda düzenleme tarihlerinin belirtilmesi,

3- Köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarının tespiti işlemlerinde gerekli kadastro paftalarının temini hususunda, Köy Tüzel Kişilikleri ile İl Özel İdaresinin katkılarının sağlanması,

4- Köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarı tespitlerinin, Plansız Alanlar İmar Yönetmeliğinin, 43. maddesinde kadastro paftaları üzerinde yapılabileceği belirtilse de eski tarihli kadastro paftaları ile arazinin halihazır durumu arasında farklılık olabileceğinden, tespitin arazinin yeni halihazır haritalarının üzerinden yapılmasına ve tespit yapılırken 100 metre sınırına uyulmasına özen gösterilmesi,

5- Köy ve mezralarının, yerleşik alan ve civarı tespiti yapılan alanlarında, 442/3367 Köy Kanunu hükümlerine göre “Yerleşme Alanı” tespit edilerek Yerleşme Planı kapsamına alınması halinde, Köy Yerleşme Planının onayından sonra, plan hükümlerine göre uygulama yapılması,

Kıyı Planlama İşlemleri-Sahil Şeridinin ve Kıyı Kenar Çizgisinin Belirlenmesi

1- Kıyı Kenar Çizgisi tespitine ilişkin yıllık tespit programlarının yapılması, Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 7. maddesi uyarınca onaylı kıyı kenar çizgisi bulunmayan alanlardaki tespit işlemlerinin, Valiliklerce yıllık tespit programı yapılarak, yapılan program dahilinde en kısa sürede gerçekleştirilmesi,

2- Kıyı Kenar Çizgisi tespiti komisyonu teşekkülünde, Kıyı Kanunu’nun 9. maddesi ve Kıyı Kanununun Uygulama Yönetmeliğinin, 6. maddesinde belirtildiği gibi, komisyonların Kanun ve Yönetmelikte belirtilen meslek mensuplarından teşekkül ettirilmesi, başkan yardımcısı olarak bir unvan yazılmaması, yeterli sayıda üye ve yedek üye ile sadece komisyon başkanı olarak bir üyenin belirlenmesi,

3- Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 10. maddesi gereği, kıyı kenar çizgisi paftalarının çoğaltılarak Tapu Sicil Müdürlüğüne, ilgili Maliye teşkilatına ve tespit belediye sınırları içindeyse, Belediyesine gönderilmesi,

4- Onaylanmış kıyı kenar çizgilerinin 30.06.1998 tarihli 7018 sayılı Bakanlığımız Genelgesi uyarınca ilan edilmesi ve askı süresi tamamlandıktan sonra (kesinleşince) Bakanlığa gönderilmesi,

5- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’nca yayınlanan 30.06.2005 tarih ve 1678/6496 sayılı Genelgede belirtilen hususlara titizlikle uyulması,

6- Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca, kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında gerçekleştirilecek, kıyı yapılarını içeren 1/1000 ölçekli uygulama imar planları ile kentsel kullanım amaçlı dolgu düzenlemelerine ait 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarına ilişkin işlemlere dair hususlarda, 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve ilgili Yönetmelik hükümleri ile birlikte 26.04.2007 tarih 1086-3115 sayılı genelge ve eki “Kıyı Yapılarında Uygulanacak İş ve İşlemler”inde belirtilen hususlara titizlikle uyulması,

7- Ayrıca, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’nca kıyı ve dolgu alanlarında yapılacak işlemlere ilişkin çeşitli tarihlerde yayımlanan Genelgelerde belirtilen hususlara titizlikle uyulması,

Kıyıda Ruhsat İşlemleri

1- Kıyılarda imar planlarının yasal süreçleri tamamlanmadan ruhsat verilmemesi,

2- Kıyı Kanununa aykırı olarak yapıldığı tespit edilen kaçak yapıların yapı sahiplerince kaldırılmadığı takdirde, Valilik (İl Özel İdaresi) İl Encümeni Kararı ile yıkımlarının gerçekleştirilmesi ve 3194 sayılı İmar Kanununun 42. maddesinde öngörülen para cezasının 2 misli tahakkuk ettirilmesi,

Gerektiği hususları tespit edilmiştir.

Bilgilerinizi, gereğini ve Genelgenin iliniz dahilindeki İl Özel İdaresine ve Bayındırlık ve İskan Müdürlüklerine duyurulmasını rica ederim.

Faruk Nafiz ÖZAK
Bayındırlık ve İskan Bakanı

DAĞITIM:
81 İl Valiliğine

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.06.01.00/11740-40182
Konu : İl Özel İdare Genel Sekreterlerinin
Mali Hakları

07/05/2009

(GENELGE 2009/41)

..... VALİLİĞİNE

İl özel idaresi genel sekreterlerine yapılan ek ödemelerle ilgili olarak Sayıştay 5. Dairesinin 12/3/2009 tarihli ilamında özetle;

“İl özel idare genel sekreterlerinin, aldığı maaşa ilave olarak, Maliye Bakanlığı personeline 213 sayılı Vergi Usul Kanununun Ek 13 üncü maddesi uyarınca yapılan ek ödemenin verilmesi sonucu kamu zararına sebebiyet verildiği,

5302 sayılı İl Özel İdare Kanununun “Norm kadro ve personel istihdamı” başlıklı 36 ncı maddesinde; “Genel Sekreterlik kadrosuna atananlar, büyükşehir belediyesi bulunan illerde genel idare hizmetleri sınıfına dâhil bakanlık genel müdürü, diğer illerde ise genel idare hizmetleri sınıfına dahil müstakil daire başkanı için ilgili mevzuatında öngörülen tüm haklardan aynen yararlanırlar; bunlar valinin teklifi ve İçişleri Bakanlığının onayı ile atanır.” hükmü yer aldığı,

213 sayılı Vergi Usul Kanununun Ek 13 üncü maddesinin değişik dördüncü fıkrası ve bunun gereği Maliye Bakanlığınca belirlenen Maliye Bakanlığı Personeline Yapılacak Ek Ödemeye İlişkin Usul ve Esaslar yalnızca bu Bakanlığın personelini kapsamaktadır. İl Özel İdare Genel Sekreterleri Maliye Bakanlığı personeli olmadığından Maliye Bakanlığı Genel Müdürleri için %195 olarak tespit edilen bu ek tazminattan yararlanamayacağı,

5302 sayılı Kanunun 36 ncı maddesindeki, ilgili mevzuat ifadesinden yola çıkarak, il özel idare genel sekreterlerine, Maliye Bakanlığı personeli için öngörülen tazminatların ödenmesi mümkün değildir. Bahsedildiği üzere, 5302 sayılı 36 ncı maddesi hükmünden anlaşılması gereken, genel idare hizmetleri sınıfındaki tüm bakanlık genel müdürlerine 657 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre ödenen; aylık, ek gösterge, taban aylığı, kıdem aylığı, zam ve tazminatlar (yan ödeme ve özel hizmet tazminatı), makam tazminatı, görev tazminatı ve denge tazminatıdır. Dolayısıyla, Maliye Bakanlığı personeli için öngörülen ek tazminat ödemesinin bu kapsamda değerlendirilmesi düşünülemez. Aksi taktirde, en yüksek ödemenin yapıldığı Bakanlık baz alıp ödeme yapılması veya Bakanlıklarda genel müdürlere yapılan ödemelerin tamamının alınması gündeme gelir ki bunun da hukuki olmaktan uzak olduğu,

Bu itibarla, il özel idare genel sekreterlerine, Maliye Bakanlığı Genel Müdürleri için öngörülen %195 oranındaki ek tazminatın yersiz olarak ödenmesi sonucu sebep olunan kamu zararının müstereken ve müteselsilen tahsiline hükmolunduğu” belirtilmiştir.

Ayrıca valiliklerden Bakanlığımıza ulaşan yazılardan da, bazı Bakanlıkların kendi özel mevzuatından kaynaklanan ek ödemelerin, genel sekreter onayı ile aynen il özel idare genel sekreterlerine de ödendiği anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, Sayıştay 5. Dairesinin ilamı gereğince; il özel idare genel sekreterlerinin maaş hesaplarının tespiti sırasında, aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre hareket edilmesi uygun bulunmuştur.

1. 5302 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde belirtilen “ilgili mevzuat” ve “haklar” ibarelerinden; üstlenilen görevin özelliği ve hizmet gereği gibi farklı nedenlerle ödemeler öngören mevzuat hükümleri değil, görev yaptığı kurum ne olursa olsun, “genel idare hizmetleri sınıfına dâhil bakanlık genel müdürleri,” ve “genel

idare hizmetleri sınıfına dâhil bakanlık müstakil daire başkanları” için istisnasız aynı miktar ve oranda mali hakların (aylık, ek gösterge, taban aylığı, kıdem aylığı, iş güçlüğü zammı, temininde güçlük zammı, makam tazminatı, özel hizmet tazminatı, görev tazminatı, denge tazminatı) ödenmesini düzenleyen 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 4505 sayılı Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanun ile 375 ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler olarak anlaşılması gerekmektedir.

2. Bunun dışında hizmetin gereği ve özelliği gibi nedenlerle, Bakanlıklara göre farklılık arz eden ve bir kısmında hiç ödenmeyen; ek ödeme, fon, ikramiye, teşvik ikramiyesi, döner sermaye ve katkı payı gibi ödemeleri öngören özel nitelikteki mevzuatı, 5302 sayılı Kanunun 36 ncı maddesindeki “ilgili mevzuat” ve “haklar” kapsamında yorumlayıp, il özel idare genel sekreterlerine de kıyasen uygulamanın yasal dayanağı bulunmamaktadır.

3. 5302 sayılı Kanununun 29 uncu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 11 inci maddelerine göre, il özel idaresinin başı, tüzel kişiliğinin temsilcisi ve üst yöneticisi olan valiler tarafından konunun takip edilerek, usulsüz onaylarla ve yasal dayanaktan yoksun bu tür uygulamalara meydan verilmemesi gerekmektedir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Dr. Hasan CANPOLAT
Vali
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

DAĞITIM:
81 İl Valiliğine

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.06.01.00/12949-40210
Konu : Harç niteliğinde ücret tarifesi

20/5/2009

..... VALİLİĞİNE

Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğinin 27/11/2007 tarihli ve 14047 sayılı görüş yazısında;

1. İl özel idarelerince işyerlerinin ruhsatlandırılmasından dolayı alınacak harçlara ilişkin mevzuatta bir hüküm bulunmadığından, bazı il özel idarelerince bu konuda 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (o) bendine göre ücret tarifesi belirlendiğinin görüldüğü, bu uygulama her ne kadar harç tarifesi olarak değil de ücret tarifesi olarak adlandırılrsa da, işyerlerinin ruhsatlandırılması işinin 5302 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan ilgililerin isteğine bağlı hizmetlerden sayılamayacağı ve alınan paranın ruhsat harcı niteliğinde olduğu,

2. Anayasanın 73 üncü maddesinde yer alan, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı amir hükmü çerçevesinde, her ne ad altında olursa olsun bu yükümlülüklerin kanunla konulması, değiştirilmesi veya kaldırılması gerektiği, 5302 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (o) bendine göre il genel meclisinin ancak il özel idaresine kanunlarla verilen görev ve hizmetler dışında kalan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak yapılacak hizmetler için ücret tarifesi belirleyebileceği, kendisine kanunla verilen ve yapılması zorunlu görevler için ücret belirleyemeyeceği, 5302 sayılı Kanunun 7 inci maddesine göre “Kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek” yetki ve imtiyazının il özel idaresine kanunla verildiği, bu nedenle il genel meclislerinin ruhsat harcı niteliğinde ücret tarifesi belirleyemeyeceği,

3. Anayasanın 73 üncü maddesinde yer alan; vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı hükmü çerçevesinde il özel idarelerinin yasal bir düzenleme yapılmaksızın, 5302 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (o) bendine dayanarak vergi, resim, harç niteliğinde olan mali yükümlülükler getiremeyeceği belirtilmektedir.

Konunun il özel idarelerine duyurulması ve uygulamanın buna göre yapılması hususunda bilgi ve gereğini rica ederim.

Ercan TOPACA
Vali
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM :
Gereği :
81 İl Valiliğine

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı :B.05.0.MAH.0.06.01.00/13562-40227

25/5/2009

Konu :Afet hesaplarının izlenmesi

..... VALİLİĞİNE

İlgi: a) Sayıştay Başkanlığının 3/11/2008 tarihli ve 65107 sayılı yazısı,
b) Maliye Bakanlığının 23/2/2009 tarihli ve 2433 sayılı yazısı.

İlgi yazılarda, bazı il özel idarelerinin hesap planlarının, Sayıştay 1. Dairesinde yapılan yargılama sonucunda; acil afet hesabından yapılan harcamaların ödeme belgesine bağlanarak muhasebeleştirilmediğinin ve ayrı bir hesapta izlenmediğinin tespit edildiği belirtilerek, konunun uygulama birliği açısından tüm valiliklere bildirilmesi istenmektedir.

7269 sayılı Ümumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna göre hazırlanan Afet Harcamaları Yönetmeliğinin 7 inci maddesinde yer alan “Acil yardım ödemeleri, il valilikleri adına açılacak afet hesaplarına, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı afet tertiplerinden gider kaydıyla gönderilen tutarlardan bu Yönetmelik esasları dahilinde yapılır. Harcanan paralarla ilgili sarf evrakı yetkili denetim mercilerine hesap verilmek üzere dizi listesine bağlı olarak mahallin kapsamına girdiği il özel idare müdürlüğünde saklanır ve il özel idare bütçesiyle birlikte Sayıştayca denetlenir.” hükmü gereğince, acil afet hesaplarının acil yardım yapmakla görevlendirilmiş birimin hesaplarından ayrı olarak izlenmesi gerektiği ve il özel idare bütçesiyle birlikte Sayıştay tarafından denetleneceği,

Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde yer alan “Bu Yönetmelik gereğince yapılan giderler, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunun ilgili hükümleri doğrultusunda, harcama yetkilisi, muhasebe yetkilisi ve üst yönetici tarafından gerçekleştirilir. Harcama yetkilisi, mali kontrol yetkilisi ve muhasebe yetkilisi aynı kişide birleşemez.” hükmü gereğince de, harcamaların muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak giderlerin ödeme belgelerine bağlanarak muhasebeleştirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Diğer taraftan 7269 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile ve söz konusu Yönetmeliğin 13 üncü ve 29 uncu maddelerinde afetin meydana geldiği tarihten itibaren 15 gün içinde vali ve kaymakamlar hiç bir şekli işleme ve merasime tabi olmaksızın tedavi, kurtarma, yedirme, giydirme ve barındırma gibi işlerle bu gibi işlerin gerektirdiği acil satın alma ve kiralama yapmaya yetkili oldukları, bu yetkinin kullanma süresinin gerektiğinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca uzatılabileceği hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince 7269 sayılı Kanun kapsamında meydana gelen afetlerde

ortaya çıkan olumsuzlukların bir an önce giderilmesi için mahalli mülki amire geniş yetkiler tanımıştır. Bu anlamda, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından gönderilen acil yardım ödeneklerinin kullanılmasında, giderlerin ödeme belgelerine bağlanarak muhasebeleştirilmesi işleminin, sorumlu il özel idare muhasebe birimince 10/3/2006 tarihli ve 26104 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda, ayrı olarak muhasebeleştirilmesi gerektiği,

Ancak, afete müdahalede herhangi bir gecikmeye sebebiyet vermemek için, afete maruz kalanlara en hızlı ve etkili bir biçimde yardım yapılmasını öngören mevzuat hükümlerin eksiksiz olarak uygulanması gerektiği, afet sonrası ilk on beş gün ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca uzatılan süre içinde yapılacak harcamaların, vali veya kaymakamın veya bunların yetki vereceği birinin başkanlığında kurulacak bir komisyon tarafından, her hangi bir şekil şartına tabi olmadan belirlenecek usul dairesinde yapılması ve her halükarda Valilik emrine gönderilen acil afet harcamalarına ilişkin ödeneğin, il özel idaresinin hesabından farklı bir hesapta tutularak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Ercan TOPACA
Vali
Bakan a.
Genel Müdür

DAĞITIM :

Gereği :
81 İl Valiliği

Bilgi:
Sayıştay Başkanlığına
Maliye Bakanlığına

duyuru

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyeleri ile Zabıta Kimlik Kartlarının dağıtım yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne aittir...

İçişleri Bakanlığının 19.07.2001 tarih ve B.05. MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı genelgesine göre; Belediye Başkanı kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığının 15.03.2004 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.00.02/80 381(50-51)-04 sayılı genelgesi ile Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığının 23.05.2007 tarih ve B.05.0.MAH.0.65.001/ 80000 -13139 sayılı görüş yazısı ile Zabıta kimlik kartlarının; hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartı bedeli 20 YTL,

Zabıta kimlik kartı bedeli 5 YTL, Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi rozetleri ile oto çıkartmaların (stiker) bedeli 5 YTL'dir.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi rozeti almak isteyenlerin de aynı şekilde, rozet bedeli olan meblağı yatırdıkları banka dekontunu ve adreslerini Birliğimize iletmeleri halinde rozetler, adreslerine ulaştırılacaktır.

Ödemelerin; Ziraat Bankası (1262) Mithatpaşa Şubesi 7973515-5001 numaralı hesaba yapılması rica olunur... Banka dekontu ve başvuru için gereken belgelerin ivedilikle Türkiye Belediyeler Birliği Tunus Caddesi No:12 06680 Kavaklıdere ANKARA adresine gönderilmesi gerekmektedir. Kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

Kimlik örnekleri ve başvuru için gerekli bilgiler arka sayfadadır.

BELEDİYE BAŞKANI ve BELEDİYE MECLİS ÜYESİ kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Mazbata örneği
- Resmi talep yazısı,
- Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
- Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf
- Kimlik kartı bedeli olan meblağın yatırıldığı banka dekontu

ZABITA kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı
- Kimlik kartı bedeli olan meblağın yatırıldığı banka dekontu

KİTAP TANITIMI

Emekli Vali Fethi AYTAÇ'tan iki yeni eser;

İçişleri Bakanlığımız Mahalli İdareler Genel Müdürlüklerinden ve eski Yayın Kurulu üyelerimizden E.Vali Fethi AYTAÇ, 29 Mart tarihinde yapılan mahalli idareler genel seçimlerinden sonra İl Mahalli İdareler Müdürlüklerinden bazı kaymakamlarımızdan gelen yoğun istekler üzerine Açıklamalı Köy Kanunu ve Mahalle Muhtarlarının El Kitabı adlı eserlerini güncelleştirerek yenilemiş ve Ankara'da hukuk dalında yayıncılık hizmetleri ile tanınmış olan Seçkin Yayıncılık tarafından basımları yapılmıştır.

Her iki kitap bu alanlarda bilgi edinmek isteyenlere hem uygulamaya yönelik, hem de genel bilgi sağlayacak nitelikte çalışmalar olup tanıtılması uygun görülmüştür.

Kitabın istenebileceği Yayınevine ilişkin bilgiler şöyledir:

Seçkin Yayıncılık AŞ., Sağlık Sokak No: 19/B-21 Sıhhiye/ANKARA; Telefon: (0312) 435 30 30

Temel Belediye Mevzuatı

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından yerel yönetimlerle ilgili temel kanunların toplandığı kitap çalışmaları devam ediyor. Güncellenen mevzuatı içeren Temel Belediye Mevzuatı 300 sayfadan oluşuyor. Birliğimizin ücretsiz yayını olan kitapta yer alan yasal düzenlemeler şöyle: "2709 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 127. Madde; 5393 Sayılı Belediye Kanunu; 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu; 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu; 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu; 2560 Sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun; 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu; 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun; 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun; Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı"

